הארץ

1.20 ש"ח יום ו' י"ז בכסלו תשמ"ז, 19 בדצמבר VOL. 68/20562 DECEMBER 19 1986

הכבשה השלמה, הזאב השבע והמשק החולה.

התוכנית הכלכלית של האוצר, כוללה מספר רעיונות נבונים: קיצוץ נוסף בתקציב הממשלה, העמסת חלק מנטל מימון השרותים על המקבל, מס על רווחי הון בבורסה, הנמכת שיעורי מס־הכנסה וביטול פטורים, צמצום המעורבות הממשלתית בשוק ההון. לאחר שנודעו פרטי התוכנית, הולך קבוצות לחץ ואינטרסנטים למיניהם בנסיון לעקר יסודות שלא נראו להם.

לפיכך קיימת עתה סכנה כי הרוב יצאו שבעים ושלמים, הכבשה, הזאב, ההסתדרות, התעשיינים, המערך, הליכוד והבוחר. אך המשק ימשיך לדרוך במקום — הלא סימפטי — בו הוא נמצא כיום.

שינוי מפלגת המרכז

■ ההסתדרות מזהירה מפני סחרור חמור ביחסי העבודה אם הממשלה תאשר התכנית ביום א'
■ זעם רב בליכוד על עמדת המערך; במפלגות מזכירים את האפשרות להביא לבחירות חדשות
■ נציגי האוצר אישרו בוועדת הכספים: הרפורמה פוגעת בשכבות החלשות ובעיירות הפיתוח

כל שרי הליכוד יתמכו בתכנית; כל שרי המערך יתייצבו נגדה

הערכה: בישיבת הממשלה ביום א' יתקיים דיון כללי בתוכנית ללא קבלת החלטות

שמעון פרס וישראל קיסר, אתמול בדיון במפלגת העבודה בתל־אביב. (צילום: עודי קרן)

מאת אילן שחורי ויהודית וינקלר סופרי "הארץ"

גורמים בכירים בליכוד חזרו והאשימו אמש את ראשי מפלגת העבודה וההסתדרות בהפעלת שיקולים פוליטיים מגמתיים בהתנגדותם לתוכנית הכלכלית.

הולכת לשכת מפלגת העבודה להתנגד לתוכנית במתכונתה הנוכחית עוררה זעם רב בליכוד, והשרות בין אחרים מהשרים הזכירה האפשרות להביא לבחירות חדשות.

יו"ר מזכירות תנועת החרות, שר האוצר לשעבר ח"כ יורם ארידור, האשים אמש את מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, את שרי העבודה ואת ראשי ההסתדרות במתקפה שלוחת רסן נגד התוכנית, מסיבות פוליטיות ברורות. ארידור טוען כי חזית אחידה זו של ההסתדרות, המעסיקים ומפלגת העבודה נגד התוכנית מזכירה לו מתקפה דומה כשהיה שר האוצר.

שרי הליכוד יתכנסו אחר הצהריים להתייעצות בלשכת ראש הממשלה, ובה יגבשו את עמדתם

(סוף בעמוד 2, טור 3)

"אנצר 2" בעזה נסגר; העצירים שוחררו

בהוראת אלוף הפיקוד

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

מתקן הכליאה המיוחד, אשר הוקם לפני שבוע ברצועת עזה וכונה "אנצר 2", נסגר אתמול על פי הוראה של אלוף פיקוד הדרום האלוף יצחק מרדכי.

ההחלטה באה בעקבות דיון שנערך בפקוד דרום ולאחר שהתברר כי אין עוד טעם להמשיך ולהעביר למתקן הכליאה את העצורים תושבי הרצועה.

במתקן נעצרו 200 מתושבי הרצועה וכולם שוחררו אתמול עם סגירת המתקן. לאחר שחלקם נשפט וחלקם קיבלו קנסות ואזהרות לבל ימשיכו בהפרות הסדר.

עד כה נמצא חייל אחד אשר הועמד אתמול לדין ונידון לתשלום קנס כספי בגין התנהגות לא הולמת כלפי העצירים במתקן הכליאה. אותם מקורות ציינו כי כל התלונות של העצירים במתקן הכליאה נבדקו — ולמעט העמדתו לדין של חייל, איש המשטרה הצבאית, לא הוכחו אף תלונה.

גידול סולק ממוחו של ראש הבית האמריקני

וואשינגטון (עי"ד). רופאים סילקו אתמול גידול ממאיר ממוחו של מנהל סוכנות הביון המרכזית ויליאם קייסי בן ה־73 — על כך נמסר בהודעה שנמסרה ע"י בית החולים. "הניתוח בוצע ללא סיבוכים ומר קייסי שרוי במצב יציב", מציינת ההודעה.

כוכבי, אשתו קייסי לפני ימים אחדים, ותחילה נמסר כי הוא "מותש בעקבות החקירות על פרשת איראן".

היום ומחר: סופות גשמים

צפוי שלג בחרמון

מאת מיכאל גרטי סופר "הארץ"

חזית של מזג אוויר סוער במיוחד תגרום היום ומחר לסופת גשמים, רוחות עזות, ברד ואף שלג בפסגות הרים בצפון. להערכת החזאים בשירות המטאורולוגי מדובר בסערה, שתהיה חזקה יותר אף מאלה שהיו בתחילת החורף ותימשך עד שבת אחר הצהריים.

בצילומי הלוויין שנקלטו בשירות המטאורולוגי נראה אתמול גוש עקרי של עננים שרוחבו כמה מאות ק"מ המשתרע לכל רוחב הים התיכון. גוש עננים זה נע מערבה בהירות של כ־50 קמ"ש והחזאית הראשית צפתה אמש כי הוא יגיע לחופי ישראל הבוקר. חזית סוערת זו מאופיינת ברוחות עזות ובמגיעות למהירות של 70 קמ"ש שיצרו גלים בגובה של שלושה מטר. להערכת החזאים, תגרום חזית קרה זו לגשמים, סופות רעמים ברד ואף שלג בחרמון ובפסגות הרי הגליל.

שוק ההון

ביקושים לאגרות חוב

מאת יהודה שרוני

אגרות החוב צמודות המדד המשיכו לעמוד גם אתמול במרכזה של הפעילות בשוק ההון. הנפקות אגרות חוב של בנק ישראל בהיקף של 50 מיליון שקל זכו לביקוש של 115 מיליון שקל. לאגרות החוב, הנסחרות בבורסה, נרשם ביקוש של 10.5 מיליון שקל, שהתבטא בעליות שערים של עד 1 אחוז.

עורך את העמוד: ברוך שפירא

פרטים נוספים על התכנית הכלכלית שהאוצר עומד להגיש ביום ראשון לממשלה:

האוצר מציע לגבות 8 ש"ח ליום אשפוז; 3 ש"ח לביקור אצל רופא

אגרת חינוך תהיה בשיעור של 410—100 ש"ח לתלמיד ● יוטל מס על מענק הלידה

מאת צבי זרחיה סופר "הארץ" לעניינים כלכליים

משרד האוצר מציע הכבדת הנטל על הציבור, הורדת השכר הנטו ושיעור עובדים במסגרת הפעלת התוכנית הכלכלית. האוצר מצדד בהטלת אגרת חינוך, תשלום על ביקור אצל רופא, מיסוי 3% מכוח האדם במשרדי הממשלה וביטולי פטורים נוספים שלא פורסמו עד כה.

אלה ההצעות שיגיש האוצר למשרדי הממשלה:

● מוצע להנהיג תשלום ממוצע של כ־8 ש"ח בממוצע (השיעור יקבע על פי מבחני הכנסה) עבור השתתפות המאושפזים במימון יום אישפוז. עקב כך התמיכה הממשלתית בקופות החולים תופחת ב־16 מיליון ש"ח.

● יגבה תשלום של 3 ש"ח עבור ביקור אצל רופא, תוך מתן פטורים לאוכלוסיות נזקקות, חולים כרוניים ולחולק מביקורים חוזרים. הגבייה תחסוך למדינה כ־30 מיליון ש"ח.

● תגבה אגרת חינוך בסך של 410—100 ש"ח לשנה לתלמיד מגיל בן הגן ועד גיל 18. הורים לא יהיו חייבים בתשלום שנתי עבור יותר משני ילדים. משפחה שהכנסתה היא עד 1,000 ש"ח ברוטו לחודש או שההכנסה המשוקללת לנפש היא עד 300 ש"ח תהיה פטורה מהאגרה. התשלום ישולם בשיעורים: בשנת הלימודים תשמ"ז — שישה תשלומים ובשנים שלאחר מכן — עשרה תשלומים.

טרם הוחלט מי יגבה את ההיטל. אשתקד היתה מחלוקת בין משרדי האוצר והחינוך בשאלה זו. משרד האוצר צידד כי האגרה תגבה על ידי משרד הפנים ואילו משרד החינוך רצה להקים מערכת מיוחד במשרדו לצורך זה. הגבלת ההיטל תביא לחיסכון של 57 מיליון ש"ח לשנה.

● האוצר מציע לצמצם במשרדי הממשלה 1,890 משרות לעומת שיא כוח האדם בשנת '86. שיא כוח האדם ב־'87 יהיה 69,162 משרות.

● מס הנסיעות יהיה 270 ש"ח ולא יוצמד למדד. יבוטל ההיטל על הכרטיסים ויושוות ההיטל על שירותים מיוחדים.

● תוחזר תוספת התותק לגיוס לצורך, דבר שיכניס 50 מיליון ש"ח לקופת המדינה.

● יופחתו דמי הארנונות לרשויות המקומיות.

● ייאסר על רשויות מקומיות או תאגיד הנשלט על ידן לקבל אשראי מתאגיד בנקאי אלא אם ניתן להן היתר מיוחד משר הפנים.

● מס ההכנסה על דיבידנד שמחלקות חברות רגילות וחברות תעשייתיות על כל סוגי המניות יהיה 30 אחוזים כמס סופי ואת במקום שיעור המס של 35 אחוזים הנוטל כיום על מניות נסחרות בבורסה ו־45 אחוזים על מניות שאינן נסחרות בבורסה. המס על דיבידנד של מפעל מאושר ישאר 15 אחוזים.

● יבוטלו הפטורים למענק לידה, סכומי השלמת הכנסה והבטחת הכנסה, נפגעי עבודה ונפגעי פעולות איבה, קיצבאות זיקנה, קיצבאות ילדים וקיצבאות שארים.

● יבוטלו הפטורים על הוולד מיבואים.

ממענק הפרישה המשולם בשל תקופת העבודה הזו משנת המס '87, על הכנסת עבודה למי שלאו לו 16 שנה, על סכום הוצאות ליעודים למי שהוא בן 16—18 שנה, על פיצויי הלנת שכר, על ארוחות חינם הניתנות על ידי המעביד לעובדיו, על דמי מפתח, הכנסה שהתקבלה בעסק לאחר שבעליו נפטר, תמורה בעד מכירת פטנט.

● יבוטל הזיכוי להוצאות רפואיות והוצאות להחזקתם של ילד, אישה או הורה במוסד מיוחד בשל מצב בריאותם וכן בשל נסיעה לטיפול רפואי בחו"ל.

● יבוטלו הזיכויים בשל ביטוח חיים.

● מכרזי אספקת המזון והשירותים לתקופות של עד שנה של הממשלה, הרשויות המקומיות התאגידים וגופים נתמכים יהיו על בסיס נומינלי. המחיר יהיה קבוע לשישה חודשים מיום פרסום המכרז. בתום ששת החדשים יעודכן הסכום בשיעור שיקבע מראש על ידי החשב הכללי.

נסים: התעשיינים הגדילו שכר העובדים ועתה הם רוצים שנסבסדו

הענות לדרישתם לשלם 5% מתשלומי הביטוח הלאומי תעלה לאוצר 400 מיליון ש"ח לרבעון ● מדוע המבקרים לא מציעים תכנית חלופית? ● אם התכנית לא תתקבל יהיה קפאון בצמיחה

מאת יהודה שרוני סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שר האוצר משה נסים התריע אתמול מפה אחת אפיים לביקורת שהושמעה נגדו על ידי מבקרי התכנית הכלכלית. בפגישה עם כתבים לענייני כלכלה בת"א אמר נסים, כי "התעשיינים דורשים שהממשלה תסבסד את עלות העבודה על ידי כך שהיא תשלם עבורם 5% מתשלומי הביטוח הלאומי הכרוך זו תמכן להם את תוספת היוקר. אולם תשלום כל תוספת יוקר יעלה לאוצר 400 מיליון ש"ח לרבעון, דבר שיגדיל את הגירעון בתקציב הממשלתי". שר האוצר הודיע, כי הוא מתכוון להביא את התכנית בשלמותה בפני הממשלה ביום א'. הוא מקווה שהיא תאושר במקשה אחת. לדבריו, לא מן הנמנע כי אם יאַרכו הדיונים אזי התצבעה על התכנית תתקיים ביום ב'.

נסים הטעים: "הירידה ברווחיות היצוא נובעת בגלל תוספת השכר שנתנו התעשיינים לעובדים. בעוד שחלקה של עלות העבודה בתשרמת עמד ברבעון המקביל ב־1985 על 17 אחוז, הרי ברבעון הנוכחי הוא עומד על 24.2 אחוז, גידול של 7.2 אחוז.

בנושא הריבית אמר נסים כי אם תתקבל התכנית, אזי התעשיינים יהנו מריבית נמוכה על האשראי לזמן הקצר ולזמן הארוך.

אינפלציה ואבטלה

בדברו על נושא התקציב אמר שר האוצר "שאם התכנית הכלכלית לא תתקבל והתקציב לא יקוצץ, נבגם למצב של גרעון בתקציב וקפאון בצמיחה ונעבור למצב של אינפלציה ואבטלה". לדברי נסים, תקציב המדינה אינו בר ללא תחתית, הגרעון בו עלול להביא לכך שהממשלה תאלץ להלוות את שוק ההון ופירוש הדבר שלא יהיו השקעות של הסקטור העיסקי.

בהתייחסו לדברי הביקורת המושמעים כנגד התכנית אמר שר האוצר: "מדוע נשמעים רק דברי ביקורת, אך אותם המבקרים אינם אומרים מה לעשות? עיבדנו את התכנית במחשבה רבה, אך המחשבה והבינה אינם מתרכזים אצל אדם אחד ותמיד ניתן לשמוע ביקורת".

נסים המשיך ואמר: "גם המתנגדים לתכנית מדברים על הצורך בצמיחה, רפורמות במיסים ובשוק ההון, אך כשמביאים בפניהם את תכנית הרפורמה, הם מתנגדים לכך. בהסתדרות מתנגדים לתכנית רק משום שהם מתנגדים לפגיעה בהכנסות העובדים, הגם ששכר העובדים נמצא גדל".

חיילים שהובאו להשתתף בהשבעה בכותל השליכו את ספרי התנ"ך

רוב החיילים, מהתיישבות העובדת ומקיבוצים, טענו כי אין הם רוצים להישבע על התנ"ך שאין הם רואים בו ספר מקודש או בעל ערך ● רב הכותל הרב גץ פנה במכתב לשר הדתות בבקשה להפסיק את טכסי השבעת הטירונים ברחבת הכותל בעקבות "ביזוי המקום הקדוש"

מאת ברב שרגאי סופר "הארץ" בירושלים

סירוב פלוגת חיילים, שהובאו לפני מספר שבועות לטכס השבעה ליד הכותל המערבי, סרבו להשתתף באירוע, בטענה, כי אין הם רוצים להישבע על ספר התנ"ך שאין הם רואים בו ספר מקודש או בעל ערך.

תוך ויכוחים עם מפקדיהם, התקיים בסופו של דבר הטכס, וחיילי הפלוגה, רובם מההתיישבות העובדת ומהקיבוצים, אולצו בפקודה לקבל את הנשק ואת ספרי התנ"ך.

עוד בטרם תם הטכס, הניחו או השליכו אחרים מן הטירונים את הספרים על הריצפה ליד הכותל, ואף סרבו לקחת את ספרי התנ"ך עימם בסיום הטכס.

כשבוע לאחר הטכס התקיימה סדרת ויכוחים בין מפקדי הפלוגה, במהלך הסדרה שוחחו חיילי הפלוגה בינם לבין עצמם על שההשתתפות בטכס השבעה. רבים מהם חזרו על עמדתם כי אין הם רואים טעם להשתמש בספר התנ"ך בטכס השבעה.

בשעת כתיבת הידיעה מסר דובר צה"ל, כי הנושא נמצא עדיין בבדיקה.

שר החינוך יצחק נבון אמר אמש, בתגובה, כי הוא מתקשה להאמין למשמע אוזניו. "מדובר בוודאי במקרה של אדם בודד או אנשים בודדים, זה משהו חריג, משונה, מוזר שאינו מעיד על שום דבר. כל יהודי וכל אדם מכבד את התנ"ך בדרכו שלו. איש דתי רואה בו דרך חיים וקיבוצניק יכול לראות בו ספר הבורתי עם ערכים סוציאליים ונביאים רוחניים רבים".

רב הכותל הרב גץ פנה במכתב לשר הדתות בבקשה להפסיק את טכסי השבעת הטירונים ברחבת הכותל, עקב מה שהוא מגדיר "ביזוי המקום הקדוש".

חשד שמציתי בתי הערבים הם מציתי תחנות האוטובוס

נעצר נהגו של ראש ישיבת "שובו בנים" שהתלונן על גניבת רכבו שעות אחדות לאחר שהמשטרה דלקה אחריו כשסירב לעצור ● ברכב נמצאו חומרי בעירה מהסוג ששימש המציתים בשני המקרים

מאת נדב שרגאי סופר "הארץ" בירושלים

חוקרי משטרת ירושלים חודשות הבטחון סבורים, כי מציתי הבתים הערבים בירושלים ליד המקום בו נרצח אליהו אמדי ומציתי עשרות תחנות אוטובוסים בעירה בשנה האחרונה הינם אותם האנשים.

מבדיקות של המעבדה לזיהוי פלילי של המשטרה עולה, כי חומר הבערה, ששימש את המציתים באירועים השונים היה זהה ומאותו מקור.

ביום רביעי לפנות בוקר הבחינה ניידת סיור של משטרת ירושלים במכונית מסוג ב.מ.וו בממוצעה מאה שערים, כשבה שלושה אברכים. הניידת אותתה למכונית לעצור, אולם נהג המכונית פתח בנסיעה מהירה והצליח להמלט. נוסעי המכונית נטשוה וכעבור שעה קלה התגלה כלי הרכב בקרבת מקום.

בשעות הבוקר הגיעה למטה המשטרה נהגו של הרב אליעזר ברלנד ראש ישיבת שובו בנים בירושלים. האיש טען כי המכונית נגנבה ממנו. חוקרי המשטרה עצרו אותו בחשד כי היה שותף להצתת תחנות אוטובוסים בירושלים והשלכת בקבוקי תבערה על בתים ערבים בעירה. במכונית השייכת לאיש נמצא מיכל ובו חומר דליק, הזהה לחומר בו הוצתו תחנות אוטובוסים בירושלים. צפויים מעצרים נוספים, כנראה של נוסעי הב.מ.וו.

תושבים ערבים המתגוררים בתוך לשער האשפות, שם הוצתו שלשום בבוקר שני רימונים מטולדים ליד מכונית ערביות, סיפרו אתמול לחוקרי המשטרה כי הבחינו בשעת לילה מאוחרת ברעשים יהודיות עטויות כפיות המסתובבות עם נשק מחוץ לביתם. המידע נבדק ע"י המשטרה.

החייל שהותקף בבריח, אריאל האוסלר. (צילום: רחמים ישראלי)

הסתובבתי וחיבקתי התוקף וכך נשמט הגרזן מידו

סיפר החייל אריאל האוסלר מכרמיאל שסייר ברמאללה וספג 2 חתכים עמוקים בראשו ● לכד את התוקף ● אחותו של אריאל נפצעה קשה בפיגוע ביריחו

מאת אודי ביר סופר "הארץ" בשטחים

החייל שהותקף אתמול ברמאללה ובריונו לסיור הצליחו ללכוד את התוקף במקום האירוע, והפקיעו מידו גרזן קטן ששימש לתקיפה וסכין שהוחזקה בידו. התוקף, צעיר ערבי כבן 16 תושב אחד הכפרים באיזור רמאללה, נוקף. אתמול בידי כוחות הביטחון, ובכל הנראה הוא משתף פעולה עם חוקריו.

התקיפה אירעה בכיכר המרכזית של רמאללה, כיכר מנארה, בסביבות השעה 12, שעה שהמקום המה אנשים, והיו בו מעל שישה חיילי צה"ל בסיורים שגרתיים. החייל שהותקף ובן זוגו סיירו בבלע הצד פרמוניות של הכיכר, כשלפתע הגיח מאחוריהם צעיר נמוך כבן 16, שהלם בגרזן בראשו של החייל אריאל האוסלר, סמל בן 19 מהעיירה כרמיאל. האוסלר, שספג שני חבטות עזות בראשו הצליח להתגבר על התוקף בעזרת חברו, וכעבור דקות ספורות פונה לטיפול בבית החולים הדסה בהר הצופים בירושלים. משם נמסר כי מצבו קל, וכי אבחנו, בראשו שני חתכים עמוקים. ככל הנראה לא נגרם נזק לעצם הגולגולת שלו. בידי התוקף נתפס גרזן קטן שבו חבט בחייל, וכן סכין.

הצעיר נלקח לחקירה בבנין הממשל הצבאי ברמאללה.

"הסתובבתי וחבקתי"

"יצאנו בשעה שש בבוקר לסיור ברמאללה", סיפר אתמול אריאל האוסלר בבית החולים, "כשהגענו

(סוף בעמוד 2 טור 7)

חדשות הארץ

שיחות היום

עם: יואל לרנר, שהודשע בהנחת מיטען בהר הבית
על: החשש להקמת מחתרת חדשה (עמ' 2)

★

הפנטגון חוקר: מדוע נתקבל תשלום ועם תמורת הנשק, בעוד איראן שילמה מחיר מופקע (עמ' 2)

★

ב־1986 "ברחו" מתכנית חסכון יותר מכפי שהצטרפו אליהן (עמ' 3)

★

מוסקבה מפתחת תגובת נגד ל"מלחמת הכוכבים" של ארה"ב (עמ' 6)

★

היועץ המשפטי החליט לא להעמיד לדין את רפי סוריסה (עמ' 12)

שרות הארץ

מזג האוויר

● ירושלים: 8—7.
● תל־אביב: 17—10.
● באר־שבע: 17—6.
הגולן 9—3, נהריה 14—9, צפת 6—4, טבריה 15—8, עפולה 14—5, נתב"ג 16—10, אילת 20—8.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4880	−0.0060
נוסעים	1.7686	−0.0072
שחור	1.4900	−

שער הסל

יציג	1.4810	−0.0054

בגליון זה 32 עמודים בצירוף 40 עמודי מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

הפנקס האדום חדשות הארץ

מתפרסם היום בעמודים

חלק א' 8—11
חלק ג' 1—12

חדש! תכנית חסכון ייחודית של בנק הפועלים!

חסכון-רכב

אתה חושב על המכונית הבאה?

אם אתה מתכנן לרכוש בעתיד מכונית חדשה, בנק הפועלים מציע לך תכנית חסכון חדשנית, שנועדה לסייע לך לממש את תכניותך:
★ מסלול של חסכון חודשי צמוד למדד או לדולר, בתנאי ריבית מועדפים – להחלפת הרכב בעוד מספר שנים.
★ מסלול של הפקדה חד־פעמית צמודה למדד, לדולר או לשניהם – בתנאים מיוחדים. אם רכשת בשנה האחרונה רכב חדש, תוכל להפקיד במסלול זה את הסכום שתקבל כהחזר פקדון הרכב.
★ פטור ממס על הרווחים.
★ זכאות לקבל הלוואה לקניית המכונית החדשה – בתום תקופת החסכון, עד גובה החסכון שצברת.*

אתה רוכש עכשיו מכונית חדשה?

אם אתה רוכש עכשיו רכב חדש, בנק הפועלים מציע לך מסלול חסכון משולב, שיקל עליך את הרכישה הנוכחית וגם יסייע לך בהחלפת הרכב בעתיד:
★ הלוואה בתנאים מועדפים לתשלום פקדון יבוא הרכב – עם ההצטרפות לתכנית. את ההלוואה תחזיר רק בתום שנה – עם קבלת החזר הפקדון.
★ מסלול של חסכון חודשי צמוד, להחלפת הרכב בעוד מספר שנים – בתנאי ריבית מועדפים.
★ פטור ממס על הרווחים.
★ זכאות לקבלת הלוואה לקניית המכונית הבאה – בתום תקופת החסכון, עד גובה החסכון שצברת.*

*מתן ההלוואה מותנה בקבלת בטוחות, כמקובל.

פרטים מלאים בכל אחד מסניפי בנק הפועלים ובנק אמריקאי ישראלי.

בנק הפועלים

אבנת|קרמון|שיפרין|נסמן

مكتوم من الأصل

הפנטגון חוקר: מדוע הועבר לו תשלום זעום בעוד איראן שילמה מחיר מופקע

מקורות בממשל: זה נועד למימון הקונטראס ● מקפרליין נקרא להעיד פעם נוספת כדי ליישב הסתירה עם עדות דונלד ריגן לגבי המועד בו ידע הנשיא בראשונה על מכירות הנשק

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וושינגטון (מיוחד ל"הארץ"). ועדת המודיעין של הסנאט החליטה לזמן לעדות חוזרת את רוברט מקפרליין שהיה היועץ לבטחון לאומי. הצורך לזמנו שוב נבע מן הסתירה שהתגלתה בין עדותו לבין דבריו של ראש מטה הבית הלבן דונאלד ריגן בפני אותה ועדה. בעוד מקפרליין חזר פעמיים על גרסתו על פיה אישר הנשיא רייגן את משלוחי הנשק מישראל לאיראן כבר באוגוסט 1985, גרס דונלד ריגן בעדותו שלשום, כי הנשיא התנגד למכירות אלה ורק לאחר שהוצב בפני עובדה מוגמרת אישר אותן והורה לשלוח לישראל טילים במקום אלה שנמכרו.

ריגן אמר עוד כי הנשיא ידע רק בחודש ספטמבר על מכירות נשק אלה שבוצעו כאמור בניגוד לדעתו. מקפרליין מסר, כי הנשיא ידע וגם אישר בחודש אוגוסט.

חיזוק לעדות ריגן

עדותו של ריגן חוזקה שלשום בערב, כאשר שר המשפטים אדווין מיז חזר על הגרסה, האומרת, כי הנשיא אישר את מכירות הנשק רק בינואר 1986 ולא קודם לכן. גירסה זאת, הסותרת גם היא את גרסת מקפרליין, חשובה מבחינתה של ישראל כדי לקבוע אם אמנם נמכר נשק לאיראן בניגוד לחוק.

במקביל הורה שר ההגנה כספר וינברגר לערוך חקירה בפנטגון כדי לבדוק מי קבע את מחירי הנשק שהועברו לאיראן וכן מי ומדוע הסכים למחיר נמוך כל כך של אותם כלי נשק. הפנטגון קיבל רק 12.2 מליון דולר בתמורה לטילי הטאו, שנמכרו לאיראן. לדעת מומחים שלמו האיראנים כמעט פי שישה מערכם האמיתי של הטילים. מקורות בממשל מסרו אתמול, כי אין ספק שהמחיר הנמוך שנקבע על ידי גורמי הפנטגון והמחיר המופקע שנדרש מהאיראנים לשלם נועד כדי ליצור קרן למימון צורכיהם הצבאיים של הקונטראס.

חייב עשרה מליון

ענין נוסף הדורש בירור נוגע לסתירה שהתגלעה בדבריו של סוחר הנשק הסעודי עדנאן חאשוגי. בראיון לאי־בי־סי אמר חאשוגי, כי הסוחר האיראני מנוצ'ר גורבאניפאר חייב לו עוד עשרה מליון דולר עבור משלוחים, שטרם נשלחו לאיראן. בראיון לטיים־אס אמר חאשוגי, כי ארה"ב עדיין חייבת לו עשרה מליון דולר. יתכן, אומרים מקורות כי הממשל נתן לחאשוגי ערבות כספית כדי להבטיח שחאשוגי יקבל את כספו גם אם האיראנים לא ישלמו או שהמשלוחים לא יצאו לפועל. האמנם על פי אותם הדוחות לא יצאו שני משלוחים אל הפועל.

המדובר ב"שיירת" המטוסים שאורגנה בישראל בחודש מאי האחרון כאשר מקפרליין יצא לאיראן יחד עם עמירם ניר. במטוס בו טס מקפרליין היה גם משלוח נשק ואילו שני מטוסים המתינו בישראל לאות ממקפרליין. אלה לא הוראו לבסוף להמריא ועתה לא ברור, אם המשלוחים נותרו בישראל או הוטסו ליעד אחר.

אוקלי במקום רוס

רוברט אוקלי שהיה עד לאחרונה ראש המחלקה ללוחמה בטרור במחלקת המדינה ימונה לתפקיד ראש דסק המזרח התיכון במועצה לבטחון לאומי במקומו של ראש הדסק הנוכחי דניס רוס. אוקלי, שהיה הממונה על עניני המזרח התיכון במועצה לבטחון לאומי בשנים 74־77, היה בעל קשרים אמיצים עם אישים ישראלים רבים ועבד במקביל עם עמירם ניר. רוס, יעבור להיות סגנו אם יחליט להישאר בתפקידו.

הווארד טייכר, שהיה הממונה על ענינים פוליטיים צבאיים במועצה לבטחון לאומי ואשר היה מעורב בפרשה האיראנית, התפטר השבוע מתפקידו, ההתפטרות תכנס לתוקף בחודש מרץ. אלה הם רק חלק מחילופי הגברא אותם עורך עתה היועץ החדש לבטחון לאומי פרנק קארלוצ'י. במסגרת השנויים יתכן שתבוטל המחלקה הפוליטית־צבאית, וסמכויותיה יועברו לראש המשרדים הרגיונאליים.

ראיתי שמעתי

לא מאהבת מרדכי

שלא במתכוון יצא אתמול מ"מ יו"ר ועדת הכספים, ח"כ יורם אריזור, להגנת העיתונאים. ח"כ אריזור, שניהל את ישיבת הוועדה שדנה ברפורמה במס, נאלץ להתמודד עם זעם חברים בוועדה. הם תקפו את האוצר על הולכתו למסור לעיתונאים את פרטי התוכנית קודם שהוגשה לממשלה ולכנסת. ח"כ אריזור הסביר כי לו היו פרטי התוכנית נמסרים לשרים, היה הדבר מדלף מיד לעיתונות והיה יוצר הפליה בין העיתונאים ועיתות הפרסומים.

עינה אירידור

את המקום וגייס את הנותנים שיהיו מוכנים לתמוך בכספי מחו"ל, ולא מהארץ.

היום, במלון הדיאל, יראו לעיתונאים את התוכניות והמסך הראשון אמור לעלות באפריל 1989.

ב.ש.

חתונה משפטית

עו"ד חיים קנת (28) בנו של עו"ד נתן קנת עשה אתמול צעד משפטי ונשא לאשה את שרי עוזיאלוב (27). החתונה, שנערכה בגן אירועים בתל אביב המתה שופטים ומשפטנים. מי שאינו שייך לחוגי המשפט אך נתקל בהם לאחרונה היה מנכ"ל רונקו, זהרה גהל שבא אף הוא לשמוח בשמחת הזוג הצעיר עם אשתו ערכה.

ע.ר.

"וורלד־ויזיון" במקום "אירוויזיון"

איגוד השידור האירופי החליט להקים ועדה בת שמונה חברים בראשות נציג רשות השידור של נורווגיה, האראלד מוסברג, לבחינת מימוש הצעה מהפכנית להפוך את תחרות הפזמון האירופית "אירוויזיון" לתחרות כל־עולמית בהשתתפות נציגי רשויות השידור של אירופה, אסיה, צפון־אמריקה, דרום־אמריקה והגוש הקומוניסטי. ההצעה התקבלה פה אחד בישיבת נציגי רשות השידור האירופי שהתקיימה בז'נווה.

עם שובו לאוסלו אמר מר מוסברג כי הוועדה שנבחרה לביצוע ההצעה, תתכנס שוב בחודש פברואר בז'נווה. לאחר שיקוימו מגעים ראשוניים עם נציגי יתר רשויות השידור בעולם, התאריך המוקדם ביותר לביצוע ה"וורלד־ויזיון" לא יהיה לפני שנת 1988.

לגבי המשך אירועי ה"אירוויזיון" תתכנס ועדה מיוחדת בחודש ינואר 1987 בלונדון כדי לדון על אופיו המוסיקלי של אירוע זה. המטרה למנוע את הפיכת האירוויזיון לתחרות של מוזיקת "פופ־רוק" ולנסות למצוא מבנה משותף רחב יותר למוזיקה ביותר בת זמננו.

קופנהאגן

אליהו זהבי

פרס למדעי המזרח לפרופ' סיון

ועדת הפרס על שם דר' מיכאל לבראו, ממייסדי מפעל הפיס, העניקה את הפרס למדעי המזרח לפרופ' עמנואל סיון מהאוניברסיטה העברית בירושלים על ספרו "קנאי האיסלם". הספר זכה להתעניינות רבה בעיקר נוכח עליית כוחן של התנועות האיסלמיות הקיצוניות במזרח התיכון, ובימים אלה אוזלת כבר המהדורה השנייה שלו.

א. לם

פרופ' עמנואל סיון

אופרה גם ברמת השרון

מנהלי בית האופרה "לה סקאלה" ממילאנו ובית האופרה של טריסט, באו לארץ כדי להיות נוכחים בהכרזה על הקמת בית אופרה חדש שיוקם – מכל המקומות – דווקא ברמת השרון. היוזם והרוח החיה הוא הארכיטקט ישראל גרדוביץ שהגה את הרעיון.

איתר

בעריכת עדית רוזנבלום

כל שרי הליכוד

סוף מעמוד 1

לקראת ישיבת הממשלה ביום ראשון.

ההערכה היא כי בישיבת הממשלה ביום ראשון יתקיים דיון כללי בתוכנית, ללא קבלת החלטות.

חזית מול חזית

אתמול התברר כי עמדת שרי הליכוד תהיה אחידה וגם השרים משה קצב ודוד לוי יתמכו בתוכניתו של שר האוצר. במגעים שהיו בין האוצר לאנשי הביטוח הלאומי ומשרד העבודה והרווחה נמצאה ככל הנראה הנוסחה, שהסירה את התנגדותו של קצב.

אמש נראה כי בישיבת הממשלה ביום ראשון תתייצב חזית אחידה של שרי המערך נגד התוכנית, מול חזית של שרי הליכוד בעדה.

פגישת נסים־פרס

אתמול נועד שר האוצר, משה נסים, עם מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס לדון בעמדת שרי המערך ביום א' בממשלה. הפגישה נערכה בתום ישיבת ועדת השרים לבחינת עתידו של מפעל "מנועי בית שמש", וככל הידוע הסתיימה בלא תוצאות.

החלטות במערך

לשכת מפלגת העבודה וסיעת המערך בכנסת ובוועדה המרכזת של ההסתדרות קיבלה אמש החלטה המחזקת את ידיהם של נציגי העבודה בממשלה ובהסתדרות בעמדתם נגד התוכנית הכלכלית.

בהחלטת לשכת מפלגת העבודה נאמר כי הצעות שר האוצר עלולות לגרום לגידול היבוא והצריכה ולפגוע קשה בשכבות החלשות.

בהחלטה הודגש כי הצעות אלו מעוצבות בתפיסת עולם שאינה מקובלת על מפלגת העבודה. הלשכה קראה להקים ועדה ציבורית לבחינת מדיניות המיסוי ולהצעות הרפורמה במשק ההון, תוך קבלת החלטות בהסכמת ההסתדרות והמעסיקים. עוד נאמר, כי יש להנהיג רפורמות במשק, ובכלל זה במיסוי ובשוק ההון, וזאת כדי שהשגי התוכנית הכלכלית שהונהגה בממשלה בראשות פרס, יקויימו ולא יבוזבזו.

פרס: להירגע

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס, סיכם את הדיון וביקש לקבל החלטת סיכום רגועה.

"אנו לא עוסקים כיום בניהול מדיניות המסים. הבראנו את המשק בעזרתה של ההסתדרות, והתוצאה מכך זכינו לאמון. אנו מעוניינים ברפורמה בשוק ההון, אך הכסף חייב לזרום להשקעות. בלי שיתוף פעולה בין כל הגורמים לא נצליח להגיע לשום מקום ולשום הישג. חייבים להגיע להידברות עם ההסתדרות ולהסכמה עימה", אמר פרס.

פעולות מחאה

צמרת ההסתדרות מזהירה מפני סחרור חמור ביחסי העבודה, אם תוקף כל האזהרות, וההתנגדות מועד הפועל מקיר לקיר, נגד התכנית, ותאשר אותה הממשלה ביום א'.

האיגודים המקצועיים, וכן ארגון הגימלאים, נערכים לפעולות מחאה.

יו"ר סיעת הליכוד בהסתדרות, ח"כ יעקב שמאי, המשיך אתמול בשיחות עם חברי כנסת ושרים בליכוד כדי לשכנעם להתנגד לתכנית במתכונתה המוצעת.

ההסתדרות: נסים ידבר

בצמרת ההסתדרות מאמינים כי שר האוצר ישאף עתה להידברות עם הגורמים הכלכליים במשק. לנוכח התנגדות שהתכנית מעוררת הן בהסתדרות, הן בקרב המעסיקים הפרטיים והן בשורות מפלגת העבודה.

באיגוד המקצועי ובצמרת ההסתדרות סבורים כי הידברות כזאת תהיה, למעשה, פתיחת המשא ומתן על חידוש הסכמי השכר במשק.

החלטות אופרטיביות

שעה שהממשלה תתכנס לישיבתה השבועית ביום א', תתכנס הוועדה המרכזת של ההסתדרות, ומכוחן של החלטות שנתקבלו בישיבת הרום של הוועד הפועל, תקבל החלטות בעלות אופי אופרטיבי, שביצוען "יימסר לאיגוד המקצועי, אם האוצר יתקבל התכנית בלא שינויים.

פסימיות בביטוח לאומי

עזרה אריזור, מוסרת "הארץ" לענייני כלכלה, מוסרת כי פגישת עבודה של צוותי המוסד לביטוח לאומי עם אנשי אגף התקציבים באוצר, שנועדה למצוא פתרון לפגיעה הצפויה בקצבאי המוסד – קשישים, אלמנות ונכים – הסתיימה בלא הסכמה.

האוצר: הרפורמה לא מנוגדת

בדיון ראשון ברפורמה במסים, שקיימה אתמול ועדת הכספים של הכנסת, בהשתתפות הממונה על הכנסות המדינה ונציב מס הכנסה, אישרו נציגי האוצר כי תוכנית הרפורמה אינה מנוגדת, ועדיין אין בה תשובה לפגיעה בשכבות חלשות, בתושבי עיירות הפיתוח, בעובדי משמרות ובקיבוצים.

בדיון נתגלו חילוקי דעות מעמיקים בין סיעות מערך ומפ"ם לבין סיעת הליכוד.

יונתן שרמן, סופר "הארץ" לענייני כלכלה, מוסר כי הוועד הפועל של התאחדות התעשיינים, יתכנס, לאחר מושב הנשיאות, לדון בהחלטות הממשלה.

בהתאחדות התעשיינים מתגבשת עמדה נחרצת, השוללת מכל וכל את התוכנית הכלכלית, ואת לאחר שאתמול נתקבלו בקשות ממפעלים רבים כי ראשי ההתאחדות יפעלו למנוע את קבלתה.

קרע בלשכת התיאום

אברם צהר, סופר "הארץ" לענייני כלכלה, מוסר: "לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים תומכת תמיכה מלאה בתוכנית האוצר להידוק הטיפול במשק" כך אמר אתמול יו"ר ועדת המיסוי הכלכלית של לשכת התיאום, דוד גילרמן. לדבריו, ועדת הנשיאים וגם ועדת המיסוי והכלכלה של לשכת התיאום תומכים בתוכנית האוצר אך מחייבים צעדים נוספים לעידוד הייצוא.

סעודיה תזרים מיליון דולר לביוב ברצועת עזה

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

בפעם הראשונה באותה סעודיה להשקיע מיליון דולר בהקמה משותפת של מערכת ביוב במחנה הפליטים ג'יבליה ברצועת עזה.

במסגרת הפרוייקט תבנה מערכת ביוב בצפון העבל בהשקעה של 3.5 מיליון דולר, שעיקרו ממומן על ידי הארגון הבינלאומי "יראצ'ר דהדפי". המגמה היא להקים מתקן נסיוני לטיהור מי בארות מלוחים ומערכת לניקוז מי הגשמים.

בסיוע בינלאומי, המועבר לעזה בימים אלה, עומדים להיבנות בית ספר בתל־סולטן, בית מטבחיים, הקמת בית חרושת לקרח וכן שוק לדייגים, מרכז מסחרי בתל־סולטן ומענק לסירות דיג בעזה.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: יואל לרנר, שהורשע בהנחת מטען בהר־הבית
על: החשש להקמת מחתרת יהודית חדשה

כשיהודי חש שחייו בסכנה — טבעי שהוא יעשה משהו

גורמי במערך הביטחון חוששים שמחתרת יהודית חדשה תחילה לפעול נגד ערבים. אתה סבור שיש מקום להקמת מחתרת כזו?

לפני כשנתיים, כשנחשפה מחתרת א', נשאלתי אם לדעתי יש אפשרות שתקום מחתרת נוספת. השבתי כי כיוון שלהערכתי קמה המחתרת ההיא כתוצאה ממה שהורגש בשטח כמחדל מצד השלטונות, כל עוד המחדל קיים, יש סיכוי שתקום מחתרת שתחליף אותה. אינני רואה שום סיבה לשנות את ההערכה הזאת גם היום.

אתה סבור שגם היום זרועות הבטחון אינם ממלאים את תפקידם, ולכן יש מקום להתארגנות בלתי חוקית?

אינני יכול לקבוע אם כוחות הבטחון ממלאים את תפקידם או לא. אני יכול רק להזכיר שהאנשים שהתארגנו במסגרת מחתרת א' טענו בבימ"ש כי חשו במחדל מצד כוחות הבטחון, ולכן פעלו בהתאם.

אתה מצדיק פעולות של יהודים שלוקחים את החוק לידיהם ופוגעים בערבים חפים מפשע?

אני חושב שהשאלה במעט מיותרת. כאשר יהודי חש שחייו בסכנה, ומי שממונה על שמירתם אינו ממלא את מלאכתו, טבעי שאותו יהודי יעשה משהו בעצמו. על השאלה אם יש מקום למחתרת או אם זה טוב או לא, אני מעדיף שלא להשיב. אבל זה נראה לי טבעי לחלוטין.

כלומר אתה רואה שוב מקום ביוזמה של יהודים לפגוע בערבים?

התשובה פשוטה. מלכתחילה אין ספק שעדיף שהיוזמה תינקט ע"י השלטונות. השאלה היא מה קורה כשהרשויות אינן פועלות כפי שהן צריכות.

אתה באמת מאמין שפעולות גמול נגד ערבים, יפתרו את בעיית הטרור?

קיים העיקרון שכל ישראל ערבים זה לזה. ואם חייו של יהודי בסכנה — באופן טבעי יהודי אחר צריך להרגיש את זה. לא תמיד פעולה כזאת מוצדקת. אבל אי אפשר לפסול אותה באופן מוחלט.

איך ניתן לדעתך להחל את מעגל הדמים הזה של פעולות גמול של ערבים נגד יהודים ולהיפך?

צריך לנקוט בשיטה בה נקט בזמנו אריק שרון בעזה, והוכיחה את עצמה תקופה מסויימת מאוד. כלומר, כאשר יש גילויים של הפרת סדר קיצונית הכרוכה בפגיעה בחיי אדם, יש לאחוז ביד קשה, מה שהיה פעם אופנתי לכנות: ענישה סביבתית או קולקטיבית.

שאלה אישית. אתה הועמדת בזמנו לדין עקב נסיון להביא מטען חבלה בהר הבית. האם הרשעות הנגזרה עליך בשנתיים מאסר. איזו עצה היית משיא למי שמשתתף במרוד נגד ערבים?

להשוב פעמיים, ולפעול עפ"י הערכת המצב, בשילוב תכתיבי המצפון.

הסתובבתי וחבקתי

סוף מעמוד 1

לכיכר מנארה התפצלנו לזוגות. אני הייתי עם חבר בחלק המזרחי של הכיכר. פתאום הרגשתי מכה חזקה בראש מאחורה. הסתובבתי, והספקתי עוד מכה מעל המצח. תפסתי את הבחור שהיה די גדול, וחיבקתי אותו חזק כדי לנטרל אותו. בינתיים החבר שלי עזר לי. ראיתי את הגרזן שלו נופל על הארץ. אחר כך פינו אותי בג'יפ צבאי למרפאה צבאית קרובה, ומשם לקחו אותי להדסה". מבית החולים נמסר אמש כי הפצוע למעשה כבר אינו זקוק לאישפוז בבית חולים, והוא יועבר בהקדם להשגחה במרפאה צבאית.

אלוף פיקוד המרכז, אהוד ברק, שהגיע כעבור שעה קלה למקום האירוע, אמר כי "חיילי צה"ל פעלו בזריזות ובהחלטיות", וציין, כי החייל שהותקף הוא עצמו שהצליח להשתלט על התוקף וללכוד אותו.

קציני צה"ל בכירים, שסיירו במקום, ציינו, כי הפרשי הגובה בין החייל לבין התוקף נמוך הקומה מנעו מכה חמורה יותר בראשו של החייל. "ממצאי – החקירה" הראשונים מעלים, כי התוקף פעל לבד, וכי תכנן את מעשיו מראש. כפי הנראה הגיע לעיר רמאללה כשהוא מצוייד בגרזן ובסכין, מתוך כוונה ברורה לתקוף חייל ישראלי.

"די" לאחר שנלכד

תושבים ברמאללה מסרו בירת התוקישה כי בכל הידוע להם, התוקף הוא תושב הכפר בית רימא, השוכן כ־15 ק"מ צפונית מערבית לרמאללה. לדברי תושבים שהיו עדי ראייה לאירוע, הצעיר הניף את אצבעותיו לאות "די" לאחר שנלכד, בעת שהוכה נמרצות בידי החיילים.

שעה קלה לאחר התקיפה, נלקחו לחקירה בבניין הממשל ברמאללה סוחרים מהסביבה שבה הותקף החייל. כמה מהסוחרים בסביבה אמרו לסופר "הארץ" כי לא חשו בכל תכונה יוצאת דופן לפני תקיפת החייל. כמה מהם ייחסו את התקיפה לנוכחות המוגברת בעת האחרונה של חיילי צה"ל בכיכר מנארה ברמאללה, שלדבריהם היא פרובוקטיבית ומטרידה. האירוע לא השפיע כלל על מהלך החיים התקין בעיר רמאללה. אתמול לא נרשמו כל הפרות סדר בסביבה.

משפחתו של החייל אריאל האסלר כבר נפגעה בעבר מפעולת טרור. אחותו, עדית, נפצעה קשה בהתקפת הרימונים בידיהם על קבוצת רוכבי האופניים מבית־אל בחודש יולי השנה. בינתיים היא החלימה מפציעתה, ולאחרונה נישאה.

נהרס בית ברמאללה

כוחות הביטחון הרסו אתמול את ביתו של צאלח יוסף חריין, תושב הכפר דיר אבו־משעל שליד רמאללה, שבאשם הודה בהשתתפות בתקיפת אוטובוס "אגד" בקו 468 ליד כפרו בחודש אפריל השנה. בתקיפה על האוטובוס נהרג הנהג, סלומון התוכה ז"ל.

הריסת הבית התבצעה לאחר שבג"ץ דחה עתירה של משפחת הנאשם נגד הכוונה להרוס את הבית.

מעצרים בטול כרם

חבורת צעירים החשודים בביצוע מספר מעשי חבלה באיזור טול־כרם נחשפה השבוע, לאחר ששוטר משמר הגבול הצליח לתפוס אחד מהצעירים שורק בקבוק תבערה לעבר אוטובוס ישראלי.

ביום רביעי בשבוע שעבר נזרק בקבוק תבערה לעבר אוטובוס "אגד" בקו 58 ליד מחנה הפליטים נור־שמס שבקרבת טול־כרם. שוטר משמר הגבול שליווה את האוטובוס, פתח במרדף אחרי קבוצת נערים שנראו נמלטים מהמקום, והצליח ללכוד אחד מהם. בחקירה הודה החשוד בביצוע מספר מעשי חבלה עם חבריו, ביניהם זריקת בקבוק תבערה על אוטובוס ישראלי בחודש נובמבר האחרון ליד טול־כרם, אשר גרם להצתת האוטובוס ושריפתו כליל.

שוטר משמר הגבול שתפס את החשוד, סמ"ר והיל סעב מהכפר אבו־סנאן, הוזמן אתמול ללשכתו של אלוף פיקוד המרכז אהוד ברק.

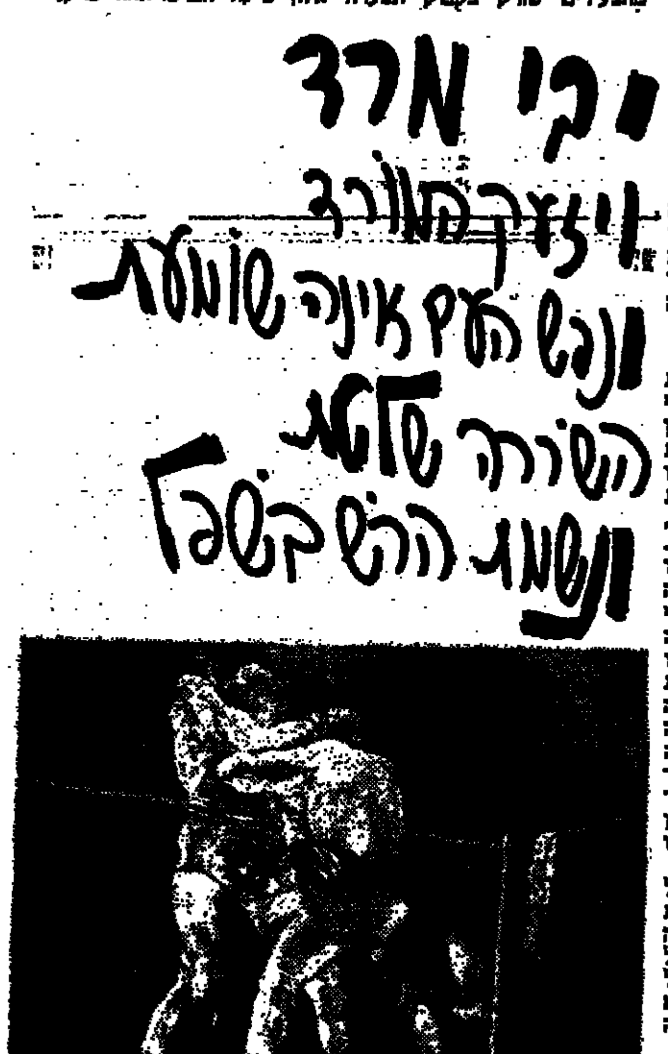

זכו בפיס

בהגרלת הבי־פרס מצטבר של מפעל הפיס מס. 51/86 שהתקיימה ביום 13/12/86 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 180,000.00 ש"ח זכה המספר 829506.

הפרס המצטבר בסך 100,000.00 ש"חים עובר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 380,000.00 ש"חים (כולל צבירה).

בסך 12,000.00 ש"ח זכה המספר: 060216.

בסך 6,000.00 ש"ח זכו המספרים: 321570 889731.

בסך 300.00 ש"ח זכו המספרים: 008976; 035214; 052015; 081526; 084964; 200984; 237678; 260006; 262424; 326530; 416481; 417854; 432836; 450529; 492090; 518582; 525056; 525256; 612471; 619653; 623447; 693843; 707915; 724066; 725853; 750907; 759543; 778367; 787585; 797865; 807406; 853212.

בסך 150.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 3607; 6135.

בסך 25.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 025; 412.

בסך 16.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־: 061; 528; 861.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 6 זכו בסך של 2.50 ש"ח.

בסך 5.00 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 014; 054; 064; 127; 198; 220; 235; 369; 390; 500; 570; 599; 606; 636; 657; 678; 730; 754; 756; 804; 806; 853; 854; 941; 956; 961.

בסך 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 00; 03; 05; 08; 09; 14; 15; 21; 22; 27; 28; 34; 45; 46; 47; 64; 74; 75; 79; 80; 83; 85; 92; 94; 98.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמי וסבתנו היקרה

חנה פינסטרבוש

ההלויה תצא היום יום שישי י"ז בכסלו תשמ"ז 19.12.86 בשעה 1.00 אחה"צ
מבית ההלויות סנהדריה להר המנוחות גבעת שאול ירושלים

פרטים נוספים בטלפון 02-632289

המשפחה

השבעה בבית בנה רח' שי עגנון 13 גבעת האורנים, ירושלים

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של
יקירנו

פרופ' יצחק (בן דוד) מרגולף

על מועד הלויה נא להתקשר לטלפון: 03-332324

אבלים:
אשתו רחל
אחיו מנואל
ובני המשפחה

אשתי אמנו אחותי וסבתנו
היקרה

הלה טייך

איננה

ההלויה תצא היום יום שישי י"ז בכסלו תשמ"ז 19.12.86
בשעה 12.00 בצהרים מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 תל־אביב
לבית העלמין בנחלת יצחק אוטובוס יעמוד לרשות המלוים
שבעה בבית המנוחה רח' ארלוזורוב 154 תל־אביב

אבלים: בעלה: יעקב טייך
בנה: ד"ר יוסף טייך
בתה וחתנה: רחל וקובי חורין
אחותה: צשה גולדברג
נכדיה: קארין, דניאל, אהוד ומיכל
וכל בני המשפחה

הבימה התיאטרון הלאומי

הארץ עיתון לאנשים חושבים

עירית תל־אביב יפו

מקיימים בשבת 20.12.86 ב־11.00

מוספשבת

בהשתתפות:

- מוסקו אלקלעי, רבקה גור, מרים זוהר, ליא קניג ושמואל רודנסקי – עם קטעים מהצגת "מרלה אפרת" בתיאטרון "הבימה"
- נחמיה שטרסלר – העורך הכלכלי של "הארץ" על – "התוכנית הכלכלית ואתה"
- פרופ' מרדכי דביד מנהל מחלקה פנימית בבית החולים מאיר על שפעת
- קריאל גרדוש (דוש) – על ספרו החדש הספר המדליק – על עישון ואנשים
- שוש לגיל זמרת הסופרן הפסנתרן אשר פיש והבימאי גז'שינסקי – ראיון וקטעים מהאופרה "מהגוני" באופרה הישראלית החדשה
- דודו טופז
- ריטה

מנחה: מיכאל הנדלזלץ

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'־ה'
אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.
דמי כניסה: 8 ש"ח.
הנחה 50%
למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב או תעודת קשיש של ת"א.

הארוע באדיבות
בית הוצאה לספר הטוב

חנות הספרים בהבימה
פתוחה מ־11 בבוקר עד 11 בלילה

אמש בתיאטרון / מיכאל הנדלזלץ

לעולם לא מאוחר מדי

"אהבה מאוחרת". מאת ברהאם ריד בתיאטרון הקאמרי. נוסח עברי: רבקה משולם. בימוי: הלן קאטרו־האוזמן. תפאורה ותלבושות: אדריאן הקס. תאורה: אבי צברי. משתתפים: חנה מרון, יוסי ידין, יצחק חזקיה, סנדרה שדה, רבקה גימן וענת ווקסמן.

המחזה עוסק באהבה מאוחרת בתוכנות אידים ידיבים. היא קתולית והוא פרוטסטנט, והם נפגשים על קברי ילדיהם. אם הם מצליחים להתגבר על דעותיהם הקדומות, הרי שלילדיהם זה קשה יותר, והם מקשים על ההורים. המחזה מתנהל באיטיות מרובה וללא חן רב, על פסים צפויים, בסך הכל, לסוף המבשר אופטימיות מסויימת, למרות הקשיים.

ההצגה הזאת מוכיחה שאין כמו מסורת תיאטרון. כשחנה מרון ויוסי ידין נמצאים על הבימה קורה ביניהם משהו שיכול לעורר לחיים כל מחזה. פתאום מקבלות שורות של מחזה ממקום אחר ומזמן אחר חיים של עכשיו. תענוג להסתכל על מרון, שמעיזה ללכת רחוק וכך היא מגיעה גם אל ליבו של הצופה. הם מביאים לבימה הרבה יותר ממה שכתוב במחזה ותמונה שוחקות הדמויות: הם מביאים משהו ייחודי ששייך לתולדות התיאטרון הישראלי הצעיר, גם כשאהבתם בהצגה מאוחרת והם משחקים קשישים.

שאר השחקנים — ענת ווקסמן, רבקה גימן ועוד יותר מכך יצחק חזקיה וסנדרה שדה — יוצרים דמויות עשויות היטב המשלימות את התמונה, אך בסך הכל אין ביניהם — להוציא כמה תמונות בחלק השני — אותה מידה של קשר המעורר את ההצגה לחיים. על רקע תפאורת ההקרנות של אדריאן הקס הם עושים עבודה מקצועית, אך רק מרון וידין מצליחים ללכת מעבר לכך, ושניים אלה עושים את הערב לשווה צפייה.

חנה ריחיים

נגאלה מיסוריה

נפטרה י"ז כסלו תשמ"ז

המעלות של אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	6	8	גשום	5	8
אתונה	10	12	גשום	8	11
בוקארשט	−1	1	שלג	−	−
בזל	5	8	גשום	8	8
וינה	0	2	שלג	−1	6
ז'נבה	2	5	גשום	5	7
לונדון	8	10	גשום	7	9
ליסבון	6	10	מ"ח	7	15
מדריד	2	6	נאה	0	15
ניו־יורק	4	7	גשום	4	6
פאריס	6	10	גשום	7	11
פרנקפורט	2	5	גשום	4	6
ציריך	2	4	גשום	−	−
קהיר	12	20	מ"ח	11	19
קופנהאגן	3	6	גשום	2	4
רומא	4	15	נאה	3	14
שטוקהולם	−2	0	שלג	−3	0

EL AL אל על

הממשלה תמכור את חלקה במפעל "מנועי בית שמש"

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

ועדת השרים לבחינת עתידו של מפעל "מנועי בית שמש" החליטה אתמול למכור את חלקה של הממשלה במפעל. הוועדה מינתה את גיורא גוית יו"ר מועצת המנהלים של בנק הבנייה ולשעבר יו"ר בנק הפועלים כמי שינהל את המו"מ למכירת המפעל. יסייעו לו בכך נציגי האוצר והביטחון.

החשב הכללי באוצר ימשיך את המו"מ עם הבנקים על מנת להגיע להסדר של מחילת חובות המפעל ופריסת החובות הנותרים. הבנקים מוכנים למחוק חובות בסך של 20 מיליון דולר ואולם הממשלה תובעת כי יבטלו חובות בסך של 25 מיליון דולר.

הוועדה מציעה שערך הרכוש של המפעל יוכר על ידי הרוכשים כחלק מהחוב. כלומר שהעברת רכוש המפעל לרוכשים, תקטין את החוב שנותר למפעל ושיכוסה על ידי הממשלה. אפשרות אחרת היא שהרכוש יוחכר לקונים על ידי הממשלה.

על פי החלטתה של ועדת השרים הרי שהרוכש יצטרך להתחייב להפעיל את המפעל למשך 5 שנים, ולא יפטר לצורך ייעול יותר מ־25 אחוזים מהעובדים שהם כ־150 איש.

הממשלה תקיים את הסכם עם חברת "פרט אנד ויטני" וייעשה נסיון להגביר את מעורבותה של הממשלה במפעל. עם יציאת הממשלה מהמפעל, תהפוך פרט אנד ויטני שותפה לכל דבר. ועדת השרים מצפה כי הרוכש יציע השקעות ותוכניות לעתיד במפעל.

ועדת השרים החליטה לקבל את המלצותיהם של השרים יעקב[illegible] ארנס בדבר המכירה של המפעל. כמו כן שלושה גופים מבקשים לרכוש את המפעל. סמי ורטהיימר, חברת "ארמס טורבינות" וחברת "אלול" והא"ס.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על המחצית הראשונה של השנה

ב־86 יותר "ברחו" מתכניות חיסכון מאשר הצטרפו אליהן

מאת צבי זרחיה סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בעוד האוצר, מבקש לבטל הפטור על רווחים בתכניות חיסכון ולהטיל מס של 25 אחוזים על רווחים בתכניות אלה, הודיעה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כי במחצית הראשונה של 86', גברה ה"בריחה" של חוסכים מתכניות חיסכון על פני ההצטרפות של חוסכים חדשים לתכניות אלו. גורמים כלכליים בירושלים הזהירו אמש את הממשלה, כי בהטלת המס על תכניות חיסכון, היא תגרום להורדה נוספת של שיעורי החיסכון.

במחצית הראשונה של 86', נרשמה צבירה נטו (כלומר ההפרש בין ההפקדות לבין המשיכות בסך כל תכניות החיסכון) שלילית בתכניות החיסכון. בתקופה זו היתה "בריחה" נטו של 7.5 מיליוני ש"ח מתכניות חיסכון. זוהי ירידה במשיכות של תכניות חיסכון בהשוואה למחצית השנייה של 85'.

ה"תרומה" הגדולה למשיכות של תכניות חיסכון במחצית הראשונה של 86', נבעה בעיקר ממשיכה בהיקף של 469 מיליון ש"ח של תכניות חיסכון הכלליות המוגדרות כמו "זהב כפליים", "בריכה הולדית" ועד 120".

מבין תכניות החיסכון הכלליות העיליות, נרשמה משיכה גדולה ביותר בתכניות החיסכון "דב תבליתית", שהגיעה ל־207 מיליון ש"ח.

הצבירה החיובית (קרי ההצטרפות לתכניות חיסכון לעומת המשיכה) של התכניות הללו, הגבוהה ביותר נרשמה במחצית הראשונה של 86', בתכנית החיסכון "תשואה" שבה הסתכמה הצבירה החיובית ב־429 מיליון ש"ח לערך. תכנית חיסכון נוספת שהגיעה לצבירה חיובית היא "צמוד לדולר" שצברה כ־71 מיליון ש"ח.

יו"ר ועדת המעקב לחינוך הערבי:
רק 3 אחוזים מ־980 הבכירים במשרד החינוך הם ערבים

"מדוע שמשכילים ערבים לא ישתלבו בניהול מערכת החינוך הישראלית?"

מאת גילי מבורך כתבת "הארץ" לענייני חינוך

רק 3 אחוזים מ־980 בעלי המשרות הבכירות במשרד החינוך, הם ערבים. זאת, למרות ששיעור הערבים בכלל אוכלוסיית התלמידים בארץ, היא 28 אחוז. למעט מקרה אחד, כל המשרות של הערבים, הן בדרגת מפקח ומטה, הנחשבות לנמוכות ביותר בסולם המשרות הבכירות. נתונים אלה, מסר ד"ר מארג' אל חאג', יו"ר ועדת המעקב לחינוך הערבי, בכינוס המועצה היהודית־ערבית לחינוך לשלום, שנערך שלשום בירושלים. בכינוס השתתפו גם שר החינוך, חברי כנסת ואישי ציבור רבים.

ד"ר מארג' אל חאג' ציין, כי במחלקות רבות במשרד החינוך, אין אף לא פקיד ערבי אחד. כך, למשל, במחלקה להכשרת עובדי הוראה, באגף [illegible] המורשת היהודית, והמוכרות [illegible] לב מורשת המורת, אין אף לא מחלקה אחת שתדאג לאינטרסים של החינוך הערבי והאוכלוסיה הערבית. לדבריו, משכילים ערבים יכולים להשתלב גם בניהול מערכת החינוך הישראלית, כפי שיהודים משתלבים בחינוך הערבי. "בלי שויון אמיתי בין האוכלוסיה היהודית והערבית, כל הדיבורים על דמוקרטיה ודו קיום במערכת החינוך, יהיו ריקים מתוכן", טען.

הסרן שנישק וגיפף — הורד לדרגת סגן

(ע). סרן בצה"ל הורד אתמול לדרגת סגן, לאחר שהורשע בהתנהגות בלתי־הולמת בנסותו "להתחיל" עם חיילת בפיקודו "שעשתה לו עיניים".

לעומת זאת, זיכה אותו בית הדין של פיקוד הצפון מאשמת ביצוע מעשים מגונים בשתי חיילות שבפיקודו.

הקצין הובא לדין עקב תלונותיהן של שתי חיילות מיחידתו. האחת טענה כי בנובמבר 85' הציע לה מפקדה הצעות מגונות, נשק לה, ליטף את אחוריה והציע לה לקיים עימו יחסי מין.

החיילת השנייה, המשרתת באותה יחידה, התלוננה כי בשני מקרים אחרים, במארס־אפריל 86', עשה בה הקצין מעשים מגונים. לדבריה, הורה לה להתפשט במשרדו, ושם ביצע אותה והציע לה הצעות מגונות.

הקצין, נשוי, כפר באשמות המיוחסות לו, ובית הדין החליט לזכותו מביצוע המעשים המגונים בשתי החיילות. לעומת זאת, הודה הקצין שבאחד המקרים ניסה להתחיל עם אחת החיילות "שעשתה לי עיניים".

ערכה את העמוד: אורית גלילי

כנסת הרבנים בישראל
של התנועה ליהדות מסורתית
מברכת את
אלי ויזל
כחבר כבוד של כנסת הרבנים
לרגל קבלת פרס נובל לשלום

ויזל מציע מופע למען יהודי בריה"מ כמו זה שנערך למען הרעבים באפריקה

אמר: אני לא יורד כי מעולם לא הייתי אזרח ישראלי, עברית אני יודע מכתבי ביאליק וטשרניחובסקי ● רציתי דירה בירושלים אבל זה היה יקר מדי בשבילי ● ייפגש בשבוע הבא עם מיטראן

מאת גדעון אלון, סופר "הארץ"

חתן פרס נובל לשלום הסופר אלי ויזל מקווה להיפגש בעוד שבועיים במוסקווה עם מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבצ'וב להעלות בפניו הדרישה להעניק היתרי יציאה לכמה אסירי ציון ומסורבי עליה, בבריה"מ. ויזל סיפר על כך אתמול במהלך הופעתו בפני חברי האמנים של הטלוויזיה היהודית[illegible], וגילה גם שביום שני הבא ייוועד בפריס עם נשיא צרפת פרנסואה מיטראן וידון עמו במצוקתם של יהודי בריה"מ.

ויזל קרא למנהיגי העם היהודי להגביר את מאבקם למען חופש הגירה ליהודי בריה"מ. בימה ביקורתית אמר כי באחרונה קיימת שאננות בציבור היהודי לגבי מצבם של יהודי בריה"מ. "יומיים הפגנה בה משתתפים כ־50 אלף איש, מבריחים כי נטלו בה חלק 200 אלף ואחרי יום אחד כל אחד חוזר לעיסוקיו" — אמר ויזל.

חתן פרס נובל ציין כי לקראת פגישותיו עם גורבצ'וב ומיטראן הוא מקיים שורה של התייעצויות עם מנהיגים יהודיים במאמץ לחדד דרכי המאבק למען יהודי בריה"מ. כך למשל הוא מציע לכנס מפגש בינלאומי בו יטלו חלק נשותיהם של ראשי מנהיגי העולם יחד עם אמהותיהם של אסירי ציון. במקביל הוא מציע לקיים כנס של אמנים בינלאומיים למופע פומבי למען יהודי בריה"מ במתכונת זהה למופע האמנים שנערך למען הרעבים באפריקה.

בתשובה לשאלה של ראש מחלקת העליה בסוכנות חיים אהרון, הכחיש ויזל כי הוא יורד. לדבריו מעולם לא היה אזרח ישראלי ואת בקיאותו בעברית רכש מלימוד כתביהם של ביאליק וטשרניחובסקי. הוא סיפר כי גולדה מאיר הציעה לו בזמנו לשמש כנספח תרבותי של ישראל באחת ממדינות אירופה, אולם הוא השיב לה כי לא יוכל ליטול את התפקיד, משום שאינו אזרח ישראלי. לדבריו שקל אפשרות לרכוש דירה בירושלים, אולם לא עשה זאת משום שמחירי הדירות היו גבוהים מאד.

אתמול אחה"צ בהופיעו בטקס שהתקיים בירושלים קרא ויזל להתפטרותו של ולדהיים מתפקיד נשיא אוסטריה. לדבריו בהנהגתו של ולדהיים כנשיא אוסטריה, מהווה כתם על מדינה זו ועל האנושות כולה.

ויזל עם יצחק נבון ביד ושם על רקע התמונה בה מצולם ויזל (הקיצוני מימין) על הדרגש באושוויץ (צילום: רוני נעמן).

פרופ' לייבוביץ: יש רבים אשר מתפרנסים פרנסה רוחנית מהשואה

אמר על הסרט "שואה": אם זו משמעות היהדות — מה שהגויים עוללו לנו — הרי אין ליהדות משמעות

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

[illegible] פרופ' ישעיהו לייבוביץ [illegible] הסרט "שואה" בבתי הספר בישראל.

לייבוביץ דיבר במסגרת סימפוזיון "אחרי שואה" שנערך במרכז [illegible] תל אביב. הוא אמר כי אם זו משמעות היהדות — מה שהגויים עוללו לנו — הרי אין ליהדות משמעות [illegible].

"העיסוק בשואה [illegible] תוליך לתוכן יהודי... יש רבים אשר מתפרנסים פרנסה רוחנית מהשואה דבר המעיד על ריקנם מכל תוכן יהודי... יש כאלה שהסר נתן להם הבקרא שנתן להם את השואה בזה הם מגלים בעצם [illegible] תוכן יהודי מה. אלמלא כן [illegible] להם טעם ותוכן בקיומם כיהודים.

את הסרט "שואה" הגדיר לייבוביץ כתעודה היסטורית גדולה. "עדיין איננו יודעים מה טמון באותו החומר שאסף לנצמן ובו 100 שעות הקלטה מתוכם הראה לנו רק תשע וחצי שעות. יש לבקש שיעבור את החומר בצורה שתהיה גלויה להיסטוריה של המאה ה־21. יחד עם זאת אין לסרט שום משמעות מבחינה יהודית.

האחים פרופר מ"אסם" התבקשו ע"י המזרחי לשמש כונסי נכסים למת"ם

ייתכן כי נחום גנץ הנספח בבון ייקרא לישראל כדי להציג ראיות

מאת אברים צור
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בכיר בהנהלת תנועת המושבים מסר כי יש חשד סביר שהסתבכות חברת מת"ם נבעת מליקויים בניהול החברה בעבר, וממעשים פליליים שנעשו לפני שנים.

לדבריו, חוגים בהנהלה שוקלים לקרוא לנחום גנץ, נספח ישראל בבון, לבוא במיוחד לארץ ולהציג חומר ראיות המצוי, כביכול, ברשותו בנושא זה. נחום גנץ שימש בעבר סגן מזכיר תנועת המושבים, והיה ממונה, בתוקף תפקיד זה, גם על הנהלת מת"ם.

דובר תנועת המושבים, שנשאל על כך, אמר כי עניין זימונו של גנץ לשוב לארץ לא הועלה כלל לדיון בהנהלת התנועה, הטענה על אי־סדרים, כביכול, בניהול מת"ם היא האשמה שמקורה בקבוצות אינטרסנטיות.

בעניין עתידה של חברת מת"ם, נודע כי בנק המזרחי, שהוא הנושה העיקרי של החברה, פנה לאחים גד ואלון פרופר, מחברת "אסם", כדי שישמשו כונסי נכסים־מפעילים של מת"ם, מטעם הבנק. הם הבטיחו לתת תשובה עד סוף השבוע הבא.

מהאחים פרופר לא ניתן היה אמש לקבל תגובה.

מבקר עת"א תמה: כיצד איש לא תרבותי כגנדי מנהל את מוזיאון הארץ

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

מבקר עיריית תל אביב, שמואל רוביצ'ק, מביע במכתב פנימי לראש עיריית תל אביב ולפקידות הבכירה בעירייה תמיהה כיצד זה מנכ"ל מוזיאון הארץ, רחבעם זאבי, ממשיך לעמוד בראש המוזיאון שהינו מוסד תרבותי חינוכי.

במכתב שהופץ במספר עותקים קטן הגיע לידי סופר "הארץ", כותב המבקר, כי במהלך דיון שנערך במשרדו של ראש העיר תקף מנכ"ל מוזיאון הארץ, רחבעם זאבי, השמיע עלבונות אישיים, קללות והטיל דופי בעובדי הביקורת. הוא עשה כן תוך הצגת טיעונים שיקריים וסילופים והוצאת דברים מהקשרם. זאת, לדברי המבקר, במגמה להכפיש את שמה של הביקורת ולחפות על מחדליו בניהול הפיננסי של המוזיאון.

"מתוך היכרותי את רחבעם זאבי לא ציפיתי לגילויי נימוס ותרבות מיוחדים, אך בהופעתו הפתיע בהופעתו חסרת התרבות, ללא מעצורים מוסריים או חבריים, במטרה לטשטש את מחדליו. אין זו הפעם הראשונה שרחבעם זאבי מעורב באחרונה בהטחת קללות גסות ברוח בסיגנון השוק כלפי בעלי עמדות בכירות בעירייה. תמה בעיני כיצד אדם בעל התנהגות בלתי תרבותית כזאת עומד בראש מוסד תרבותי חינוכי כמוזיאון הארץ והוא מתיימר לשמש דוגמה לעובדיו ולבאים בשעריו. התנהגות כזאת היא לא לכבוד האיש, לא לכבוד העירייה, לא לכבוד המוסד בראשו הוא עומד ולא לכבוד שוחרי ארץ ישראל היפה ותרבותה."

ראש עיריית תל אביב, שלמה להט, שוהה בעת מסירת הידיעה בחו"ל, ולכן לא ניתן היה לקבל את תגובתו לדברי המבקר.

"הארץ" פנה ללשכתו של רחבעם זאבי בבקשה להיפגש עימו לצורך קבלת תגובות, אולם לא נענה.

ועדת מומחים תבחן דרכים להילחם בירידה

מאת סופר "הארץ"

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, יצחק נבון, הודיע כי החליט להקים ועדת מומחים להציע דרכים איך תילחם מערכת החינוך בתופעת הירידה מן הארץ.

השר מתכוון להציע לבכירי המחנכים, הסוציולוגים והחוקרים בארץ להימנות עם חברי הוועדה.

השר נבון החליט גם להטיל על המדען הראשי במשרדו ליזום מחקר יסודי ומעמיק על הסיבות לירידה. שר החינוך אמר כי לא ראה עד היום מחקר בסיסי שינתח את הנתונים לבעיה זו, חוץ מסקרי דעת קהל למיניהם.

יש לי קוטג' יש לי כינרת

בית כפרי בנוה־נוף, ההשקעה הכי מוצלחת שלי עם נוף לכל החיים.

כשמגיעים למשהו בחיים: השגים, מעמד ורכוש־נשאר תמיד חלום אחד...
חלום על מקום מיפלט סודי, על מעון כפרי פרטי, משקיף לאגם קסום בצל אילנות ורחוק מסערת הפעילות והמונות.
עוד 50 אנשים־שיודעים לזהות עיסקה מוצלחת – יכולים להצטרף ומו החלום שלום ירשם בסאבו.
תמורת מ־$45,000 בתשלומים נוחים ויש לך: דירה בשיכון כפרי עם שני חדרי שינה, סלון, מרפסת, גינה וחניה. הכל פרטי ובבעלותך המלאה!
לשירות הרוכשים: בריכת שחיה מועדון ספורט [illegible] פרטי.
* לא כולל מע"מ.
ערבויות צמודות!
החברה לפיתוח מגדל־חוף הכינרת בע"מ
נוה־נוף
03-721191-2
אילנות

יו"ר בל"ל: הקיצוץ המוצע בתקציב הוא קטן וחיוני לבצעו

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

יו"ר מועצת המנהלים של בל"ל, אלי הורוביץ, אמר אתמול שהקיצוץ המוצע בתקציב המדינה הוא צנוע מאוד אך חיוני לבצע אותו.

הוא דיבר באוניברסיטת ת"א, במסגרת הרצאות לזכרו של נגיד בנק ישראל הראשון, דוד הורוביץ.

אלי הורוביץ אמר שאילו הציעו קיצוץ גדול יותר בתקציב, היה אפשר להגיע לשינויים משמעותיים יותר במסגרת הרפורמה שמבקשים להנהיג במשק.

יו"ר בל"ל תקף את הלובי ההסתדרותי של הכנסת, ואמר שפעולתו עלולה לגרום לעליית עלות העבודה, במקום שתרד.

לדבריו, ניתן להגיע להפחתה נוספת של שיעורי המס עד ל־30 — 35 אחוז, והוא אף הציע להגיע לכך בהדרגה.

ביהמ"ש לערעורים בקהיר יחליט בינואר אם לבטל גזר דין המוות נגד טחן

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

בית־משפט לערעורים בקהיר יחליט ב־22 בינואר בשעה 9 בבוקר אם הוא מבטל את גזר דין המוות אשר הוטל על יוסף טחן, תושב אשדוד, אשר הורשע בהברחת סמים לקהיר — כך מסר אתמול לפנות ערב עו"ד צבי לידסקי בשיחה טלפונית עם "הארץ" מקהיר.

לידסקי סיפר אתמול, כי בבית־המשפט לערעורים ישבו אתמול 7 שופטים ושמעו את טענות עורך הדין המצרי המייצג את טחן. הטענות המרכזיות שנשמעו אתמול היו כי טחן מעולם לא הודה בעבירת יבוא של הסם למצריים וכי הוא התכוון להביא את הסם לישראל. טענה נוספת שנשמעה אתמול היא שבית־המשפט שהטיל על טחן עונש מוות, לא שמע את טחן עצמו אלא את עורכי הדין שלו בלבד ולפיכך המשפט היה לקוי.

עו"ד לידסקי אמר, כי השופטים רשמו את הטיעונים המשפטיים והודיעו כי הם יתנו את החלטתם ב־22 בינואר השנה. עו"ד לידסקי סיפר, כי טחן לא הובא לבית־המשפט, ונסיונותיו של לידסקי להיפגש עמו בכלא לאחר הדיון המשפטי לא הוכתרו בהצלחה. לידסקי השאיר לטחן מכתב כתוב ערבית, המפרט את המהלכים שהיו בערעור.

להערכת עו"ד לידסקי, בית המשפט לערעורים יקבל את הטיעונים המשפטיים ויבטל את גזר דין המוות. הבוקר יחזור לידסקי לישראל.

השופט לנאשם: שלח זר פרחים ב־10 ש"ח לעובדת הסוציאלית שגידפת אותה

(ע). נשיא בית משפט השלום בבאר שבע שלח אתמול אדם הנאשם בהתפרעות בלשכת הרווחה העירונית, לקנות זר פרחים לעובדת הסוציאלית שהעליב, ולהביא ממנה אישור בכתב שהיא סולחת לו על התנהגותו.

רק לאחר מכן, קבע השופט, יינתן גזר דינו.

התביעה טענה כי לפני 8 חודשים הגיע מרדכי ועקנין (39) ללשכת הרווחה העירונית בבאר שבע, ולאחר שפנה אל העובדת הסוציאלית, הרדה רחוליקה, הפך ניירות ומסמכים שהיו על שולחנה וגידף אותה.

ועקנין הואשם בהתפרעות במקום ציבורי ובהעלבת עובדת ציבור. הוא הודה באשמה, אך ציין שהרדה רחוליקה כבר סלחה לו.

"לאחר שבית המשפט יקבל מכתב מגב' הרדה רחוליקה, כי סלחה לנאשם, ולאחר שהנאשם יקנה לה זר פרחים ב־10 ש"ח, יינתן גזר דינו", קבע השופט, יוסף רבי, ודחה את מתן גזר הדין בשבוע.

אחוד קרנות הפנסיה

קו טלפון פתוח

ביום ג' כ"א בכסלו תשמ"ז 23.12.86
בין השעות 16.00—20.00

יעמדו לרשות צבור המבוטחים והגמלאים של קרנות הפנסיה ההסתדרותיות מנהלי הקרנות וצוות האגף לבטחון סוציאלי בועד הפועל של ההסתדרות:

- צוות האגף לבטחון סוציאלי בהסתדרות טל' 260377, 431247, 431833
- מנכ"ל מבטחים **עמוס ערן** – טל' 265112
- מנכ"ל קרן גמלאות מרכזית **שלום תן־עמי** – טל' 7536225/6
- מנכ"ל קרן בטוח לפועלי בנין **אברהם צאלח** – טל' 263049
- מנכ"ל קרן בטוח פועלים חקלאיים **ראובן ארביב** – טל' 257382/4/5/6
- מנכ"ל קרן נתיב **ראובן אבל** – טל' 250934
- מנכ"ל קרן מקפת עו"ד **יצחק שילון** – טל' 640712/3

מלון "מצפה הימים"
דיאטות יופי והרזיה
התאריך הקרוב 2.1.87 — 28.12.86
תאריך נוסף 23.1.87 — 18.1.87
בפיקוח רפואי צמוד
קוסמטיקה אמבטיות צמחים, מסג', רפלקסולוגיה, ג'קוזי, סאונה, פדיקור, מניקור התעמלות, חדר כושר
פרטים: טלפון: 4—37013—069
מלון "מצפה הימים" בכביש ראש־פינה צפת

הזדמנות אחרונה לאקדמאים!

פנסיה מגרמניה לאו דווקא לנרדפי הנאצים

בגלל איחור ביום אחד אתה עלול לאבד פנסיה לכל החיים! לאור החלטת ממשלת גרמניה לגבי הרשמת ישראלים לבטוח הלאומי הגרמני, נוכל לטפל בבקשות הרשמה **לזכויות הפנסיה הגרמנית [illegible]**, בתנאי שתגענה **עד מוצ"ש 27.12.86 בשעה 22.00**

השקעה חד פעמית 375 ש"ח + 7 רנטות בגיל פרישה

הסניפים פתוחים גם במוצ"ש 19.00 — 22.00
ת"א: בן יהודה 1 (בנין מגדלור), א'־ה' 8.00—21.00 ו' 8.00—12.00 טל' (03)659155/6
ירושלים: בית הרופא, הנביאים 72, א'־ה' 15.00—21.00, ו' 8.00—12.00 טל' (02)224083
חיפה: בית המהנדס, שבתי לוי 24 א'־ה' 15.00—20.00, ו' 8.00—12.00
ב"ש: ב. הסתדרות רפואית, השלום 20, ב', ד' 15.00—20.00 ו' 8.00—12.00
ראשל"צ: "אורפז", ז'בוטינסקי 65, א'־ה' 8.00—19.00 ו' 8.00—12.00 טל' (03)954730
במקווה לתעשייה האווירית
בת־ים: ניר, שד' העצמאות 52, טל' (03)860203
סניפים הפתוחים בימי השבוע בשעות המשרד:
ב"ש: משרד כלכלי (גל) קסל 52 (057)79661
רחובות: "נעורים", לוין אפשטיין 32, טל' (08)454641
[illegible]

מרי אל תקשורת

مكان من الاصل

שערי המניות 18.12.86

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אגוד ש	20000		50	−700	−3.4	−50
המזרחי 0.1	1120	בה	706	−17	−1.5	−1281
המזרחי א 0.5	800		1300			+542
המזרחי אופ 2	778		1500			+852
כללי לא בהסדר	22100		62	+50	+0.2	+133
בנק צבאור' 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צבאור' 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צבאור' אופ			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	3475		1148			+378
פ.יב.י. 0.5	4415		1582			

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אידיבי רג 100.0	83060		982	+100	+0.1	+470
אידיבי ב 130.0	83300		15			−15
אידיבי בב א	502000	שב				
אמד 0.1	61670		394	+300	+0.5	+320
דיסקונט ב	106000		64	+1000	+1	+210
דיסקונט א	105886		323	+606	+0.6	+607
דיסקונט יה ב	12409		37			−37
המזרחי ש	34200		821			−1088
המזרחי ב	34130		5			−5
המזרחי יה 9	15475		7			−7
הפועלים מבכ	105900		1.3	−100	−0.1	−5.7
הפועלים ש	56320		2451	+110	+0.2	+2944
הפועלים ב	56100		176			−38
כללי א 1.0	143900		127	+1100	+0.8	+359
כללי יה 5	113637		2	−3500	−3	−82
כללי יה 7	6850		50	−100	−1.4	−125
בלל 0.1	35920		1649	+105	+0.3	+1698
בלל יה 11	13550		640	+70	+0.5	+976
מיגון המד 1.0	47999			−201	−0.4	−2
מיגון המד 5.0	24400			−207	−0.8	−25

בנקים למשכנתאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אדנים 0.1	20999		51	−386	−1.8	−51
לאומשכן ש	6640		45			−42
לאומשכן ב	6640	שב				
כרמל ש			—	הפסקת	מסחר	—
כרמל יה 1			—	הפסקת	מסחר	—
בנין ב' 5.0	7266		7	−264	−3.5	−154.9
פת כתב ש	2280		45	+20	+0.9	+494
משכן ב ש	2500		80	+51	+2.1	+993
עצמאות 0.1	9739	שב				
טפחות בכב ש	17200	תב		+1200	+7.5	+157
טפחות רג ש	17410	תב	251	+1500	+9.4	+541
טפחות יה 1	8535	שב				
טפחות יה 2	4510		113			−113
יצגר 1.0	2750		307			
יצגר 5.0	1301		1542			−1042
בירב 1.0	6180		29	−220	−3.4	−45

מוסדות מימון

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
שלטון אש	504		3155			−693
הלוואות מבכ א	116600	לב				
הלוואות מבכ ג	156000	לב				
לאומי תעש' א ש	8750		154	+180	+2.1	+228
פתוח תעש' מבכ	89975	לב				
פת תעש' בב ג	345000	לב				
פת תעש' בב גב	210700	לב				
פת תעש' בב גגג	207000	לב				
פת תעש' בב ר	252443	לב				
פת תעש' בב דר	70173	לב				
מרכ קבלנים 5.0	1271		5168			−1160
תיירות בב	170000	לב				
כלל ליסינג 0.1א	19340		8	−50	−0.5	−6
כלל ליסינג 0.5ב	13600		77			−9
כלל ליסינג אגוח	12390		29	−10	−0.1	−19

ביטוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
איון	272		23188	+7	+2.6	+22511
אררט 0.1	1400	בה	1007	+87	+6.6	+2625
אררט א 0.5	725		1717	+12	+1.7	+1196
בטוח משנה 0.1	525		95	−6	−1.1	−95
בטוח משנה 0.5	180		2718	+8	+1.7	+2212
הדר 1.0	382		900	+4	+1.1	+1800
הדר 5.0	225		5673	+8	+3.7	+4815
הסנה ש	335		32344	+2	+0.6	+28024
הפניקס 0.1	705		5395			
הפניקס 0.5	650	תב	2805	+31	+5	+1965
המשמר-הראל 1.0	6860		40	+60	+0.9	+12
המשמר-הראל 5.0	3710		191	+70	+1.9	+191
מנורה 1.0	2160		1			−1
מנורה 5.0	1090		290			−90
סהר 3 1.0	5640		201			
סקויטס 0.1	840		469	−5	−0.6	−688
צור ש	336		3175	−2	−0.6	−1022
ציון החזקות 1.0	8730					
ציון החזקות 5.0	2479	שב				

מסחר

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אלגד באמא 1 ש	5301		255	+1	0.5	+210 5851
אלגד באמא 5 ש	2991		109			−7
מאיר עזרא 1.0	1272		1912	+12	+1	+18
מאיר עזרא אפ 1	7181		40			−52
כלל סחר	256		12996			
קריסטל 1.0	860		2062	−5	−0.6	−1576
רפק 0.1	34800					
רפק 0.5	10400		20			−15
שופרסל א 2.0	8000		1498	+155	+2	+1460
שופרסל ב 10.0	6410		1891	+110	+1.8	+1531

שירותים

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דלק ב ש	3211		2068			+554
הראל 1.0	3400		69	−67	−1.9	−69
הראל 5.0	2496		52	−30	−1.2	−298
סבנת הספקה 0.1	14100		6	−564	−3.9	−56
סבנת הספקה 0.5	5000		95			−131
קרור 0.1	2010		348			+153
קרור 1.0	306		22726	+2	+0.7	+21766
חברת החשמל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מגד עיתה 0.1	4450		171	−5	−0.1	−185
מגד עיתה 0.5	2340		400	−10	−0.4	−562
קונסורטיום 0.1	4165		250			
קונסורטיום 0.5	3290		392	−10	−0.3	−133

מלונות ושירותי תיירות

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
קופל 1.0	3511		59			−25
קופל אופ 1	2658		62	−80	−2.9	−533
גלי זוהר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זוהר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מלונות דן 1.0	1500		225	−50	−3.2	−121
מלונות דן 5.0	1065		142	−15	−1.4	−142
חוף האלמוג 1.0	5069		60			−30
כנס כר 1 ש	2320					
מלונות הירדן	2631					

מחשבים ושירותי מחשבים

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
איכות מחשבים	1900		1441	+50	+2.7	+1258
רשה מיכון 1.0	7180		176	−100	−1.4	−289
הי.ג.ל. 1.0	24700		14	−1200	−4.6	−24
יעגס 1.0	7851		196	+100	+1.3	+46
כלל מחשבים 1.0	12812		90	−199	−1.5	−117
מ.ג.ל. 1.0	20000		12	−200	−1	−12
מ.ג.ל. 5.0	6970		207	+50	+0.7	+47
משוב מחשבים 1.0	885		2609			+776
משוב אפ'	682		200	+40	+6.2	+125
ניקוב מחשבים 1	19080		20	+684	+3.7	+56
ניקוב מחש' 5	12072		62			−41
תים מחשבים 1.0	1899		855	−1	−0.1	−152
תים מחש' אפ	18500		10	+300	+1.7	+80

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אבגוס בינוי וש			—	הפסקת	מסחר	—
אבגוס בינוי בש			—	הפסקת	מסחר	—
אדן 1.0	844		827	−1	−0.1	−960
אדן 5.0	362		2064	+1	+0.3	+9336
אזורים 1.0	830		4860			−4212
אזורים אפ	522		6185			−3681
אזורים אגח	108		52000			−5435
אילון 1.0	521		14056	+5	+1	+11705
אל-רוב 1.0	1197		3184	−63	−5	−3052
אמנים 1.0	3229		43	+29	+0.9	+21
אפריקה 0.1	35920		48			−24
אפריקה 1.0	30720		47	+120	+0.4	+120
אפריקה אופ	17800		28	+196	+1.2	+72
ארזים	2580		291	−1		−291
אלקון 0.1	2695		287			−255
אלקון 0.5	1470		782	−39	−2.6	−1088
בן-יקר גת 1.0	4250		114			−98
בנימין 1.0	3148		202	+40	+1.3	+409
בנימין 5.0	2100		334			−229
דנקנר 1.0	4400		100	+150	+3.5	+262
וזוקר 1.0	338		425			+27
וזוקר 5.0	276		1641	+2	+0.7	+218

(המשך)

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דרש 0.1	7020		24	−20	−0.3	−24
דרש 0.5	4780		219	−58	−1	−359
השקלול 1.0	1656		192	+1	+0.1	+192
השקלול 5.0	1211	קב		+56	+4.9	+3184
תלב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	3230		2050	+90	+2.9	+3462
גבים 0.1	4400		893			−139
גבים 0.5	3130		524	+30	+1	+498
הכשרת הישוב ש	57400		158			−60
ישפד 0.1	3420		865	+20	+0.6	+626
ישראלום 1.0	1427		1255			−170
ישרס 10.0	16100		140	−120	−0.7	−173
בנין פיתוח 1.0	10200		90	−1		−320
כלל נדל ן	465		8247	+2	+0.4	+4564
לומיר 1.0	4999			−159	−3.1	−135
לומיר 5.0	1640		597	+65	+4	+504
מ.ת.ב. 1.0	395		28000	−13	−3.2	−32542
מ.ת.ב. אגח	98		17137			
מאגרי בניה 1.0	776		9086	+26	+3.5	+23086
מישכל 5.0	327		8104			−1119
מרב 5.0	1590		1805	+65	+4.1	+745
מר"ל 1.0	667		2910	+17	+2.6	+5392
לינשטין 1.0	403			+3	+0.8	+200
לינשטין 5.0	150		45532			
ליבמיין 1.0	1810	בה	370	+80	+4.6	+571
ליבמיין 5.0	999		3590	+14	+1.4	+3165
בנות אביב 0.5	7601		214			
נבטי אזורים	835		255			−349
סהר החזקות 1.0	13850		50			+26
סהר החזקות 5.0	9702		67	+101	+1.1	+94
סופי 1.0	6665			−100	−1.5	−51
סופי 5.0	3275	בה	40	−33	−1	−100
עמר והלע בר 1 ש	841		2442	+30	+3.7	+5544
עזר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
קיסריה 0.1	2600		200			
קיסריה 0.5	1551		1240	+1	+0.1	+3032
רובנין 1.0	447		5037			
רובנין 5.0	196		9934	−2	−1	−6094
רובנין אפ'	1170		1951			+54
רובנין אג"ח	98.5		23580			+50425
רסקו מבכ	9685	בה	86	−1076	−10	−117
רסקו רג	8153	תב	123	−906	−10	−219

חקלאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מטעי הדר 0.1	3000		326	−16	−0.5	−445
מטעי הדר 0.5	2245		245			−58
מהדרין 0.1	7400		291			−30
נכסי הדרים 1.0	1341		1354	+51	+4	+2997
פרי אור 0.5	3010		527	+60	+2	+977
עבודר 5.0	12600		371	−400	−3.1	−427

מזון וטבק

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אסם	1489		72	+44	+5	+300
גולדפרוסט 1.0	3220	שב				
גולדפרוסט 5.0	1827	תב	857	−203	−10	−900
גולדפרוסט אופ 1	1350		132	−50	−3.6	−215
דובק מב ש	4830		2735	−40	−0.8	−768
דובק מב מ	4825		3678	−45	−0.9	−1498
טלכל 1.0	1065		2346	+20	+1.9	+2466
טלכל 5.0	665		3659	+30	+4.7	+4170
פרי-גו 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי-גו 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
טמפו בירה 1.0	18999	תב	42	+1089	+6.1	+69
טמפו בירה 5.0	15020		23	+620	+4.3	+89
יצהר 1.0	1520		264			+265
יצהר א 5.0	1002		2122	+5	+0.5	+2028
מן 1.0	14193	תב	50	+1290	+10	+175
מן 5.0	7000	תב	85	+400	+6.1	+165
סנפרוסט 1.0	11800		170	+455	+4	+164
עלית	17800		254			−271
עסיס ב 0.5	355	תב	8234	+21	+6.3	+21059
אגל שקל 1	2900		183	−21	−0.7	−55
שמן מבכ א	5100		170			

טכסטיל והלבשה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
ארגד מר 1 ש	545		3082	+5	+0.9	+1004
אופים 1.0	1463		181	+18	+1.3	+81
אופנת ברוך 1.0	665		936			
אופנת ברוך 5.0	434		1612	+31	+7.7	+1491
ארגמן רג ש	16950		116			
דלתא-גליל 1.0	5075		1472			−972
דלתא-גליל א 3.0	2285		645	+20	+0.9	+355
כפיות מאור 1	1650		20	+20	+1.2	+130
כפיות מאור 5	945		230	−5	−0.5	−679.7
וילנר 1.0	1515		855			−439
וילנר 5.0	950		258	−10	−1	−258
חדידון 1.0	8323		37	−80	−1	−78
זיקית 1.0	1900		709	+32	+1.7	+419
זיקית 5.0	1250		3145			−393
לודזיה 0.1	2680		55			−80
לודזיה 0.4	1341		1950	+10	+0.8	+1243
ליבה 1.0	768		3862	−7	−0.9	−6659
מיס גליק	580			−30	−4.9	−678
מקס 0.1	5280		425	−100	−1.9	−425
מקס 0.5	2701		667	+13	+0.5	+551
עיט 1.0	15500	תב	173	+1250	+8.8	+448
עיט 5.0	8393	תב	486	+763	+10	+716
קשת־צריה 1 ש	+4		—	הפסקת	מסחר	—
פולגת א 0.1	3550		447			+87
פולגת ב 0.4	2413		460	+6	+0.3	+552
פולינן א 0.5	8250		180			
פרנד	3690		210	−10	−0.3	−101
גיבור סברינה	15000		50			−23
תעש וגמזון 1.0			—	הפסקת	מסחר	—

מתכת ומוצריה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אקסטון 5.0	2620		371	−100	−3.7	−521
אורדן 0.1	6880		342	−220	−3.1	−367
אורדן 0.5	6466	תב	178	+588	+10	+169

תעשיות שונות

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אלומית 1.0	6050		41	−20	−0.3	−21
אלומית 5.0	4300		40	−190	−4.2	−40
כבלים ש	27850		1	−100	−0.4	−1
התבוף 1.0	8740		4			−4
התבוף 5.0	5199		227			−37
התבוף אופ	4220		224			−91
זיקה 1.0	5610					−2.3
זיקה 5.0	2340		100			
קפמסמת פז 1.0	2807		4261	+87	+3.2	+6467
קפמסמת פז 5.0	2600		465			−1
מתכת כרום 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
כבלי ציון 1.0	2300		1442	−100	−4.2	−1625
כבלי ציון 5.0	1299		3345			−750
כבלי ציון אופ	595		762	−9	−1.5	−658
מודגן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
מודגן אופ א			—	הפסקת	מסחר	—
קרמני 1.0	1775		1706			−419
קרמני 5.0	1200	תב	6140	+100	+9.1	+11176
נחושתן 0.1	34310		10	+10		+5
נחושתן 0.5	12001		76	+1		+39
מקור פלדה 1.0	14630		78	−70	−0.5	−68
קינג 1.0	1128			−12	−1.1	−275
קינג 5.0	650		478			
קליל 1.0	6970		97	+70	+1	+47
קליל 5.0	4400		166	+50	+1.2	+105
שלודות 5.0	6000		155			−140
תעשיות לכיש 1.0	1215		126			−89
תעשיות לכיש 5.0	625		628	−5	−0.8	−575

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אלביט 3.0	385500		6	+2800	+0.5	+2
אלקו 0.1	7700		37			−6
אלקו 0.25 ש	3896		317	+40	+1	+132
אלקו 0.25 מ	3979		284			−154
אלקטרה 0.1	3850	בה	165	−125	−3.1	−332
אלקטרה א 0.5	2100		596			+352
אלרון 3.0	284500		3			−5
אריח 1.0	31600		12	+200	+0.6	+38
כלל תעש אלק	2000		1248	−10	−0.5	−2092
מסקטרוניקס 1.0	2010		1019			−219
מסקטרוניקס 5.0	1450		690			−191
מיטנגר 1.0	529		1328			−1308
מיטנגר 5.0	340		2253			−40
ציקלון 1.0	2250		125	+20	+0.9	+493
ציקלון 5.0	950		762	+40	+4.4	+2961
קנטשטיין אורלי 1.	4980		30	−20	−0.4	−14
קנטשטיין אורלי 5.	3600					
ת.א.ת. 1.0	4200		162			−42
ת.א.ת. 5.0	2090		2725	+75	+3.7	+2495
ת.א.ת. אפ 1	17540		164	−10	−0.1	−184
תדיאה	7670		51			

מוצרי בניה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
א.ש. תעשיות 1.	970		2761			−426
א.ש. אפ	476		3640			−1034
א.ש. אגח	105.5		15671	+1.5	+1.4	+83829
אלקול 5.0	11190		131	+190	+1.7	+21
אקרשטיין 1.0	841		2690	−17	−2	−2400
אקרשטיין 5.0	622		2300	−3	−0.5	−3183

(המשך)

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אקרשטיין אפ'	350		2090			
אקרשטיין הנא	98		62000			
בנין תדיר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנין תדיר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בר-כון 1.0	1570	תב	2000	+120	+8.3	+2131
בר-כון 5.0	615		3700			−1143
טרומאבסט 1.0	6800		9.3	−70	−1	−7.3
טרומאבסט 5.0	2690		378	+30	+1.1	+702
מ.ל.ב. 1.0	929		200	+20	+2.2	+400
מ.ל.ב. 5.0	583		390			
מודל השק בתפש	5610	תב	343	+510	+10	+673
מוזאיקה ולפמן 1	15100	לב				
מוזאיקה ולפמן 5	11600					

כימיה, גומי ופלסטיק

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אגן 5.0	16970		168			+90
אליאנס ב	2450		270	−6	−0.2	−16
גל תעשיות 1.0	10999		45			−45
גל תעשיות 5.0	7030		131			−131
דקסר 1.0	3070		67	+20	+0.7	+68
רשפים 0.1	5000					
רשפים 0.5	1410		1190	−10	−0.7	−790
חישה כמי 10.0	452		11121			
טבע ש	8100		580			−645
ליפסק 1.0	3225		909	−25	−0.8	−732
ים המלח			—	הפסקת	מסחר	—
פטרוכימים 10.0	559		9915			−6622
מקסימה 1.0	6690		50	−10	−0.2	−68
מקסימה 5.0	3260		141			−69
מקה כימיקל 1.0	7151		323			−4
כנו 1.0	16700		174	−400	−2.5	−75
כנו 5.0	12400		235			−49
פריקלאס	564		9826			+1154
פריקלאס אפ'	250		10237			+5533
קים כימיקל 1.0	7300		120	−150	−2	−60
ת.נ.ל. 1.0	3820		55			−45
ת.נ.ל. 5.0	3315	בה	40	−35	−1	−88
תיא 5.0	9770		45	+370	+3.9	+44
פרוטארום 10.0	13840		7			−13
תרו א 5.0	8010		266	+10	+0.1	+367

עץ, נייר ודפוס

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דפרון 1.0	7000					
דפרון 5.0	4650					
תבנ. 1.0	8400		142	−200	−2.3	−188
יאה 1.0	4700					
לבדי אשקלון 1	506		1614			
לב'אשקלון אופ.	879		75	−19	−2.1	−150
מלט ב 0.5	58600		5			−5
מפעלי נייר 10.0	262000		52	+6500	+2.5	+118
סקאוריה 1.0	3651		401	+5	+0.1	+117
רים 0.1	2440		46			−244
רים 0.4	1450		600	+20	+1.4	+112
תעל ב 0.2	14701		12	+51	+0.4	+8
אמרין 1.0	7204		96			−14
אמרין 5.0	3285		946	+150	+4.8	+2852
חמישה יד	10120		12	+120	+1.2	+95
ה.ג.פולק 1.0	1870		715	−40	−2.1	−1265
ה.ג.פולק 5.0	1128		418			−194

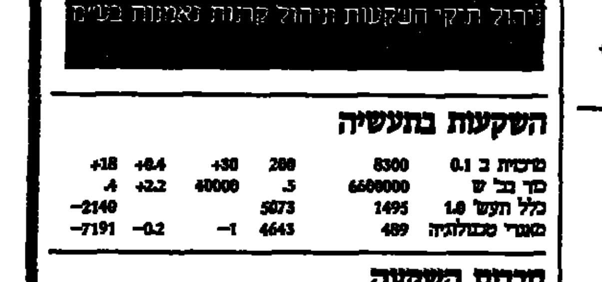

השקעות בתעשיה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
מיכוח ב 0.1	8300		280	+30	+0.4	+18
כור בכל ש	6600000		.5	40000	+2.2	.4
כלל תעש' 1.0	1495		5073			−2140
מאגר טכנולוגיה	489		4643	−1	−0.2	−7191

חברות השקעה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
אוניקו ש	5390		11			
אידיבי פתוח 2.0	4860		1375	+40	+0.8	+3023
אינקובה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
אלגר ש	11300		19			−1
אלגר ב	11199		45	−100	−0.9	−45
אלדן ש	3420		1422			+408
אלדן ב	3450		128			−128
אמישר בב			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 1.0	233		2125	−2	−0.9	−3062
אפיק 5.0	178		2161	−2	−1.1	−2160
גולת 1.0	1471		196	+11	+0.8	+152
חברה לישראל 1.0	10950		1494			−709
חברה לישראל 5.0	8810		1060	+160	+2	+1241
וולפסון 0.1	114000					
וולפסון 1.0 ש	26080		74	+250	+1	+73
אמבסא א						
פועלים השק ש	6590		160			−210
דיסקונט השק ש	2880		2752	+20	+0.7	+3875
מזרחי השק ש	22970		107			
מר השקאגח 1248	12600		1	−159	−1.3	−1
חירון 1.0	2890		205	−40	−1.4	−95
חירון 5.0	1370		1289	−18	−1.3	−1244
ישום החזקות	261		12102	−4	−1.5	−15626
יצוא ש	11150		266			−86
ירדן א 0.1	3380		422	−20	−0.6	−353
כלל 10.0	906		3550	+1	+0.1	+1332
כלל 50.0	829		400			−400
לנדק 0.1	4000		46			−52
לנדק 0.1	1155		681			
מנור 0.1	715		2412			−1383
מנור א 0.5	400		2967			−967
עז השק ב 0.1	3650		90	+84	+2.4	+410
עז השק ב 0.5	2000		6			
פז השק ש	6909		490	+110	+1.6	+842
פמה א 0.1	10900		82			−75
פמה 0.5	6600		356	+100	+1.5	+298
פריון ב 2.5	4620		370			−71
פראיל 1.0	660		3105	−5	−0.8	−5715
פראיל 5.0	546	תב	3950	+32	+6.2	+4680
גליל טכנולוגיות	452	תב	2265	+24	+5.6	+9247

חיפושי נפט

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
דלק חיפושים 1.0	3220		715			−328
דלק חיפושים 5.0	1880		92			+64
דלק חיפ' אפ 2	1171		2251			+1944
פז חיפושי נפט	18950		51	+300	+1.6	+63
יו.אג.ל 5.0	3800		899	+99	+2.7	+527
מ.נ.ג. 1.0	4650	תב	1091	+250	+5.7	+1827
מ.נ.ג. 5.0	1800		800			−980
פראיל ב 0.3	8400		347			−401
צפאבריינפט 1.0	295		1369			−956
צפאבריינפט 5.0	261	תב	3719	+24	+10.1	+2964
נפטא ש	1565000		1			

נסחרות במט"ח

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
ביוח מ	225		38	−5	−1.3	−330

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

תפנית חיובית

שבוע מסחר המבוגר בבורסה הסתיים אתמול במגמה מעורבת עם נטייה לעליות שערים. הירידות נקלטו על ידי הסוחרים בדרך כלל ללא שינוי שער, ואילו הביקושים מפקו בעליות שערים מתונות. התייצבות שוק המניות החופשיות התבטאה במספרם הגדול (158) של ניירות הערך שנסחרו ללא שינוי שער. שבוע המסחר הזה בוססה שמקורה בידיעות המקוששות על אפשרות של הטלת מיסוי ניירות הערך בבורסה. בהמשך, כשהוכחשו ידיעות אלה, השתנתה המגמה, ושערי המניות עלו בשיעור זה.

פרסום המדד הגבוה באמצע השבוע, עצר את התנופה. אך לאמור אתמול חלה תפנית חיובית. בסיכום השבועי עלה מדד המניות הכללי ללא בנקים ב–4.16 אחוז. מחזורי המסחר הנמוכים יחסית, שהסתכמו אתמול ב–4.4 מיליוני דולרים, מלמדים על כך שמחזורי בורסה רבים נמצאים בעמדת המתנה, וה־קווים כי ירידת שערים זמנית תאפשר את הצטרפותם למעגל המשקיעים. בבורסה מקווים כי מעגל הפעילות במניות חופשיות יתרחב לקראת השבוע הבא.

הבנקאיות מתנות לתשואה של 15 אחוז

רמת התשואה לפידיון על מניות הבנקים שבהסדר ירדה אתמול אל מתחת לרמה של 15 אחוז. הד־ערכותו של בציג בנק ישראל במהלך המסחר במניות ההסדר עודדה את סוחרי הבורסה לשוב ולרכוש מניות אלה. סיבה נוספת לרכישת הבנקאיות השבוע היא שמועות על פיחות זר מפעני של השקל לעומת הדולר. הבנקאיות שבהסדר עלו בסיכום השבועי ב–1.76 אחוז. המחזור בבנקאיות עלה אתמול בשיעור נוסף, והסתכם ב–2.8 מיליוני דולרים.

	מדד יומי	שינוי ב%
מדד מניות כללי	124.82	+0.33
כללי ללא בנקים	162.43	+0.49
מדד אג"ח כללי	117.34	+0.24
אג"ח צמוד מדד	119.17	+0.34
אג"ח צמוד מט"ח	94.99	−0.28

	תשואה שנתית דולרית ב%
בל"ל 0.1	14.82
הפועלים ש	15.05
אי.די.בי. רג	14.93
דיסקונט א	15.01
המזרחי ש	14.91

מניות השבוע

בכמה ניירות ערך היתה השבוע פעילות יוצאת דופן. מניות דובק עלו ביותר מ–15 אחוז. היצע למניות החברה נקלט על ידי לאומי פיא בירידת שער סמלית. גם במניות שופרסל ב' נרשמו ביקושים מתמשכים, כשאתמול עלתה המניה ב–1.7 אחוז. במניות קרמני 5 נר־שמה פעילות ערה על רקע חלוקת 800 אחוז הטבה בחברה. אתמול עלתה המניה ב–9.1 אחוז. גם במניות החברה לישראל 1 נרשמו עליות נאות. היצע למניות נקלט אתמול ללא שינוי שער.

ביקוש גדול לעיט

הידיעה על זכייתה של החברה הבת של עיט במכרז ייצוא גדול, המריצה את סוחרי הבורסה לרכוש את מניותיה. ביקוש למניה בת 5 שקלים סופק בעלייה של 10 אחוזים. עלייה של 10 אחוזים נרשמה גם למניית מן, בעקבות הודעת החברה על מועדי "אקס" ההטבה.

המסחר באינקובה מופסק עד המסחר בזכויות

דירקטוריון הבורסה קיבל ב־שיבתו אתמול דיווח על מצב הסחירות במניות אינקובה בעקבות הנפקת הזכויות. בעקבות כך קיבל הדירקטוריון את המלצת הנהלת הבורסה, והחליט על המשך הפסקת המסחר במניות החברה עד ליום ה', ה–24 לדצמבר. המסחר יחודש ביום המסחר בזכויות, יום ה' ה–25 בדצמבר.

ביקוש של 115 מיליון שקל להנפקות בנק ישראל

בנק ישראל ממשיך לגייס הון באמצעות הנפקת איגרות חוב. אתמול גייס 50 מיליוני שקלים באמצעות איגרות החוב שגיא וג־ליל. לאיגרות נרשם ביקוש כולל של 115 מיליוני שקלים, והוא סופק מעל למחירי המינימום של ההנפקה. ביקוש של 10.5 מיליוני שקלים לאיגרות החוב הנסחרות בשוק המשני, סופק בדרך כלל בעליות שערים של אחוז אחד. באיגרות הבריחה הכפולה נרשמו עליות שערים עד 3 אחוזים.

ירידה בפעילות במק"מ

היקף הפעילות במלוות קצרי הטווח שב והצטמצם אתמול, והס־תכם ב–2.6 מיליוני דולרים. רמת התשואה לפדיון בשאר ללא שינוי מהותי.

הסידרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
1256	12	99.56	1.64
117	19	98.98	1.65
127	26	98.61	1.65
137	33	98.24	1.65
147	40	97.87	1.65
227	54	97.13	1.65
237	61	96.76	1.66
247	68	96.40	1.65
317	75	96.01	1.67
327	82	95.60	1.68

הודעות בורסה

● ים המלח סיימה את המחצית הראשונה של 1986/87 ברווח של 29.5 מיליוני שקלים לעומת רווח של 39.1 מיליוני שקלים בתקופה המקבילה אשתקד.

● בנק כרמל סיים את המחצית הראשונה של 1986/87 ברווח של 16 אלף שקל לעומת רווח של 120 אלף שקל במחצית השנה הקודמת.

● תעשיות הרהיטים הפסידה במ־חצית הראשונה של 86 3.5 מיליוני שקלים לעומת 1.1 מיליון שקלים במחצית השנה הקודמת.

● חברה-בת של מבריב קיבלה ברדום אפריקה עבודות לביצוע בהיקף של 36 מיליוני שקלים.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יזיפה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	4314.97	4259.01	9.93	0.23
אבוקה	376.66	369.32	0.59	0.16
אבזו	204.45	203.47	1.14	0.56
אדיר	1401.04	1373.58	0.58	0.04
אדום	2041.28	2001.68	8.52	0.43
אופיר	1684.28	1663.68	2.65	0.16
אור	393.04	384.87	0.47	0.12
אורין	143.70	142.93	0.30	0.21
אורלי	226.74	225.03	0.55	0.25
אחוז	649.15	646.02	1.71	0.27
איל	3316.62	3251.37	3.84	0.12
איילת	4087.56	4000.96	11.84	0.30
אירוס	4336.66	4243.36	17.73	0.42
איתן	621.77	609.15	0.68	0.11
אלון	518.37	515.23	1.10	0.21
אלמג	616.16	604.15	1.47	0.24
ארז	520.34	514.17	2.11	0.41
אש	125.81	123.14	0.50	0.41
אשל	167.27	166.47	0.27	0.16
אתרוג	201.26	200.27	0.59	0.30
בדולח	2037.06	1997.71	3.96	0.20
ברוש	421.98	420.04	1.83	0.44
ברק	415.83	413.65	1.90	0.46
ברקת	768.74	764.88	1.67	0.22
גביש	1250.55	1226.36	2.67	0.22
גבע	906.03	892.52	2.92	0.33
גורן	634.98	622.65	1.79	0.29
גיא	8256.53	8133.99	23.93	0.30
גיל	2609.10	2559.57	8.56	0.34
גלית	530.86	528.34	1.54	0.29
דובדבן	325.06	323.61	1.48	0.46
דוכיפת	583.27	571.82	1.87	0.33
דולב	193.57	192.28	0.36	0.19
דורון	1295.63	1270.67	1.49	0.12
[illegible]	223.29	223.09	0.03	0.01
דליה	490.38	[illegible]	1.52	0.34
דרור	361.28	354.74	1.49	0.42
דקל	321.43	319.94	2.45	0.77
הדס	322.77	319.66	1.47	0.46
הוד	443.02	434.71	1.05	0.24
חכמת	2592.95	2537.03	0.04	0.00
זוהר	17474.03	17214.84	63.32	0.37
זיו	16263.13	16022.05	50.74	0.32
זמיר	771.15	761.80	3.92	0.52
חוחית	132.70	130.91	0.04	0.03
חלימון	118.54	118.01	0.21	0.18
חלמיש	574.33	571.39	1.14	0.20
חן	119.38	118.90	0.30	0.25
טופז	1217.24	1188.77	−0.29	−0.02
טל	4662.25	4599.09	98.45	2.19
יובל	710.60	702.27	1.64	0.23
יהלום	1840.56	1804.58	11.32	0.63
יסודות	358.51	355.17	1.32	0.37
יערה	606.05	593.02	0.70	0.12
כוכב	922.78	904.77	4.26	0.47
כחל	118.60	116.27	0.37	0.32
כלנית	499.79	490.96	1.30	0.27
כספית	645.83	642.42	6.33	1.00
כרמל	124.78	122.30	0.26	0.21
כתר	974.93	956.47	2.87	0.30
להב	3822.83	3749.30	11.07	0.30
למשקיע	103477.45	101637.91	267.94	0.26
לפיד	307.94	301.96	0.50	0.17
לקט	1556.58	1524.98	2.95	0.19
לשם	865.21	860.54	1.64	0.19
מבחר	1054.29	1033.35	2.32	0.23
מבטח	3037.04	3007.42	7.20	0.24
מגר	200.87	197.94	0.16	0.08
מגן	2823.89	2796.27	10.53	0.38
מגל	664.89	657.38	1.52	0.23
מור	1412.34	1392.20	6.43	0.46
מורן	751.80	744.75	3.54	0.48
מטח	25499.64	24973.85	1.19	0.00
מיטר	783.82	768.03	2.05	0.27
מנוף	3313.52	3308.29	12.63	0.38
מעיין	672.17	658.99	1.41	0.21
מקשה	900.49	896.10	1.98	0.22
מרגלית	1115.17	1093.46	3.48	0.32
[illegible]	1030.22	1009.72	2.31	0.23
נוה	22930.08	22590.01	82.21	0.37
נטיף	732.74	729.65	3.79	0.52
נטע	420.66	412.49	1.13	0.27
נילי	4880.44	4808.67	26.84	0.56
סביון	500.06	490.77	2.16	0.44
סגולה	122.22	120.68	0.20	0.17
סלע	884.71	880.06	1.91	0.22
סנונית	619.68	612.05	1.70	0.28
סער	673.49	660.79	1.99	0.30
ספיר	504.32	504.32	3.37	0.67
עדיף	735.30	721.36	2.48	0.34
עדית	1911.17	1901.46	11.85	0.63
עידן	6336.16	6243.29	25.79	0.41
ענבר	1126.33	1101.58	0.09	0.01
ענת	2084.27	2064.87	4.73	0.23
עפרוני	595.85	582.70	1.44	0.25
ערמון	134.11	133.48	0.31	0.23
פזא	1352.09	1325.35	3.96	0.30
צבר	510.94	500.84	0.67	0.13
צופית	560.04	549.05	1.04	0.19
צוק	105.62	105.62	0.36	0.34
צמיד	900.03	887.39	0.95	0.11
צמחיה	6948.79	6846.77	33.88	0.50
צברת	1577.35	1546.33	3.41	0.22
קלע	1870.29	1860.95	5.99	0.32
רונית	15620.87	15483.76	24.62	0.16
רימון	108.71	108.49	0.19	0.18
רקפת	604.08	594.34	0.93	0.16
רשף	673.46	659.11	−0.05	−0.01
שבית	703.86	690.18	1.73	0.25
שוהם	833.93	826.39	−1.09	−0.13
שירה	347.50	345.02	1.44	0.42
שמיר	326.28	322.27	0.68	0.21
שנהב	688.04	678.34	4.50	0.67
שפע	663.21	647.07	5.55	0.87
שקד	165.07	164.25	0.34	0.21
תאנה	199.85	198.90	0.83	0.42
תבור	738.39	730.17	−19.41	−2.59
תדהר	427.72	427.72	2.41	0.57
תירוש	445.85	443.74	1.38	0.31
תמר	195.49	194.61	0.38	0.20
תפוח	180.36	179.13	0.51	0.29
תלפיות	1314.03	1298.02	4.29	0.33
[illegible]	413.67	413.26	0.83	0.20

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי באחוז
3601	36098	+627
3602	32694	+459
3603	30765	+252
3604	27449	+481
3605	24998	+393
3606	23549	+188
3607	22277	+11
3608	21784	+12
3609	20680	+28
3610	18537	+11
3611	18014	+3
3612	17411	+25
3613	16520	−61
3614	15859	−60
3615	14644	−56
3616	13407	−52
3617	12640	+76
3618	11996	+74
3619	11039	+68
3620	10618	+76
3621	10088	+74
3622	9097	+67
3623	8623	+90
3624	8122	+86
3625	7329	+46
3626	6780	+43
3627	6288	+40
3628	5777	+34
3629	5413	+32
3630	5118	+31
3631	4676	−3
3632	4495	−2
3633	4244	−3
3634	3750	— —
3635	3546	— —
3636	3415	— —
3637	3194	−2
3638	2974	−2
3639	2723	−1
3640	2234	— —
3641	1937	— —
3642	1741	−1
3643	1511	−1
3644	1404	— —
3645	1267	— —
3701	957.5	−10.5
3702	752.5	+21.6
3703	663.1	+15.8
3704	567.7	+13.8
3751	294.8	+3.3
3752	117	−1.5
3753	112.3	−1.5
3754	105.4	+0.4
3755	101.4	+0.5
3756	97.8	+0.5
3757	95.9	+0.5
3758	94	+0.5
3759	95.6	+0.4
3760	92.2	+0.4
3761	98.2	+0.4
3762	87.7	+0.4
3826	106.6	+0.4
3827	104.5	+0.4
3828	100.8	+0.4
3829	98.8	+0.4
3830	96.9	+0.4
3831	96.5	+0.4
3832	95.1	+0.4
3833	93	+0.5
3834	90.5	+0.4
3901	108.8	+0.1
3902	103.5	— —
3903	102.7	+0.1
3904	100.9	— —

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי
4101	130.1	+0.1
4103	124.9	+0.1
4104	118.8	+0.3
4301	118.8	+0.3
4302	113.1	+0.5
4303	112.2	+0.3
4304	110.2	+0.2
4105	96.9	+0.1
4106	94.2	+0.1
4201	111.7	+0.1
4204	103.6	+0.1
4205	101.6	+0.2
4206	99.6	+0.2
4207	99.2	+0.2
4208	97.8	+0.2
4209	95.6	+0.2
4210	95	+0.2
3202	211100	+1500
3203	209100	+1500
3204	204500	+1000
3205	202100	+100
3206	202000	+5500
3210	193000	— —
3211	194400	— —
3212	187861	+1861
3213	177901	+301
3214	174070	— —
3501	173465	— —
3502	169500	— —
3503	181416	— —
3504	158607	— —
3505	148245	— —
3521	150500	— —
3522	146500	— —
3523	131800	— —
3524	132555	— —
3525	132506	— —
3526	130600	+1300
3527	126600	— —
3528	122800	−500
3529	124500	+1500
3530	121034	+71
3531	128734	+71
3532	117200	+69
3533	117049	+68
3534	110361	+65
3535	110376	−129
3539	104001	−129
3536	110340	+65
3537	110208	+65
3538	103733	+62
3540	103534	+61
3541	100035	+59
3542	99903	+50
3543	95019	+48
3544	99623	+268
3546	97189	+270
3547	96957	+270
3548	96841	+271
3550	91813	+262
3551	91450	+268
3545	96771	+151
3549	91414	+146
3552	85985	+158
3554	83747	+140
3555	83747	+140
3553	82965	+49
3571	71904	+43
3556	79937	+395
3558	79840	+406
3559	77010	+395
3560	72908	+383
3561	72683	+384
3557	80296	+261
3572	72994	+252
3573	72575	+497
3574	66919	+459
3577	66872	+471
3578	61768	+437
3575	66565	−123
3576	66365	−123
3579	61255	−119
3580	57027	+181
3581	51864	+169
3582	47825	+159
3583	44445	+148
3584	44282	+76
3585	41984	+25
3586	38024	+23
3588	37976	+23
3587	37987	+23
3591	34614	+21
3592	34572	+20
3593	34518	+21
3589	34390	+20
3594	32782	+20
3590	34506	+637
3595	32879	+428

5% מלווה פיתוח (בריחה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	142400	+400
2002	142000	+900
2003	136000	— —
2004	137100	+800
2005	129200	— —
2006	129400	+1400
2007	126500	+300
2008	125000	+800
2009	127200	+400
2010	126300	+300
2011	122400	— —
2012	120700	+400
2013	124400	+1400
2014	119900	+300
2015	118500	— —
2016	121200	— —
2017	118000	−21
2019	117702	−26
2020	114256	−26
2018	118806	+71
2021	114968	+67
2022	107456	+63
2023	108357	+1189
2024	101588	+783
2027	97982	+786
2031	93637	+790
2025	101514	−497
2026	101145	−500
2028	99958	+56
2030	95132	+49
2029	92867	+1017
2033	88246	+1019
2035	80999	+971
2032	93970	+156
2034	88768	+145
2036	81477	+137
2037	77550	+45
2052	65133	+38
2038	77026	−300
2040	74137	−301
2051	70116	−296
2039	75907	+44
2041	69950	+41
2053	65929	−128
2054	61254	+1426
2056	56719	+1361
2058	51631	+1275
2060	47657	+1212
2055	59861	−87
2057	55376	−85
2059	50331	−81
2061	37713	+21
2062	33519	−87
2063	33970	+1005

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	225.8	−2.5
7002	218.8	−2.5
7003	209.4	+0.1
7004	199.5	— —
7005	187.6	+0.3
7006	175.8	+0.2
7007	165	−0.2
7008	154.7	−0.3
7009	150.5	−2.4
7010	141.1	−0.3
7011	133.4	−0.5
7012	128.6	−0.5
7013	121.4	−0.3
7014	105.5	−0.2
7015	90.3	−0.3
7016	89.5	−0.2
7017	88.6	−0.3
7018	88.4	−0.3
7019	88.8	−0.3
7020	88.6	−0.3
7021	87.8	−0.2
7201	85.8	−0.1

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	11840	−32
6102	7007	+24
6103	6226	−28
6104	5727	−25
6105	5425	−11
6106	5248	−19
6107	5054	−18
6108	3576	−13
6109	3425	−15
6110	3364	−15
6111	2777	−7
6112	2691	−7
6113	1827	−5
6151	727.6	−8.1
6152	696.7	−7.8
6153	685.5	−0.6
6154	594.4	−0.6
6155	386.9	−13.5
6156	314.4	+1.7
6157	232.9	−1
6158	220.6	−0.9
6159	185.4	−3.6
6160	175.6	−0.7
6161	167.7	−0.6
6162	152.7	−0.7
6163	141.9	−0.6
6164	136.3	−0.7
6165	128.1	−0.6
6166	121.2	−1
6167	118.5	−1
6168	116.6	−1
6169	109.7	−0.4
6170	105.1	−0.4
6171	73.4	−0.6
6172	71.1	−0.6
6801	80.6	−1.5

ארמון

סדרה	שער	שינוי
2501	159	−3
2502	155.7	+1.3
2503	150.5	−1.5
2504	150.6	+0.2
2505	145	+1.1
2506	139.8	+1.3
2507	136	+1
2508	101.4	−0.4

100% מט"ח

	שער	שינוי
אל אום	1005	— —
אלביט	194.4	+0.1
אלתא	1115	−10
אלסינט	59.4	— —
סאיטקס	647	+4
תדר 84	114	+0.5
תדר 85	431	— —
הכ הים	187	+0.5
דים הש	161.7	— —
כור	144.5	— —
כלל	427	— —
מ'צט ר	216	— —
מ'צט מ	296.5	— —
מ'צט י	372	— —
רן	95.9	— —
סול בנ	156.5	— —
תישיט	177.5	— —

מדד/מט"ח

	שער	שינוי
כ.ל.ת.	120.7	+0.6
דים הש	121.5	— —
כור	123.2	+1.2
כלל	148.7	+1.6
לאומי	107	−0.9
מג דים	120.7	+0.5
משא 10	119.4	+0.1
משא 10	114.3	+0.1
משא 10	105.5	+0.5

שערי מטבע חוץ ב־ 18.12.86

המטבע	בנק לאומי – מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים – מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט – מזומנים קניה	מזומנים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.45	1.52	1.4793	1.4977	1.45	1.51	1.4783	1.4967	1.45	1.52	1.4793	1.4979	1.4880	−0.0060
1 לישט"ס	2.07	2.17	2.1147	2.1410	2.07	2.17	2.1104	2.1367	2.07	2.17	2.1123	2.1389	2.1265	−0.0114
1 מארק גרמני	0.72	0.76	0.7349	0.7440	0.72	0.76	0.7354	0.7446	0.72	0.76	0.7359	0.7452	0.7394	−0.0017
1 פרנק צרפתי	0.22	0.23	0.2243	0.2270	0.22	0.23	0.2244	0.2272	0.22	0.23	0.2241	0.2269	0.2256	−0.0008
1 גולדן הולנדי	0.64	0.67	0.6505	0.6586	0.64	0.67	0.6500	0.6582	0.63	0.67	0.6498	0.6580	0.6542	−0.0013
1 פרנק שווייצרי	0.85	0.90	0.8712	0.8820	0.86	0.90	0.8732	0.8841	0.85	0.90	0.8732	0.8842	0.8767	−0.0015
1 כתר שוודי	0.21	0.22	0.2128	0.2154	0.21	0.22	0.2128	0.2154	0.20	0.22	0.2128	0.2156	0.2139	−0.0009
1 כתר נורבגי	0.19	0.20	0.1949	0.1973	0.19	0.20	0.1949	0.1973	0.19	0.20	0.1949	0.1974	0.1961	−0.0012
1 כתר דני	0.19	0.20	0.1944	0.1968	0.19	0.20	0.1942	0.1967	0.19	0.20	0.1945	0.1969	0.1954	−0.0006
1 מרק פיני	0.29	0.31	0.3004	0.3041	0.29	0.31	0.3001	0.3038	0.29	0.31	0.3006	0.3044	0.3021	−0.0006
1 דולר קנדי	1.05	1.10	1.0720	1.0853	1.05	1.10	1.0703	1.0836	1.05	1.10	1.0713	1.0847	1.0782	−0.0054
1 דולר אוסטרלי	0.94	1.03	0.9837	0.9960	0.95	1.02	0.9820	0.9943	0.95	1.02	0.9826	0.9950	0.9885	−0.0051
1 ראנד דרא"פ	0.43	0.52	0.6605	0.6687	0.45	0.67	0.6612	0.6695	0.45	0.62	0.6609	0.6692	0.6643	−0.0024
10 פרנק בלגיים	–	–	0.3534	0.3577	–	–	0.3531	0.3575	–	–	0.3536	0.3580	0.3554	−0.0008
10 שילינג אוסטריים	1.02	1.07	1.0449	1.0579	1.02	1.07	1.0442	1.0572	1.02	1.08	1.0450	1.0581	1.0506	−0.0023
1000 לירטות איטלקיות	1.04	1.10	1.0608	1.0740	1.04	1.11	1.0616	1.0748	1.03	1.11	1.0623	1.0756	1.0666	−0.0030
100 יינים יפאניים	0.89	0.93	0.9067	0.9180	0.89	0.93	0.9072	0.9185	0.89	0.93	0.9075	0.9189	0.9120	−0.0015

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 18.12.1986 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

$ ארצות הברית	ל־1 שטרלינג	1.4280/1.4290
מרקים גרמניים	ל־1 $ ארה"ב	2.0100/2.0110
גולדנים הולנדיים	"	2.2753/2.2765
פרנקים שוויצריים	"	1.6940/1.6950
פרנקים בלגיים	"	41.83/1.86
פרנקים צרפתיים	"	6.5950/6.6000
לירטות איטלקיות	"	1392.50/1393.50
ינים יפאניים	"	163.00/163.15
$ ארצות הברית	ל־ש.ד.ר.	1.1909/1.1914

שער הזהב $ 392.50 ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג

מסירה מאוחרת (פורוורד)

	$/לי"ש	פר"ש/$	מ"ג/$
1 ח'	1.4227/1.4240	1.6910/1.6925	2.0071/2.0084
3 ח'	1.4112/1.4127	1.6857/1.6871	2.0031/2.0043
6 ח'	1.3940/1.3955	1.6769/1.6786	1.9973/1.9987

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

אבלים על מות ידידנו

אינג' **קרלו ל. קודיש** ז"ל

מביעים את תנחומינו הכנים
בצער המשפחה

הנהלת "אגן"
יצרני כימיקלים בע"מ אשדוד

לישראל רביד וב"ב

משתתפים בצערך על פטירת

אביך ז"ל

רוטנשטרייך־גיצלטר, עו"ד

לאברהם יבין

על מות אביך

ישעיהו

משתתפים בצערך

חבריך ב"עם עובד"

העיר תל אביב יפו

אבלה על מותו של

אברהם שכטרמן
ז"ל

מי שהיה חבר כנסת, סגן ראש העיר תל אביב יפו וחבר מועצה.
האיש שיזם את הקמת החברה לפיתוח יפו העתיקה ועמד בראשה.
אדם שמרצו והישגיו תרמו רבות לעיר.

שלמה להט
ראש העיר

ליושב ראש מועצת המנהלים
מר הרצל שפיר ובני ביתו

משתתפים בצערך
במות עליך אחיך

אברהם שכטרמן
ז"ל

אוריין שרותי מכס (1985) בע"מ
אוריין משלוחי מטען (1985) בע"מ

אוניברסיטת תל־אביב

מתאבלת על מותו של

אברהם שכטרמן

חבר כבוד בחבר הנאמנים של האוניברסיטה

ומשתתפת בצער המשפחה

אבלים על מות

חבר מועצת המנהלים של בית התפוצות

אברהם שכטרמן

ומשתתפים בצער המשפחה

בית התפוצות

לאלינוער רבין והמשפחה

עמכם באבלכם על מות האב

אברהם שכטרמן ז"ל

מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

דחפון
שרות מודעות מלבני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

יקירנו

האדריכל **גורדון ווייד**
הלך מאתנו

הלויה תתקיים ביום ראשון 21.12.86 בשעה 14.00
בבית־הקברות החדש ברמת־השרון, צומת מורשה

המשפחה

אנו מודיעים בצער רב על פטירתה של יקירתנו

יוכבד ברנר ז"ל

(מפוטו ברנר, חיפה)

הלויה התקיימה בחיפה ביום חמישי 18.12.86, ט"ז כסלו תשמ"ז.

בניה, אחיותיה, כלותיה,
נכדיה, ונינִיה.

יושבים שבעה בבית בנה נתן ברנר רח' תלמאנה 4, אחוזה — חיפה.

במלאת שנה לפטירתה של

יוליה נוימן ז"ל

נעלה לקברה ביום שני כ' בכסלו תשמ"ז 22.12.86
בבית העלמין בקרית שאול בשעה 14.00

המשפחה

חלפה שנה מאז מותו של יקירנו

אשר זעירא ז"ל

ביום השנה למותו נעלה לקברו
עם כל אוהביו ומוקיריו
ניפגש ביום ב', כ' כסלו תשמ"ז, 22 בדצמבר 1986, שעה 15.00 בבית העלמין הדרום בחולון, ליד השער הישן.

המשפחה

עברו 5 שנים לפטירת אהובנו

יחזקאל דגן
ז"ל

נתייחד עם זכרו ביום ראשון י"ט בכסלו תשמ"ז 21.12.86 בבית העלמין בקרית שאול בשעה 3.00 אחה"צ.

המשפחה

בס"ד

למשפחת נויפלד

תנחומים כנים והשתתפות בצער
עם פטירתו של אב המשפחה
פרופסור **הנרי נויפלד**
ז"ל

רופא גדול ואיש הלב
בעשייתו הגדולה לקידום הרפואה,
והרשמת מזור לחולים,
וביסודות שהניח בחכמת הרפואה – תנחומנו.

ח"כ הרב אברהם י. שפירא ומשפחתו

לאלינוער רבין ומשפחתה

אתך באבלך הכבד במות

האב

ארגון מגדלי פירות
עלון הנוטע

עמותת הספורט בני הרצליה

אבלה על מותו ללא עת
של יו"ר העמותה

מרדכי הוט ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה

לנורית והילדים

אתכם באבלכם על פטירת חברנו

מרדכי הוט ז"ל

מרכז קהילתי
הרצליה ב'
(מיסודו של מכון המים)

ספורט

בעריכת יואל אריה

מחר במחזור הי"3 של הליגה הלאומית

גם נתניה לא תעצור את בית"ר ירושלים

התחזית
שרי

מאת משה הר־געש

הפוליך בית"ר ירושלים ימשיך למסך את מירב העניין גם במחזור הי"3. הוא יתארח אצל מכבי נתניה באיצטדיון המשופץ. בבייתהודה המחורים במקום ה שני ישחקו היום בפתח־תקוה עם מכבי המקומי. באיצטדיון בלומפילד יהיו בהצגה כפולה, שני מישחקי דרבי של קבוצות מתל־אביב. השעה הראשית למישחקים, 14.30.

טבלת הליגה הלאומית

1.	בית"ר ים	12	12–27	27
2.	בני־יהודה	12	11–18	22
3.	הפועל פ"ת	12	9–17	20
4.	מכבי חיפה	12	9–12	20
5.	שמשון ת"א	12	6–12	19
6.	כפר־סבא	12	12–16	19
7.	מכבי ת"א	12	10–15	16
8.	הפועל לוד	12	8–12	16
9.	מכבי פ"ת	12	12–13	15
10.	בית"ר ת"א	12	16–12	15
11.	באר־שבע	12	10– 8	14
12.	הפועל ת"א	12	10– 8	13
13.	מכבי נתניה	12	15– 9	13
14.	מכבי יבנה	12	15– 9	11
15.	מכבי יפו	12	20– 9	9
16.	בית"ר נתניה	12	28– 6	7

מכבי נתניה — בית"ר ירושלים

שחקני מכבי נתניה ציפו זמן רב למישחק הזה, כדי לחזור למסלול ההצלחות. אך ספק אם בכושרם הנוכחי הם מסוגלים לעצור את הפוליך.
● התחזית שלי: ניצחון לבית"ר.

מכבי פתח־תקוה — בני־יהודה

כדורגלני שכונת התקוה, חניכיו של יצחק שניאור, הרשימו מאוד בניצחון על הפועל פתח־תקוה באמצע השבוע. היום הם עשויים להשלים ניצחון כפול על בניינות אם הפרשנות תוך שלושה ימים.
● התחזית: ניצחון לבני־יהודה.

הפועל פתח־תקוה — מכבי חיפה

החיפאים הרגישו השבוע, כי לא יהיה זה נבון להתעלם מהם, כאשר מדברים על מועמדים לאליפות. מחר תהיה להם הזדמנות להוכיח עד כמה כוונותיהם רציניות.
● התחזית שלי: ניצחון לחיפה.

מכבי תל־אביב — שמשון תל־אביב

הפער בטבלה אינו גדול, כמו גם ההבדל ביכולת שתי הקבוצות. עוב־רות אלו יתבטאו ודאי גם בתוצאה. המישחק יתחיל בשעה 15.00.
● התחזית שלי: תיקו.

הפועל תל־אביב — בית"ר תל־אביב

הפועל תל־אביב מתקשה להשיג ניצחון כבר תקופה ממושכת. העובדה שיתמודד מול נגד אחד מהעולים עשויה לסייע לו להשיג את מבוקשו. (שעה 15.00).
● התחזית שלי: ניצחון להפועל.

הפועל כפר־סבא — בית"ר נתניה

למרות שהשיגו ניצחון שני ספק אם השתנה משהו מהותי ביכולת הנ־תניינים. מול הם יתקשו ודאי להתמודד עם יריב עדיף שזוכה גם מיתרון הביתיות.
● התחזית: ניצחון לכפר־סבא.

הפועל באר־שבע — הפועל לוד

הבאר־שבעים אינם מצפים ודאי לתוצאה אחרת מלבד ניצחון. הם עלולים להיווכח, כי התקדמות של הלודאים עד מרכז הטבלה אינה מיקרית.
● התחזית שלי: תיקו.

מכבי יפו — מכבי יבנה

המאמן החדש של מכבי יפו נסקו ולנר עדיין לא קפץ פרי ראשון כה־קופה הקצרה לשהייתו בישראל. הוא בהחלט עשוי לזכות בכך מחר.
● התחזית שלי: ניצחון ליפו.

חיפה בבית מול חולון מצפה למעידת יריביה במשחקי חוץ

ליגה ארצית

מאת מופר "ספורט הארץ"

למוליך הפועל חיפה תהיה הזדמנות להגדיל את הפער משכניו לצמרת, כאשר ישחק בבית ואילו קבוצות הצמרת האחרות ישחקו בחוץ.

החיפאים יארחו את הפועל חולון שיאלץ כנראה להיכנע לעדיפות מקומית. הפועל חדרה יסע למישחק חוץ קשה עם הפועל ירושלים. הירושלמים השלימו באמצע השבוע סידרה של שישה ניצחונות רצופים. ספק אם הפועל חדרה יהיה מסוגל לעצור את חניכיו של יהושע פיי־נגבים. הפועל יהוד יתמודד ברמלה עם בית"ר המקומי. הביתיות עשויה לסייע למארחים לזכות לפחות בנקודה.

מכבי שעריים, שטיפס למקום הרביעי, אינו מחוסן מאיבוד נקודות במישחק החוץ עם הפועל עכו. דרבי מסקן יהיה ברמת־גן, מכבי רמת־עמידר יארח את הפועל רמת־גן. בציג אחר של עיר הגנים, הכח, ינסה לשפר את מצבו בתחתית במישחק הבית שלו עם הפועל בית־שאן.

הפועל מרמורק מוער לנצח במשחק התחתית את ... לעלה. אחר בית"ר נהריה המדורג 15 לא נשקפים סיכויים רבים במישחק החוץ בטבריה עם הפועל המקומי.

טבלת הליגה הארצית

1.	הפועל חיפה	12	8–18	22
2.	הפועל חדרה	12	12–19	22
3.	הפועל יהוד	12	14–17	20
4.	מכ. שעריים	12	7–13	19
5.	הפו. חולון	12	7–12	19
6.	הפועל עכו	12	13–16	19
7.	הפועל י־ם	12	14–15	19
8.	הפו. טבריה	12	16–18	17
9.	רמת־עמידר	12	13–10	17
10.	בית"ר רמלה	12	14–12	16
11.	הפועל ר"ג	12	9– 6	16
12	בית־שאן	12	15–12	15
13.	הפ.מרמורק	12	20–13	11
14.	הכח ר"ג	12	16–8	11
15.	ב. נהריה	12	10–5	8
16.	הפ. דימונה	12	13–7	8

שחקני מכבי: לדחות ביצוע עונשו של אבי כהן

כדורגלני מכבי ת"א ביקשו מיו"ר מחלקת הכדורגל גרשון בריקמן לדחות את עונש ההרחקה מ־2 משחקים שהוטל על אבי כהן. המשלחת שכללה 6 שחקנים נימקה בקשתה בכך שהמשחק עם שמשון מחר חשוב והקבוצה סובלת מציות. אבי כהן השתתף אתמול באימון והביע חרטה על כך שלא התייצב למשחק עם בית"ר ירושלים.

ליגה אנגלית

מחזור מפוצל בגלל חג־המולד

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). חג המולד המתקרב ובא, יגרום לכך שהמחזור הי"20 בליגה האנגלית יהיה מפוצל. מישחק אחד יהיה הערב ושניים יהיו ביום א'. זאת כדי לאפשר לאוהדים לבצע את הקניות האחרונות לחג.

עיקר העניין יהיה מחר בלונדון, שם יתקיימו ארבעה מישחקים, ביניהם שני מיפגשי דרבי. האחרונה בטבלה (16 נק') צ'לסי, תארח את התשיעית טוטנהאם (29 נק') והשישית ברידג', וסטהאם יונייטד (30 נק') תשחק במיגרשה נגד קווינס פארק ריינג'רס (20 נק').

המובילה ארסנל (38 נק') תשחק באיצטדיון הייבורי נגד החמישית בדירוג לוטון טאון (32 נק'). בעוד צ'לסון אתלטיק מהתחתית (19 נק') תארח את השלישית ליברפול (34 נק').

המחזור יחול כאמור כבר הערב במיפגש בין ווטפורד ונוריץ'. מישחקים נוספים מחר: ארסנל — ווי־מבלדון, מנצ'סטר יונייטד — לסטר סיטי, נוטינגהאם פורסט — סאו־תהמפטון, אוקספורד יונייטד — אסטון וילה. ביום א' ישחקו: קובנטרי — מנצ'סטר סיטי, שפילד וונסדיי — ניוקאסל יונייטד.

בלי לארגי וזלוטיקמן, אמש ברבע הגמר בנתניה

כמעט הפועל, אבל אליצור

נתניה ניצחה 72–74 ותשחק בחצי הגמר עם גליל עליון (76–84 על חולון) ● בחצי הגמר השני יתמודדו מכבי ת"א ומכבי חיפה

גביע המדינה, ישראל מודל 1986: קווין מגי עם הכדור, לי ג'ונסון מסתכל עליו מאחור מפני מל הבאורד הרון דייויס. מכבי ת"א ניצחה 81–105. (צילום: אריה קנפר)

נביע

מאת מופר "ספורט הארץ"

אליצור נתניה והפועל גליל עליון יאבקו ביניהם, כ"12 בפברואר בהיכל הספורט ביד אליהו, על הזכות לשחק במשחק הגמר על גביע המדינה בכדורסל. במשחק השני, בשלב חצי הגמר, ינסה מכבי חיפה להפתיע את מחזיק הגביע זה אלוף, מכבי תל אביב.

אמש גבר אליצור נתניה 72–74 על הפועל תל אביב, במשחק מתוח ומרתק שהוכרע בשניות הסיום. בכפר גלעדי לא התקשה הפועל גליל עליון לגבר על הולון 76–84. מכבי ת"א הביס בקלות את בית"ר ת"א 81–105 וחיפה הדיחה מן המשחקים את הנציג האחרון של הליגה הארצית, הפועל נהריה, 86–97.

כמו סרט מתח

סיום המשחק בין אליצור נתניה להפועל ת"א, כמו היה לקוח מסרטי מתח: 7 פעמים בעצר הכדור בדקה האחרונה, כאשר נתניה הובילה 72–74 ות"א, על סף ניצחון חוץ, כשלה לבסוף.

נתניה פתחה היטב והגנה אזורית הצליחה לסגור את הגבוהים של ת"א, מרסר ורובינסון, לצאת להת־קפות מתפרצות ולהוביל בדקה השביעית 16–21. חסרונו של לארגי בת"א הורגש, בעיקר בהיעדר קלי־עות מחצי מרחק. המאמן האורח, משה ויינקרנץ, שילב בדקות רבות את שני שחקניו הנמוכים, קאליש ופרישמן, שמסרו יותר משקלעו.

שחקני שתי הקבוצות קלעו 10 סלי 3 נקודות במחצית הראשונה, לעומת 0 בשנייה. רובינסון, שספג עבירה שלישית בדקה 13 יצא ובמ־קומו נכנס אפטלס. במחצית השנייה, כאשר חזר למגרש, היה הבולט בקבוצתו ובעזרת מרסר, החזיר את קבוצתו לתמונה. באליצור גילה ג'ים ג'ונסטון יכולת טובה בהגנה וקלט 14 ריבאונדים.

נתניה נחלשה במחצית השנייה ואיפשרה להפועל להשוות 62–62 (36). אליצור, בזכות קליעות מדו־ייקות של סימס, עלתה ליתרון 64–68, ת"א השוותה, ואז קלע סימס סל הנחיתה הוסיף שתי קליעות עונשין, כדי להוליך 70–74. מרסר קלע את הסל האחרון, אך נתניה שמרה על הכדור ועלתה בסיום.

חנן מאיר

מיקי מסר לדורון

לא היו הפתעות, הכל היה צפוי ומכבי תל אביב בנצחונו 81–105 (41–55) על בית"ר תל אביב, טייל לחצי גמר הגביע.

אמנם מיקי ברקוביץ' לא עלה ... לעיל שיטה ... לפרקים הציגו המכבים שמירה מעולה, אולם הבית"רים רון דיוויס, שנשמר על ידי דורון ג'מצ'י וקלע 31 נקודות והוואיט ג'ונס שנשמר על ידי מגי הוסיף 22 נקודות, לא הורשעו מהשמירה שהוצבה עליהם.

מכבי הוליך 0–5 בדקה הי"2 ו־4–20 בדקה הי"7, אבל היו זריקות במשחק. עד למחצית הצליחו הבית"רים לצמצם את פיגורם כדי 41–55.

המחצית השנייה החלה בהסתערות מכבי על סל בית"ר, וברקוביץ' הו־ליך את המיתקפה כשהוא צובר "אסיסטים" נפלאים לקווין מגי, בעצמו לא נמנע מקליעות (4 סלים של 3 נקודות), ואפילו... פיטס את דורון ג'מצ'י במסירות פז. כך שהמ־כבים הוליכו בדקה ה־24 47–76 ומכאן כבר המתינו הכל לשריקת הסיום.

יעקב זינגר

נרב שיתק את דזי

הפועל גליל עליון פתח את משחקו עם חולון בחמישיה הקבועה הכוללת את קרטיס, בריי ושמואל דיסמן, הוליך 8–19 בדקה 7. אולם דיסמן הוחלף בשל עבירות, והחולון מצא את דרכו. בדקה 15 הוליכה קבוצתו 26–33. דיסמן ה... הוחלף על ידי נרב הנפלה, ששיתק את דזי באומור עד תום המשחק. הגליל קיבל זריקות עידוד ר־4 נקודות של בריי עזרו לו להוליך במחצית 38–43.

את המחצית השנייה פתחו המקו־מיים, שוב, בצורה טובה והוליכו 40–53 בדקה 23. אולם דקה אח"כ ספג בריי עבירה חמישית (טכנית) ויצא. חולון המשיכה לרדוף אחר הגליל, אך כל שהצליחו שחקניה היה צימצום הפער ל־76–83, 90 שניות לסיום. בדקות אלה החזור דיסמן למגרש, כדי לעזור לליף להו־ליך את הכדור מול שמירת הלחץ של חולון. ליף וטרי וייט נשאו בעיקר המעמסה במחצית השנייה ושבחים מגיעים לאורון, שהתמודד בהצלחה עם קני באניסטר.

יצחק ברתנא

רוזנברג והגובה

ארי רוזנברג הוליך אמש את מכבי חיפה לניצחון חוץ על הפועל נהריה 86–97 (31–40). ארי, יחד עם אחיו... פלאוארס ושלכטר היו ... עדיפים על כדורסלני נהריה ... יתרון הגובה של פלאוארס ושלכטר, ולמרות ששיחקה בלי 2 משחקניה הגבוהים, ריצ'י ג'ונסון ותומר שטיינהאור, הוליכה כל המשחק. שחקני נהריה, למרות שפיגרו, הפתיעו בזכות יכולת טובה של אילן רוקח ורב רוזנבוי. בעוד ג'קי דהן, בעבר שחקן חיפה, היה חלש. חיפה הוליכה 8–2, 16–8, נהריה צימצמה 18–22, חיפה ברחה שוב ליתרון, שצומק במחצית ל־31–40.

אחרי הפסקה היו החיפאים עדי־פים. ארי רוזנברג ואחיו, בהתקפות מתפרצות יחד עם פלאוארס ושלכטר, הובילו את חיפה ליתרון ברור: 43–57, 47–71, 70–85, 86–97 בסיום.

אברהם ציבין

רבע גמר גביע

אליצור נתניה — הפועל תל אביב
(41–41) 72–74

● קלעו לאליצור: סימס 19, ג'ונסטון 18, ברכה 16, נחרסון 14, פר 5.
● קלעו להפועל: רובינסון 27, מרסר 16, ויליס 8, פרישמן 7, קאליש 6, ריקמן 6, פליישר 2.
★ שפטו אברהם זגול, טור ורזניק 1000 צופים, בנתניה.

הפועל גליל עליון — הפועל חולון
(38–43) 76–84

● קלעו לגליל: ליף 22, וייט 21, בארי 16, חן 13, הנפלד 7, דיסמן 5.
● קלעו לחולון: באניסטר 27, אלימלך 18, בארמור 15, בגין 8, סרי 6, יעקבי 2.
★ שפטו מנשה הרמן וראובן ויד־הביק, 1400 צופים, בכפר גלעדי.

מכבי תל־אביב — בית"ר תל אביב
(41–55) 81–105

● קלעו למכבי: מגי 31, ברקוביץ' 26, ג'ונסון 16, ג'מצ'י 16, לסוף 6, קורנליוס 5, ליפין 3, ארזאסטי 2.
● קלעו לבית"ר: דייויס 31, ג'ונס 22, חזו 18, סלינס 6, קולהאס 4.
★ שפטו ערן עמית ונפתלי עובדיה, 200 צופים, ביד אליהו.

מכבי חיפה — הפועל נהריה
(31–40) 86–97

● קלעו לחיפה: א. רוזנברג 21, פלאוארס 17, שפע 16, גודרון 12, י. רוזנברג 12, שלכטר 10, גבירלמן 5, גולדשמיט 4.
● קלעו לנהריה: רוקח 23, רוזנבוי 21, דוד 16, ועקנין 12, גולדשטיין 11, סופר 3.
★ שפטו ברוך וליגנר וישראל ספיר. 1000 צופים, בנהריה.

הכל נשאר במשפחה
בקרית הטניס בתל אביב

טורניר הטניס המסורתי "הכל נשאר במשפחה", יחל ביום ה' של השבוע הבא בקרית הטניס בהדר יוסף. משחקי הסיבוב הראשון ימשכו 3 ימים, הסיבוב השני יהיה בין ה' ל־3 בינואר. הטורניר מחולק ל־9 קטיגוריות: בעלים ונשים, אבות ובנים, אמהות ובנות, אבות ובנות, אמהות ובנים, אחים, אחיות, אחים ואחיות, סבים ונכדים.

אן.בי.אי

הארפר כמו ארווינג

ניו־יורק (אי־פי). רון הארפר ניצל את ביקורו בפילדלפיה, כדי לקלוע סל בסיגנונו של האליל המקומי, ג'וליוס ארווינג (דוקטור ג'יי) ולצרף אליו 4 נקודות נוספות, וקבוצתו, קליוולנד, הנחילה לפילדלפיה הפסד רביעי ברציפות, 107–110. הארפר קלע בסיכום 27 נקודות ו"דוקי" נוסף, בראד דוארטי, קלע 29 נקודות וקלט 11 כדורים חוזרים. צ'ארלס בארקלי קלע 32 נקודות לזכות הסיקסרס וארווינג הוסיף 20.

לארי בירד קלע 34 נקודות והו־ליך את בוסטון לניצחון 101–113 על אינדיאנה. יוטה נוצחה לראשונה, לאחר 7 ניצחונות רצופים 107–122 על ידי דטרויט. סאן אנטוניו גברה על פיניקס 81–94.

הגיעו דגמי 1987!
מחבטי טניס "האד"
HEAD
היחידים בעולם עם בולם זעזועים
גם בידית המחבט בשיטת ויברישן קונטרול סיסטם
יבואן: בש־גל ספורט בע"מ טל. 03-251121

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו

רחל ורון

נעלה לקברה לגילוי המצבה ביום ב'
22.12 בשעה 15.30 בקבוץ יקום

המשפחות: ורון, יעקבי, ברויאר
נעמן, ידין

קבוץ יקום

בתום שנה למות אהובנו

אברהם קליר
ז"ל

תערך אזכרה ביום שלישי, כא' כסלו תשמ"ז 23.12.86 בשעה 16.00 בבית העלמין בנחלת־יצחק.

המשפחה

המכון למחקרי נפט וגיאופיסיקה

מתאבלים על מותו ללא עת של
ידידנו וחבר הדירקטוריון

מרדכי הוט ז"ל

ומביעים תנחומינו למשפחה

הדירקטוריון
ההנהלה והעובדים

חדשות המשק

פניה לשמיר לבדוק ההחלטה להאריך זיכיון חברת חשמל במזרח ירושלים

ח"כ לנדאו: המשמעות מחיקת חובות החברה בסך 17 מיליון דולר

★ עובדי חברת החשמל במזרח י-ם מתנגדים לויתור על הזיכיון באזורים יהודיים

מאת עקיבא אלדר ואורי ניר

ח"כ עוזי לנדאו (ליכוד) פנה אתמול לראש הממשלה, יצחק שמיר, בבקשה לקיים דיון דחוף בממשלה על החלטת שר האנרגיה, משה שחל, להאריך לתקופה של 10 שנים את זיכיון חברת החשמל המזרח-ירושלמית. החלטה שמשמעותה מחיקת חובות החברה בסכום של 17 מיליון דולרים.

ח"כ לנדאו טוען כי השר ויתר על חוב מהעבר ומכניס את החברה לחובות חדשים בעתיד, משום שהוציא ממנה שכונות יהודיות שהיו מקור הכנסה מסודר והותיר אותה עם מגזר שהעיקר בתשלומיו הם מקור חובות החברה. במעשיו זה — טוען ח"כ לנדאו — נותן השר שחל לרחוב הערבי ביו"ש דוגמא לתולשת החוק השלטון, יתרה מזאת מחיקת חוב נעשית על כתפי משלם המיסים, לדבריו, פועלי אתא ומשפחות ישראל לא זכו לרחוב לב כזה משום שר בממשלה.

ממשרד האנרגיה נמסר בתגובה כי כל הסיכומים עם חברת החשמל המזרח-ירושלמית נעשו בתיאום עם ראש הממשלה וממלא מקומו.

סערת רוחות פרצה אתמול בחברת החשמל המזרח-ירושלמית, לאחר שנודע דבר כוונתה של הנהלת החברה לוותר על אזורי הזיכיון שלה בריכוזי אוכלוסיה יהודית.

ועד עובדי החברה המזרח-ירושלמית התכנס אתמול לישיבת חירום, והזים מתארגנים משעטו גילוי דעת המגנה את כוונת החברה לוותר על חלק מתחומי הזיכיון שלה, ומזהיר כי צעד כזה הוא בבחינת צעד ראשון בדרך לויתור על זכויות הפלשתינאים.

מקורות בוועד העובדים מסרו אמש כי הוועד לא ישלים עם ויתור כלשהו על אזורי זיכיון של החברה, ויתנגד נמרצות לפיטורי עובדים.

ממלא מקום יו"ר מועצת המנהלים של החברה, הנא נאצר, אמר בראיון לעיתון המזרח-ירושלמי "אל-פג'ר" כי הנהלת החברה הביעה בכוונת עקרונית "להפסיק להאיר את כל ההתנחלויות בגדה המערבית ובירושלים". אך דרישה בתמורה להאריך את תוקף הזיכיון של החברה "עד שתיפתר הבעייה הפלשתינית על כל היבטיה".

עוד אמר נאצר, כי הנהלת החברה עומדת על כך שיוול ב-30% התעריף שמשלמת החברה תמורת חשמל שהיא רוכשת מהחברה הישראלית, שישולם לה פיצוי בסך עשרה מיליון דולר, ושיופסקו כל ההליכים המשפטיים שננקטו נגדה.

הנא נאצר הסביר כי הנהלה רואתה עצמה נאלצת לנקוט את הצעדים "כדי למנוע את הריסת החברה, וכדי שלא ימצא עוד "בית הרופא" ברחוב צלאח א-דין בירוש-לים, שבו שוכנים משרדי החברה.

רוה"מ, שרים וסגניהם לא יקבלו תוספת שכר בינואר

חברי ועדת הכספים מעריכים: יש לחזור ולדון בנושא כשתרגע האווירה הציבורית

מאת עקיבא אלדר

ראש הממשלה, השרים, סגני השרים והמנכ"לים של משרדי הממשלה לא יקבלו תוספת שכר במשכורת ינואר.

ועדת הכספים של הכנסת שאמורה היתה לאשר להם עדכון שכר, כמתחייב מעדכון שכרם של חברי הכנסת, דוחה את הדיון בנושא. אתמול היה התאריך האחרון למתן הוראה למחשב המל"ם כדי להכלילה במשכורות החודש הבא.

חברי הועדה סבורים כי נוכח הויכוח הציבורי על התוכנית הכלכלית לא יאה לועדת הכספים לאשר תוספת שכר לבכירים בממשלה. הדיון על שכרם של הבכירים לא מופיע בסדר היום של הוועדה בשבוע הבא. חברים בוועדה מעריכים כי יש לחזור ולדון בנושא לכשתרגע האווירה הציבורית.

145 עובדי "כרמור" בכרמיאל הוצאו במפתיע לחופשה כפויה

עד שיוכרע עתיד המפעל שנקלע לקשיים

(ע) 145 עובדי מפעל "כרמור" בכרמיאל, המייצר מנועי "ואנקל" חולפים לרכב, הוצאו אתמול במפתיע לחופשה כפויה בת שבועיים, עד שיוכרע עתידו של המפעל, שנקלע באחרונה לקשיים. במפעל נותרו רק 15 עובדים לצורך עבודות אחזקה. בכרמיאל נסגרו באחרונה כמה מפעלים ועשרות פוטרו.

מזכיר מועצת פועלי כרמיאל, עזרא פיק, חושש שהמפעל עומד להיסגר, אף כי יש אצלו הזמנות ב-5 מיליון דולר מחברות המכוניות פיאט ואאודי. מפעל האם בארה"ב, "ורטשק", נקלע באחרונה לקשיים ו-1350 עובדיו פוטרו. הפרסום על המשבר שפקד את חברת-האם גרם קשיים להנהלה המקומית.

פיק מסר שאין ביכולת מועצת הפועלים לטפל בעובדים כבלל, היות והם התחתמו על חוזה אישי. עם זאת ציין, כי אם יפנו למועצה כל אחד באופן אישי, בתוקף היותם חברי ההסתדרות, היא תוכל לטפל בעניינם.

מפעל "כרמור" הוליך בשנתיים האחרונות את בעליו ארבע פעמים, בגלל משברים שונים.

החלה התארגנות מפעלי מזון במטרה להגביל היבוא לאחר הפחתת המכסים

יצרני המזון חוששים מהצפת השוק הישראלי בתוצרת מאירופה

מאת יונתן שרמן
כתב "הארץ" לעניני כלכלה

יצרני המזון חוששים שהפחתת המכסים בעוד כשבועיים תביא להצפת השוק הישראלי בתוצרת מזון מאירופה ותקשה מאד על המפעלים המקומיים לשמור על רווחיות בענף זה.

בקרב יצרני המזון כבר נמצאו [illegible] של מוצרי מזון כשרים, כך שניתן יהיה להתחיל בשיווק התוצרת המיובאת מיד עם הפעלת הסכם הפחתת המכסים.

יצרני המזון הדיעו מתכוונים להיאבק ביבוא זה ואף החלה התארגנות של מפעלים להגבלת היבוא.

חברת השקעות בל"ל זכתה ברכישת מניות פקר פלדה

בתמורה של 14.25% מהון החברה [illegible]

מאת יהודה שרוני
כתב "הארץ" לעניני כלכלה

התחרות על רכישתה של חבילת מניות פקר פלדה, שהיוותה 14.25% מהון החברה, מידי מפרקי חברת השקעות רסקו, הגיעה אתמול לסיומה הדרמטי, לאחר שהחברה להשקעות של בל"ל הציעה את המחיר הגבוה ביותר. את המכירה ביצעו מפרקי רסקו, עורכי הדין יורם אלדואר, ישראל קנטור, גרשון לב, ורואה החשבון יוסי שחק, בפיקוחה שופטת בית-המשפט המחוזי, חנה אבנור, וזאת לאחר שפרצו חילוקי דעות בין חברת בנ-הל קרנות הנאמנות של בנק המזרחי "עמרה", שהיתה אחת המשתתפות ברכישת חבילת המניות, לבין המפרקים.

אבנור דחתה את טענות בנקי "עמרה" לבעלות על חבילת המניות, וטענה כי מטרת ההתמכבות היא לערוך סיבוב מכירה נוסף והזוכה בחבילה יהיה מי שיציע את המחיר הגבוה ביותר.

במכרז השתתפו ארבעה גופים: "בנמוה ניירות ערך", "עמרה", חברת "צפון אמריקה תראלי" בשותף וחברת השקעות של בל"ל. את מחיר הפתיחה על סך 1.5 מיליון דולר, הציגה החברה להשקעות של בל"ל, ומחיר זה הועלה 18 פעמים, בטרם הציעה החברה להשקעות של בל"ל את המחיר הגבוה ביותר 1.52 מיליון דולר, שהביא להכרעה בחבילה. בל"ל תעביר את התמורה הכספית למפרקי החברה תוך 15 יום. מחיר המכירה מייצג שווי חברה של 10.66 מיליון דולר.

החברה להשקעות של בל"ל כבר מחזיקה ב-11 אחוז ממניות פקר פלדה, ועם רכישת חבילת המניות תגיע אחזקתה ל-25.25 אחוז. יוסף פקר, מנכ"ל חברת פקר פלדה מכהן כדירקטור בבנק לאומי.

שר התחבורה:

מכירת אל על למשקיעים זרים — לא ירדה מהפרק

מאת אבי בלומנקרנץ

מכירת חברת אל על למשקיעים מחו"ל, לא ירדה מעל הפרק — אמר אתמול שר התחבורה, חיים קורפו.

בשיחה עם כתב "הארץ", כתום פגישה עם שגריר ארה"ב, גילה השר כי בעיקרון אין התנגדות למכירת החברה למשקיעים מחו"ל, ואמר כי יש לדעת, מה יהיה הגבול העליון של המחיר שממנו תהיה מוכנה מדינת ישראל לרדת בהצעה הנבדקת שהגישה. לדבריו, הפער במחיר בין הצדדים עודנו גדול מדי.

השר שמסר דברים אלה אתמול, לאחר פגישה עם שגריר ארה"ב, אמר כי לקבלת הצעות יש לשקול שיקולים של לאומיות חברת התעופה ונושא אבטחה. אינם צריכים להפריע במכירת החברה למשקיעים מחו"ל, כיוון שנושאים אלה יבואו לידי הסדר בסיכום המכירה. כן גם נושא העלאתה של חברת "אל על" בעיניות זרים. הוא הביא כדוגמא את המצב בממשלת בריטניה המעמידה למכירה את המוביל הלאומי שלה.

תימשך שביתת חלק ממעונות ויצ"ו על רקע תביעות שכר

המטפלות תובעות לצמצם את שעות העבודה שלהן מ-8 ל-6

מאת יהודית קטלי
כתבת "הארץ"

13 אלף ילדים הלומדים ב-159 מעונות של ויצ"ו סובלים מזה כעשרה ימים מעיצומים של המטפלות העובדות בארגון זה.

אתמול השבתו כליל המעונות בין חדרה לאשקלון והמטפלות הפגינו מול בית ויצ"ו בתל-אביב. גם היום ישבתו חלק מן המעונות במסגרת העיצומים.

המטפלות תובעות לצמצם את שעות העבודה שלהן מ-8 ל-6, צמצום שמשמעותו תוספת של 25% לשכרן.

שכרן של המטפלות מסוג לפי הדירוג המנהלי והוא נע בין 750 ל-580 שקל בנו, כולל הטבות שונות. הנהלת ויצ"ו פנתה בשבוע שעבר לשרי האוצר, העבודה והרווחה בבקשה להכרות שאלת ההסכם, שכן הוא מהווה שינוי לתנאי מהסכמי המסגרת, אין ביכולתה לקבל את שכר הלימוד ואין באפשרותה למתן תוספת שכר מתקציביה. [illegible]

ממשרד העבודה והרווחה נמסר, כי ההסכם בין ויצ"ו למטפלות אינו נוגע למשרד וכי תוספת שכר לימוד לא תאושר. עוד אמר הדובר, כי מהכספים שמעביר המשרד כהשתתפות בהחזקת ילדים במעונות יוכנו הסכומים עבור הימים בהם השבתו המעונות. הוא הוסיף, כי גם ההורים זכאים לתבוע את החלק היחסי של כספם בחזרה.

ההורים הנפגעים הקימו בשלב זה ועד פעולה, והם עומדים לקיים משמרות מחאה הבוקר, ליד משרדי ויצ"ו.

בשאר הארגונים המפעילים מעונות, נעמ"ת ו"אמונה", נחתם לפני כחודש הסכם, בתיווכו של מנכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, לפיו קיבלו המטפלות תוספת ביי גוד. הבראה, הפרישו להן את חופשת הקייץ ושיפרו להן את שלום הדרגות. ועד המטפלות של ויצ"ו סירב להצטרף על הסכם זה.

לא יעבירו אליה סכומים לכיסוי התחייבויות.

בתיים נודע, כי סגן הממונה על יחסי עבודה, שלמה בן רוזי, הציע את תיווכו בין אירגון ויצ"ו למטפלות.

כתבה את המדור: צפרה אורשפן

נדחה ערעור עובדי המזרחי נגד ההחלטה לאסור השבתה

הבנק השעה את משה גוטליב בטענה שחדר לחדר בו מכינים את שכר בכירי הבנק

מאת אריה לביא

בית-הדין הארצי לעבודה דחה אתמול את בקשתם של עובדי בנק המזרחי לערער על ההחלטה של בית-הדין האזורי לעבודה לאסור על העובדים להשבית את הבנק.

בית-הדין הארצי טרם פרסם את הסיבות להחלטתו מאתמול.

נודע שבנק המזרחי השעה מעבודתו את משה גוטליב, חבר ועד העובדים לאחר שנה ביסוד, לטענת הנהלת הבנק, להיכנס לחדר שבו מכינים את שכר בכירי הבנק. על פי הודעה של הנהלת הבנק ניסה להשיג בדרך זו את נתוני שכר הבכירים. הנהלת הבנק הגישה תלונה למשטרה נגד העובד.

כאשר נודע הדבר לוועד עובדי הבנק הודיע להנהלה שהעובדים יפתחו בעיצומים, אם לא תבטל את ההשעיה תוך שעתיים. לטענת העובדים, פעלה הנהלת הבנק בניגוד להסכם העבודה הקובע שאין להשעות עובד בלא התייעצות עם ועד העובדים. הנהלת הבנק אמנם ביטלה את השעייתו של העובד, אך לטענתה ההחלטה על ההשעיה, מאחר שהעובד נמצא בשירות מילואים.

מהנהלת הבנק נמסר, שעם חזרתו של העובד משירות מילואים ייערך בירור ויוחבן שיוחלט להשעותו מחדש.

להט דחה בקשת שחל להקים בת"א תחנות דלק קטנות

מאת חיים הנדוורקר
כתב "הארץ" בתל-אביב

ראש עיריית תל-אביב, שלמה להט, דחה בקשה של שר האנרגיה, משה שחל, להקים בתל-אביב תחנות דלק קטנות.

בערים בעולם המערבי מקובלות תחנות אלה הנמצאות בדרך כלל למדרכות. שחל ביקש לפעול בדרך זו כדי להוזיל במידת מה את מחירי הדלק וכן לפעול במתמטול של הבזות הדלק.

להט דחה את הבקשה בטענה, כי תחנות כאלה יוזמו את הסביבה המיידית ויפגעו בתושבי העיר, זאת כשמרבית כלי הרכב מגיעים מחוץ לתל-אביב, ואין כל סיבה כי אלה לא יתדלקו מחוץ לעיר.

בתי מלון לא יכולים לנצל אשראי של בנק ישראל

לרכישת שטיחים מחברת "שטיחי כרמל"

מאת זהר בלומנקרנץ

בתי המלון לא יכולים לנצל מסגרת אשראי בסך 750 אלף דולר, שהעמיד בנק ישראל, באמצעות החברה הכלכלית של התאחדות המלונות, לרכישת שטיחים מחברת "שטיחי כרמל", בשל דרישות הבנקים המסחריים לבטוחות גדולים קפדניים כגון, שיעבוד בית המלון.

הבנקים המסחריים את דרישתם לבטוחות מהמלונות בשל השפל הכבד הפוקד את מגזר המלונאות ומחשש היקלעותם של בתי מלון לקשיים כספיים. בתי מלון שלא יוכלו לעמוד בתנאי הבטוחות הקפדניים, שדורשים הבנקים או לגייס כספים במזומן לצורך קבלת הנחות מחברות, לא יוכלו לעמוד בהחלפת השטיחים בתום הבר כישת שטיחים חדשים.

אל על הפסיקה פעילותה עם בנק המזרחי

מאת זהר בלומנקרנץ

חברת "אל על" הפסיקה את פעילותה העסקית עם בנק [illegible]

[illegible] בנק המזרחי.

סגנו של נגיד ישראל של חברת "אל על" הודיע את סוכני הב-סיעות, שכל העברה שתבוצע לאחר הודעה זו לא תחשב ויהיה עליהם לבטלה. דובר בנק המזרחי, מיכאל צביגר, אמר אמש בתגובה, כי קיים ויכוח בין הבנק לחברת אל על עסקי עסקה מסויימת. חברת אל על — אמר — נקטה כראה בצעד זה, כדי לקבוע אפשרות מבנק להניח את ידו על כספים. הוא סירב לפרט באיזו עסקה מדובר.

הוא הביע תרעומת על כך שחברת "אל על" לא מצאה לנכון למסור לבנק על צעדה וכי על הבנק ללמוד על כך מסוכניו של עתונאי. הוא הביע תקווה, שהנושא ימצא את פתרונו בתוך זמן קצר והמצב יחזור לקדמותו.

דובר חברת "אל על", נחמן קליינמן, אמר כי החברה לא נהגת למסור פרטים או להגיב על עסקותיה.

קורפו יפתח קו תעופה פנים ארצי למצפה רמון

מאת עקיבא אלדר

במסגרת החלטות הממשלה לסיוע למצפה רמון הוליט שר התחבורה, חיים קורפו, לפתוח קו תעופה פנים ארצי לעיירה. בכוונתו לאשר קיום שתי טיסות יומיות מתל-אביב.

החלטתו זו מסר אתמול השר לחברי ועדת השרים לעניני הנגב.

פתיחת הקו נועדה להקל את הנסיעה למצפה רמון ליזמים שמוכנים לנצל את ההקלות במסוי ומענקים להקמת מפעלים במקום. הקשר התעופתי גם יקל בביצוע עסקות ומתן שירותים פיננסיים ויאפשר חיסכון בזמן בכל הקשר בהעברת סחורות וחומרי גלם.

בכוונת השר לסבסד את מחיר הטיסה בשיעור שיותאם עם משרד האוצר.

נקבע מחיר מירבי: 44 נרות ב-75 אגורות

באיזור הסחר החופשי באילת — 65 אגורות

מאת צבי זרחיה
כתב "הארץ" לעניני כלכלה

משרד התעשיה קבע מחירים מירביים לנרות חנוכה.

המחיר המירבי לצרכן לקופסה של 44 נרות יהיה 75 אגורות, כולל מע"מ. באיזור הסחר החופשי באילת יהיה המחיר 65 אגורות.

מחיר זה גבוה ב-6 אחוזים מבשנה שעברה.

חדשות חוץ

ה"נפילה" של השנה

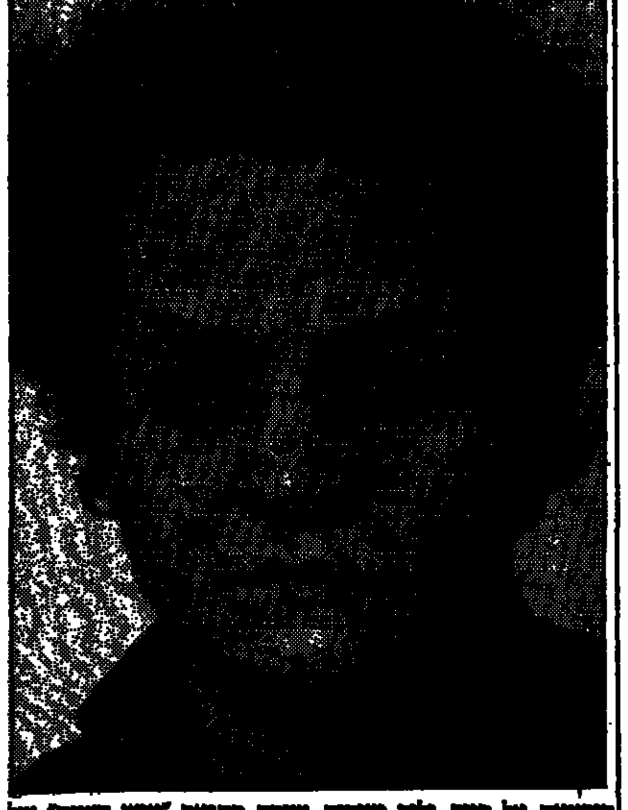

ריצ'ארד אל סייר, יליד מצרים, שזכה בתואר "איש השנה" של 1985 מטעם קהילת אנשי העסקים בשוודיה, סיים את שנת 1986 כאדם חסר אמצעים ובעל חובות אישיים גדולים. אל סייר היה בתחילת השנה אחראי למניה המצליחה ביותר בבורסה של שטוקהולם. אך לאחר מכן התמוטט כל עסקיו בשלמותו. לציבור בשוודיה התבדר כי הציג עצמו כבעל כישורים אקדמיים, בלא שיכול היה להציג תעודות בעניין זה, ולבסוף איבד את המוניטין וגם את הכסף שצבר. (צילום: אי-פי)

סוריה מציעה ועדה שתגדיר מהו טרור

מאת שלמה שמיר
כתב "הארץ" בארה"ב

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). סוריה הציעה אמש למזכ"ל האו"ם לכנס ועדה מכינה שתבנס ועדה בין לאומית על הטרור. הצעה זו נמסרה למזכ"ל על ידי מישה הכוח הסורי עבדול אגסאסי. הוא אמר שוועדה בין לאומית כזו תדון בין היתר בהגדרת ההבדלים בין הטרור לבין מאבק לשחרור לאומי. הוא הוסיף כי ארצו תציע הצעה להקמת ועדה בין לאומית לטרור בעצרת האו"ם הבאה. בחוגים ישראליים בעצרת האו"ם רואים ניסיון זה של סוריה כזו שהעצרת בפיום בניסיון כבד סוריה להציג את עצמה בחזית המאבק בטרור כדי שהוא אבטוח מחולל. גם דיפלומטים אמריקאים דוחים את ההצעה הסורית ואף לעג לה.

שגריר ישראל באו"ם, בנימין נתניהו הבחיש אמש ידיעה ב"הארץ" לפיה הוא הסכים להצעה להתמודד על משרת יו"ר התנועה הציונית העולמית. נתניהו הודה כי ברוח זו הועלתה בפניו אך ציין כי דחה אותה ואין לו שום תכניות לעזוב את תפקידו באו"ם.

נמנעה יציאת שישה אנשי עסקים איטלקיים מטהראן

בגלל צעיר איראני שביקש מקלט פוליטי באיטליה

מאת חולדה ליברמן
כתבת "הארץ" באיטליה

פירנצה (מיוחד ל"הארץ"). שלטונות איראן מנעו אתמול את יציאתם של שישה אנשי עסקים איטלקיים מטהראן, במסגרת הלחץ שהם מפעילים על רומא בעניין האוניה האיראנית "איראן ג'יהאד".

האוניה עוגנת בנמל גנואה, ועל סיפונה הצעיר האיראני אמיר אלבר זינו, בן 22, שביקש מקלט פוליטי באיטליה. לפי החוק הבינלאומי, האוניה היא טריטוריה איראנית, הד משטרה האיטלקית אינה יכולה לאפשר לצעיר לרדת לחוף.

כדי להתמך בדרישת אלבזינו, שבתו שלושים ואתמול פועלי נמל גנואה, והם ימשיכו בשביתתם גם היום. כמו כן הכריז אתמול כמה סטודנטים איראנים באוניברסיטת פרוג'ה שביתת רעב. המשלחה הדיפלומטית הקטנה באיטליה אמורה לארגן בנמל גנואה הפגנת תמיכה בזכויותיו של הצעיר.

עקב מניעת יציאתם של ששת האיטלקים מטהראן, ולאחר משא ומתן ממושך בין תת-שר החוץ האיטלקי, רפאל קוסטה, לשגריר איראן ברומא, הורה ראש הממשלה קרקסי לאפשר לאוניה לעזוב את מימי איטליה, וזאת לאחר שהשגריר האיראני התחייב בשם ממשלתו שהצעיר יישפט, עם שוב האוניה לאיראן, אך ורק על עליה בלתי חוקית על האוניה.

מוסקווה מפתחת תגובת נגד למלחמת הכוכבים של ארה"ב

תהיה מכוונת להרוס תחנות קרב חלליות, לנטרל כלי נשק יוצאי דופן ולשבש מערכות פיקוח ותקשורת בחלל החיצון ● בעקבות הצגת תוכנית תגובת-הנגד במוסקבה, התרבו קולות הביקורת במערב לתוכניתו של רייגן

מאת פיליפ טאובמן

מוסקווה (שירות "ניו יורק טיימס", מיוחד ל"הארץ"). בריה"מ מפתחת תכנית, שלדבריה תוכל להכות את מערכת-ההגנה החללית של ארה"ב, המכונה "מלחמת הכוכבים".

מערכת-הנגד הסובייטית תכלול שימוש בטילי-דמה, אמצעים נגד לייזר וצעדים לשיפור סיכויי השיוד של טילי בריה"מ.

התכנית מפורטת בספר חדש, והיא הועלתה אתמול במוסקווה, במסיבת עיתונאים רשמית וכשורה של ראיונות. זו פעם ראשונה שבר יה"מ מציגה ברבים את פרטי תגובתה על "יוזמת ההגנה האסטרטגית" של ארה"ב.

אמצעי-הנגד הסובייטיים יהיו מכוונים להרוס תחנות-קרב חלליות, לנטרל כלי-נשק [illegible] [illegible] מערכות פיקוח ותקשורת [illegible]

אמצעי-הנגד, שמקורות סובייטיים אומרים כי יצטרכו לעבור עוד שינויים כדי להתאים לפיתוחים הסופיים של המערכת האמריקאית, יכללו:

מטרות פוליטיות

גילוי התכניות מיועד לשמש בשדה-הקרב הפוליטי לא פחות מבשדה-הקרב הצבאי. מבקרים מערביים של התכנית האמריקאית ראים באמצעי-הנגד הסובייטיים סיבה טובה מדוע לא היתה וושינגטון צריכה, מלכתחילה, לאמץ את יוזמת ההגנה האסטרטגית. אבל ממשל רייגן משיב שמערכת שלו תהיה חזקה די הצורך להתגבר על אמצעי-הנגד.

אף כי תימוכ הסובייטי העיקרי עד כה נגד התכנית האמריקאית היה שהוא ירחיב את מירוץ החימוש הגרעיני אל החלל החיצון, נראה שעכשיו הסובייטים בוחנים שאלות פרקטיות יותר, כגון: האם תוכל המערכת האמריקאית לעבוד, ומה אפשר לעשות בעניינה.

מקורות סובייטיים אמרו שדי ברור מראה כיצד תוכל בריה"מ לנטרל את נשק-החלל האמריקאי בהוצאות נמוכות ובטכנולוגיה פשוטה יחסית, וכיצד תיאלץ ארה"ב להוציא סכומי-כסף בלתי מתקבלים על הדעת על פיתוח המערכת שלה.

• טילים קטנים שמטרתם לתקוף תחנות-מערכה אמריקאיות בחלל.

• מוקשי-חלל — לוויינים עם חומרי-נפץ וכי-עוצמה — שירחפו בנתיב הריחוף של הנשק החללי האמריקאי.

• פיצוצים גרעיניים בחלק העליון של האטמוספירה, כדי להפריע למערכות המעקב, הסיווה והגילוי.

• יותר טילים באליסטיים וטילי-דמה, כדי להרחיב את מעגל המטרות של הנשק החללי.

• יותר ראשי-חץ גרעיניים.

• אמצעים שיקשו על גילוי טילים.

• ציפוי טילים בחומרים, שיהדפו מהם קרני-לייזר.

דילמת הבטחון

הפרטים האלה מופיעים בספר הנקרא "נשק בחלל החיצון: דילמת הבטחון". הספר יצא עכשיו ב"אנגלית ברוסית", באמצעות ב"ת ההוצאה "מיר" במוסקבה, 147 עמ' דיו ערוכים בידי סגן נשיא האקדמיה הסובייטית למדעים, יבגני וליחוב, ההיסטוריון אנדריי קוקושין וראש המכון לחקר החלל, ר"ר סאגדייב.

"אנ-בי-סי" תשלם לזמר שהשמיצה 19 מיליון דולר

לאס וגאס (ע"ה). חבר מושבעים פדראלי חייב אתמול את רשת הטלוויזיה אנ-בי-סי לשלם פיצויים בסך יותר מ-19 מיליון דולר למרכבודון ויין ניוטון, לאחר שבא לידי מסקנה כי הרשת השמיצה אותו בתוכנית שלה, וקשרה אותו עם רשויות ידועות בפשע המאורגן.

גבר הזמר ניתן אחרי 6 ימי דיונים של המושבעים, ואחרי 8 שבועות של עדויות בבית המשפט.

ניוטון הגיש תביעה נגד אנ-בי-סי עקב שידורים בשנים 1980—1981, שקשרו אותו לשני מנהיגים של הפשע המאורגן. עורכי הדין שלו טענו כי ידיעות אלה פגעו בשמו ובהכנסותיו.

אנ-בי-סי הודיעה כי תערער על גזר הדין, והיא בטוחה שהוא יבוטל.

פרקליט אנ-בי-סי, פלויד אברמס, אמר כי ניוטון, בן 44, טען אם אנשים ידועים בפשע, בידו מבושר ופראנק פוקלה, כדי שיעזרו לו לשים קץ לאיומים להרוג את בני משפחתו.

המנהיג הקומוניסטי החדש של ויטנאם דוגל ברפורמה כלכלית

בנגקוק (ע"ה). וייטנאם מינתה אתמול מנהיג הדוגל ברפורמה כלכלית, לעמוד בראש המפלגה הקומוניסטית השלטת, לאחר פרישתם של 3 מנהיגים ותיקים והרחקתם של 3 חברי פוליטביורו.

נגוין ואן לין, 71, נבחר במקום טרואנג צ'ין למזכיר כללי, בתום ועידה ארצית של 4 ימים, שאישרה "שינויים נועזים" במדיניות והרכב ההנהגה.

מנהיג המפלגה החדש ויבק בוקל ירה את צ'ין, 79, את ראש הממשלה היוצא, פאם ואן דונג, 80, ואת לה רוק טו, 76. כל השלושה פרשו בשל גילם הגבוה ומצב בריאותם הרופף.

לין אמר לבאי הוועידה, כי המדינה עברה נקודת מפנה בהנהגה הפוליטית והאידיאולוגית.

"ועידה זו הכיווה את התורשות ההנהגה, בהתאם למציאות של המהפיכה בארצנו", אמר בנאום הסי-כום ששודר ברדיו.

הוועידה גם הריחה את שר ההגנה, את הקומיסר הפוליטי הראשי של הצבא, ומנהיג נוסף, מתפקידיהם בלשכה הפוליטית, ובחרה ב-5 חברים חדשים לפולי-טביורו בן 14 החברים.

דיפלומטים מערביים אמרו כי נראה שלין, ופרגמטיסטים אחרים, הצליחו להשתלט על המפלגה ול-גבור על קבוצת המרכסיסטים האור-תודוכסים הקשישים מימי הרצי-מין, שיסדו את המפלגה ב-1930, בעת המשטר הקולוניאלי הצרפתי.

הוועידה גם אישרה תוכנית חומש לאומית ודו"ח פוליטי, בשני המסמכים ביקורת חריפה על ניהול כלכלי לקוי בעבר ועל שגיאות של המפלגה.

האמריקאי שהורשע בהטסת נשק למורדים קיבל חנינה בניקאראגואה

מנגואה (ע"ה). האמריקאי יוג'ין האזנפוס, שהורשע בניקאראגואה בהברחת נשק למורדים, יצא אתמול לארה"ב לאחר שממשלת ניקאראגואה העניקה לו חנינה, כמחווה של חג המולד לעם האמריקאי.

האזנפוס נידון בחודש שעבר ל-30 שנות מאסר על שהטיס נשק למורדים, המבקשים להפיל את הממשלה הסנדיניסטית השמאלנית.

נשיא ניקאראגואה, דניאל אורטגה, מסר את האיש לידי הסנאטור האמריקאי כריסטופר דוד, באמרו: "זהו מסר של חג המולד ושל השנה החדשה לעם האמריקאי, מצד העם של ניקאראגואה. אנו מקווים כי מחוות שלום זו תתרום להשכנת שלום".

שפעת הסוסים מככבת בכותרות עיתוני דרא"פ במקום ידיעות על ההתנגשויות

יוהנסבורג (ע"ה). שבוע לאחר שדרום-אפריקה הטילה צנזורה על סיקור ההתנגשויות על רקע גזעי, נעלמו כמעט לחלוטין הדיווחים על אלימות פוליטית מהעיתונות המקומית.

במקום זאת, שולטות בכלי התקשורת הבלתי-תלויים, הרד-יו והטלוויזיה שבפיקוח הממשלה, ידיעות על שפעת מסתורית התוקפת סוסים. הפרסומים יצרו אנדרלמוסיה באורוות ברחבי המדינה ובמיי מים על מירוצי חג המולד.

שורות מעטות על התנגשויות עדיין מצליחות לעבור את הצנזורה, אך הקוראים צריכים לחפש היטב כדי למצוא אותן, מוסר כתב רויטר, אריק בכר.

הנשיא בותה אמר בשבוע שעבר כי הממשלה הידקה את תקנות החירום שהונהגו לפני חצי שנה, כדי למנוע מסע טרור של לאומנים שחורים בחג המולד.

את התוצאות המיידיות של ההגבלות, האוסרות כל ידיעה בלא רשות על תסיסה וגם על צורות מסויימות של התנגדות בדרכי שלום לממשלה, היתה שמסע המחאות שהחל ביום שלישי שעבר, מתנהל כמעט בלא ידיעת הציבור.

רק כמה לבנים פנו אל כתבים זרים, כדי לבקש מהם מידע על המצב הביטחוני.

על פי ההגבלות החדשות, חייבים עיתונאים מקומיים וזרים להטיל צנזורה על עצמם או להגיש כל ידיעה הנוגעת לנושאים כגון זרים ממוחי ושבי-תות בבתי-ספר, לאישור הממשלה.

צרפת איימה להפעיל את צבאה נגד לוב

אם יחצה קדאפי את קו הרוחב ה-16 בצ'אד

מאת יואב טוקר
כתב "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). שר החוץ של צרפת, ז'אן-ברנאר ריימון, איים אתמול להפעיל את צבא צרפת נגד צבא לוב, אם יחצו יחידותיו של הקולונל קדאפי את קו הרוחב ה-16 בצ'אד.

המתקפה הלובית בצפון צ'אד החלה לפני כשבועיים, והיא נערכת בתי-אום עם יחידות המורדים, המבקשות להדיח את נשיא צ'אד, היסאן חברה.

מטוסים צרפתיים הביאו בתחילת השבוע תחמושת ומזון לצבא הממ-שלה.

השר ריימון הבהיר אתמול, בדיון של ועדה פרלמנטרית, כי צרפת מפעילה במקביל את השפעתה כדי למנוע התקדמות של צבא הממשלה בצ'אד אל מעבר לקו הרוחב ה-16. הוא נמנע מלפרט את סיכום של הצעדים הצבאיים שצרפת עלולה לנקוט.

אופ"ק לקראת הסכם לצמצום תפוקת הנפט

ג'נווה (ע"ה). המדינות החברות באופ"ק התקרבו אתמול להשגת הסכם לצמצום תפוקתן ב-7.25 אחוז במסגרת המאמצים להעלות את מחירי הנפט בעולם. עם זאת מצפים שעיראק תסתייג מההסכם.

הנציגים של המדינות החברות בארגון אמרו אתמול, כי לאחר שב-משך ימים היו השיחות במבוי סתום, הם אופטימיים עתה, שכל 13 המדינות החברות באופ"ק, פרט לעיראק, יסכימו לקיצוצים בתפוקה, כדי לסלק עודפי נפט מהשווקים.

מדינות אופ"ק מתכוונות להעלות את מחיר הנפט ל-18 דולר החבית, כ-20 אחוז מעל למחיר שהיה מקובל בחודש והחודשים האחרונים.

מחסור זמני בדלק בסוריה

דמשק (ע"ה). שר הנפט והמ-חצבים של סוריה, ד"ר עזאי אלדרובי, מסר כי ארבע מיכ-ליות טעונות מכט יגיעו החודש לסוריה, בגו אחר זה.

העיתון "אל-תאורה", מסר כי המצב שיגיע ישוק לאתור לצרכנים.

כמו כן מסכמים בימים אלה חוזים לספק עוד מספקי דלק לסוריה בגמן הקרוב.

השר הודיע כי המחסור הנוכ-חי נשכך בגבע מיוחד במשלוחי הנפט, אך לדבריו המחסור הוא זמני.

ערכה את המדור: אורית בליי

100,000 נמלטו מבצרה בעיראק בגלל ההפגזות

מאת אליהו סלפטר
כתב "הארץ" בקופנהאגן

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). כתב העיתון השוודי "דאגנס ניהטר", שביקר בעיר הנמל בצרה, השניה בגודלה בעיראק, מסר אתמול כי העיר נמצאה להפגזות מדי יום ביומו, וסימני פגיעה נראים בכל רחוב. הנמל נטוש, המסיבות מבודדות, בתי המלון המפוארים שבטיילת — נטושים.

אף שראש העירייה, מושל ראשיד עבדאללה, טען שאך לא אחד מתושבי העיר לא נטש אותה, מסר הכתב כי מאה אלף נפש, עשירית מהתושבים, נמלטו.

"אינני בוחרת כי אין לי לאן ללכת", סיפרה אשה בעירה לכתב. הבריחה התחילה ב-1986.

בבית פלים בבצרה טרה הרופא הראשי לשיב על שאלות הכתב בדבר בקיות נפשיות שגרמו לתושבים בגלל המלחמה. אך הכתב נוכח כי תושבי העיר אינם מגלים להסתיר קיימות. עיראקים רבים חשו כבדיה לקץ המלחמה.

לונדון
ניו יורק
בריסל
מילנו
ציריך
פריז
תל-אביב
את נראית
מקט
תל-אביב
ירושלים
רמת-גן
כל בו שלום
חנויות שקם
Maquette
יצואן אופנת העור מספר 1 בישראל

הארץ

קבלת מודעות:
03-371261
המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ
רח' הנגב 4 ת"א

הלוח הארצי
הארץ חדשות

חדשות | העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן הדרום | הלוח הבטוח

נקיון - בניינים חברה לשמירה אבטחה ושרותי נקיון

דרושים
עובדי נקיון
לעבודה בבוקר ואחה"צ
תנאים מעולים
רח' המלך ג'ורג' 30 טל' 227617, 233775

לחברת יבוא תעשייתי
דרושה
מזכירה/מנהלת משרד
עצמאית * כתיבה אנגלית * ידע במעבד תמלילים * רצוי ידע ביבוא. טל. 03-257476/7/8

יותר טוב מנפאואר

אנו מחפשים
עבור חברות עתירות ידע!

• **מזכירה עברית־אנגלית בעלת נסיון בלבד**

שליטה טובה בשפה האנגלית,
עדיפות לבעלת רקע בעיבוד תמלילים,
עבודה במשרה מלאה,
לתקופה ארוכה,
באיזורי: הרצליה,
בני־ברק וחולון.
ליום עבודה מלא ולתקופה ממושכת

דרוש/ה

• **מנהל/ת חשבונות**

סוג 2, 3, מדופלם/ת
מנוסה ועצמאי/ת.
למועמד/ת המתאים/ה מובטחים:
עבודה מעניינת, שכר גבוה
וכל התנאים הסוציאליים, כחוק.
רח' בן־יהודה 12.
א'-ה', 08.00-14.00
טל: 284128, 03-298877

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה
באר שבע • רחובות

ל"פילקר" חברת מזגנים לרכב
דרושים
1. חשמלאי לרכב
2. מתקיני מזגנים לרכב
טל: 9242018
9242049
רח' אפעל 15 קרית אריה פ"ת

למרפאת שיניים
באזור המרכז
דרושים
רופאים
נא להתקשר:
03-344465
053-613194
052-444196

צעירים/ות
תושבי אשדוד
והסביבה
לעבודה אחה"צ
עם אפשרות
ליום שלם
055-57901 ליפה

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה התשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

למפעל חזק ומתפתח בענף המתכת
דרושים:
חרט מעולה
כרסם מעולה
תנאים מצוינים
למתאימים
08-221053
03-7513448

לעיתון "כאן דרום"
דרוש
מעצב/ת גרפי
נסיון מוכח הכרחי
055-21935
055-22086
055-21414

ש. שבח שרותים בע"מ
האגף למשאבי אנוש

דרושים
מאבטחים למתקן ביטחוני
תנאי שכר כ־1000 ש"ח!!!
כישורים נדרשים:
א. יוצאי יחידות קרביות.
ב. פרופיל 72.
ג. עד גיל 35.
יום ראיונות יתקיים במשרדנו ברח' העצמאות 25 חיפה, קומה ד', ביום א' 21.12.86 וביום ב' 22.12.86 בין השעות 9.00-12.00
נא להצטייד בפנקס מילואים, ת.ז. + תמונה.

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים בע"מ)
למעוניין בשליחות עם אתגר.
לרוצה ומוכן להרים
בתחום הקהילתי־חברתי

מוצע תפקיד של מנהל/ת מתנ"ס
באופקים, קרית־גת, בית־שמש.

דרישות התפקיד:
★ השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות). יועדפו בעלי השכלה בתחום החינוך, מדעי ההתנהגות ובוגרי תכנית שורש.
★ נסיון בניהול בהיקף נרחב; ניהול עצמאי של תקציב וצוות.
★ נסיון קודם בחינוך ו/או מנהל חינוכי רצוי בתחום החינוך הלא פורמלי והעבודה הקהילתית.
★ נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות.
מגורים במקום תנאי הכרחי
יש לפנות בצירוף קורות חיים המתייחסים לדרישות התפקיד, שמות ממליצים ופרוט מקומות עבודה קודמים, מסגרות ותחומי הלימוד.
המעוניינים יפנו בכתב עד 26.12.86 אל רבקה ביבי החברה למתנ"סים, גבעת גיורא ירושלים 91034 - בציון המקום המבוקש.
יענו מועמדים מתאימים בלבד.

דנאל בע"מ
שירותי כוח אדם

דרושים:
למחלקה תעשייתית

★ **חשמלאים מוסמכים/עוזרים**
★ **בוגרי בי"ס מקצועי** בחשמל, מתכת, נגרות. לאזור ת"א/נתניה/כפר־סבא.
★ **כרסם/חרט** רגיל ו/או c.n.c בעל נסיון
★ **מפעיל** c.n.c.
★ **מבלטן** בעל נסיון
★ **מלגזן** עם רשיון
★ **צבע** ריסוס/מיבנים
★ **לטש** נירוסטה
★ פחח תעשייתי.

תל־אביב - רח' גורדון 88,
טל: 222266, 03-245541
רחובות - רח' הרצל 187,
טל: 08-455904
אשדוד - רח' רוגוזין 8,
טל: 33644, 055-32221

עובדים רצינים בחברה אמינה!
תל־אביב · ירושלים · באר־שבע
רחובות · אשדוד

לעיתון חדש
בראשון־לציון
דרושים
★ **צלם ברומייד**
★ **כתבנית**
להתקשר ליואב
03-993431
03-993424

שופר־סל
לסניפי ירושלים
דרושים
עובדי מחלקות בשר
אין צורך בניסיון קודם - הכשרה תינתן במקום.
מועמדים מתבקשים לפנות לסניף שופרסל, רח' אגרון 1, ירושלים.

מכון בר
לרשת מרפאות ב"ר
דרוש
מנהל סניף חיפה
★ כושר שיווקי/ארגוני
★ חוש אחריות ומעורבות מפותח
★ ניסיון קודם מוכח
קורות חיים (בכתב־יד) למכון ב"ר י"ם
רח' רמב"ן 43 ירושלים טל' 02-669613
סודיות מובטחת

שני אקדמאים
בעלי תארים בארכיטקטורה
ובהנדסת מכונות ונסיון רב
בתכנון, תיאום, יישוץ, פיקוח
וניהול בארץ ובחו"ל
מעוניינים בהצעות הולמות בארץ/בחו"ל ת.ד. 2255 רמת־גן מיקוד 52122

Audi VW
לצ'מפיון מוטורס (ישראל) בע"מ
יבואנים כלליים של פולקסווגן אודי
דרוש
סגן מנהל מחסן חלפים ארצי
הכישורים הדרושים:
★ ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
★ ידע טכני ברכב.
★ ניסיון של 5 שנים לפחות בניהול מחסן חלפים גדול.
★ ידע בשילוב מחשב בפעילות מחסן.
★ ניסיון בניהול צוות עובדים.
★ כושר טיפוח יחסים עם לקוחות בעלי היקף קניות גדול.
נא לפנות למר שליט טלפון: 03-785111

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים בע"מ)
למעוניין בשליחות עם אתגר.
לרוצה ומוכן להרים
בתחום הקהילתי־חברתי
מוצע תפקיד של - מנהל/ת מתנ"ס
בקרית שמונה
דרישות התפקיד:
★ השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות). יועדפו בעלי השכלה בתחום החינוך, מדעי ההתנהגות ובוגרי תכנית שורש.
★ ניסיון בניהול בהיקף נרחב; ניהול עצמאי של מספר יחידות ברשת מרכזים קהילתיים בתקציב גדול וצוות נרחב.
★ ניסיון קודם בחינוך ו/או מנהל חינוכי; רצוי בתחום החינוך הלא־פורמלי והעבודה הקהילתית.
★ נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות.
מגורים במקום תנאי הכרחי למנהל יועמד דיור במקום.
יש לפנות בצרוף קורות חיים המתייחסים לדרישות התפקיד, שמות ממליצים ופרוט מקומות עבודה קודמים, מסגרות ותחומי הלימוד.
המעוניינים יפנו בכתב עד 2.1.87 אל עוזי שגב החברה למתנ"סים, גבעת גיורא ירושלים 91034 - בציון המקום המבוקש. יענו מועמדים מתאימים בלבד.

משוב מחשבים בע"מ
דרושים
1. תוכניתני פסקל
הדרישות:
★ תואר ראשון במדעי המחשב ו/או מתמטיקה
★ נסיון של 5 שנים לפחות
2. תוכניתנים
עם ידע בספרדית ו/או פורטוגזית שפת אם, לעבודה בשעות הערב.
לפנות ל"משוב" טלפון
03-7511914-7

זמיר
שרותי כח־אדם בע"מ

למחלקה המשרדית
בסניפינו בת"א וברחובות
דרושים/ות
★ **מזכירה / כתבנית** עברית / אנגלית
★ **מעבדת תמלילים** עברית / אנגלית
★ **מזכירה / כתבנית** אנגלית
רצוי יוצאות צה"ל + פרופיל גבוה • משרה מלאה
עבודה במפעל מסודר, ארוחות, הסעות
תל־אביב: שדרות מוצקין 22, טל. 03-5464514
רחובות: הרצל 202, טל. 08-473832
תעסוקה ברמה גבוהה

לעיתון "צומת השרון"
דרושה
כתבנית מעולה
(הדפסה בעיוורת)
לעבודה במערכת סדר צילום
העבודה במשמרות יום ולילה
(אפשרי משרה חלקית)
תנאים טובים למתאימה
נא לפנות טלפונית לצומת השרון
בטלפונים: 453137, 052-447984-5 לאורנה

זמיר
שרותי כח־אדם בע"מ

למחלקה הטכנית
בסניפינו ברחובות ובת"א
דרושים/ות
★ **מבקרי איכות**
טכנאי/הנדסאי מכונות/ייצור/מכשור ובקרה
לאיזור רחובות/ראשל"צ
★ **כרסמים מעולים** יוצאי ח"א, קוראי שרטוט
7 שנות נסיון לפחות • רצוי מאיזור אשדוד
תנאים מצוינים, ארוחות, הסעות ושכר גבוה
רחובות: הרצל 202, טל. 08-473832
תל־אביב: שדרות מוצקין 22, טל. 03-5464514
תעסוקה ברמה גבוהה

IIS
התמחות בתכנון, יצור ושיווק של ציוד הקפי למערכות מחשבים גדולות.

המובילה בשווקי הוואמי יבמ (3270 ו־S/36/38)
דרושים/ות
1. מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
לנהול המערך הכולל של הנהלת החשבונות: ספקים/לקוחות, בנקים, יבוא, התאמות וכו'.
כישורים:
★ ניסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה.
★ ניסיון בעבודה עצמאית והנהלת חשבונות ממוחשבת.
2. מנהל/ת חשבונות
כישורים:
★ סוג 3, ניסיון של שנתיים לפחות.
★ עדיפות לניסיון בתעשייה.
★ ניסיון בהנהלת חשבונות ממוחשבת.
נא לפנות בכתב יד לאי.אי.אס' ע"פ הכתובת הר"מ.
אי.אי.אס. ת.ד. 1640 חיפה 31015

טלרד
תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
דרוש/ה
ראש אגף שיווק
המועמד שיבחר, ישא באחריות כוללת לניהול פעילות השיווק והמכירות של החברה בארץ ובחו"ל
הכישורים הדרושים:
★ ידע מעמיק במוצרי וטכנולוגיות טלקומוניקציה.
★ נסיון רב בניהול מערכות שיווק גדולות של מוצרים עתירי־טכנולוגיות בארץ ובחו"ל
★ כושר לחשיבה אסטרטגית ולתכנון ארוך טווח.
נא לפנות בכתב יד, אל רמ"ח תעסוקה, אגף כח אדם ת.ד. 50 לוד, 71100
— סודיות מלאה מובטחת —

למוסדות חינוך בגבעת זאב
דרושים
★ **מורים**
★ **עוזרות גננות**
★ **מטפלות**
במשרות מלאות וחלקיות
לקבלת פרטים נוספים בא להתקשר
למזכירות ביה"ס טלפון 02-361141
מזכירות מחלקת חינוך 02-361184
מזכיר המועצה 02-361999

לחברת אמפא בע"מ
סניף באר־שבע
דרוש
מנהל מכירות מחוזי
★ נסיון מוכח בענף מוצרי חשמל ביתיים.
★ כושר ניהול מו"מ עם סוחרים וארגונים.
★ כושר ניהול צוות עובדים.
★ בעל רשיון נהיגה.
מועמדים מתבקשים להתקשר
לגברת אסתר מיכלין
טל. 03-371072 .
סודיות מובטחת

דנאל בע"מ

אם את!
מעבדת תמלילים עברית ו/או אנגלית
בעלת ניסיון באחד מסוגי המעבדים הצטרפי לעובדי "דנאל" הנהנים מעבודה מעניינת, שכר גבוה, תנאים סוציאליים מיוחדים (חופש, הבראה, ימי חג, מחלה, ביטוח מנהלים ועוד)
פני עוד היום לאחד מסניפינו
תל־אביב: טל: 222266, 03-245541 – מירב
אשדוד: טל: 33644, 055-32221 – נילי
רחובות: טל: 08-455904 – יעל
תל־אביב · ירושלים · באר־שבע · רחובות · אשדוד

מקוד

לחברה תעשייתית
פרטית באזור המרכז
דרוש
מנהל כללי
למפעל המייצר מוצרים יחודיים
אקדמאי בכיר בעל נסיון מוכח בניהול חברות תעשייתיות
על המועמד, לעלות מנהל בעל נסיון קודם בניהול מפעלי התהליכים המשלבים מערכי מרפ, הנדסה וסחר
למועמד מתאים יוצעו תנאים כמקובל במשק הפרטי
מועמדים מתבקשים להתקשר לטלפון 03-228407 (24 שעות ביממה)
סודיות מלאה מובטחת
מודעותינו מיועדות לגברים ונשים כאחד
ככר מלכי ישראל 19, תל־אביב 64389.
שרותי מידע ישראליים בע"מ

זמיר
שרותי כח־אדם בע"מ

למחלקה הטכנית
בסניפנו בתל־אביב
דרושים/ות
★ **מהנדס מכונות** מנוסה בתכנון מיכלים ודודי קיטור
★ **הנדסאי מכונות** הכרחי נסיון בנגרות ותכנון מכני
★ **הנדסאי אלקטרוניקה** נסיון בטיפול בתיקי ייצור ושינויים הנדסיים, קשר עם קבלני משנה ושליטה באנגלית
תנאים מצוינים, ארוחות, הסעות ושכר גבוה
תל־אביב: שדרות מוצקין 22, טל. 03-5464514
תעסוקה ברמה גבוהה

בגיר בע"מ קרית גת
דרושים
★ **מכונאי**
נסיון במפעל תעשייתי. עדיפות לבעל ידע בפניאומטיקה
★ **עובד לביקורת**
נסיון בביקורת בדים במפעל תעשייתי
★ **מזכירה**
ידע באנגלית ובגרמנית חובה
לפנות לאלוש יולנד אגף כ"א גזירה/על במפעל
ת.ד. 186 קרית־גת טלפון 051-873958

הלוח הארצי · הארץ חדשות

דרושים
חשמלאי רכב
1. עדיפות לבעלי תעודות
2. דרושים מרכיבי רדיוטייפים ואזעקות לרכב

זאב בוטיק לרכב 03-584440

לעיתון יומי
דרושים/ות
דיילי/ות מכירה
3–4 פעמים בשבוע
שעות עבודה גמישות
תעריף לשעת עבודה + עמלה
להתקשר: 03-5121340 עירית

חברה גדולה ומבוססת באזור המרכז מציעה אתגרים מיקצועיים ותנאים טובים ל־
איש אחזקה ובינוי
(משרה 1370)
לעבודה עצמאית ונוידת באחזקת מבנים וציוד.

דרוש מועמד בעל רשיון חשמלאי, ידע בנושאי קירור ונסיון מעשי באחזקה, אשר לו יכולת לפקח על קבלנים ולהנחות עובדים ונכונות להשקיע בעבודה. רשיון נהיגה הכרחי.

מועמדים ישלחו פרט קורות חיים ונסיון אל ת.ד. 11024 ת״א 61110
ויציינו מספר משרה מבוקשת
— סודיות מובטחת —
המודעה לשני המינים

הלל
תחנת ייעוץ לנושאי כח־אדם בע״מ

רשות ניירות ערך
לרשות ניירות ערך דרוש/ה
רואה/ת חשבון
בעל/ת נסיון בחשבונאות ובביקורת

תיאור המשרה
בדיקת דרוחות כספיים ואחרים המוגשים לרשות, ניתוח המידע בדיווחים, מגעים עם מנפיקים.

הכישורים הדרושים
רשיון ישראלי לראיית חשבון. רצוי תואר ראשון בחשבונאות בצירוף ידע מעודכן בחשבונאות פיננסית בארץ, התמצאות בחוק ניירות ערך תשכ״ח־1968 ובתקנותיו. נסיון בעריכה עצמאית של דרוחות כספיים בחברות גדולות. נסיון בביקורת בחברות ציבוריות. שליטה טובה בשפה האנגלית.

הדרכה והדרגה
הדרגה ההתחלתית תקבע בהתאם לכישורי המועמד/ת.

הערות:
על פי החוק מוטלות על עובדי הרשות מגבלות מסויימות בקשר לרכישת ניירות ערך. מועמד/ת המעונין/ת בפירוט המגבלות יקבל/תקבל בעת קבלת טפסי מועמדות כמפורט להלן.

המעוניינים/ות בהגשת מועמדות מתבקשים/ות לגשת למשרדי הרשות — רח׳ לינקולן 24 ירושלים, כל יום בין השעות 9 ל־13 לשם קבלת טופס, אותו יש למלא ולהגיש לא יאוחר מתאריך 31.12.86

אימפקט
ניהול שיווק
מערכות
ומשאבי אנוש
ארגוניות
ייעוץ, ייזום והדרכה

לאחד מלקוחותינו חברה גדולה
דרוש
קצין בטחון ועוזר מנהל
הכישורים הדרושים:
★ קצין צה״ל בדרגת סגן - רב סרן. (מיל. חי״ר/מודיעין).
★ גיל 28–40.
★ בעל השכלה אקדמאית במדעי החברה.
★ תושב אזור המרכז.
★ בעל בריאות תקינה.
★ רקע בעבודה ביטחונית - יתרון.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם אל: ת.ד. 1334 ת״א 61013 ולציין על המעטפה ת/1500.
- רק פניות מתאימות תיענה -
- סודיות מובטחת -

לחברתנו בחיפה
דרוש/ה
מפיק/ה פוליסות
המדפיס/ה היטב עברית ובעל/ת ידע בהדפסה באנגלית
יועדפו בעלי נסיון

נא להתקשר 04-510176 לרבקה

כלל חברה לביטוח בע״מ

לבית מרס בירושלים
דרוש
מוכר מעולה
עדיפות לבעל רקע בענף המטבחים
לטלפן: 03-836281
למוטי בר־און

למפעל תכשיטים חדש
דרושים
בעלי מקצוע מעולים
1. צורפים 2. משבצים
נא לפנות לטלפון: 02-721058

או.אר.אס שרותי כח אדם ORS

או.אר.אס חיפה
למחלקה הטכנית דרושים:

★ **מהנדס אלקטרוניקה**
בעל נסיון של שנתיים לפחות בפיתוח בתחום הדיגיטלי. בעל ידע במיקרופרוססורים.

★ **מהנדס / הנדסאי אלקטרוניקה**
נסיון של שנתיים לפחות בתחום החומרה, בעל ידע במעגלים אנלוגיים ודיגיטלים — אנגלית ברמה גבוהה.

★ **איש שווק ארצי**
אקדמאי — רצוי בתחום השווק.
לשווק כלים חקלאיים, נמרץ, עד גיל 35
לעבודה קבועה.

★ **מנהל מחסן**
נסיון של 5 שנים לפחות בניהול צוות עובדים.
רצוי הבנה בבדים גולמיים.
יוצא צבא לעבודה קבועה.

★ **מסגרי מבנים**
יוצאי צבא לעבודה קבועה.

★ **חשמלאים מוסמכים / עוזרים**
בעלי נסיון

★ **מרכיבות מחווטות**
לעבודה מיידית לתקופה ממושכת

★ **שוטפות כלים**
לעבודה קבועה שכר טוב למתאימות

★ **סטודנטים**
לעבודה בהעסקה בשעות גמישות

למחלקה המשרדית

★ **מזכירות בכירות**
הדפסה עב/אנ + עבוד תמלילים.

★ **כתבניות עברית/אנגלית**
בעלות נסיון של שנתיים לפחות.

★ **מעבדות תמלילים עברית/אנגלית**
בעלות נסיון רצוי על I.B.M, APPLE, VAX

ב־או.אר.אס תנאים סוציאלים מלאים
רח׳ הרב הרצוג 2 חיפה, ת.ד. 5346 חיפה
טל. 04-664002, 04-663703

דנאל
בע״מ
שירותי כוח אדם

דרושים/ות
★ **מהנדס מכונות**
לתיכנון מיכלים לצנרת
★ **מהנדס אלקטרוניקה**
לבקרה
★ **מהנדס כימיה**
★ **טכנאי מכניקה**
עדיפות, ידע במיכון אוטומטי
★ **טכנאי אלקטרוניקה**
בצב״ד (למעבדה)
★ **טכנאי חשמל**
★ **טכנאי שרטוט**
לתקן אמריקאי וישראלי
★ **שרטט תעופתי**
נסיון ב־E.C.S (צנרת)
ו/או מכונות
★ **גרפיקאי**
★ **פקיד רישוי**
עם תעודה לסיווג

תל־אביב: רח׳ מרדון 88, טל. 222266, 03-245541
רחובות: רח׳ הרצל 187, טל. 08-455904
אשדוד: רח׳ רוגוזין 8, טל. 33644, 055-32221

עובדים רציניים בחברה אמינה!
תל אביב · ירושלים · באר שבע
רחובות · אשדוד

המשטרה אתגר
דרושים

1. קצין יחידת כספים
דרישות התפקיד — מנהל חשבונות סוג 2 ומעלה, השכלה תיכונית מלאה. יועדפו מועמדים בעלי נסיון קודם בהנהלת חשבונות ו/או אקדמאים.
מקום השרות — חיפה

2. נגנים לתזמורת משטרת ישראל
בכלים חצוצרה, קרן יער וסקסופון אלט
הכישורים הנדרשים: ידע ונסיון קודם בנגינה. בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 02-280569.

3. קצין ניתוח מינהל ושיטות
דרישות התפקיד: מהנדס/ת תעשייה וניהול או רקע דומה, רצוי נסיון בתחום ניתוח מערכות מינהל ושיטות.
עדיפות לאקדמאים תואר שני, בעלי רשיון נהיגה.
מקום השירות — ירושלים

4. קצין סדנת הנשק
דרישות התפקיד: קצין צה״ל בדרגת סגן/סרן, נשק בצה״ל.
מקום השירות — בית דגן

5. קצין תכנון כח־אדם
דרישות התפקיד: תואר שני (M.A.) במדעי החברה. ידע מעמיק בשיטות מחקר ובסטטיסטיקה, רצוי נסיון מעשי במחקר חברתי ובמחשבים.
מקום השירות — ירושלים.
ניתן להתקשר ישירות לטלפון 02-280492 או לפנות ללשכת הגיוס הקרובה (לגבי סעיף 5).

על המועמדים להיות לאחר שרות צבאי, בריאות תקינה וגיל עד 35.
המעוניינים יפנו ללשכות הגיוס כמפורט להלן בצירוף תעודות השכלה, פנקס מילואים, פנקס שבי ותעודת שחרור.
תל־אביב — רח׳ הרכבת 14, טל. 03-628290/3
ירושלים — רח׳ המלך ג׳ורג׳ 8, טל. 02-244433
חיפה — דרך חטיבת גולני 21, טל. 04-661067
באר־שבע — רח׳ העצמאות 55, טל. 057-32521
רחובות — רח׳ הרצל 206, טל. 08-487488
— סודיות מובטחת —

לבנק ישראל בתל־אביב
דרוש
איש אחזקה למערכת אלקטרו־מיכנית, מבוקרת מחשב
הכישורים הדרושים:
1. טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה בעל רקע במכניקה.
2. בעל ניסיון מוכח באחזקת מערכות אלקטרו־מיכניות מתוחכמות.
3. ידיעה טובה של השפה האנגלית ויכולת קריאה של ספרות טכנית בשפה זו.

ההעסקה תהיית על פי חוזה מיוחד.
● המעוניינים יפנו בכתב עד ליום 31.12.86 למדור כח אדם בבנק ישראל, תל־אביב, רחוב לילינבלום 37.
על הפונים לצרף קורות חיים

מרכז קהילתי רמות אלון
דרושים
א. רכז נוער וילדים (משרה מלאה)
כישורים:
ניסיון מוכח בריכוז ועבודה עם נוער וילדים
הסמכה ו/או תואר אקדמי במדעי ההתנהגות
תיאור התפקיד:
ריכוז העבודה עם הנוער והילדים
הנחיית צוות עובדים
עבודה עם פעילים ומתנדבים
יכולת ליצור קשר עם שירותים
העבודה היא בשעות לא שיגרתיות ומפוצלת
ב. מדריכי קידום נוער
(משרה מלאה)
דרישות התפקיד:
תואר ראשון במדעי ההתנהגות
בעל נסיון בעבודה עם נוער שנה אחת לפחות
נכונות לעבוד בשעות לא מקובלות
עם נוער בעייתי
יכול ליצור קשר עם שירותים
יכולת לעבוד במסגרת פרטית וקבוצתית
ג. מורה לאומנויות וקרמיקה
ד. מדריך כושר
בפרטים נוספים: טל׳ 2-868667, 02-867662

מתנ״ס רמת השקמה
דרושים
1. רכז/ת נוער
דרישות התפקיד:
★ נסיון עשיר ומוכח בהדרכה בתנועת נוער.
★ נסיון בניהול צוות עובדים
★ בניית תוכניות ויישומן
★ ארגון אירועים קהילתיים.
2. רכז ספורט
דרישות התפקיד:
★ בעל תעודת מדריך מוסמך
★ נסיון בעבודה עם נוער ומבוגרים
★ הדרכה במקצועות ספורט שונים
★ ארגון ארועי ספורט קהילתיים.

התפקידים מחייבים עבודה בשעות בלתי שגרתיות

נא לפנות אישית למתנ״ס רמת השקמה
רח׳ שלם 32 רמת־גן טל: 03-746847
בשעות הבוקר ואחר הצהריים

דרושים
(באזור ירושלים)
טכנאי מיזוג אויר ומערכות
בעלי נסיון
להתקשר לטל׳ 380128, 02-380663

לפרוייקט פיתוח מכשור רפואי חדשני עבור חברה זרה
דרוש
מהנדס מכונות
בעל ניסיון בפיתוח עם רקע בהנדסה ביו־רפואית
באזור תל־אביב
תחילת העבודה מיידית
טלפון: 03-7510111

דרוש
איש מכירות
למוצרי אספקה למחשבים, בעל רכב
03-611161

פילת pilat

למפעל תעשייתי הפותח קו ייצור חדש
דרושים
מפעילים
לאיוש צוות תפעול מכונות אוטומטיות

הכישורים הדרושים:
★ השכלה יסודית, רצוי עם רקע טכני
★ רצוי נסיון קודם בהפעלת מכונות אוטומטיות
★ לאחר שירות צבאי
★ עד גיל 35
★ כושר פיזי תקין

מקום העבודה - באזור המפרץ

המועמדים המתאימים יפנו בפירוט קורות חיים ונסיון בעבודה, לפילת בע״מ, רח׳ ירושלים 24, חיפה 33131.

נא לציין על המעטפה:
״מפעילים״ משרה מס׳ 1940.

המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד.

סודיות תשמר בקפידה

פי.סי.בי. בע״מ
ייצור מעגלים מודפסים

דרוש/ה
פקיד/ת רכש
למשרה מלאה
★ נסיון של שנתיים לפחות בתחום יבוא חומרים וציוד מחו״ל
★ שליטה טובה באנגלית

נא לפנות למחלקת כח אדם 065-41051

יותר טוב מנפאואר

לסניף ירושלים
רח׳ החבצלת 5, א׳־ה׳, 09:00—14:00
טל: 02-233436
דרושים
עובדי בתי־מלון
★ חדרנים/ות
★ מלצרים/ות מנוסים
★ עוזרי טבח מנוסים
★ עובדי נקיון

שעות העבודה לפי נוחותך;
במשמרות, בשבתות, בערבים
או למספר ימים בלבד

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

זמיר
שרותי כוח־אדם בע״מ

למחלקה הטכנית
בסניפינו בת״א וברחובות
דרושים/ות
★ **מכונאים** בוגרי בתי״ס מקצועי
יוצאי חי״א / חימוש — למשמרות
★ **חשמלאים מוסמכים**
נסיון וידע באלקטרוניקה — למשמרות
★ **מכשירניות / מלחימות / מחווטות**
נסיון וידע בקריאת שרטוט חשמלי

תנאים מצוינים, ארוחות, הסעות ושכר גבוה
תל־אביב: שדרות מוצקין 22, טל. 03-5464514
רחובות: הרצל 202, טל. 08-473832

תעסוקה ברמה גבוהה

לקבוצת מפעלי עלית

לעלית ברמת־גן
דרוש
מנהל מחלקת אריזות
מהות התפקיד:
★ תכנון ופיקוח על אריזות מוצרי החברה
★ קשר עם ספקים
★ קשר עם כל יחידות הייצור של החברה.
דרישות התפקיד:
★ ידע מקיף בתכנון אריזות למוצרי מזון
★ כושר ניהול מו״מ עם ספקים
★ שליטה מלאה בשפה האנגלית
★ יוזמה ומקוריות
★ נכונות לעבודה מעבר לשעות העבודה הרגילות
★ יכולת עבודה בצוות רב מקצועי.

המעוניינים יפנו בכתב־יד לעלית, ת.ד. 19 רמת־גן תוך ציון המשרה המבוקשת על גבי המעטפה.

טוב לי עם עלית

פילת pilat

מפעל תעשייתי גדול
מחפש
מהנדס מפעל
מועמד מתאים יהיה מהנדס מכונות, עם נסיון של עשר שנים בתעשיה, בעל רקע במכניקה, אוטומציה תעשייתית, קור וחום, פנאומטיקה וחשמל.

התפקיד מחייב נסיון ניהולי ונסיון במו״מ עם ספקים ועם לקוחות.

מקום העבודה - באיזור הצפון.

נא לפנות בכתב יד, בפירוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה, לפילת בע״מ, רח׳ ירושלים 24, חיפה, מיקוד 33131.

נא לציין על המעטפה:
״מהנדס מפעל״, משרה מס. 1930.

המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד.

סודיות תשמר בקפידה

אסם
תעשיות מזון בע״מ
למפעלנו המתרחב בשדרות
דרושים/ות
חשמלאי/ת תעשייה
● בעל/ת תעודת חשמלאי ראשי/ת, או מוסמך/ת
● בעל/ת ידע בפיקוד ובקרה
● בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות בתעשייה
טכנאי/ת מכונות אריזה
● בעל/ת הכשרה של הנדסאי/ת, או טכנאי/ת מכונות
● בעל/ת ידע בפיקוד ובקרה
● בעל/ת נסיון במכונות אריזה

נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, למנהל כוח־אדם, ת.ד. 111 שדרות 80150.

ארדט חברה לביטוח בע״מ

לארדט חברה לביטוח בע״מ
סניף ירושלים
דרוש
חתם ראשי
בעל נסיון בניהול מחלקת חיתום
נא לפנות לאתי בטל׳ 02-221217

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה התשמ״א־1981
לפי חוק זה אסור למסרב לקבל אדם לע־בודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי או מהות של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

להשכרה
מלון 3 כוכבים
בחוף הים אשקלון
כולל ציוד 50 חדרים
אפשרות עם שותפות להשכרה
לפנות 051-23140
051-38042
בערב: 051-31331

הלוח הארצי הארץ חדשות

לחברת יבוא בת"א
דרושה
מזכירה בכירה
★ ניהול משרד.
★ אחריות על צוות עובדים.
★ ידיעת אנגלית על בוריה.
★ הדפסה על טלקס יתרון.
★ בעלת ניסיון של 5 שנים לפחות במשרה דומה.
תחילת העבודה מיידית !!
העבודה במשרה מלאה 6 ימים בשבוע
לקביעת ראיון להתקשר טל: 03-810947-8-9

אסם
תעשיות מזון בע"מ
למפעלנו המתרחב בשדרות
דרוש/ה
עובד/ת אחזקה
* בעל נסיון בתחזוקת דודי קיטור
* בעל נסיון רב בעבודות צנרת תעשייתית (מים, קיטור, אויר דחוס וכו').
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים למנהל כח-אדם ת.ד. 111 שדרות 80150.

דנאל
שירותי כח אדם
למחלקה המשרדית
בתל-אביב, רחובות ואשדוד
דרושות
★ **קלדניות** + ידע בהנהלת חשבונות
- לעבודה ממושכת באזור רעננה
- מ-8.00 עד 17.00
- 5 ימים בשבוע
★ **כתבנית עברית ו/או אנגלית**
- ניסיון על מכונת כתיבה בודד אלקטרונית - יתרון.
תל-אביב: רח' גורדון 88, טל: 222266, 03-245541
רחובות: רח' הרצל 187, טל: 08-455904
אשדוד: רח' רוגוזין 8, טל: 33644, 055-32221
עובדים רציניים בחברה אמינה!
תל-אביב - ירושלים - באר-שבע רחובות - אשדוד

למכון לרפואת שיניים
דרושה
סייעת ראשית
לניהול צוות סייעות
1. מוסמכת + נסיון 2. העבו"ה במשרה מלאה
02-232145-6 (דפנה)

לחברה הבונה בתי עץ
דרושים
★ **נגרי נגות** (לפרוייקט בצפון)
★ **נגרי בנין ורהיטים** (בגוש דן)
טל: 03-348745

לחנויות סטימצקי בנתב"ג
דרושים
מוכרים/ות
במשרה מלאה.
ידיעת השפה האנגלית והתמצאות בספרים הובה.
מגורים בלוד, רמלה והאזור.
לפנות למנהל חנות סטימצקי בנתב"ג
לראיון אישי
03-9712547

מהנדס הנדסאי מכונות
לתפקיד ראשי בעל נסיון של 10 שנים לפחות בתעשייה פרטית
המכילה מערכת שינוע, משאבות הידראוליקה, מוטו וכו'.
מהנדס כימי
מנוסה בפולימרים או במוצרים ביטומניים, בעל ידע יסודי בשפה האנגלית.
מנהל משלוחים
מנוסה בתעשייה לתפקיד משלוחים.
דרושים למפעל תעשייתי פרטי גדול בחולון
מועמדים מתאימים מתבקשים לכתוב בפרוט קורות חיים ונסיון
לת.ד. 2905 תל-אביב 61028
– סודיות מובטחת –

למכללת אורט גבעת רם
ליד האוניברסיטה העברית, ירושלים
דרוש
רכז מכללה
לכיתות העל-תיכוניות (טכנאים והנדסאים)
★ כישורים נדרשים: 1) השכלה אקדמית בתחומי האלקטרוניקה ו/או המחשבים. 2) נסיון פדגוגי וניהולי – רצוי בבי"ס טכנולוגי.
★ המועמד המתאים ידרש ללמד מספר שעות כחלק ממשרתו.
★ על המועמד להתגורר בירושלים.
נא לפנות טלפונית למכללה – טל 02-636549

דרוש
מנהל מכירות בכיר
עדיפות לבעלי נסיון קודם, עם רקע טכני תעופתי.
ידיעת אנגלית מושלמת. בעל רכב.
תנאים טובים
5 ימי עבודה
לפנות בכתב
ת.ד. 319 חולון

מכרז פומבי
חברת איסכור, שירותי פלדות בע"מ, מזמינה הצעות לתיקון והחלפת משטחי אספלט במשטחי בטון מזוין.
השטח הכולל כ-25 דונם שיוחלף בהדרגה ליחידות ריצוף מבטון.
יחידת שטח להחלפה 100 מ"ר – עובי הבטון 15 ס"מ.
דרושה הצעת מחיר ליחידת החלפה מאספלט לבטון מזוין הכוללת חיתוך, פירוק וסילוק האספלט הקיים.
את ההצעות יש לשלוח למהנדס המפעל ת.ד. 428, קרית גת

דרוש
מפקח לעבודות לילה
בין השעות 09.00–03.00
בתפקידי פיקוח וקבלת עובדים לעבודה.
למתאים תנאים טובים.
בהצעות נא לכתוב אל: ת.ד. 233 ת"א
עבור מפקח עבודות לילה.

דרושים:
★ **מנהל מוסך מוסמך**
★ **קצין בטיחות לתחבורה**
★ **תופרות/תופרים**
בדבר פרטים נא לפנות לטלפונים
055-25797, 055-31008

רופאי שיניים
למרפאת שיניים בבית שמש
דרושים
להעסקה בתנאים מצויינים
להתקשר בימים א' עד ו'
טל' 02-915745
בשבת 02-716692/ ויקטור

טבע
למפעלנו בירושלים, הנמצא בשלבי הרחבה והתקנת קווי יצור חדשים
דרושים
מכונאי אחזקה
• בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכניקה או מכשירנות עם ידע בפנאומטיקה וחשמל.
• עדיפות לבעלי נסיון באחזקת מכונות אריזה.
• יתרון לבעלי כושר קריאה בשפה האנגלית.
• עבודה קבועה • תנאי רווחה מתקדמים • 5 ימי עבודה בשבוע
הנושרות מיועדות לתושבי י-ם ובית שמש.
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כח-אדם ת.ד. 1142 ירושלים 91010
או טלפונית 02-810790

דנס קוסמטיקס בע"מ
יצרני פלצנטה פנטאויטין
דרושות באזורים
אילת, גוש דן, חיפה והצפון
מנהלות אזור עצמאיות
★ בעלות ניסיון באירגון וניהול צוות דיילות.
★ ניסיון מוכח בשיווק ישיר בענף הקוסמטיקה.
★ כושר שכנוע וניהול מו"מ בכל הרמות.
★ הופעה נאה.
★ מעל גיל 25.
דיילות מכירה עצמאיות
★ בעלות ניסיון בשיווק ישיר בענף הקוסמטיקה.
לקביעת ראיון טלפון 03-248357

פדני – תכשיטנים בע"מ
לחנות החדשה של החברה, בירושלים
(ליד מלון "המלך דוד")
דרוש
נציג מכירות
דרישות התפקיד
★ ניסיון וידע מקיף במכירת תכשיטים יקרים (רצוי גם בחו"ל).
★ שליטה מלאה באנגלית (רצויות שפות נוספות).
★ הופעה נאה.
★ גיל 25 ויותר.
העבודה במשרה מלאה
לפנות בטלפונים:
03-238143, 03-242428

לעיתון "הארץ"
דרושים
1. סייד צבעי
2. עובד משק
3. עובד ניקיון
4. עוזר חשמלאי
בדבר פרטים נא לפנות לישראלי יעקב
טל: 03-838300

לחברת שיווק ארצית
דרוש
איש מכירות
לסניף ירושלים
תאור התפקיד:
* קשר רצוף עם גורמים מוסדיים, בתי מסחר וקבלנים
* קידום מכירות החברה והגדלה מעגל לקוחותיה
כישורים:
• השכלה תיכונית לפחות
• שפות עברית על בוריה אנגלית וערבית יתרון
• יוזמה וחריצות • רשיון נהיגה
למועמד המתאים מסלול קידום נאות
נא לפנות בכתב-יד בצירוף קורות-חיים לת"ד 9197 ירושלים 91091 ולציין ע"ג המעטפה "עבור איש מכירות"

למוסכי כפר-סבא והרצליה
דרושים
מכונאי דיזל
מסגרים
חשמלאי רכב
בעלי נסיון, סוג בריאות גבוה, עד גיל 25
יפנו בדבר פרטים למנהלי המוסכים:
מוסך כפר-סבא – 052-26141-2
מוסך הרצליה – 052-540540

סיטק
גיתם מערכות תדמית בע"מ
דרוש/ה

תקציבאי/ת
ייענו אך ורק מועמדים/ות
עם נסיון עשיר ומגוון
(שנתיים לפחות) במשרד פרסום
ונתוני השכלה מתאימים.
לקביעת ראיון נא לפנות
לטל. 03-250122
– סודיות מובטחת –

לבית הספר התיכון במעלה-אפרים
דרוש/ה
מורה לספרות
בהיקף חצי משרה
תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה
לעבודה מיידית
טלפון: 02-941949, בערב 02-941443

שופר-סל
לסניף עמק הברכה
דרוש/ה
אחראי/ת כלי בית וביגוד
העבודה במשרה מלאה
נא לפנות למנהל הסניף, רח' עמק הברכה 25, נחלת יצחק, ת"א
אוטובוסים: 53, 63

מכרז
להפעלת צרכניה במושב מנוחה
כל המעוניין בהפעלת צרכניה
בשכירות במושב מנוחה הכוללת מבנה
חדש 140 מ"ר וכל הציוד, מתבקש
להגיש את ההצעה עד יום חמישי
25.12.86 למזכירות.
פרטים נוספים במזכירות הכפר.

EXCITINGLY HYATT.

בקרוב תושלם בנייתו של מלוננו המפואר, בן למעלה מ-500 חדרים על מורדות הר הצופים. אנו מנסים לאתר אנשים יחודיים המעוניינים להצטרף לצוות הדינמי שלנו ולצמוח ביחד. אנשים שביכולתם להציג בפני אורחינו את ישראל במיטבה, אנשים השואפים להגיע לרמה מקצועית מושלמת תוך עבודה קשה
בשלב הזה, דרושים לנו בעלי נסיון לתפקידי מפתח במחלקות אלה

מזון ומשקאות
• RESTAURANT MANAGERS • SOUS-CHEFS
• BANQUET MANAGER • MAITRE D'HOTEL
• STEWARDING MANAGER • TRAINING MANAGER

ראיונות ייערכו ביום ראשון, ה-21 בדצמבר 1986, בין השעות 9.00 בבוקר ל- 6.00 בערב

חדרים
• ASSISTANT FRONT OFFICE MANAGER • ASSISTANT MANAGER
• TELEPHONE SUPERVISOR
• RESERVATION MANAGER • ASSISTANT EXECUTIVE HOUSEKEEPER
• GUEST SERVICES MANAGER • HOUSEKEEPING FLOOR SUPERVISORS
• REGENCY CLUB SUPERVISOR • ASSISTANT LAUNDRY MANAGER
• BELL CAPTAIN

ראיונות ייערכו ביום שני, ה-22 בדצמבר 1986, בין השעות 9.00 בבוקר ל- 6.00 בערב

חשבונות
• ASSISTANT CONTROLLER
• ACCOUNTING SUPERVISORS
FOOD & BEVERAGE CONTROL / INCOME AUDIT
FOOD & BEVERAGE CASHIER / PAYROLL
• STOREKEEPER / CREDIT

ראיונות ייערכו ביום שלישי, ה-23 בדצמבר 1986, בין השעות 9.00 בבוקר ל- 6.00 בערב

מחלקת אחזקה
• ELECTRICIAN SUPERVISOR • AIR CONDITION SUPERVISOR
• CONSTRUCTION SUPERVISOR

ראיונות ייערכו ביום שלישי, ה-23 בדצמבר 1986, בין השעות 9.00 בבוקר ל- 6.00 בערב

מחלקת כח אדם בהייאט ריג'נסי ירושלים תשמח לפגושכם׳
הייאט זו ההזדמנות שלך להצלחה. נצל אותה׳

HYATT REGENCY JERUSALEM
32 LEHI STREET
JERUSALEM 97665
TELEPHONE (02)826811 TELEX 26174 HYTJR

למפעל תעשייתי באזור ת"א
דרוש
מכונאי אחזקה
הכישורים הדרושים:
★ בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכונאות - יתרון.
★ ניסיון מעשי בתעשייה כמכונאי מכונות תעשיה.
★ ידע וניסיון בהפעלת דודי קיטור.
תנאים מיוחדים:
★ מגורים באזור ת"א. ★ העבודה במשמרות.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב תוך פרוט קורות חיים וניסיון קודם אל ת.ד. 24149 ת"א מיקוד 61240 עבור "מכונאי אחזקה".
- סודיות מובטחת -

חדשות - עיתון יומי בע"מ
דרושים
5 רוכשי מודעות מעולים !!
אווירה יוצרת, אתגר, תגמולים בהתאם.
מחכים לך ביום א' בלבד
בין השעות 18.00-20.00
בטלפונים: 03-332936
03-336702/8
לבקש את טלמור

דנאל
שירותי כח אדם
דרושים/ות
★ **אלקטרונאים** - יוצאי חיל האוויר.
★ **מכשירניות** - ניסיון צבאי הכרחי.
★ **מחווטים** - יוצאי חיל האוויר.
★ **מלחימות** - ניסיון בוואר-אפ, מעגלים מודפסים, צמות.
★ **מיבאנים** - יוצאי חיל האוויר.
★ **מפ"ט מחסנאי טכני** - (עדיפות למחסנאי אלקטרוניקה).
★ **חמ"מ / ממ"ס** - יוצאי חיל האוויר.
תל-אביב: רח' גורדון 88, טל' 222266, 03-245541
רחובות: רח' הרצל 187, טל: 08-455904
אשדוד: רח' רוגוזין 8, טל: 33644, 055-32221
עובדים רציניים בחברה אמינה!
תל-אביב - ירושלים - באר-שבע רחובות - אשדוד

IIS

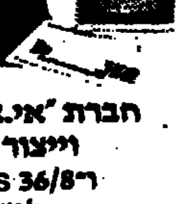

חברת "אי.אי.אס" החברה הישראלית לפיתוח וייצור ציוד היקפי, תואם יבמ 3270
ר"ש 36/8 S לרגל הרחבת קווי המוצר והמעבר למשכן מודרני בקרית הטכניון
דרושים/ות
1. מהנדס/ת אלקטרוניקה
כישורים:
• ניסיון של שנתיים לפחות במערכות ספרתיות משובצות מיקרו מחשבים
• יכולת כתיבת תכניות באסמבלר ושפה עילית
2. טכנאים/ות הנדסאים/ות
לבדיקות סופיות של מערכות / כרטיסים ספרתיים
כישורים:
• ניסיון של שנה לפחות בבדיקות מעגלים ספרתיים
• ידע בכתיבת תכניות בדיקה – יתרון
נא לפנות בכתב עבור משאבי אנוש ע"פ הכתובת הר"מ
אי.אי.אס. ת.ד. 1640 חיפה 31015

להיפרשוק "תנובה" כפר סבא
דרושים
●אחראי למחלקת ירקות ופירות
●עובד כללי
מועמדים מתאימים, תושבי כפר-סבא וסביבתה הקרובה, מתבקשים לפנות ישירות למנהל החנות מר א. שטיינפלד רחוב המייסדים 9 כפר-סבא, טלפון: 052-22468, לצורך ראיון וקבלת פרטים בקשר לעבודה.
– סודיות מובטחת –

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים בע"מ)
למעוניין בשליחות עם אתגר. לרוצה ומוכן להרים בתחום הקהילתי-חברתי
מוצע תפקיד של - מנהל/ת מתנ"ס
בקטמון ח+ט
דרישות התפקיד:
★ השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות). יועדו בעלי השכלה בתחום החינוך, מדעי ההתנהגות ובוגרי תכנית שורץ.
★ ניסיון בניהול בהיקף נרחב; ניהול עצמאי של תקציב וצוות.
★ ניסיון קודם בחינוך ו/או מנהל חינוכי; רצוי בתחום החינוך הלא-פורמלי והעבודה הקהילתית. וכן ניסיון מוכח בנשיאה רגיל הדרך והוראות.
★ נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות.
מגורים במקום תנאי הכרחי למנהל יועמד דיור במקום. יש לפנות בצרוף קורות חיים המתייחסים לדרישות התפקיד, שמות ממליצים ופרוט מקומות עבודה קודמים, מסמכות ותחומי הלימוד.
המעונינים יפנו בכתב עד 2.1.87 אל עמי שגב החברה למתנ"סים, גבעת מיקס ירושלים 91034 - בציון המקום המבוקש. ייענו מועמדים מתאימים בלבד.

עירית ירושלים
המחלקה לנוער ספורט וחברה
האגף לקידום נוער וצעירים
דרושים
1) עובד טיפולי
לעבודה בעלת אתגר עם בני נוער וצעירים
★ תואר ראשון במדעי התנהגות, חינוך, עו"ס
★ נסיון בעבודה עם נוער
★ דירוג הוראה
2) מדריכי ספורט מוסמכים
לעבודה חלקית
★ עדיפות למקצועות: כדורגל, סל, שחיה, קרב מגע
★ בעלי גישה לעבודה עם אוכלוסיות נוער מיוחדות
★ עבודה בשעות אחה"צ והערב
לפרטים לפנות טל' 02-228556, 02-228933
או במשרדי האגף – רח' רבי עקיבא 1
בין השעות 10.00—12.00 כל יום

בורדו טקסטיל
Bordeaux
למפעלנו בירושלים
דרושה
תופרת דוגמאות מעולה
עם נסיון
5 ימי עבודה בשבוע 8.00 — 17.00
תנאים טובים
02-534263/4 (אתי)

סיעוד NURSING
שירותי אחיות פרטיות וחובשים בע"מ
דרושים/ות

● אחיות מוסמכות
● אחיות טפול נמרץ
● אחיות מעשיות
02-636505 ● 03-737947 ● 04-381111
הראשונים בדאגה לחולים – סיעוד

קלדניות מסוף
אנו זקוקים דחוף לקלדניות טובות לעבודה במשמרות בקר או אחה"צ, לתקופה ממושכת.
תנאים מצויינים מובטחים! כולל הטבות סוציאליות כחוק.
פני אלינו, א'-ה', 08:00 – 14:00.
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
תל-אביב: אידלסון 13, טל' 03-298807
ירושלים: החבצלת 5, טל' 02-233436-9
חיפה: העצמאות 104, טל' 04-530051
באר-שבע: רמב"ם 31, טל' 057-79523
רחובות: הרצל 190, טל' 08-461717

למפעל קונפקציה בפתח-תקוה
דרושות **אורזות**
שעות עבודה גמישות
טלפון: 03-9222987

למשרד הנדסי
דרוש מבקר טיב
לעיבוד שבבי
לעבודה חלקית באזור המרכז לביקורות במפעלים שונים
טלפון: 03-253670, 04-247556

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה התשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור למעביד להפלות בין דורשי עבודה מחמת מינם או מעמדם האישי, אלא אם אופי או מהות של התפקיד מחייבים קבלתם של בן אחד המינים לעבודה המוצעת.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

הלוח הארצי — הארץ חדשות

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

המגן רופאים במקרים דחופים מ"ס בערב עד למחרת ב"ח בבוקר במוקד מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
בת ים 781111
הרצליה 052־81333
רחובות 08־451333
מוקד בירוק רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 20.00־8.00; ביום ו' 15.00־8.00
טלפונים: 03־433300, 03־433500
"שקף" — שירות רפואי לקטן
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24–19
טל' 03־7549111 "שקף" קוד מנוי 222
ש"ן — עזרה ראשונה במשרד: 24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
חיפה 04־672222/3
תל־אביב 03־261111
ילדים הנוער 261113
חיפה 04־672222/3
נתניה 55316
באר־שבע 057־48111
מרכז רפואי באר יעקב 03־223958
מרכז סיוע לנפגעות אונס 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611
מרכז סיוע לנפגעי לחץ "מגעת"
א' ה' 11.00־15.00
ב' ד' 16.00־18.00
רח' גאולה 13 תל־אביב
בריאות שירות לעזרה ראשונה תל־אביב:
בר כוכבא 49 טל' 03־284649 פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג מ־16.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל' 03־285822, 294869
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00, אחרי חצות בתשלום בלבד
חיפה:
רח' הנמל 26, קומה ג', טל' 04־523366
שעות הקבלה כל יום 20.00–23.00
שר"ן — שירות רפואי נייד
ירושלים 24 שעות ביממה כולל רפואת שיניים
מוקד יום — 460585, 03־669581
מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכבי ב"ד
תל אביב, מוקד יום — 218828, 218896
מוקד לילה — 631811 מנוי 3752 ולי' להשאיר הודעה לרופא תורן מכבי ב"ד

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים, פנימית)
איכילוב — (כירורגיה)
ירושלים
שערי צדק — (כירורגיה, אורטופדיה, עיניים)
הדסה ע"כ — (ילדים, פנימית)
הדסה הר"צ — (נשים)
בקור חולים — (א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
שרה רב הפועלי 8 תבנית לי 428510
רימונה דוכן 16 בתמת עמק 257678
ירושלים
פרמסת המגנה הכ"ז 28 523191
חיפה
הכשרא שד' הנשיא 33 358312
חולון
אוסטרו סוקולוב 4 5058197
קופ"ח עין יהב 2 884854
בת ים
מגור הכיכה ויך 20 583360
רמת גן
המגן ביאליק 30 723674
פתח תקוה
אוסנה כרן הרש 21 911710
נתניה
קופ"ח כללית בהרצל 31 91128
הקריות
ארלוזורוב יעקב הנשיא 9 קרית חיים 727720
חדרה
צליק ה. סמואל 36323

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י בנות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא הבדיות, משפחה, מיניות — אבטר מינעה. ימים ב' ג' ה' — 17.00–20.00.
בוגרשוב 66 ת"א, טל. 281228־9.
ימים א', ד' — 16.00–19.00.
רח' הסופרים 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

המגנת רופאים במקרים דחופים: מ"ס בערב עד למחרת ב"ח בבוקר במוקד מד"א טל' 101.
ירושלים 525133
תל־אביב 460111
חיפה 512253
בת ים 781111
הרצליה 052־81353
נהריה 925335
רחובות 08־451353
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221022
מוקד בירוק רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 20.00־8.00; ביום ו' 15.00־8.00
טלפונים: 03־433300, 03־433500
ש"ן — עזרה ראשונה במשרד: 24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
ילדים הנוער 261113

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים, פנימית)
איכילוב — (כירורגיה)
ירושלים
שערי צדק — (ילדים, נשים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים)
בקור חולים — (פנימית, א.א.ג)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
בבלי שדרות 1 פינת טולדנו 10 שכון בבלי 440552
בן פרישמן 66 237326
מר"ס, בבלי שדרות 1 פינת טולדנו 10 שכון בבלי 440552
מר"ס, שד' מבצע הגלך ג'ורג' 54 280644
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
מר"ס, פרמסת החמנה הכ"ג 28 523191
חיפה
קרית אליעזר ככר המהרוף 6 511787
חולון
ד"ר חנרי סוקלוב 78 842435
בת ים
בלפור בלפור 90 583448
פתח תקוה
כפר גנים לוחמי הגטו 6 9227416
רמת גן
הרצל לפטינסקי 41 7511874
נתניה
הרצה הרצל 24 22245
הקריות
מרכז כנגד שד' ירושלים 29 קרית ים א' 759441
חדרה
צליק ה. סמואל 36325

מרכזי מידע — אגד
03־432777 04־549121 02־528231־2

הסנה

מוגש כשירות לציבור על ידי הסנה — חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות	כ"ש	צא"ש
ירושלים	4.02	5.16
תל אביב	4.20	5.19
חיפה	4.10	5.16
באר־שבע	4.15	5.17

תלמה

למפעל שמע בערד
דרושים

1. מהנדס/הנדסאי תעשיה וניהול

הכישורים הדרושים:
★ בוגר הנדסת תעשיה וניהול/בי"ס להנדסאים.
★ נסיון במערכת ת.פ.י. בתעשיה.
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית.

2. מכשירן

הכישורים הדרושים:
★ השכלה תיכונית מקצועית ומעלה.
★ ידע ונסיון באלקטרוניקה ופנאומטיקה בתעשיה (רצוי במכונות אריזה אוטומטיות).
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית.

3. חשמלאי אחזקה

הכישורים הדרושים:
★ בוגר בי"ס מקצועי מוכר.
★ נסיון במערכות חשמל ופיקוד בתעשיה.
★ רשיון חשמלאי מוסמך.

4. עובד אחזקה למכונות אריזה אוטומטיות

הכישורים הדרושים:
★ בוגר בי"ס מקצועי.
★ נסיון בתעשיה במכונות אריזה אוטומטיות.
★ ידע באוטומציה ובפנאומטיקה תעשייתית.

בכל המשרות:
מגורים בערד ובסביבתה חובה.
המעוניינים מתבקשים לפנות לטל. 057־958049, 057־957860 לגב' אלית, בימים א'־ה בשעות 08:00־16:00 לשם קביעת ראיון, או לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לשמע תעשיות פרוטאין בע"מ רח' התעשיה 12 ערד.

כפר הנוער גלים ליד חיפה
לפנימית הכפר דרושים:
* מדריך חברתי
* אם בית
מגורים במקום
בדבר פרטים נא לפנות למזכירות
דאר גלים 30865
או לטלפונים 04־571155־8

דרושה
מזכירה
למשרה מלאה
— שפת אם עברית
— אקדמאית
נא לשלוח קורות חיים והמלצות
לת.ד. 7669 ירושלים 91074

בית הספר החקלאי מקוה ישראל דרוש/ה
טבח/ית מקצועי/ת
במשרה מלאה
נא לפנות למנהל המטבח במקום

לחברה מסחרית גדולה
דרושה
מזכירה מעולה
★ ידע בהנה"ח
★ ידע בהדפסה
★ נסיון קודם
נא לפנות לטלפון 7550233

אלאל
מיכשור ומערכות (א.מ.מ. 1985) בע"מ

למפעל אלקטרוניקה עתיר ידע בכרמיאל
דרושים

טכנאי/ת או הנדסאי/ת מכונות מנוסה

לתפקיד של תכנון וישום פיתוח
• נסיון רב ביזוד אלקטרוני ותכנון חלקי מכונות.
• נסיון בתחום המתח הגבוה — יתרון
• יכולת לתכנון ושרטוט עצמית
• ידע בעבודות CAD/CAM — יתרון

מחסנאי/ת אלקטרוניקה

אלקטרונאי/ת עם נסיון בקיט (מפייט — יתרון).
• מכונות לעבודה בשעות נוספות
• נסיון עם מערכות ממוחשבות — יתרון

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לגמרי כי"א "אאל גל בע"מ"
ת.ד. 494 כרמיאל מיקוד 20101
סודיות מלאה מובטחת

למרפאת שיניים בבת"ים
דרושות
סייעות לרופאי שיניים
בשכר הולם
טל: 871323
זאב מרכז רפואי לשיניים

בת שבע גרפיק ארט בע"מ
דרוש/ה
גרפיקאי/ת
מבריק/ת, מעולה, מיוחד/ת,
בעל/ת חוש הומור
לעבודה מעניינת בתחום
מוזיאונים ותערוכות
נא לפנות לבת שבע ברוש טלפון:
03־419192. א'־ה' בין השעות 10–12.00

למוסד ממשלתי בירושלים
דרושה
מנהלת לשכת מנכ"ל
רק בעלות כישורים ונסיון מתאים תיענה
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 20175 ת"א

לחברה מסחרית גדולה בחיפה העוסקת ביצוע, יבוא, ייצוא ושיווק חמרי גלם לתעשיה הכימית
דרושה
מזכירת שיווק
לתמיכה במערכות השיווק והייצוא
של החברה וקיום קשר עם לקוחות.
יידרש מן המועמדת:
* נסיון בעבודת משרד.
* כושר ארגון ויוזמה.
* יכולת הדפסה בעברית ואנגלית.
* נדרש נסיון בהפעלת טלקס.
מועמדים מתאימים מתבקשים
לפנות בכתב יד לת.ד. 70 חיפה.

בס"ד
לאפנת בוכמן
טלפון 223908
דחוף
בעל(ת) מזג נח ומוטיבציה מלאה
מנהל(ת) חשבונות טוב(ה)
רצוי ידע במחשב IBM PC
צריך לסיים שנה שלמה תוך כמה ימים
העבודה מתבצעת אצלנו

למוסך המרכזי באזור
דרושים
מכונאי דיזל
מסגרים
חשמלאי רכב
בעלי נסיון, סוג בריאות גבוה, עד גיל 25
יפנו בדבר פרטים למנהל המוסך
טל: 03־805131

למלון כרמליה
דרוש
פקיד קבלה
רצוי פנסיונר
למשמרת לילה
טל' 521278 לגבי

לקולור אקספרס
טכנאי
לרשת מעבדות
לפיתוח תמונות תוך שעה
★ נסיון בצילום
למתאים תנאים מצוינים
כולל רכב צמוד
לפנות לטלפון 03־287150

חייג מנפאואר ותקבל יותר

לסניף חיפה המוד הסכנית

מהנדס מכונות
מנוסה בנושאי פלסטיק, גמי ויציקות של חמרים אלו. ידע בתכנון, שרטוט וידע אליטי בנושאי הידראוליקה.

כתב טכני
מנוסה בתחום האלקטרוניקה. שפת אם אנגלית.

הנדסאי/מהנדס אלקטרוניקה
נסיון שנתיים לפחות ב' HARDWARE ידיעת מעגלים, אלגוריים דיגיטליים. הכנת 8031 ו־80186 יתרון. ידיעת אנגלית כולל כושר כתיבה.

מפעיל ומתחזק
מנוסה, למכונות הזרקה לפלסטיק.

שכר גבוה תנאים סוציאלים מלאים ועבודה לתקופה במיטבת מובטחים למתאימים.

העצמאות 104, א־ה 8:00־14:00
טל: 04־530051

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

ויטל טוויג
דרושים פרסומאים

ארט דירקטור
נסיון מוכח של 5 שנים לפחות

עוזר תקציבאי
נסיון של שנה לפחות במשרד פרסום

נא לפנות טלפונית
בימים א' - ב' בלבד
03־286504
03־289821

ישלוחי חברה לבטוח בע"מ
סניף חיפה
דרושה
פקידה / מזכירה
הכישורים הדרושים
★ בעלת יוזמה
★ נסיון של כ־3 שנים לפחות
★ מדפיסה היטב בעברית.
★ משרה מלאה
נא לפנות בכתב יד אל:
ת.ד. 4266 חיפה (31042)
סודיות מובטחת

למועצה אזורית יואב דרוש/ה
עובד/ת סוציאלי/ת כללי/ת
לחצי משרה
בפרטים לפנות למחלקת הרווחה טל' 055־83501

מוטורולה ישראל בע"מ
דרושים
אנשי מכירות עצמאיים
להפצת מוצרי ממרחפן (מקלטי איתור)
באזור חיפה והקריות — עד נהריה
כישורים:
* ידיעת עברית
* מרץ רב והתמדה
* כושר דיבור
רכב פרטי חובה
אנו נעשיר ונדריך את המתקבלים בהכרת המוצר ובמכירות
המעוניינים יפנו אל ארז 04־725091־3
העובדים יועסקו על פי חוזה מיוחד.

מגמה יועצים לניהול ותכנון
דרושים/ות
1. מתכנן חברתי־עירוני
לאזור אשקלון והסביבה.
חצי עד משרה מלאה. נסיון
2. כלכלן בכיר - בירושלים
דובר אנגלית, נסיון בעבודה בתכנון עסקים ו־P.C I.B.M
רחל אמנו 1 רם 93145 02־419301

להשכרה ליד מלון
בחוף הים אשקלון
★ אוהל לארועים 600
עד 700 איש למסיבות והופעות.
★ מועדון לילה במלון
★ קפיטריה במלון
★ חנות במלון
051־23140; 051־38042 בערב: 051־31331

מכללת אורט
גבעת רם, ירושלים
דרושים
1) לבורנטית לתיכון
משרה חלקית
2) מחסנאי כללי
משרה שלמה
נא לפנות למזכירות המכללה בשעות העבודה מ־08.00 עד 14.00 טל' 02־533141

פתרון PITRON
מערכות בע"מ SYSTEMS LTD

★ מתכנן / מתכנת
RPG II (נסיון S/34/36)
★ מזכירה לחצי משרה
ת.ד. 3837, חיפה 31073
טל' - 04־231575

מלון נהר הירדן JORDAN RIVER HOTEL
דרוש/ה
מנהל/ת קבלה
בעל/ת נסיון מוכח
בעבודה במלונות גדולים.
קופאי ראשי
בעל נסיון בעבודה במלונות גדולים
למעוניינים לפנות למחלקת כח אדם במלון,
טלפון 067־92950 או בכתב לת.ד. 1556
טבריה מיקוד 14201

בעתלית
דרוש
מחלק עיתונים
לבתי המנויים בשעות הבוקר המוקדמות.
מתאים לסטודנט, פנסיונר,
או תיכוניסט.
תושבי המקום בלבד מתבקשים לפנות
טלפונית: 04־661166
04־670715, 04־667124

למחלבת "תנובה" תל־אביב
דרושים

הנדסאי/טכנאי מכונות
● לטיפול ואחזקת מכונות ייצור משוכללות
● בעלי ידע בפנאומטיקה ובאוטומציה.

הנדסאי/טכנאי חשמל
● לטיפול ואחזקת מכונות ייצור משוכללות
● בעלי ידע באוטומציה ובקרה.

לבורנט/טכנאי מעבדה
● לעבודה במשמרות

מפעילי מכונות
● בעלי רקע טכני
● להפעלת מכונות ייצור ואריזה אוטומטיות
● העבודה במשמרות.

מסיק דודים מדופלם
● בעל הכשרה נוספת בתחום האינסטלציה
● העבודה במשמרות.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למחלבת "תנובה", מחלקת המנגנון, דרך פתח־תקוה 144 תל־אביב, מיקוד 64921, או טלפונית 03־210161, שלוחה 227, למנהל מחלקת המנגנון.
– סודיות מובטחת –

מ.ד. תעשיות בשר בע"מ
לחב' מ.ד. בשר בע"מ באשקלון דרושה
קופאית
9.00־17.00
לתכנס למפעל 400 מ' אחרי בית־החולים

שירותי מיון, אבחון והשמת כח אדם
לסוכנות ביטוח - חיתום
דרושה **בחורה עם נסיון**
לטיפול בתביעות ובפעילות השוטפת
לפנות מכון דור יהודה הלוי 108 ת"א טלפון 03־295445

זמיר
שרותי כח־אדם בע"מ

שמי ענת מרכזת המח' המשרדית של זמיר בחיפה.
דרושות לנו למקומות עבודה מעניינים בעלות מקצוע מעולות בתחומי:

מזכירות, כתבנות קלדנות, הנה"ח, עיבוד תמלילים.

במשרדינו מובטח לכן שרות מקצועי, אמין, תנאים סוציאליים ויחס אישי.
אשמח להיפגש איתכן על כוס קפה במשרדינו.
חיפה, רח' החלוץ 3 – טל' (04) 670372
תל־אביב, שד' חן 22 – טל' (03) 5464514
קרית ביאליק שד' בן־גוריון 63 – טל' (04) 709264 רחובות בית הפועלים 6 – טל' (08) 473832

תעסוקה ברמה גבוהה

אלביט
מחשבים בע"מ

לאלביט מהמובילות בישראל בפיתוח וייצור מערכות מחשבים לשוק הבטחוני והאזרחי, דרושים לחטיבת הייצור בכרמיאל:

מהנדס בדיקות
מהנדס אלקטרוניקה לפיתוח ציוד בדיקה לספקי כח ולתחום האנלוגי.
כשורים דרושים:
★ מהנדס אלקטרוניקה
★ 2 שנות נסיון לפחות
★ רצוי נסיון בפיתוח או בצב"ד
★ מגורים בכרמיאל, הקריות וצפונה.

הנדסאי אלקטרוניקה
★ 2 שנות נסיון לפחות
★ רצוי נסיון בבדי"ס
★ מגורים בכרמיאל, הקריות וצפונה.

מהנדס קליטה
ללימוד וליווי פרוייקטים בפיתוח תוך התייחסות לייצוריות המוצר, הכנת תיעוד ייצורי והנדסי, ליווי בנית אבי טיפוס.
כשורים דרושים:
★ מהנדס ייצור
★ 2 שנות נסיון לפחות
★ רקע בתהליכי ייצור
★ רקע בניהול קווי — יתרון.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי ממודר לגיוס עובדים ת.ד. 5390 חיפה 31053 בציון מס' המשרה.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים.

אלביט הקו הקדמי של הטכנולוגיה

למסירה באשדוד
מיני מרקט
מסודר מאוד
באזור יוקרתי
עם פרנסה מובטחת
לשתי משפחות
טלפון: 055־35028

★ **תקציבאי/ת** — נסיון במשרד פרסום. רקע אקדמאי.
★ **ע' תקציבאי/ת** — שמבין פרסום ורוצה גם להתמחות בו.
★ **מנהלת משרד** — מנוסה בעבודה במשרד פרסום.

אם אתה חושב שאתה יכול עוד לגדול
צלצל אלינו 240222 החל מן השעה 16.00.
גלר נסיס

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי או מהות של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
הקבלנים נשים לגמש על־אזו החוק.

לאגודת לב אל לב ישראל
שמרכזה בכפר־סבא
דרושה
מזכירה עצמאית
לשעות אחר־הצהרים בלבד
(50% משרה)
בדבר פרטים נא להתקשר
לטלפון: 052־31580; 052־24758

לעיתון "חדשות"
יגאל אלון 108 ת"א
דרושה
מרכזן/ית עם נסיון בעבודה
לעבודה במשרה חלקית
3 ערבים בשבוע (16:00־20:00)
ר'2 שבתות בחודש (10:00־17:00)
או (17:00־02:00)
לפרטים 336702 – דורית מיום א' ב־09:00

صكزنا من الاحيل

היועץ המשפטי לממשלה החליט לא להעמיד לדין פלילי את רפי סויסה

חריש: צריך לשמור על טוהר מידות בשירות הציבורי, בלי להחמיר יותר מדי עם עובדיו

עם זאת ציין כי מחומר הראיות עולה שהיתה בהתנהגותו של הנציב לשעבר משום חריגה מדרכי מינהל תקין ★ נמנע מצעדים משפטיים לאור פרישתו ★ דו"ח מבקר המשטרה: סויסה פעל בדרך של מעורבות אישית ופרוטקציוניזם

מאת גדעון אלון
כתב "הארץ"

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, החליט שלא להעמיד לדין פלילי את נציב שרות בתי הסוהר לשעבר, רפי סויסה, בגין התלונות שהוגשו נגדו.

עם זאת הדגיש חריש במכתב ששיגר אתמול אל שר המשטרה, חיים בר לב, כי הרושם המצטבר העולה מהחומר בכללותו הוא כי היתה בהתנהגותו של סויסה משום חריגה מדרכי מינהל תקין, שאינה הולמת עובד ציבור, מה גם שמדובר בעובד במעמדו ובדרגתו של סויסה.

גורם משפטי בכיר אמר אמש, כי אין ספק שחריש היה מחליט להעמיד את סויסה לדין פלילי, אילו המשיך לכהן בתפקיד נציב שירות בתי-הסוהר, אולם לאור העובדה שסויסה פרש לפני זמן קצר מהשירות, החליט חריש להימנע מנקיטת צעדים משפטיים נגדו.

חריש וגורמים בכירים בפרקליטות המדינה בדקו בצורה יסודית ומדוקדקת את התלונות נגד סויסה. פעמיים החזיר חריש את תיק החקירה נגד סויסה למשטרה לצורך השלמת חקירה.

חריש קבע בהחלטתו, כי "מחומר החקירה עולה, כי חלק מהמעשים שסויסה נושא לתלונות אינם מגלים אשמה כלשהי או שאין לגביהם חומר ראיות במידה הנדרשת להעמדה לדין פלילי, ואילו חלקם נוגע לעבירות משמעת".

באשר להשרות בדמי ריווחים כדי זכים שמסר סויסה, קובע חריש, כי היה ספק אם מגיעה ההתנהגות לכדי עבירה בניגוד לסעיף 284 לחוק העונשין, דהיינו, מירמה והפרת אמונים של עובד ציבור. חריש מסכיר, כי "גדר הספקות לעניין העמדה לדין עפ"י סעיף זה הוא היכן להציב את הגבול בין התנהגות המהווה סטייה ממינהל תקין לבין התנהגות שיש בה משום עבירה פלילית. קו הגבול אינו ברור — מדגיש חריש — והמגמה היא לשר מור מחד על טוהר המידות בשירות הציבורי ועל תקינותו של המינהל, ומאידך שלא להחמיר יתר על המידה עם עובדי ציבור עד כדי העמדתם לדין פלילי. מכיון שבעניין זה מדובר בספק לעניין מיקומו של קו הגבול שבין עבירת משמעת לבין עבירה פלילית, סבר הצוות שבחנה פרישתו של סויסה מתפקידו אין עניין ציבורי בניהול הליכים פליליים נגדו".

ואישורו של השר ניתן בלי לבחון ולבדוק את כל הגורמים הרלבנטיים שהנסיבות חייבו לבחון, הדרך הציבורי וההיגיינה הציבורית מחייבים כי הם יוחזו להפקידיהם.

לא מן המותר להוסיף, כי בינתיים עזב הנציב את השרות והטענה של אבדן אימון שוב איננה תוספת".

בגימוקי פסק הדין מביאים הנשיא, מאיר שמגר, השופטים משה בייסקי, ושושנה נתניהו, לראשונה מימצאים מדו"ח מבקר המשטרה. "המדובר בעשרות מקרים שנבדקו ונמצאו בהם מעשים שאינם תואמים מינהל תקין, ומהם מעשים הריגות בעלי חומרה רבה ובעלי משמעות מהותית".

"מימצאי המבקר העלו, כי הנציב הגיש לשר ולאחרים דיווחים בולקם לאנבנים, בולקם לא מרוייקים ולא מלאים, נגועים במגמתיות מטעה, ובולקם נמסרו בקלות ראש ללא בסיס עובדתי. המבקר קבע, כי הנציב פעל בדרך של מעורבות אישית, תוך הפעלת פרוטקציוניזם בקבלת ובהכנסת מכרים מקורבים לעבודה בשב"ס, תוך מתן הטבות חריגות", קובעים השופטים, בצטטם את מסקנות מבקר המשטרה.

עוד נאמר בדו"ח המבקר המצוטט בפסק הדין: "ניתנו רשיונות ואישורי כניסה חריגים למקורבים לתוך בתי-הכלא, והוענקו הטבות ופריווילגיות לאסירים הקשורים במקורבים. וכן הוענקו חופשות חריגות לביקורי בית, לעתים תוך התעלמות מסיכון ולמרות התראות של משטרת ישראל, והכל בניגוד לפקודת שב"ס ולנהלי וכללי מינהל תקין.

"נמצאו מקרים של התנהגות הנציב בדרך שאינה הולמת את מעמדו ותפקידו, בעניינים כגון קבלת החלטות הנוגדות החלטותיו של השר, התנערות מאחריות והטלתה על פיקודיו, עשיית שימוש ברכילות, ובהשמצות כלפי כפופים במגמה להשחירם ולהפחידם, הזמנת מכתבים מגמתיים מדרגים נמוכים להלבנת מעשיו והשתרת מתנגדיו וערבוב עניינים אינטימיים בתפקודו כנציב שרות בתי הסוהר", נאמר בדו"ח המבקר.

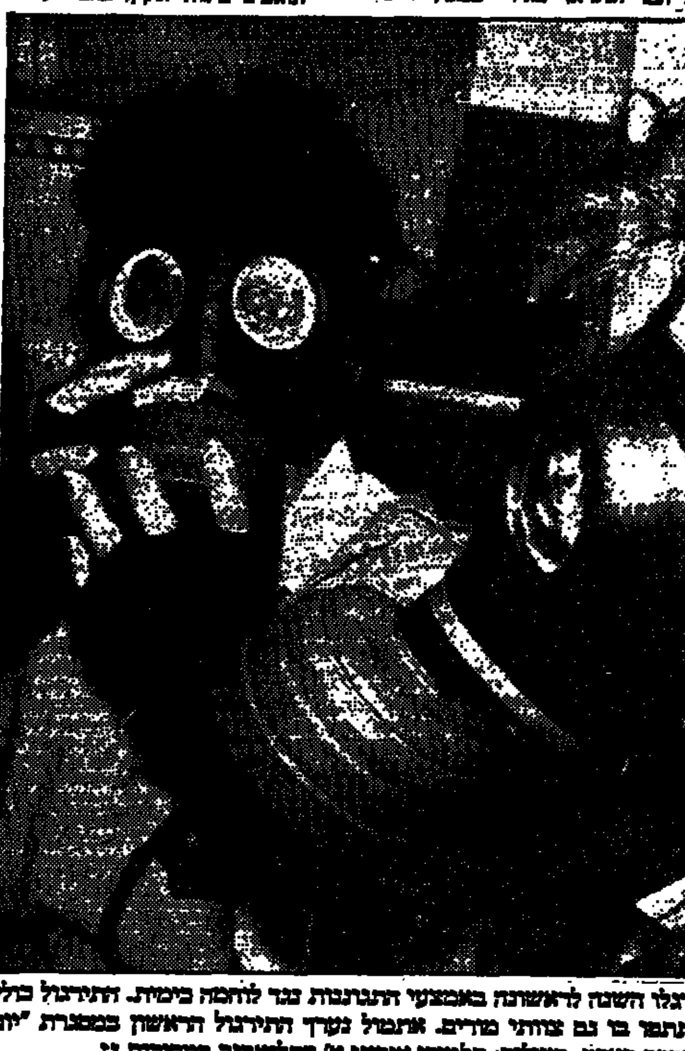

(ע). תלמידי בתי-הספר תורגלו השנה לראשונה באמצעי התגוננות נגד לוחמה כימית. התירגול כולל שימוש במסכות גז והשתתפו בו גם צוותי מורים. אתמול נערך התירגול הראשון במסגרת "יום הג"א", שנערך בכל בתי-הספר בארץ. בצילום: תלמידי עירוני א' בתל-אביב במסיכות גז.
צילום: ישראל סימיונסקי

תיבדק טענת המושתלת בתא של איזראלוב על מיזכר כוזב

נכתב בו, לדבריה, כי יבוטל כתב האישום נגדה על עבירות מרמה אם תקליט את גיתית ★ המשטרה: המושתלת מיכל חן לא מילאה את חלקה בהסכם להביא ראיות מרשיעות

מאת ראובן שפירא
כתב "הארץ"

האם שכנעו קצינים בכירים במשטרת מחוז ת"א ברמייה את מיכל חן, תושבת הרצליה, לשתף איתם פעולה בהקלטת גיתית איזראלוב בבית המעצר באבו-כביר, זאת לאחר שהוצג למיכל חן מיזכר כוזב. המשטרה תאלץ לבדוק שאלה זאת, לנוכח טענתה העקשנית של מיכל חן, הנאשמת בעבירות מרמה חזיק, כי הושתלה לפני כמה שבועות בתאה של גיתית בידי חוקרי המשטרה, כדי לנסות לדובב אותה ולהקליט בחשאי הודאה מפיה על רצח בעלה יוסף.

מיכל חן הושתלה במעצר מבויים ל-48 שעות באבו-כביר והוכנסה לתאה של גיתית. תמורת הסכמתה לשתף פעולה עם המשטרה, הובטח לה, לטענתה, כי המשטרה תבטל את כתב האישום נגדה על עבירות מירמה.

הרכבת השלישית

לפי הידוע היום, היתה מיכל חן הרכבת המשטרתית הסמויה השלישית לפחות, שהושתלה בתא של גיתית. חן טוענת כי המשטרה אינה ממלאת את חלקה בעסקה שבעקבותיה אינה מבטלת את כתב האישום. המשטרה, לעומת זאת, טוענת, באופן לא רשמי, כי מיכל חן לא מילאה את חלקה בהסכם, שכן הובטח לה לסגור את התיקים נגדה אך ורק אם תביא ראיות להרשעת גיתית איזראלוב.

"לא הייתה הנציגה"

בשיחה עם סופר "הארץ", טענה אתמול מיכל חן: "שוכנעתי להקליט את גיתית רק לאחר שראש צוות החקירה הראה לי מיזכר משטרתי פנימי, כתוב על טופס סטנדרטי לכן, שעליו היה חתום ראש אגף החקירות במשטרת ת"א נצ"מ יפה. על פי המזכר הזה, נקבע שאם אשתף פעולה ואקליט את גיתית, ייסגרו תיקים נגדי. לא היתה שום התניה שההסכם יהיה בתוקף רק אם אביא ראיות מרשיעות נגד גיתית. רק אחרי שראיתי במו עיני את המזכר הזה הסכמתי להעצר ולעבור את החוויה הקשה והמסוכנת, שבה גם ספגתי מכות רצח מאחת העצירות. ידעתי מראש שגיתית היא בחורה חזקה ומנוסה מאד ושאין כמעט סיכוי להוציא ממנה הודאה; ולכן אילו היתה הוצאת הודאה ממנה — התנאי לסגירת התיקים נגדי, לא הייתי מסתבכת בכלל בנסיון להקליט אותה."

המשטרה מכחישה

קצינים בכירים במשטרת מחוז ת"א, ובהם ראש אגף החקירות, נצ"מ יפה, מכחישים כי נכתב בידי יפה מזכר פנימי כזה. לדבריהם, ההסכם עם חן היה באישור פרקליטות מחוז ת"א וסגירת התיקים הד תנתה בהבאת ראיות מרשיעות.

במשטרת מחוז ת"א נערכו בימים האחרונים בירורים בדרגים בכירים בפרשה זאת. מיכל חן הצהירה אתמול כי היא מוכנה להחקר בפוליגרף, כדי להוכיח את אמיתות גירסתה. היא טוענת כי המשטרה מתכחשת להבטחותיה, זאת אחרי שהעבירה לחוקרים כמה קלטות שהקליטה בתא את גיתית, ושבהן יש, לדבריה, חומר לשביעות רצונה של המשטרה.

גיתית: ידעתי

ובתוך כך נודע כי גיתית איזראלוב אמרה בימים האחרונים לאנשים שונים שהיא הבינה מהרגע הראשון שמיכל חן היא סוכנת שתולה של המשטרה, המנסה להוציא ממנה הודאה, וכי בשיחות הארוכות שקיימה איתה, סיפרה לה רק מה שהיא, גיתית, רצתה שיובא לידיעת החוקרים.

ניגוד אינטרסים

עו"ד מאיר זיו, שהוא הפרקליט של גיתית איזראלוב ושל מיכל חן, אמר אתמול שהוא מתכוון להגיש תלונה ליועץ המשפטי לממשלה ולי לשכת עורכי הדין על שהמשטרה הפעילה בחשאי, מאחורי גבו, לקוחה אחת שלו נגד לקוחה אחרת שלו, דבר שהיה עלול ליצור ניגוד אינטרסים ולפגוע בעבודתו כסניגור של שתי הלקוחות בעת ובעונה אחת.

ערכה את העמוד: עדה אושפיז

120 אלף מרק נמצאו בכליו של תושב ת"א שגורש משבדיה

מאת זוהר בלומנקרנץ,
כתב "הארץ" לענייני תעופה

120 אלף מרקים גרמניים במזומן נמצאו בכליו של תושב תל-אביב (35), שגורש משבדיה לישראל ונעצר לחקירה על ידי משטרת נמל התעופה בן גוריון בלוד, עם הגיעו ארצה באמצע השבוע.

אתמול נודע, כי בתום חקירתו הוחלט להעמידו לדין באשמת הוצאה בלתי חוקית של מטבע חוץ מהמדינה. האיש נעצר על ידי שלטונות שבדיה לאחר שהגיע מגרמניה, כשברשותו תיק יד בלבד ובו הכסף. לא היו ברשותו, לבד מתתיק והמזומנים, כל חפצים אישיים או בגדים בלשהם להחלפה. תשובותיו המבולבלות לא סיפקו את שלטונות שבדיה והם החליטו לגרשו לישראל. הוא הגיע לארץ בלווית שני קצינים. בחקירתו במשטרת נתב"ג מסר החשוד גרסאות סותרות. בתחילה טען, כי מכר את דירת אמו שנפטרה בתל-אביב ותמורתה גבה 120 אלף דולר. כשמישים דולר הפקיד, לדבריו, בבנק בארץ ואת היתרה לקח עמו לגרמניה, לאחר שהמירם למרקים גרמניים "בשוק השחור" ולהמחאות נוספים. בגרמניה שהה תקופה לא קצרה. במהלך החקירה חזר בו מגרסתו זו וסיפר, כי את הכסף הוציא עבורו מישראל דוד מדרום-אפריקה, אשר בא ארצה כתייר.

מה מתבשל?

קראו החודש
ב-מזון ומטבח
כתב העת לענייני מזון, ארוח ותזונה.

עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העתונים.
המחיר: 2.50 ש"ח בלבד

קראו החודש: ★ על הפסטה וכל השאר — כתבה גסטרונומית מרכזית ★ היין האיטלקי לסוגיו ★ סיפור השוקולד השווייצרי — ממזף העטוטות המקצועיות ★ כבישת בשר ★ הכל על הזית (מילון מונחים) ★ שמן זית זך ★ לאכול בעיניים — הגשת כריכונים חלביים על לחם ★ מוצרים חדשים ★ חדשות מזון.

הפצה ע"י: "גד" — חברה להפצה.
מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

לקראת אלטרנטיבה יהודית חילונית!

נוער רצ מזמינכם לכנס נוער שיעסוק בשאלות הזהות שלנו כישראלים וחילוניים.

הכנס יתקיים בימים שישי – שבת – ראשון 28-26 בדצמבר, במלון שורש (בדרך ירושלים).

לפרטים והרשמה יש לפנות לתוחה או אלה בטלפון 03–5101847-8-9

נוער רצ

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-383838
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

מטבחים
חדרי שינה, סלונים מזנונים, פ. אוכל
תכנון אדריכלי ועיצוב פנים
דיור 2000
מול היפר כל החדש
מפרץ חיפה, צומת ק. אתא
טל 04-720720

משקיע רציני
מבקש להשקיע בעסק מתפתח בסדר גודל של 150,000 — 250,000 דולר
בהצעות מפורטות לפנות לת.ד. 36563 ת"א

להשכרה
2 עיזו/מיר/לחודש
באזור התעשיה קרית-אריה, פ"ת
שטח מקורה וסגור של 1,000 מ"ר ו-2,000 מ"ר
מתאים לאחסנת וחניית כלי רכב וכלים מוטוריים.
בדבר פרטים: ת.ד. 991, ת"א (עבור "להשכרה")

רופא שיניים!
מבצע חסר תקדים לסוף שנת המספים
קונקים דנטליים
עד 6 תשלומים
טל' 03-621386

לקשישים!
בווילה
בבעלות רופא
אווירה ביתית
בהשגחה רפואית מעולה
1000 ש"ח לחודש
03-776784

כיבוש בן 20 — יש גבול!

לכבוד ראש הממשלה,
לכבוד שר הביטחון,

אנו החתומים מטה, כולנו משרתים בחילי מילואים בצה"ל ורבים מבינינו השתתפנו במלחמות ישראל. הננו בעלי השקפות אידיאולוגיות שונות, בלתי מפלגתיים, אך מאחדת אותנו הדאגה לקוממה ודמותה של החברה הישראלית. מלחמת לבנון, ההתנחלויות, ופעולות הדיכוי בשטחים הכבושים מצביעים על חוסר רגישות לחיי אדם, על אובדן ערכים ועל אובדן חוש המציאות. הם סוגרים על אופציה לשלום עם העם הפלסטיני ושאר שכנינו, מבודדים את ישראל בעמים, ומוכיחים שממשלת ישראל מעדיפה שטחים על פני שלום.

הכיבוש השוחק את ערכינו, ותופעות של לאומנות קיצונית וגזענות הפכו למקובלות בחברה הישראלית. קבוצות טרור יהודיות מקבלות הכשר, ותורות גזעניות הפכו לגיטימיות.

נשבענו להגן על שלומה וביטחונה של מדינת ישראל ואנו נאמנים לשבועה זו. על כן אנו פונים אליכם לאפשר לנו לא לקחת חלק בתהליך הדיכוי והכיבוש בשטחים.

אביעד אבנר – רס"ל, אריה ארנון – סגן, ארק שי – סמ"ר, אשר דרור – ס', ארצי אורי – סגן, אורטר נפתלי – רב"ט, אופנהיים אריק – סמ"ר, איתן ערן – סמ"ר, איתן יוסי – סגן, אפטוביצר יואב – סגן, איציקסון פפה – רב"ט, אופיר עדי – רב"ט, אלטי דן – רב"ט, אולק מרסלו – ס', אוחובסקי גל – סמ"ר, אלטרס אלון – סמל, אוליק מרסלו – ס', אבני עפר – סמל, אנגלסק יוסי – סמ"ר, ארגמן מיכאל – רב"ט, אוחנה שמעון – סמל, בולגי רוני – סמל, ביטרס מומי – סמ"ר, בן שטרית דני – רב"ט, בינגו גרעון – רס"ל, ברק מירון – רב"ט, ברזילי מנחם – סמל, ביגלמן שמעון – סמל, ברקאי גיורא – סמל, ברגמן גדי – ס', בן הורין מרדכי – ס', בן שטרית דוד – ס', בן יוסף ספי – רס"ן, בן סעדיה אורי – סגן, בן אפרים רון – סמ"ר, ברקל אמיתי – סמל, בבר שמואל – סמ"ר, בן עמי יריב – סרן, ברמן אייל – סמ"ר, בבר יואב – סמל, בן ארצי אלכסנדר – סמ"ר, ברק עלי – ס', ברק סטגל – ס', ברזל גדי – סרן, בליך בילו – רב"ט, בצרי שלום – רב"ט, בן אורי – סמל, ברקאי מלאבי – רב"ט, בקרהולר גל – סמל, גרודזנסקי יוסף – סמל, גלעד אלי – ס', גלבר קובי – סגן, גרוס יונתן – סגן, גן בצלאל – סמ"ר, גיל צבי – סמל, גרינברג לב – ס', גורן חגי – רב"ט, גורן דורי – סמל, גורן שי – סמ"ר, גולני אמיר – סמל, גור רותם – סמל, גבעון עמוס – סגן, גוסק גבריאלה – רב"ט, גיא גליל – סגן, גודנסקי אלי – סמל, גודנסקי יורם – רב"ט, גרפינקל מריו – ס', גבאי שבתאי – ס', גרינברג אילן – סמ"ר, גן שמעון – ס', גאור מירה – רב"ט, גולדן גן – רב"ט, גליקמן שרון – רב"ט, גלבוע נתמן – רב"ט, גאון ניר – סמ"ר, גרשוביץ תומר – סמל, גרשטיין הלל – ס', גנוסר שחר – ס', דפני אבישי – סרן, דרימר נתמי – רב"ט, דולב עמרם – רב"ט, דעבר דוד – סמ"ר, דוידוביץ דניאל – סמ"ר, דוראי מרדכי – רב"ט, דותן מיקי – סמל, דרונין אנדרה – סמ"ר, דישון דוד – סרן, דוהר אמיר – רב"ט, דינה שמעון – ס', דהן אפרים – סמל, דולב עמרם – סרן, דוידי אפרים – רב"ט, הס יואב – סמ"ר, היימן רוני – סמל, היל מימי – ס', הירשפלד יוהר – רב"ט, הפמן אביב – סמל, הרץ יצחק – ס', הראל יעל – ס', הלד חיים – סמל, האי משה – רב"ט, הירש סיריל – ס', הזהבי רן – רב"ט, ורשבסקי מיכאל – ס', וקסלר גבריאל – ס', ורדיק אורי – סגן, ונגוש אבנר – סגן, וינרהלץ דוד – ס', וילנר דורון – רב"ט, וייס מרק – ס', ורשאי יובל – רב"ט, וקסלר בני – סמל, ויסברג אלה – סמל, ויזני עוזי – סגן, ואן גיינס אלון – ס', זעורא יוסף – רס"ב, זיתונה נסטור – ס', זכרי זינה – ס', זלוזן מרדכי – סמל, זיו יוסף – סגן, זהבי דני – סמל, זרל"פ רענן – סגן, חורש רענן – סמ"ר, חנין דב – סמ"ר, חבצלת נדב – סמ"ר, חוק שלמה – סרן, חוית אילן – סמ"ר, חסון אבי – רב"ט, חון פנחס – ס', טפיר אלי – סגן, טיטלבאום יוסי – רב"ט, טיטנגה יוסי – סמל, טל איתן – סמל, טנא איתן – ס', טרפיקנט יוסי – סמל, יערי אבי – סמל, ישוב יהושע – רס"ל, ישראל סטיב – רב"ט, יבין רון – סגן, ישראלי ראובן – סמל, יערי יוהר – ס', יצחקי חיים – סמל, יבלונקי אנסול – ס', יערי יוהר – רב"ט, כהן הריס – סמ"ר כהן איתן – ס', כץ פיליפ – ס', כהן איזק – ס', כהן ריו – סמ"ר, כרמון אמנון – סמל, כץ אורי – סמל, כהקידרו אתי – סמל, כץ אמנון – סמל, כהן יוסי – רב"ט, כהן רוני – סמל, לדר שמעון – רס"ב, לשם רונן – סמ"ר, לב עופר – סמ"ר, לוין מיכאל – רב"ט, לביש אילן – סמל, לוי יוסף – ס', ליפשיץ גרעון – רס"ל, ללום ארצר – רב"ט, לוי צח – סמל, לבנון ארז – רב"ט, ליבר אלי – סמל, לוי יוסף – רס"ל, לביזו דילבר – סמל, ליבנהוף קרל – סמל, ליסבון דוד – ס', לאור יצחק – ס', לביא יאיר – סמ"ר, לאור רמי – סמ"ר, לבני אשר – רב"ט, מלצר יהודה – סמל, מלצר שמואל – סמל, מוגרבי אבי – סמל, מילר מרדכי – סמל, מנוחין ישי – סגן, מילגרום יורם – ס', מאירי יצחק – סמל, מנדלסון יצחק – ס', מריק שמואל – סמ"ר, מרדכי דוד – רב"ט, מלץ אהוד – ס', מזרחי נסים – סמל, מקובר ערן – סמל, מבלוף דורי – סמ"ר, מאיר עוז – רס"ל, מנציק ברקמן – ס', מויאל דני – סמל, מסר נועם – סמל, מרגולין משה – רב"ט, מרגלית אלון – רב"ט, מזרחי נסים – רב"ט, מטר נעם – סמל, מנוחין יונתן – סמל, מנדולה יהודה – סמל, נגב דוד – סמ"ר, נבות עפר – רב"ס, נאור טל – סרן, נדר מיכאל – רב"ט, נילסון בן צבי אבי – ס', ניר רן – רס"ל, נבט דני – רב"ט, נצר רן – סרן, נאמן יהודה – רס"ן, נאור אלי – ס', נבט דני – ס', נגב דוד – סמ"ר, ניצן דוד, ספיגן גרעון – סמל, סגלר אמיר – סגן, סינו אורי – ס', סרפר צבי – רב"ט, סמואל תמר – סמל, סלמה סעיד – סמ"ר, סולוצקי פבלו – סמל, סרן מאיר – ס', סיטון דב – רב"ט, סולומון ששון – סגן, סלע חנן – סמ"ר, סול נחמיה – סמ"ר, סילברמן יוסי – רב"ט, סופר אילן – סמ"ר, סלוצקי שלמה – ס', סלע ליאור – סגן, סבל עודד – סגן, עמית רמי – סגן, עשת גרעון – סגן, עפרת יואב – קר"פ, עיני איתן – סמל, עמיר יהודע – סרן, עזר עוזיאל – רב"ט, עובדיה עזרא – רב"ט, עזרוני יואל – רב"ט, עוז אברהם – סמל, עובדיה אבי – סמ"ר, עמר אייל – סמל, פיירמן שפריר – סמ"ר, פליישמן אבי – רב"ט, פסח ראובן – סגן, פיסקר רוני – רב"ט, פינס יורי – רב"ט, פסטרנק עפר – סמל, פירלנדר אלי – סמ"ר, פרוזובסקי גד – סמ"ר, פרי אייל – סגן, פרזסקין אביטל – סמל, פלטו אביב – רב"ט, פפה אילן – רס"ל, פרמן יהודה – רב"ט, פיק ארז – רב"ט, פלאקוב עברון – רב"ט, פתר סיני – רב"ט, פתר קובי – רב"ט, פלג דני – סמל, פלג מולי – סמ"ר, פרלסטיין משה – סמל, פרוסט יוסף – סמל, פנסק יעקב – סמל, פאוזן אייל – סגן, צוזן עמי – רב"ט, צבינסקי אלברטו – סמל, ציטרנק משה – ס', צרף שלמה – רב"ט, צביון יוסי – סגן, קדרון פרץ – ס', קרטיס דוד – סמ"ר, קאופמן תומר – סמ"ר, קרמר איתן – סגן, קיטרון אוריאל – ס', קרנציק מודי – ס', קמינסקי חנן – סמל, קדוש דני – סמל, קלד ארנם – רב"ט, קאופמן דני – רב"ט, קופר משה – סמל, קרזו דב – ס', קוריצקי אילן – רס"ל, קמינר נעם – סמל, קורקרו עוזי – ס', רהב אמנון – סמ"ר, רז אמנון – רס"ל, רהט אהוד – סרן, רז מתלי – רב"ט, רובין יוסף – סגן, רותן גילי – ס', רוסברג דורון – סמל, רסנר אמיר – סגן, רז גרעון – רב"ט, רוט קובי – סמ"ר, רוזן משה – סמל, ראובה גיל – סמ"ר, רוסיאנו לוצין – ס', רביד עמרי – ס', רפפורט מרי – סגן, רבין שבתאי – סמל, רייכמן בועז – סמ"ר, רוזן אילן – ס', רוזנפלד הוליו מריו – ס', רוזמבליט מנדל – רב"ט, רבינוביץ עידו – סמל, רוזנבלט דורון, שלטי רפי – ס', שרמר מנחם – סמ"ר, שפיגל דוד – סמ"ר, שבטר דני – רב"ט, שילד יואל – רס"ל, שרש יונתן – סמל, שטאוק יונתן – סמל, שוורצמן אוסקר – טר"ש, שניצר פרנסיס – סמל, שטיגליץ לואיס – סמל, שליט אראל – סגן, שחר גיר – סמ"ר, שפירמן הראל – סמל, שורק ישראל – סמל, שבים ישעה – סמ"ר, שטינברג חיים – סמל, ששוני ראובן – סמל, שמש גקי – רב"ט, שול יוסף – סגן, שיף עמי – סמ"ר, שוסטר יצחק – ס', שקדי יהושע – סגן.

חתימות ותרומות לכיסוי הוצאות הפירסום אפשר לשלוח לת.ד. 4172 ת"א

הדמות נשית מאד
פגון האופנה מקיבוץ צרעה

בואי להתחדש
בדגמי סתיו-חורף 86/87
בחנות המפעל

· שמלות · חולצות · חצאיות · מכנסיים
בסגנון מקורי וייחודי.

חנות המפעל בקיבוץ צרעה (ליד בית שמש ומערת הנטיפים)
פתוחה 7 ימים בשבוע 10:00 - 16:00
יום ו' 10:00 - 12:00
טל. 02-918237

אופנה נשית מאד
פגון
אנו מבברים בתיום ישראלים יחיה

רינה נקש הגישה בקשת גט על תנאי נגד בעלה

אם יחליט בג"ץ לאשר את החלטת שר המשפטים שלא להסגירו - תבוטל הבקשה

(ע). רינה נקש הגישה אתמול לבית-הדין הרבני בירושלים בקשה למתן גט על-תנאי נגד בעלה וי ליאם נקש, המבוקש בצרפת. כך עולה מבקשה שהגישה לבג"צ להצטרף, כמשיבה, לעתירת חברי הכנסת נגד החלטת שר המשפטים שלא להסגיר את בעלה לצרפת.

את הבקשה לגט על-תנאי הגישה בטענה כי אם יוסגר בעלה לצרפת תיותר עגונה. אם יחליט בג"צ לאשר את החלטת שר המשפטים שלא להסגירו — תבוטל הבקשה.

רינה נקש גם מבקשת מבג"צ לבטל את צו הביניים האוסר את שחרור בעלה מהכלא עד החלטת בג"צ בעתירה. "גם אם תבוטל העתירה, כפי שהמבקשת מקווה, וגם אם ייעשה הצו-על-תנאי להחלטי, זה יהיה מוטה המבקשי" באות לה ולבעלה לאפשר להם לחיות לשוות לתקופתמה חיי משפחה מאושרים, ביחד", נטען בבקשה.

רינה נקש טוענת עוד, כי לעותרים אין כלל מעמד בהגשת העתירה.

לרינה נקש שתי בקשות חילופיות לבית-המשפט הגבוה לצדק: לאשר את החלטת שר המשפטים שלא להסגיר את בעלה או להימנע מלקבוע כי בעלה יוסגר לצרפת עד לפתרון מעמדה האישי ועד למתן הגט.

היא טוענת כי היא עלולה להיפגע מהחלטה בג"צ אם יחליט להסגיר את בעלה לצרפת, בכך היא מנמקת את הבקשה להצטרף כמשיבה לעתירות.

נעצר חשוד בנסיון לבעול ילדה בת 7

(ע). שופטת בבית-משפט השלום בבאר-שבע ציוותה אתמול לעצור אדם החשוד כי ניסה לבעול בכוח ילדה בת 7 שנים.

נציג המשטרה ביקש מבית המשפט לעצור את אלחנן תנאמה, בן 27, מבאר-שבע, החשוד שביום שני השבוע פיתה בשעת ערב את הילדה לבוא לדירתו ושם ניסה לבעול אותה בכוח.

לדברי נציג המשטרה, צעקה הילדה, אך החשוד סתם את פיה ורק בקושי רב הצליחה להימלט מידיו.

הנאשם הכחיש את החשדות שהועלו נגדו וטען שזה לא היה ביקורה הראשון של הילדה בביתו.

בג"צ מותח ביקורת

(ע). דברי ביקורת על נציב שרות בתי-הסוהר היוצא, רפי סויסה, ועל שר המשטרה, חיים בר לב, כלולים בנימוקי בג"צ להחלטתו בעניין עתירתם של שלושת קציני שרות בתי-הסוהר, שהודחו מתפקידיהם על ידי רפי סויסה.

כזכור החליט בג"צ לפני כשבועיים, שיש להחזיר את שלושת הנדחים לתפקידיהם הקודמים ועתה פורסמו נימוקי ההחלטה הזאת.

קובעים השופטים בנימוקיהם: "מצאנו כי העברת העותרים מתפקידיהם נעשתה תוך הפעלת הסמכות של הנציב שלא כדין,

השופט יבקר חוסים ב"רוחמה" בקשר למשפט 8 ממטפלי המוסד

הוגשו כתבי אישום על התעללות מינית בחוסים

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בכפר סבא

יהודה פרגו, שופט בית-משפט השלום בכפר סבא, יסייר בעשרים בפברואר במוסד החוסים "רוחמה" בכפר סבא, כדי לראות את החוסים ששמם נקשר בכתבי האישום וכן לעיין בתיקים האישיים הרפואיים. השופט החליט על כך בעקבות פניית עורך הדין, עלי כהן, המייצג חמש מן הנאשמות בפרשה.

השופט החליט, כי לאחר הסיור יקדיש שלושה ימים רצופים למשפט זה.

אתמול הוקראו בבית-משפט זה כתבי האישום, הכוללים עשרים ושלושה סעיפי אישום, כנגד שמונה נאשמים ששימשו כמטפלים במוסד "רוחמה" והחשודים בהתעללות מינית בחוסים.

הנאשמים שנגדם הוגשו כתבי האישום הם: מול אוחנונה, אליס סויסה, מריאנה גבע, רחל ביטון, רותי דיין, זכייה וואנונו, מחמוד נסראת ודונלד מרכוס.

נגד מרכוס עומדים תשעה אישומים בגין תקיפה, איומים, הכבות כלפי חוסים. כל הנאשמים הודו שעבדו במוסד, אך כפרו באישומים שיוחסו להם.

מול אוחנונה ביקשה להבהיר לבית-המשפט, כי שימשה עובדת ניקיון במוסד ולא מטפלת.

לעצם ביקור השופט במקום הסכימו כל הצדדים, כולל התובעת, מירי דיסקין.

יצויין כי האווירה אתמול בבית-המשפט היתה רגועה. באולם בית-המשפט נכחו גם עובדים מהמוסד וכן יושב ראש ועד העובדים, משה אפרון.

„בזר שטיחים" אשר
רח' דיזינגוף 184 ת"א
המרכז לשטיחים פרסיים וסיניים!!!
למכירה: שטיחים פרסיים סיניים
בוכרה בלוצ'סטן קווקז קשמיר
אפגן ושטיחים טורקיים.
שטיחים עתיקים!!
ושטיחים במחירי הזדמנות!!!
„בזר שטיחים" אשר
ת"א דיזנגוף 184 טל' 243598
190 טל' 234580

בשיתוף מועדון מטיילי מעריב
עם
לדרום אמריקה עם נאות הככר
5 מסלולים מחמש זויות שונות בתקופת הקרנבל
★ מפטגוניה וארץ האש לקרנבל 35 יום. יציאה 3.2.87
★ לארגנטינה, בוליביה, פרו וברזיל 35 יום. יציאה 4.2.87 (סיום בקרנבל).
★ לברזיל, פרו בוליביה וארגנטינה 34 יום. יציאה 24.2.87 (פתיחה בקרנבל).
★ 3 קרנבלים בברזיל 18 יום. יציאה 23.2.87
★ לארגנטינה וברזיל 15 יום. יציאה 20.2.87
ירושלים: רח' קרן היסוד 36, טל. 636494, (02)699385 תל-אביב: רח' הירקון 252, טל. 3-(03)546311 חיפה: רח' הרצל 61, טל. (04)671292 ואצל סוכן הנסיעות שלך

הלוח הארצי

הארץ חדשות

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל. 03-371261.
המחיר למודעה 42 ש"ח
המחיר למילה 5.25 ש"ח
המחירים כוללים מע"מ

חדשות | העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן הדרום | הלוח הבטוח

הלוח הארצי | כלהעיר | ירושלים

דירות למכירה

4 חדרים

וילות ובתים

קבלנים מציעים

דירות למכירה

3–3.5 חדרים

2–2.5 חדרים

1–1.5 חדרים

דירות להשכרה

● בכפר הדמשמרוני 4 בדירה בדר־ ישלים ק"ש 2.5 (7870) 057-990624

דירות מרוהטות

דירות בדמ"ב

ביקוש דירות

דירות בשכ"ח

מכוניות

מכוניות כללי

● חינם מודעה כשמודיעים מכוניות בלוח הארצי ב"פרסום שיטה" שמעונים 1

אודי

אוטוביאנקי

אופל

אלפא

אלפא רומיאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולוו

טלבוט

מנדרים

מרקמורים

לנציה

משאיות

מסחריות

מרצדס

סובארו

סוסיתא

סוזוקי

סיאט

סיטרואן

מודעות ללוח הארצי
פרסמו באמצעות
שיטפון
קבלת מודעות ללוח הארצי
לבעלי כרטיס אשראי "ויזה" ו"ישראכרט"
פרסום שיטה
02-244543, 243076, 244564

هكذا من الاصل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

המשך ירושלים

פולקסוואגן

פורד

פיז'ו

רנו

פיאט

הצעות עבודה

ביקוש רכב

אופנועים

חוק ההזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א–1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

תיווך

מגרשים

א.א.ר.א.ס.

חבר

דואר

תינוק

שחרות ומפולות

עסקים

מציעים למכירה

מכרי תעשייה

הלוואות

רהיטים

מחשבים

מערכות קול

פסנתרים

צילום

קרן־אור
מעבדה לתיקון מצלמות
* תיקון כל סוגי המצלמות
* מבזקים * מקורי שקופיות
* מצלמות וידאו * מכונות הכולה * מכל אביזרי הצילום
שעות: א׳–ה׳ 9.00–17.00, ו׳ עד 12.00
בן יהודה 5 קומה א׳ טל׳ 240674

מורים

מקררים

שיפוצים

חקלאות

בעלי חיים

בריאות

טיולים

מלווים

כלי נגינה

וידיאו

מכונות כתיבה

קיט ונופש

חימום והסקה

קונים

שידוכים

הכרזות

לוח קיר

אופניים

בעלי חיים

וידיאו

חימום והסקה

שחרות ומפולות

פיזיקה

קורת גג

שיעורים פרטיים

כלי־נגינה

מוצרי חשמל

מחשבים

מכונות כביסה

מערכות סטריאו

מקררים

רהיטים

שונות

תנורי אפיה

כאן הדרום — הלוח הארצי — אזור הדרום

דירות למכירה

דירות בשכ"ת

ביקוש דירות

מכוניות

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3 — 3.5 חדרים

2 — 2.5 חדרים

אאודי

אוטוביאנקי

אופל

אלפא רומיאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

וולוו

סובארו

סוסיתא

סימקה

פולקסוואגן

[illegible]

הלוח הארצי

הארץ חדשות

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143, ת"א
ZAMLER
טל: 03-235924

המשך אזור הדרום

פורד

● קורטינה 1300 ג'יאל 1982, מצב מצויין 45.000
051-30012
172250273

● אסקורט 1100 ראשונה. ג'יאל 85, ק"מ. מחירון 35.000
051-53870
173329273

● קורטינה 1300 ג'יאל 1982, מצב מצויין 45.000
051-30032
170927187

רנו

● רנו 4 1979 במצב מצויין, לא בשבת
172407277

מסחריות

● טנדר פורד 1981 1600 מצב טוב לשבת.
051-91498 ,051-39372
171110273

סובארו

● סובארו 1300 טנדר לשנה, מצב טוב
051-34863
171706187

פיאט

● פיאט 131 אוטומט 1978 1600 טורבו
051-36998
174904043

● פיאט 125 1972 אוטומט בחוף מצב טוב
051-34016
173831118

● פיאט 124 ספיישל 1974 מצב טוב אבנר 051-34367
173859118

● ריטמו 1300 1981 10 חודשים
051-25925 051-27437
174020118

פיג'ו

● מג'ו 104 מודל 82 50.000 ק"מ
172755387 055-54919

● פיג'ו 505/ג'יאר 1983, 42.000 ק"מ
055-52617
172011273 055-51347

● פיג'ו 504 82 מחיר 055-29509 לא בשבת
172351273 055-29289

● פיג'ו 504/78, מצב לשבת. יבוא אישי.
051-34625 ,051-23408
172600273

עובדי סעד

● לחברה ציבורית דרוש/ה עובד/ת סוציאלי/ת מוסמך/ת.
182347048

● להשכרה אפליקציה לפנות: 051-39281 לא בשבת
171020188

מורשים

● באשקלון אזור התעשיה דרוש פוקר 100 כ"ר ... 051-9644508
175308118

חקלאות

● למכירה הצבה שרובה ללול
055-93384 קטם חזי דורם
172710118

● בהזדמנות טבעת אישית מסק ...
051-48791
177530188

שידוכים

הברזות

● הברזות במבחן זוג שלי/י 20 מ"ר
172807118

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי או מהות של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

ביקוש עבודה

● מעונינת לעבוד בבוקר מנהלה או כל עבודה
355-22104
175203047

מציעים למכירה

רהיטים

● למכירה סט סלון במצב מעולה לא בשבת 051-38637
171357188

נהגים

● דרושים נהגים מקצועיים למשאל
175617118

שוחות ומספרות

טכנאים

הלוח הארצי העיר צומת השרון תל אביב גוש דן והשרון

דירות למכירה

קבלת מודעות ללוח "העיר"
לא מכרת - לא שילמת
"רשפים"
טל 371622
מכבדים ויזה ישראכרט ודיינרס

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

קבלנים מציעים

שגיב
חולון
שנקר 47
קומה א'
בחולון, ברחובות בראשון ולבנון בשלב מתקדם, בבניה - דירות איכות בנות חמישה חדרים עם אפשרויות לכניסה מהירה. שש דירות בלבד בכל בניין. פרטים במשרד.

תל אביב

4 חדרים ויותר

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז

דירות גג

● ברחוב שקט, קוטג' מפואר וחדרי ... 430908-7
● בהרצליה פיתוח, וילה מפוארת ... 430908-7
● ברמת השרון, בהרחבה, וילה מטופחת בסביבה ירוקה. 430908-7
● בגבעת ת"א, ברחוב שקט, קוטג' מפואר ותוספות. 430908-7
● בירושלים, ברובע היהודי משקיף לכותל ... 03-430908-7
קונקשיין
ייעוץ, ניהול ושיווק
פרוייקטים: 03-430908-7

דיור פלוס
● ברחובות - פנטהאוז מפואר + גג במקום מרכזי 08-453055
● ברחובות - במוסקוביץ, 4 מרווחת + גג ... 08-453055
● ברחובות שלוש וחצי גדולה ... 08-453055
● ברחובות בעקבה 4 וחצי ... 08-453055
● ברחובות באזור דוגל 3 ... 08-453055
● ברחובות ברובע, למסחרה עסק ... 08-453055
● ברחובות דירות למכירה/השכרה ... 08-453055

וילות ובתים

מהפכה גדולה במודעה הקטנה
רק בלוח העיר
לא מכרת
לא שילמת
כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש.
אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה
בקשות ביטול יתקבלו בלוח העיר בימים א'-ד' בין השעות 8:00-15:00
טל' 03-371261

مكنز من الاجل

הלוח הארצי הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

1—1.5 חדרים

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

4 חדרים ויותר

מרכז הלמידה
שיעורי עזר

מכירה השכרה
דירות וחנויות
בשיטת
"קאופמן יעקב"
דיזינגוף 171 ר"ג
03-778824

קבלת מודעות
ללוח ה"עיר"
לא מכרת — לא שילמת
"רשפים"

בעל דירה!!!
חינם!!!
03-234337
03-224004

גוש דן

חולון ובת"ים

איזור השרון

אנגלו-סכסון
כפר-סבא
052-441531

● במרכז 4 חדרים, ק"ב + מעלית בבנין חדיש. 74,000.-

● במרכז כפר-סבא 5 בבנין קטן ק"ב + מעלית. כניסה 85,000.- כולל .01/87

● בכפר-סבא באזור שקט 3 חדרים. 59,000.- 052-25381

● בכפר-סבא 5, 143 מ"ר ק"א. 90,000.-

● בכפר-סבא קוטג' מקסים, 450 מגרש + תוספות 190,000.-

● במרכז מטרופולין יחודי עסק לכניסה מיידית. אנגלו-סכסון. 140,000.- 052-25381

המשך ת"א גוש דן והשרון

2—2.5 חדרים

4 חדרים ויותר

ראשל"צ

1—1.5 חדרים

2—2.5 חדרים

4 חדרים ויותר

1—1.5 חדרים

נתניה

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

דירות בשכ"ח

3—3.5 חדרים

דירות בדמ"פ

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

ביקוש דירות

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

מכוניות

קבלת מודעות
ללוח "העיר"
לא מכרת — לא שילמת
"רשפים"
טל' 371622
מכבדים ויזה
ישראכרט ודיינרס

050-22037 ARIS
ארי"ס
"אריס" התחברה הגדולה בישראל ליבוא אישי

אאודי

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

מהפכה גדולה במודעה הקטנה

רק בלוח העיר

לא מכרת
לא שילמת

כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה.

בקשות ביטול יתקבלו בלוח העיר בימים א'-ד' בין השעות 8:00-15:00 טל' 03-371261

מבצע לא מכרת לא שילמת

זקוק דחוף למודעה?

לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

מודפון

مكذا من الاصل

הכוס הארצי | הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

ג'יפים

דייהטסו

ווקסהול

מלבס

לנציה

וולוו

מוריס

מיני מיינור

מרצדס

נ.ס.או.

סאאב

סובארו

סיאט

סימקה קרייזלר

פולקסואגן

סיטרואן

פורד

פיאט

סוזוקי

סוסיתא

מחירון המכוניות בעריכת מגזין אוטו

79 מחיר מומלץ	79 מחיר שוק	80 מחיר מומלץ	80 מחיר שוק	81 מחיר מומלץ	81 מחיר שוק	82 מחיר מומלץ	82 מחיר שוק	83 מחיר מומלץ	83 מחיר שוק	84 מחיר מומלץ	84 מחיר שוק	85 מחיר מומלץ	85 מחיר שוק	86 מחיר מומלץ	86 מחיר שוק	דגם
																קטנות
6.3	5.9	7.2	6.7	8.1	7.8	9	9	10	10	11.2	12	12.4	13.3	13.8	14.3	אוטוביאנקי
7.5	6.2	8.4	7.5	9.1	8.6	10.4	9.8	11.4	11	12.5	13	14	14.9	15.5	16	מיני מיינור
8.3	8.6	9.4	10	10.7	12	13.4	13.6	15.5	15.6	17	17	18.8	19.7	21.8	22	פולקסואגן פולו
7.6	8.5	8.9	9.8	10.3	10.6	11.3	12	13	13.7	14.8	15.6	16.8	16.5	19	17.1	פורד פיאסטה
6.8	7.1	8.1	8.5	9	9.6	10	10.6	11	11.6	12.6	12.6	14	13.7	–	–	פיאט 127
–	–	–	–	–	–	11.1	8.7	11.5	9.6	13	10.4	–	–	–	–	פיאט פנדה
–	–	–	–	–	–	–	–	14.4	12.4	16	13.7	17.8	15.4	19.8	18	פיאט אונו 55
–	–	–	–	–	–	–	–	15.3	14.7	17	16	18.5	18.5	20.6	21	פיאט אונו 70
7.4	6.3	8.7	7.5	9.7	9	11.4	10.8	12.6	12.4	14	14	–	–	–	–	פיג'ו 104
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	17	17	18.5	18	21.6	20.1	פיג'ו 205 1.1
5.9	6.4	6.6	7.2	7.7	8.3	9.1	9.1	10.7	10.5	12.6	11.5	14	14	–	–	רנו 4
7.8	7.7	9.2	8.5	10.2	10.1	11.4	11	13.4	12.1	15.1	13.5	16.8	16	21	18.4	רנו 5 1.1
																קומפקטיות
7	8.5	12.1	11.7	13.4	13	15.5	18.3	18	20.5	20.1	23.5	25.7	25.5	28.3	27.5	אופל קדט 1.3
9.4	6.8	11.8	8.2	13.4	9.8	14.9	12.5	16.5	14.5	–	–	–	–	–	–	אלפא־סוד 1.2
–	–	–	–	–	–	–	–	9	12.8	10.9	14.7	14.3	16.3	17.4	17	סיאט רונדה 1.2
6	3.4	7.5	6	9	7.2	10.4	9.4	11.5	11	13	12	15	13.5	17	15	סיטרואן דיאן
8.9	6.7	10.5	7.8	12.3	11.1	13.7	13.2	15.3	16	17	18.1	19	19.5	–	–	סיטרואן GSA
4.3	4.5	5.4	6.7	6.7	8.5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	סימקה 1100
7.9	10.1	8.9	11.5	10.1	13.3	11.6	15.5	13.6	17.2	16.1	19.8	18	21.5	–	–	פולקסואגן חיפושית
12.5	12.2	14.2	15.2	15.7	17.8	16.8	19.5	19.5	20.5	23.8	23.1	27.1	24.3	31	28.3	פולקסואגן גולף 1.3
14.9	14.6	16.6	16.5	19.2	18.7	22.7	22.6	27	28.3	33	30.6	37	33	43	39	פולקסואגן גולף 1.6
7.3	8.6	8.6	9.7	12.4	15.4	14.5	17	17.1	18.4	20.2	20.4	17.2	19	19	20	פורד אסקורט 1.3
7.7	6.4	8.6	7.5	9.5	8.5	11.2	9.7	–	–	–	–	–	–	–	–	פיאט 128
7.5	7	8.3	8	9.3	9	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	פיאט 124
9	9	10	10	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	רנו 12 1.3
8.9	6.6	10	7.8	11.5	9.9	13.6	12.1	16	14.5	–	–	–	–	–	–	רנו 14
–	–	–	–	–	–	–	–	12.7	13.2	15	15.7	17.7	18.1	20.8	19.6	רנו 11 1.1
																משפחתיות
13.4	11.8	14.9	14	16.5	18.3	18.3	21	20.4	25	23.2	26.7	26.4	28	30	31.5	אודי 80 1.3
16.5	13.6	19.4	16.5	21.5	21.3	25.2	23.8	28.7	29.1	33.7	33.2	39.5	38.6	45	43.5	אודי 80 1.6
–	–	–	–	–	–	17	21	19.5	23.8	22.6	27.4	25.9	29.8	30	31.5	אופל אסקונה 1.3S
8.9	12.8	10.5	16.6	11.7	19.5	23.7	23.6	27	25.5	30.6	30	34.8	35	40	39	אופל אסקונה 1.6
15.8	13.4	18.6	16.3	20.6	23	22.9	26	30	34	34	37.5	38	40	44	42.5	ב.מ.וו 316
16.4	18	18.6	21	21.6	26	25.4	29	34	38.4	39.5	43	45	46.5	52	50	ב.מ.וו 318i
–	–	–	–	–	–	10.8	13	12.7	15.2	14.9	17	17.6	19	20	22	דייהטסו שארמאנט 1.3
7.4	8.6	8.9	12.2	10.2	14	12	16.6	13.9	16.8	18	18.5	20.1	21.5	22.5	23.5	סובארו 1.3 (1.4)
8.7	10.3	10.8	12.7	12.8	14.4	15	16.6	18.2	20	21	23.2	26.3	25.9	29.7	28.9	סובארו 1.6
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	37.2	34	42.2	37	סיטרואן BX16
–	–	13.2	12.6	14.5	13	15.8	14.5	18.5	19	23.8	21.8	27.1	24.7	31	27.4	פולקסואגן ג'טה 1.3
15.1	13.7	17.8	16.8	21	21.5	24	24.5	27.3	28.1	31.2	33.2	35.5	37.4	40.5	41.9	פולקסואגן פאסאט 1.6
9.6	9	11.8	12	13.2	14	15	16.3	–	–	–	–	–	–	–	–	פורד קורטינה
–	–	–	–	–	–	–	–	28	26	31.5	30	37	35	40	38	פורד סיירה 1.6/1.8
9.1	8.4	10.6	10.4	11.3	11.3	13.1	13	16	15.3	20	16.9	–	–	–	–	פיאט 131 1.3
10.4	9	11.6	10.5	12.9	12.7	14.6	13.6	17.3	15.5	20.3	18.5	23.4	22.5	27.2	25.5	פיג'ו 305 1.3
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	28.8	31	32.5	34.5	37.4	37	פיג'ו 305 1.6
–	–	–	–	–	–	8.7	11.5	10.3	13	12.6	15	15.3	16.5	18.7	18.2	רנו 9 1.1
–	–	–	–	–	–	13.5	14	17	16.4	21.1	18	25.7	22.5	31	28	רנו 9 1.4
11.2	6	13	7.5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	רנו 16 TX
9	8.5	10.5	9.6	11.3	11.6	14.1	14.1	16	18	19	23	–	–	–	–	רנו 18 1.4
10.2	9.7	11.9	11.7	13.5	12.8	15.8	15.6	18	20	23	23.6	27	28.6	–	–	רנו 18 1.6
																סאלון
11.8	11.9	13.4	14.9	16.4	19.7	18	20.9	–	–	–	–	–	–	–	–	אודי 100 1.6
–	–	–	–	–	–	–	–	39	40	45.5	47	50	54	56	55	אודי 100 1.8
15.5	17.8	18.3	20.8	21.5	26	26.8	29.7	32	34.6	37.6	42.2	46	46	53.9	50	ב.מ.וו 518
30	28	37	34	46	40	58	50	70	66	88	88	103	97	122	115	ב.מ.וו 728i
13.8	17.7	16.3	20.3	19.2	23.3	22.5	26.2	26.5	29.4	31.2	35	35.8	40	42.5	44	וולבו 240 1.8
19.5	21.8	22.9	25.3	26.2	29.8	30	33.8	35.3	40	41.5	49	48.8	54	57.3	59	וולבו 240 2.0
–	–	–	–	–	–	–	–	61	66	75	78	89	96	111	112	וולבו 760
–	–	–	–	–	–	–	–	57.5	66	67.5	89	79.5	99	93	112	מרצדס 190E
28.4	32	33.5	38	38.3	42	45	50	59.2	67	67	83	85	100	100	110	מרצדס 200
41	61	50	74	58	87	77	108	90	115	105	134	125	142	150	165	מרצדס 280S
8.5	8.2	10.5	9.5	12.7	14	14.8	18.3	17.9	22.8	22	28	–	–	–	–	פיאט 132
10.5	11.5	12.5	15.5	14.8	18.9	17.5	22.2	20	25	24	30	29	36	35	38	פיג'ו 504 1.8
–	–	16	16.6	18.3	20	20.9	25	24.6	29	28.9	35	36	39	42.5	40	פיג'ו 505 1.8

"מחיר השוק" משקף את המחירים בשוק המכוניות.

"המחיר המומלץ" הוא המחיר המומלץ ע"י מומחי "אוטו" עפ"י קריטריונים של איכות, טיב ואמינות הרכב.

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

איתור רכב גנוב

ביקוש רכב

בית־ספר לנהיגה

חלפי רכב

מ ל פ ו נ י ם
למכוניות

מ כ ו נ י ו ת
להשכרה

שרותי רכב

הצעות עבודה

רנו

פורדים

משאיות

טרקטורים

קרוואנים

● קרוואן 7 מיטות הריס תצבת הנץ 6,000 דולר 03-742529 210309242

● עגלה נגררת, תקנית חרשה + טסט + מעצורים. 052-35084 183626271

● קרוואן 4 מיטות 1986 + מגן תוספות 06"225628 113853042

● למכירה קרוואן מרווח + מגן במקי מסודר כמכירה 03-768277 112843118

אופנועים

● הונדה סי־אקס 500 80 03-457650 055-92776 175408248

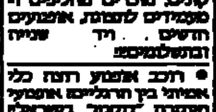

● אופנועים וחלקים ... חדשים ... ובתשלומים

● רוכב אופנוע רוצה כלי ... "דוקטור" בישראל ... 650 כביש (ספורט) 650 ...

מסחריות

פיג'ו

לוח דנאל

דנאל

החברה לשרותי כח־אדם

★ מתלקת הטכניון
★ מהנדסי תעשיה וניהול
★ מהנדסי אלקטרוניקה
★ מהנדסי מכונות
★ טכנאים
★ עובדים

למתאימים: שכר גבוה במיוחד ותנאים סוציאלים הכוללים: חופש, הבראה, ימי חג, מתנות, ביגוד, ביטוח מנהלים ועוד.

בדבר פרטים נוספים לפנות לסניפנו:

תל־אביב
רח' גורדון 88 טל': 222266, 245541, 03-240878

רחובות
רח' הרצל 187 בפסגי טל': 08-455904

ירושלים
רח' בן יהודה 7 טל': 02-242801

אשדוד
רח' רוגוזין 8 טל': 33644, 055-32221

גזירה ותפירה

לקליטה בקיבוץ מתארגנת קבוצת רווקים/ות ומשפחות בעלי השכלה ומקצוע בגילאים 20-32 מצרפים סטודנטים שנה אחרונה 03-216015, 03-262521

גנן יחסי אנוש
דרושים עובדים ומטפלים לעבודה מלאה וחלקית, בכל תחומים ...

קיבוצי התק"ם קולטים

(לא בשכירות)

מורים/ות לכל הכיתות, אחיות, מנהלי חשבונות וטכנאים/הנדסאים בענפי החשמל, האלקטרוניקה, המכונות והמחשבים. בעלי משפחות (עד גיל 38) ורווקים/ות בוגרי צבא בגילאי 22-28

קבלת מודעות ללוח "העיר" לא מכרת — לא שילמת "רשפים"

אחיות

מהפכה גדולה במודעה הקטנה

רק בלוח העיר

לא מכרת
לא שילמת

כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה

בקשות ביטול יתקבלו בלוח העיר בימים א'-ד' בין השעות 8:00-15:00 טל' 03-371261

מכדמ"ן الاحل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

מכונאים / הנדסאים

דפוס

הנהלת חשבונות

חשמל / אלקטרוניקה

מזכירות

נהגים

ספרים/יות

עובדי מתכת

סוכנים/ות

מוכרים/ות

נערים

מחסנאים

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או הורות, אלא אם אופי או מהות של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

שרטטים וגרפיקאים

רפואת שיניים

עובדי סנדוויץ'

עורות ומספלות

"דרור"
שרותי אופר, מטפלות, עוזרות, פיזיותרפיסטיות אחיות
03-290911

פועלים/ות

פקידים/ות

מנפאור

תינבור

או.אר.אס

חבר (חבר המתרגמים)

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

ביקוש עבודה

חבר
המרכז הגדול לכוח אדם מקצועי

- בלוד - מאפייה + הזנסה לעבודה מלאה (עד 18.00) עבודה מיידית + שכר גבוה.
- דרושות כתבניות אנגלית מנוסות + סלקט רצוי ידע במעבד תמלילים לעבודה מיידית + תנאים טובים.
- דרושות כתבניות מנוסות בלבד: למעבד תמלילים א.ב.א.מ - פ.ס.י. וכו'. שכר גבוה.
- דרושות כתבניות עברית/אנגלית מנוסות בלבד לעבודות מיידיות.
- מהנדס כימיה - בעל רקע בתחום הקוסמטיקה.
- מהנדס יצור עם ידע במיכשור - לתפקיד מנהל תפעול.
- חשמלאי מוסמך/הנדסאי חשמל - לחלקת אחזקה + נסיון של שנתיים לפחות.
- חרט למחלקת אחזקה - נסיון של שנתיים לפחות.
- מלחימות/מתחוסות מנוסות באזור לוד, רמלה, פתח תקוה, נסיון של שנתיים לפחות.

חבר המתרגמים: בן יהודה 100 ת"א
טלפון: 03-221214
שעות הקבלה 09.00-14.00

עסקים

קבלת מודעות ללוח ה"עיר"
לא מכרת – לא שלמת
"רשפים"
טל' 371622

מחסנים

בתי מלאכה

אולמות

משרדים

קיבלנו מלאי קולבים
למעילים לחורי תוצרת חוץ לחנויות, לסוחרים ולסוכנים עצמאיים. אריזה עץ במידות שונות
03-839083

חנויות

הלוח הארצי הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

מגרשים

מבני תעשיה

משרדים

הלוואות

מקור ההלוואות
★ הלוואות
לשכירים קבועים
לרכב חדש ומשומש
נכיונות צ'קים
ושטרות מסחריים
טל. 03-650527/8

ניתן

מציעים למכירה

קבלת מידעות ללוח "העיר"
לא מכרת — לא שילמת
"רשפים"
טל 371622
מכבים 17
ושארבים בדיוק

קרחת?
פתרון מהפכני
לבעיות שיער בשיטה
אמריקאית חדשנית
יעוץ ובדיקה ללא תשלום
03-297839

חימום והדברה

שיפוצים

שירותים

הקלאות

אותיות דביקות

מוצרי חשמל

צילום

"מצלמות העיר"
בככר נמיר (בפסג)
מבצעי סוף שנה
מפתיעים
03-287011, 03-280532

ריפוי הדיה

פיזיותרפיה

ציוות והאזנה

בריאות ימהפלה

ניקוי ופוליש

הלבשה והנעלה

פיסנים

מלונות ונופש

ציוד אלקטרוניקה

מסחר

מקררים חשמליים
להשכרה ומכירה
תוצרת הוץ והארץ
רחוב 37 ת"א 03-224627
דרוש לנו
טכנאי קירור עצמאי

ספרים

מערכת ספריאו

דהיפים

כלי נגינה

חב' ויזנר אינטרנשיונל
הפצת מוזיקה
מחפשת כותבי שירים,
זמרים עם חומר מקורי
לשוק הפופ באירופה
רציניים בלבד ישלחו
קסטה מוקלטת או תווים
לת.ד. 689 הרצליה 46105

מחשב

מהפכה גדולה במודעה הקטנה

רק בלוח העיר
לא מכרת
לא שילמת

כל מודעה מתפרסמת ללא
תוספת מחיר אפילו חודש.
אם אחרי חודש עדיין לא מכרת
יוחזר לך כספך בחזרה

בקשות ביטול יתקבלו
בלוח העיר בימים א'-ד'
בין השעות 8:00-15:00
טל' 03-371261

هكذا من الأهل

مكدزمن الاجل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

ברצונך להיות זמר/ת?

פנה למכון להכשרת זמרים/ות בהדרכת צבי כספי 03-658184

עלון "קשר"

עלון הפנויים/יות מס' 1 בישראל

כ־5500 פנויים/יות, שני משרדים, צוות מקצועי ומיומן, 10 שנות נסיון. והחשוב מכל כ־175 פנויים/יות מצטרפים מדי חודש בעלוני "קשר" במודעות ספורטות מאוד (עם סלפונים) מחכים לקשר איתך.

* מחיר השרות לסחוקי כרטיס חבר 25 ש"ח בלבד.
* כרטיס חבר ניתן לרכוש תמורת תשלום חד פעמי של 88 ש"ח

אין צורך להמתין מראש להזמנה. רק טלפן הזמן! העלונים נשלחים בדואר במעטפות סגורות ללא זיהוי השולח

03-733994 04-446023 9 עד 21 גם בשבת

רוצים לקנות

וידאו

חיות בית

הכרויות

בת־זוג

בן־זוג

אמנות

ציפוי אמבטיות

הודעות לציבור

חימום והסקה

שידוכים

מיסים

שיעור

קשר אסטרולוגי

לפנויים ולפנויות

העתק מפה אסטרולוגית אישית ונשלח למשתתפים

הכוכבים הגבוהים ביותר למציאת בן/בת הזוג האידיאלי/ת!!!

חוגים

קח־תו חצי חינם

קבלת מודעות ללוח "העיר"

לא מכרת – לא שילמת

"רשפים" טל' 371622 מכבדים ויזה ישראכרט והיינרס

מכונות כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

מלווזיות

מדיחי כלים

קח

תן

סידות

ספר

לא מכרת לא שילמת

לוח העיר

פרסום און

885-885

להרהיטי גליל נהריה דרושים

נגרי רהיטים מעולים

תנאי שכר מצוינים למתאימים.
5 ימי עבודה בשבוע הסעות מסודרות.
ארוחות חמות.
לפנות טלפונית 920868

למוסך צפון כפר תבור דרושים

• **מכונאי טרקטורים**

• **מכונאי רכב: דיזל/בנזין**

בעלי ניסיון בלבד יפנו לעמיר טל' 067-66822 או למוסך באזור תעשיה כפר תבור

לחקר ימים ואגמים לישראל בע"מ דרושה/ה

ביוכימאי/ת

יועדפו מועמדים בעלי תואר שני ונסיון בביולוגיה מולקולרית.
לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון לת.ד. 8030 חיפה.

להרהיטי גליל נהריה דרושה

הנדסאית/ טכנאית

עץ, ארכטקטורה או עיצוב פנים.
רצוי ידע וניסיון בענף הרהיטים משרה חלקית.
לפנות טלפונית 04-920868

דרושים

* **קלדניות דיסקטים** שנתיים ותק
* **מסגרי מרכב** יוצאי צבא, בעלי נסיון.

העבודה בחיפה ובאזור הקריות.
המעוניינים יתקשרו ל־04-549213 או 04-549215

דשן גת

מפעל לייצור דשנים נוזליים

מודיע

מס' הטלפון שלנו

051-881661

נצא לאכול

ספרדית מקורית

• פאב ומסעדה דון אלברטו המסעדה היחידה בארץ למאכלים ספרדיים פאייה טורטיה כריסקוס והאוירה ספרדית מקורית מבינים במקום פיצות מיוחדות אירועים עד 80 איש פתוח 13.00-01.00. דיזנגוף 277 טלפון: 443927.

מזרחיות

• מסעדת אלישייה־דיב. ערב דגים ...

עסקיות ומשפחתיות

• מסעדת גן יהיק – 25 שנות ותק. מסעדה כשרה למהדרין. מטבח יהודי ומזרח אירופאי. לקחת אוכל הביתה. בערבי חמישי ומוצ"ש – שירות א"י בצירוף בלוגי אוכל. דיזנגוף 164 טלפון 225966.

ים־תיכוניות

• בפונדק הצריפים, רחוב סירקין 4 גבעתיים, מאכלי צייד ואסקלת פתוחים, התפריט מיוחד והאווירה מקסימה. טלפון 728200.

חלביות צמחוניות

• צפלי בלינצס מסעדה חלבית כשרה בלב דיזנגוף. אווירה נעימה ומאכלים מעולים. הכניסה משעים 4 ר6. פתוח עד חצות.

• פלינצ'י המחודש – המסעדה הראשונה בארץ לבלינצ'ס ולבי בלבד. מרקים וסלטים. ירמיהו 17 טלפון 443617

• בית גבינות הקרם – THE CREAM CHEESE HOUSE בהנהלת משפחתית חרשה המתמחה במאכלי גבינות, מנות ראשונות עיקריות ואחרונות, שניצ גבינה, שיפודי גבינה, פשטידות, מרקים, סלטים, דגים ובלינצ'ס במבחר טעמים. פתוח מ־12.00 24.00 כל השבוע: אילוזורוב 13 טלפון: 230048.

ישראלי מקורי

• "במטבש השגרירי" אבן גבירול פינת באזל, מול "שגרירות מצרים", תמצא מרקים, פתל, סנדביצים צרפתיים, מבחר סלטים תוצרת בית וארוחות קלות.

• "מסעדה דמול – חדשה * ארוחות בוקר וצהריים + כל סוגי המרקים * מבחר ממולאים * מגוון של בשרים על האש. פתוח בשכונות. שנקר 46 חולון טלפון 847504.

סטקיות

• מסעדת "ענקלית". תחנת דלק ...

פאב־מסעדה

• פורומפלדורי!! השף דניאל מזמין אותך למטבח ... 662386 4

צרפתית חדשה בירושלים

• מסעדת "פינגו דוד" כשרה חדשה! נפתחה בירושלים מסעדה צרפתית חדשה כשרה. האקסלוסיבית מהודרי הבירה מיוחדים לרגל הפתיחה. ניתן לקבל שירותי קפריגן הזמנות לבריתות, בר־מצוות והזמנות עד 150 איש. "פינגו דוד" המלך דוד 19 (ליד מלון המלך דוד) 02-224045, 02-225666.

עממית בירושלים

• "מסעדת חן" * מאכלים מזרחיים ביתיים * קבבה, סיגרים, ממולאים וסלטים * מתקבלות הזמנות לאירועים * המחירים עממיים. יפו 30 ירושלים 02-227317.

מסעדה־קפה

• סקאלה מסעדה־קפה עם אווירה אלגנטית ומטבח אירופאי מעולה וחלבי. קרפים מוקרמים וכשרים בגריל. המקום האידיאלי לפגישות, עסקים והרומנטיות. אפשרות לאירועים וישיבות עד 40 איש. החנייה בשפע: פרומרק 10 טלפונים: 225007, 227424.

מהמזרח הרחוק

• סיני בנמל מטעמים סיניים ותאילנדים. התמחות בדגים ובמאכלי ים ארוחות עסקיות: פתוח מ־12.00 01.00 טלפון: 813872. נמל יפו שער ראשי.

יפואית אמיתית

• אבו נאסר. המסעדה המרהיבה ביפו על הגבעה מול הים מציעה מבחר דגים ופירות ים טריים! סלטים ומגוון בשרים עשיר. בשבת – עוד (כבש). האוירה ביתית. מחירים סבירים חניה בשפע. רחוב שישים מס' 150, (מול החשיל ב') 834784.

קלות וטעימות

• סטופ: אתה חייב לעבור בביסטופון! לא הספקת להתעודד! אנו נעיר אותך עם ארוחת בוקר קלה וטעימה: בוקר על קפה, ביצות ותוכי מאפה – שישו לך את היום יפה צהריים: מבחר סלטים, פשטידות בריכים ומרקים. ביסטופ בלונדון מיניסטור!

קונדיטוריות

• קונדיטוריות סבבי יפו

"מוזיאו" * מבחר עוגות עשיר ומגוון * הספקה לחנויות ולבתי קפה * מקבלים הזמנות לאירועים שונים – מבצע סופגניות לחנוכה. שדרות ירושלים 57 יפו טלפון: 825411. סניפים: כליבר שלום מהרומרקט, נמל תעופה בן־גוריון.

• "בפיד" קונדיטוריה ובית קפה "חלב ודבש" – כשרה למהדרין. הטובים במשטח הבר־צים. מבחר עוגות, עוגיות, בורקסים וכדומה – עבודה עצמית. קרן היסוד 1 ק.ש. חולון טלפון: 803667.

• קונדיטוריה אביב: * מגוון של עוגות, עוגיות, סלטים וקפואים למיניהם * הספקה לחנויות, לבתי קפה ומכירה ליחידים * מתקבלות הזמנות לאירועים * בחנוכה – סופגניות חמות + הפתעות. הכל מתוצרת עצמית. בשר בהשכונת הרבנות ראשל"צ1 * ראשל"צ – אזור התעשיה הישן 942870 * חולון – הלוב 5592296

פיצות איטלקיות

• "פיצה מריצה" – מגוון פיצות, מאכלים איטלקיים ממטבח איטלקי מקורי * שירות משלוחים לאזור רמת־אביב: טלפון 423736 איינשטיין 27 רמת־אביב ג'.

קפה קרואסון

• "בנדרגרויה" – בן חורשי באבן גבירול. * קפה חם בגן * קרואסון ביתי ואומלטים * מרקים חמים הבגט * מקרמים וסנגויצ' * פנקייק וקצפת * ביסאו וכלנון מעושן. בבוקר 25% הנחה למציג מודעה זו!

"גרדניה" אבן גבירול 31. פתוח מ־09.00 בבוקר!

• "בוקר פריזאי באבן־גבירול": קרואסונים ובגטים יפי מהתנור. פתוח מ־7.00 "להקרואסון" אבן גבירול 33.

צרפתית

• מסעדת ורסאי מציעה לאוהבי המטבח הצרפתי המשובח – ערב שהוא יותר מארוחה: מסעדת ורסאי בעלת הווחק של למעלה מחמש עשרה שנה באירוח. מציעה מדי ערב מאכלים צרפתיים, יינות משובחים. הופעת אמן־אוריו ומוסיקה לריקודים. מסעדת ורסאי גאולה 37 ת"א טלפון: 655552.

• "מסעדת מזרחית הווי..." גסטרונומיות. * גריל ... מיוחד עשוי על גחלים * בשר הדגים מכל הסוגים * מאכלים ביתיים, מגוון סלטים עשיר. * שירות מעולה באווירה נעימה. הנשו אפשרות לקחת הביתה אוכל מוכן מהמבחר העשיר שלנו. פתוח מ־12.00 24.00 רצוף. מסעדת "מזרחייה" – רחוב בן יהודה 186 ת"א. טל' 238694/231792.

• "מסעדת אלפייף הדוכנית שלך מציעה "גריל רומני עשיר" ומבחר סלטים מעשי ידי "סבון הטבח". מבחר יינות עשיר, לשירותכם כל השבוע 12.00 24.00 פרט ליום א'. הירקון 56 טלפון 658412 החניה חינם בחניון הירדן השירות אריבנו

דגים ומאכלי ים

• "מסעדת הדגים באבאי" – בנמל יפו * מטעמי דגים * מאכלי ים ומבחר סלטים באווירה מיוחדת וגוף משגע. הכניסה משער ראשי. טלפון: 813871

מרוקאית מקורית

• נפתחה מסעדה מרוקאית אותנטית "קזה־בלנקה" בהנהלת מישל ואתי. * קוסקוס יום יום * ממולאים ותבשילים מרוקאים מיוחדים * רבי פתיקה ותה מרוקאי בהגשה מרוקאית. פתוח כל השבוע (למעט יום ו'). כיכר מלכי ישראל 4 טלפון: 263987

פיצריות

• סוגי פיצה שונים ומאכלים איטלקיים על טהרת החלב. פיצה דומינו רחוב המאספים 4 ת"א מול בית אליהו. פתוח כל השבוע עד 24.00 ובמוצ"ש.

מועדון מסעדה

• בפנצווה. תכנית בינלאומית מאנה באווירה יוונית אמיתית. רחוב המלאכה 30 באזור התעשייה חולון. טל: 800500.

בית־קפה

• "קפה בנודראור" – במרפסת הירוקה ניתן לאכול ארוחות בוקר, ארוחות קלות, מרקים ועוגות מתוצרת הבית, סלומון מעושן וכריכים. אווירה מיוחדת. פתוח רצוף מ־8 עד 24. כ"כ מחלקת פרחים ועציצים לשירותכם. בן־יהודה פינת גורדון.

• "ממטוקי מאב מסעדה כשרים דגים מעושנים. מומחיותנו הזה ושיק אוח הטובים שבעיר. פתוח מ־12.00-15.00 בצהריים גם לארוחות עסקיות ומ־20.00-02.00. בן־יהודה 231 טלפון: 451629.

• "מאב לשל" – ארוחות צהריים ב־10 ש"ח. * מנה ראשונה * מנה עיקרית * מנה אחרונה. בן־יהודה 113.

יהודיות

• בקיטון, מטבח יהודי ביתי ותפריט מגוון. רח' דיזנגוף 145 ת"א. טלפון: 03-233679.

בלקניות

• ממבש שלמה נפתח מחדש בתחנת דלק פז. מזמין את לקוחותיו "בהזרה הביתה". מבחר מאכלים בלקניים ביתיים. שדרות בן צבי 46. פתוח גם בערבים ובשבתות.

• אל־האוזי. מסעדה מקסימה. אוירה במטבח בלקני מזרחי. זמר בכל ערב שישי. נורדאו 5 הרצליה ב'. 052-78850.

• אביבית המסעדה. בתפריט מיוחד ועשיר * דגים בתנור ובגריל * גריל פחמים * סלטים וממולאים * יינות ומשקאות חריפים. וכיזה מהחנות. פתוח מ־10.00 ועד הרבה אחרי חצות. החורש הפתעות להזמנות משעה 20.00!! תחנת הדלק רמת אביב. דרך חיפה 170 (ע"י הדרייב סטוז) טלפון: 415486.

רומני מקורי

• "מסעדת קוקושקה. לאוהבי הגריל הרומני האמיתי – מטבח רומני ביתי ארוחות אקסלוסיביות. עיסקיות ומשפחתיות. מקבלים הזמנות לאירועים עד 120 איש. שדרות חן 52 טל: 262922.

• חדשה "קמיליה" חדשה מסעדה גריל רומני * ארוחות צהריים מלאה ב־15 ש"ח * ארוחות ערב חגיגיות משולבת במוסיקה נוסטלגית * אירועים עד 80 איש. המקום מצוח – חניה בשפע! המזמין מקסטות מראשה יין ע"ח הבית לרגל הפתיחה. יודה הסידה 1 ת"א 03-5462235.

ערוך ע"י מודפון 03-38 38 38

קבלת מודעות

הלוח הארצי · הארץ חדשות · לוח העיר

לא מכרת לא שילמת

מ־8.00 עד 20.00

פרסום פון — מבצע מדהים

03-738707

03-739297

לבעלי כרטיסי אשראי

הלוח הארצי — הארץ חדשות

הלוח הבטוח — חיפה והצפון

דירות למכירה

בית קלקטיבית

ביקוש דירות

4—4.5 חדרים

3—3.5 חדרים

הזדמנות טובה

דמ"פ

וילות ובתים

5 חדרים ויותר

2—2.5 חדרים

דירות בשכ"ח

קריות

וילות ובתים

1—1.5 חדרים

גליל

דירות בשכ"ח

דירות למכירה

מגרשים

נצרת

וילות ובתים

דירות למכירה

עסקים

משרדים

מכוניות

אאודי

חנויות ועסקים

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

דלתה

וולוו

מלבוס

מיני מינור

מרצדס

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

סיטרואן

למרכז שיקום עכו
דרוש/ה
עובד/ת סוציאלי/ת
בוגר/ת BA בעבודה סוציאלית
רצוי עם רקע שיקומי.
לפנות טלפונית
914052, 913666

לביה"ס התיכון העירוני המקיף ק. חיים
דרוש/ה
מורה
למקצועות למנהל
נא לפנות למזכירות בית הספר
הגדוד העברי 48
ק. חיים
טל' 740228/9
או 727044

עירית ק. אתא
המחלקה לחינוך ותרבות
לביה"ס המקיף העירוני תיכון תה"ע
דרוש/ה:
מורה להיסטוריה
בהיקף משרה של 19 ש"ש
בבקר פרטים נא להתקשר
למנהל ביה"ס 04-440254

למשרד הנהלת חשבונות בחיפה
דרושה
מנהל/ת חשבונות
עצמאי/ת
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב יד
בפרטים מלאים לת.ד. 1863 חיפה

דרוש:
טכנאי/הנדסאי קשר
עם נסיון מעשי ב-RF
טל. 721327

דרושים בירושלים
★ אדריכל/ית
★ הנדסאי/ת אדריכלות
טל' 02-660493, 03-631385

Maquette — מקס
Leather Fashions
דרושה
תופרת לתיקונים
לחנות בבגדי עור
– לחצי משרה – 03-231068

גומא
שרותי משרד ודפוס בע"מ
דרושה:
מזכירה מנוסה
ש"ש 08.00-17.00
5 י"ע
04-703762, 04-719544

דרוש
קדם הספקה
נסיון ברכש קניות
נסיון בעתוד מלאי ולוגיסטיקה.
נסיון בעבודה עם מחשב
לטלפן 04-668228

לחברת שיווק ארצית
דרושים
1. אגרונום
לתפקיד בכיר נסיון בציוד השקיה, לעבודה בכל ארצית 662270.
2. הנדסאי בנין
לתפקיד כסוכן ומפקח על עבודות לאיטום גגות, אחריות — בכל אזור הצפון 662272

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופי התפקיד או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

אתגר כח אדם
דרושים
● שרטטים
נסיון בקד-קם ו/או NASI
● טכנאי קירור
נסיון במכולות קירור
● מחסנאי טכני
● משחיזן
● נהג סמיטריילר
נסיון 4 שנים
● עובדי ייצור
מאיזור עכו-קריות
● מסגרים/אחזקה
● חשמלאי בנין
חיפה: דרך הרצליה 23
טל. 04-510575

مكان من الأهل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

למפעל תעשייתי גדול
דרוש
מנהל משמרת במחלקת אריגה
נא לפנות לטלפון 065-71020

שאש
שרותי אבטחה ושמירה
קרל דינגר בע"מ —
העצמאות 60 חיפה טל' 642528
לעבודה בטחונית ב-3 משמרות
דרושים
מאבטחים
בנמל חיפה — לעבודה קבועה
* מאזור חיפה והקריות בלבד
• בוגרי צבא/משטרה
• בריאות: פרופיל 72 ומעלה
• בוגרי 10 שנות לימוד לפחות.
• גיל עד 45
תנאים מצויינים למתאים
נא להצטייד בתעודת זהות, פנקס שחרור, פנקס מילואים, 2 תמונות, לפנות במקום.
ועדת קבלה ביום ב' 22/12
בין השעות 9.00 — 12.00 ביום ג' 23.12
בין השעות 9.00 — 11.00

חיש חרושת ברזל בע"מ
דרושים/ות
מנהל מח' עבוד שבבי
הכישורים הדרושים:
★ מהנדס / הנדסאי מכונות
★ בעל נסיון מוכח בהפעלת צוות עובדים.
★ נסיון של 5 שנים לפחות
איש צוות אחזקה
★ בעל נסיון באחזקת מכונות של 5 שנים.
חרט מעולה
★ קורא שרטוט בעל נסיון של 5 שנים.
5 ימי עבודה בשבוע
ארוחות במפעל
נא לפנות למחי כ"א טל. 04-740257

כפר הנוער "ניר העמקי"
הסתדרות עולמית לנשים ציוניות ויצ"ו
עפולה 18 445 ★ טל. 94385/6 94510 (065)
דרושים מיידית
לחטיבה האמריקנית - גילאי 16-18
שליטה באנגלית הכרחית:
1. **מזכירה** כולל הדפסה באנגלית — (חלקי).
2. **מדריך (ה)** הקבוצה — כולל מגורים במקום.
3. **מורה למתמטיקה** - (חלקי).
כמו כן דרושים לכפר:
4. **טבח (ית)** אפשרות מגורים במקום.
5. **שתלן/גנן** בעל השכלה מתאימה.
6. **מרכז גדולי שלחין** יכולת לעבוד עם ילדים.
7. **עובדת להנהלת חשבונות**
לפנות למזכירות בית הספר

לישוב קהילתי כפרי בהקמה
דרושים
1. מנהל הקמה למערכת החינוך
יעסוק:
בגיבוש סופי של פרוגרמות חינוכיות.
בליווי התכנון והקמת מבני החינוך.
בקליטת כח אדם.
הכישורים:
• נסיון בניהול חינוכי וארגון מערכת החינוך.
• הכרת גישות חינוכיות.
• כושר ארגון ומידות.
2. רכז בניה
יעסוק:
במעקב וטפל בנושאי הבניה של המתיישבים
• הנדסאי/טכנאי בנין וארכיטקטורה, בעל נסיון של 3 שנים
• נסיון בקריאת תכניות (אדריכליות ואחרות).
• נסיון בפריסות וחישוב כמויות רצופים וחיפויים.
• יחסי אנוש טובים לעבודה עם צבור.
• כושר ארגון.
• נכונות לעבוד בשעות חריגות.
מקום העבודה בחיפה.
בקשות בצרוף קורות חיים יש לשלוח לת.ד. 9243, חיפה
סודיות מובטחת

דרושים
מרכיבים
לעבודות אלומיניום בבנין
רק בעלי ניסיון
תריסול בע"מ
644184/5

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

לחברה קבלנית צבורית
דרוש
מהנדס/ הנדסאי בצוע
בעל נסיון בחברה קבלנית של 5 שנים לפחות
טלפון 04-533917

ש. חנני בע"מ, העמלים 8 מפרץ חיפה
דרושים בדחיפות
* מנהלי עבודה
בעלי ניסיון בעבודות פח, הרכבת מבלטים, חריטה, כרסום ומסגרות.
עדיפות לבעלי אפשרות עבודה במשמרות.
* מנהל חשבונות
בעל ידע וניסיון על חשבשבת.
עדיפות לבעלי נכונות לעבודות משרד נוספות.
תנאים טובים ביותר למועמדים המתאימים
המועמדים מתבקשים לשלוח הצעותיהם בכתב יד לת.ד. 10188, מפרץ חיפה או טלפונית 720931, 740157

תלמה
לסניף המכירות ברמת-גן
- דרושים:
1. עובדי מחסן
הכישורים הדרושים:
★ עשר שנות לימוד ומעלה.
★ בריאות תקינה.
2. מובילים
הכישורים הדרושים:
★ 12 שנות לימוד.
★ בריאות תקינה.
★ רשיון ג.
3. קלדנית קלט, פלט
לעבודה בשעות אחר הצהרים
המעוניינים מתבקשים לפנות למר אייל בימים א-ד בשעות 09:00-12:00 לסניף רמת-גן רח' היצירה 4, ליד בורסת היהלומים
או להתקשר לטלפון: 03-7513277

זמיד שרותי כח אדם בע"מ
למפעל בטחוני באיזור הצפון
דרושים/ות
מהנדסי אלקטרוניקה
1. לעבודות מחקר ופיתוח
*נסיון במערכות בקרה וניווט
2. לתכנון ופיתוח מעגלים ספרתיים במערכות משולבות, מיקרו מחשבים, ולהכתיבת תוכנה במערכות הנ"ל.
*3 שנות נסיון לפחות, במעגלים לוגיים וכתיבת תוכנה למיקרו מחשבים רצוי מסוג 8056 8051 INTEL
נא לכתוב לת.ד. 44971 חיפה 31448
סודיות מובטחת
תעסוקה ברמה גבוהה

חייג מנפאואר ותקבל יותר
לסניף חיפה - המחי המשרדית
מנה"ח סוגים 2, 3
שנתיים נסיון לפחות. ידע בעברית ובאנגלית חובה. עבודה מיידית לתקופה ממושכת. תנאים טובים למתאימים.
כתבניות אנגלית
כתבניות עברית/אנגלית
אנגלית ברמה של שפת אם. שנתיים נסיון לפחות.
קלדניות
שנתיים נסיון לפחות. משרה מלאה או במשמרות. רצוי ידע בתכנת חשבשבת.
[illegible]
העצמאות 104. א-ה 8:00-14:00
טל: 04-530051
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה
באר שבע • רחובות

קליל kliil
קליל תעשיות בע"מ
דרוש
עובד למחלקת אחזקה מכנית
הכישורים הדרושים:
* בוגר בי"ס מקצועי, 4 שנים;
* נסיון באחזקת מתקנים פנאומטיים והידראוליים;
* גיל: 30-40;
* יוצא צבא;
תושב הקריות או עכו.
המעוניינים העונים על הדרישות הנ"ל יתקשרו לדורית ישראלי, טל. 04-711161.
— סודיות מובטחת —

לגומא
שירותי משרד ודפוס בע"מ
דרוש:
דפס
מנוסה
נא לפנות 04-719844 04-703742

למפעל מזון דרוש
קו לציפוי שוקולד
בשכירות
פרטים בטלפון 03-370057

לסוכנות היתום גדולה בחיפה
מנהל/ת מחלקת תביעות
כישורים:
* ידע ונסיון מוכחים בתביעות ביטוח אלמנטרי;
* כושר ארגון וניהול עובדים
* תושב חיפה והסביבה
5 ימי עבודה בשבוע
* תנאים טובים * סודיות מובטחת
נא לפנות בכתב עם ציון מספר טלפון לת.ד. 4353 מס' 2227 חיפה 31040

מפעל תעשייתי באזור מפרץ חיפה
מחפש/ת
מנהל חשבונות ראשי
★ השכלה, רואה חשבון
★ נסיון של לפחות 5 שנים בהנדי"ש ממוחשבת
— רצוי בתחום התעשייה
שבוע עבודה בן 5 ימים
נא לפנות בכתב יד בפרוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה
לת.ד. 4496 חיפה מיקוד 31044 בציון המס' 500 ע"ג המעטפה
סודיות תשמר בקפידה

למבדא LAMBDA
ELECTRONICS ISRAEL LTD. אלקטרוניקה ישראל בע"מ
למפעלנו בכרמיאל דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת הרכבות
הרכבות בתחום אלקטרוניקה ויזוד
הכשורים הדרושים
□ בוגר/ת בי"ס מקצועי, רצוי במגמת אלקטרוניקה/חשמל.
□ ידע טכני ונסיון בכל נושאי הרכבות אלקטרוניות
□ נסיון בניהול צוות של לא פחות מ-20-30 עובדים
תנאי שכר מצויינים למועמדים המתאימים
המעוניינים יתקשרו טלפונית 04-985255
או בכתב למחלקת כח אדם ת.ד. 500 כרמיאל
לקביעת ראיון

למפעל מבוסס במגדל העמק
דרושים
★ חשמלאי —
ידע באלקטרוניקה, פיקוד ובקרה מוסמך, + ניסיון בתעשייה:
★ מרכזנית
לחצי משרה במשמרות, ידע באנגלית חובה, בעלת ותק של שנה בהפעלת מרכזיה במפעל תעשייתי.
★ מזכירת יצוא
לחצי משרה, ידע באנגלית חובה, בעלת ותק של שנה כמזכירה במחלקת יצוא או במחלקה דומה במפעל תעשייתי.
★ עובדות אריזה
6 עובדות מקומיות (עפולה, מגדל העמק ונצרת עילית), לאריזת מוצרים במחלקות המפעל.
נא לפנות לאהוד אבירם
ת.ד. 91 מגדל העמק או טלפונית 065-41277

לסדנא לאומנויות בכפר-סבא דרושים
מורים מורות
ציור, עיצוב גוף, סידורי פרחים, ותכשיטים, עבודות-יד אומנותיות, אומנות שימושית, אמייל ועוד.
☎ 052-444045 09-13
ויצמן 98 (מסגרות קרני)

לחברה מובילה בענף ההלבשה
דרושים/ות.
★ תדמנית בעלת נסיון במוצרי טריקו
★ מסיק דוודים בעל הסמכה
★ תיקונצ'יק — נסיון באחזקת מבנים
★ מחסנאים
לפנות לטל: 370640

לחברת פרסום העוסקת בהפקת פרוייקטים יחודיים בארץ ובחו"ל
דרושים
מקדמי מכירות
הכישורים הדרושים: ★ הופעה נאה ★ יוזמה וכושר ביטוי ★ השכלה תיכונית ★ מוטיבציה גבוהה ★ חריצות
(ניסיון במכירות בענף הפרסום — יתרון)
לקביעת ראיון טל' 03-244381 בימים א-ה

למפעל תעשייתי באזור המפרץ
דרוש
מסגר / מכונאי אחזקה
מנוסה
• בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי בלימודי יום.
• 10 שנות ניסיון לפחות בתעשיה.
• ידע במערכות פנאומטיות ובעיבוד שבבי.
• מצב בריאות תקין.
• גיל — 35-40
בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 168 חיפה, עבור אגף כח אדם, או לטלפון 723261, אגף כ"א

URIEL
יצרני חגורות ומגינים
דרושים
תופרות מקצועיות
5 ימי עבודה בשבוע 8.00 — 16.00
תנאים טובים למתאימים
בואו עם תלוש המשכורת שלכם ותקבלו 30% יותר
רח' הרצל 92, בית התעשייה טל' 666564

זמיד שרותי כח אדם בע"מ
לסניפנו בחיפה
דרוש/ה
מנתח מערכות
ליחי מחשב - רצוי מהנדס תו"נ
מתכנן זיווד אלקטרוני
רצוי נסיון בשטח מע' בקרה
נא לפנות לאריה טל: 670373 - 04
תעסוקה ברמה גבוהה

דרושה
גרפיקאית
בעלת ידע ונסיון בהכנת סקיצות, "ביצועים" ומעט שרטוט בנין
העבודה (בנהריה) גמישה ולפי שעות
נא לכתוב ואל ת.ד. 6024 חיפה עבור 205

למפעלים וארגונים
מתמחה ר' מינהל כח-אדם ומשק, מהתעשייה האווירית, בעל נסיון מוכח במפעלים, רקע טכני, אקדמי (49).
מעונין בהצעות לחוזה ייעוץ
★ חסכון לוגיסטיקה והורדת עובדים בלתי-ישירים.
★ פתרון בעיות שיבוץ, הסבת, ויסות ותעסוקה.
★ תכנון ובדיקת מבנים ארגוניים.
★ העלאת הזדהות העובדים עם המפעל.
★ נשאי כח-אדם ומינהל אחרים.
לפרטים טל: 03-359691

עיריית חיפה
מינהל ת.ת.ר.
האגף לתרבות השכלה ואמנות
למקהלה הקאמרית חיפה
דרושים
זמרים
טנור ובס יודעי תווים
המעוניינים יתקשרו בשעות לפנה"צ לאילנה באגף התרבות 669621
בשעות הערב 522273 960221
חזרות קבועות מתקיימות בבית א.חושי
בימי רביעי בשעה 19:45

למועצה מקומית בנגב
דרוש
רופא שיניים
057-88278, 057-88433

למפעל מתכת בחולון
מכונאי ייצור
בעל נסיון בענף המתכת
לפנות בכתב יד
לת.ד. 25014 ת"א 61250

לחברה ארצית לתרופות ותמרוקים
דרושים
1. סוכנת מכירות
נסיון במכירות + כושר שכנוע. בעלת רכב, התפקיד כרוך בנסיעות בצפון הארץ
2. עובדי מחסן
קבלת סחורות + ביצוע הזמנות
3. פקידה כללית
ידע בהנה"ח, קופה, בנקים
קריאה וכתיבה באנגלית הכרחית
לכל המשרות
ת.ד. 33214 חיפה

החוף השקט
טבריה, דרך גדוד ברק ת.ד. 175
למלון החוף השקט טבריה, לאגף המצוי בשלבי בנייה
דרושים
חרסינאים
המעוניינים מתבקשים לפנות למלון החוף השקט, טבריה

שופר-סל
לסניף עמק הברכה
דרוש/ה
אחראי/ת כלי בית וביגוד
העבודה במשרה מלאה
נא לפנות למנהל הסניף, רח' עמק ברכה 25 תל-אביב, יפו, ת"א.
אוטובוסים: 53, 63

למשרד בראש פינה
דרושים
★ בוגרי לימוד חשבונאות ו/או מנהלי חשבונות בכירים, לעריכת מאזנים בסקטור החקלאי.
★ מנהלי חשבונות בעלי נסיון של 5 שנים לפחות
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 14 ראש פינה

למפעל עתיר ידע בחיפה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות מדופלם/ת
★ לתפקיד עצמאי
★ 5 שנות נסיון
★ הכרת מחשב ואנגלית — הכרחיים
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2228 (מיקוד 31040)

טרומאסבסט
חברה להרכבת מבנים טרומיים בע"מ
למפעלנו בעכו
דרוש
איש מכירות
בתחום חומרי בנין
בדבר פרטים: נא לפנות לטלפון 04-911615/6/7 למלכה, מיום א'

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
דרושה
מזכירה
ליחידה [illegible]
הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית ומעלה, נסיון בניהול משרד, שליטה ויכולת הדפסה בעברית ובאנגלית, יכולת לקיים מגע נאות עם קהל, יכולת לעבודה עצמאית תוך אחריות ויוזמה
הערות: 1. המשרה הינה חלקית (50%) 2. המשרה כוללת גם עבודה בשעות אחה"צ (פעמיים עד שלוש בשבוע)
מכרז מס' 84/86
מועמדות מתאימות, מתבקשות לפנות אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, קרית הטכניון חיפה 32000 עד יום 28.12.86 בציון מס' המכרז.

חברה ישראלית לקופסאות פח בע"מ
דרושים
למפעלינו בפתח-תקוה ובכפר-סבא
מכונאי תעשיה
בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי במגמת מכונות או מכניקה עדינה
עדיפות לבעלי נסיון בתעשיה או בצה"ל
למפעלינו בפתח-תקוה בלבד
חשמלאי תעשיה
בעלי רשיון חשמלאי מוסמך לפחות.
בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי במגמת חשמל.
ידע באלקטרוניקה רצוי.
לשתי המשרות העבודה ב-3 משמרות
5 ימי עבודה בשבוע, שכר ותנאים טובים +
הכשרה מקצועית במסלולי קידום מיוחדים נושאי שכר
לקביעת ראיון נא להתקשר מיום א' בבוקר
לטלפון 03-9225321 לאגף כ"א, או 052-25241 למר שרון

מתנ"ס גוש עציון
מחפש
מדריך לקארטה ולג'ודו כושר
לימי א' ד' ה' משעות הצהרים ועד הערב
לפרטים: 02-931567, 02-931270

דרושים
מקדמי מכירות בענף הפרסום
למתאימים תנאים טובים
לפנות לטלפון 055-51212 דני

לימית — שמירה ואבטחה
דרושים
מאבטחים
יוצאי צבא לעבודה לפי שיבוץ אישי
תנאי שכר מצוינים
לקביעת ראיון טל' 233966, 245421, 02-244874

דרושים:
1. אנשי מכירות
למערכות ביטחון.
* תנאים טובים.
2. פקידות
מאיזור הקריות
04-456704

למר"ן — מפעלי דפוס נצרת בע"מ
דרוש
בחור צעיר
עם ראש, אחרי שירות צבאי
המוכן לעבוד קשה
לתפקיד רב עניין
עם אתגר שיווקי מעניין ומגוון
בדבר פרטים נא לפנות
לבוזיה טל' 065-55566
או 065-72493

למפעל פלסטיקה המתפתח
דרוש
מפעיל אקסטרודר בכיר
עם ניסיון קודם
למתאים תנאים טובים
בדבר פרטים נא לפנות
לטל' 065-56167, נצרת עילית

שופר-סל
לסניף רמת-השרון
רח' אוסישקין 5
דרושות קופאיות
★ אין צורך בניסיון קודם — הכשרה וניסיון במקום
★ העבודה במשמרות בוקר ואחה"צ לסירוגין
נא לפנות למנהלת הסניף במקום
אוטובוסים 24, 25, 46, 525

למפעלי אלקטרודות בע"מ
דרושים
1. אחראי מחלקת אחזקה
כישורים:
נסיון של לפחות 5 שנים.
בתפקיד דומה, במפעל תעשייתי
ידע במסגרות, מכונות פנאומטיקה הידראוליקה וחשמל.
2. מסגר אחזקה
נסיון במסגרות מכונות ועיבוד שבבי
המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים, נסיון קודם וממליצים לת.ד. 10245 מ. חיפה.
— סודיות מובטחת —

אוניברסיטת חיפה אורנים
[illegible]
דרושה
ספרן/ית השאלה
היקף המשרה — 50%
הכישורים הדרושים:
★ ספרן מקצועי
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית
★ בעל נסיון בעבודה עם קהל
[illegible]
בין השעות 08.00 — 15.30

הארץ

יום ו', י"ז בטבת, תשמ"ז
19 בדצמבר 1986

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל-אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 טלקס 33748 — פקס' 810012

ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 641146-8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל-אביב
העורך: גרשום שוקן · עורך המשנה: חנוך מרמרי · סגני עורך: משה הדרי, ברעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

לאו מוחלט מופרך

צריך להצטער על ההחלטה הכללית, השוללת את תוכנית הרפורמות של שר האוצר, שקיבלו שלושת שרי המערך. המשק זקוק גם לצעדי הריסון והוביים בתוכנית וגם לטלטלה שהגשמת מגמותיה הראשיות תטלטל אותו. ומעל לכל, יש להצעת הרפורמה של מר נסים והבר שעריו יתרון השקל כנגד היתרונות האחרים: היא היחידה העומדת על הפרק.

נדמה כי ההתנגדות מוסברת בחלקה בהפתעה עצמית. ראשי ההסתדרות הצליחו לשכנע את עצמם כי בסיכומן יפגעו הרפורמות במי שמוגדרים כחלשים, ואין דבר קל יותר מאשר להדביק בפוד דים מן הסוג הזה את צמן מרעיתם. ואולם גם מי שאינו משתכנע מהסברי המתוק של שר האוצר, ומי שמאמין עליפי ההגיון כי יש תמורות לא מעטות בהצעת הרפורמות, צריך להודות כי אין היא מבשרת את יסוד העם בעקרבים. אפשר היה אישא להבין התנגדות לפרט זה או אחר בתוכנית, אך לא שלילתה המוחלטת.

הביקורת האמיתית שלה ראויה תוכנית הרפורמות של שר האוצר היא באשר שאינה רדיקלית די הצורך — בכל הנוגע למאזן התשלומים, למשל — ולא שהיא מחמירה מדי. אין להניח כי המערך יאמץ דעה זו, ומכאן שבמסגר של דבר יהיה עליו לשנות את החלטתו הגורפת ולהצטרף, ולוא בהסתייגות לגבי פרטים כלשהם, למחייבי הצעתו של מר נסים. ואם, כפי הנראה, אין לכך חלופה מעשית, מוטב שהתפנית תיעשה ללא עיכובים יתרים. סחבת לא תועיל — לא לתדמיתו של המערך ולא לגופם של מהלכי הממשלה במשק.

מהומות בדרום מזרח אסיה

מאות בני אדם נהרגו ומאות נפצעו בגל מהומות עדתיות בארבע מדינות בדרום-מזרח אסיה, מן הגרועים ביותר מאז זכתה תת-היבשת ההודית לעצמאות מבריטניה לפני כ-40 שנה. לארבעת מקומות ההתרחשות יש שני דברים משותפים: בארבעתם חלוקת הירושה האימפריאלית השאירה תעוזבות עדתיות ודתיות שחומר הנפץ ביניהן הצטבר הלוך והגיע לשיאים חדשים דווקא בדור השני אחרי העצמאות. ושנית: בארבע המדינות יש עוני רב, אם כי בדרגות שונות, המוסיף לייאוש ואולי גם לפיחות בתפיסת הערך של חיי האדם בחברה.

המהומות הקשות ביותר אירעו בקראצ'י בירת פקיסטן, שם הגיע מספר ההרוגים ל-150 ויותר ושל הפצועים הבתים ומפעלים שהועלו באש למאות. התקיפות הצטיינו באכזריות רבה, עד כדי השלכת בני עדות יריבות, כולל ילדים, לתוך המבנים הבוערים. ההתנגשות העיקרית, שהוכנה כנראה מראש, היתה בין הפשטונים היושבים בצפון-מערב פקיסטן (ובאפגניסטן) לבין בני עדת מוהג'יר, שהם לרוב צאצאי פליטים מוסלמים שברחו מהודו אחרי החלוקה ב-1947, והמתגוררים כרבע מאוכלוסיית העיר.

גל התסיסה האחרון קשור בהתגברות מחאתם של המוהג'יר נגד אפלייתם על-ידי השלטונות המקומיים, לרוב הפשטונים והפאנג'בים שלהם רמת השכלה גבוהה יותר בדרך כלל, והכוונת השלטונות הפדרליים לתקן כמה מהעיוותים העיקריים. אך הסיבה המיידית לפרוץ המהומות היתה ההתנגדות לפעולה רחבה של המשטרה נגד הסחר בנשק ובסמים המרוכז בידי הפשטונים והפליטים מאפגניסטן.

בהודו התמקדו ההתנגשויות בסכסוך סביב ובתוך העדה הסיקית, בין קיצוניים ומתונים, המשך כבר זמן רב. גם בסרי לנקה (ציילון) התמקדו המהומות בתוך המחנה — בין שני אירגונים לאומיים טמיליים, הלוחמים בינם לבין עצמם על הבכורה בתנועה הלאומנית ועל הזכות לייצג את הטמילים בשיחות עם השלטונות בקולומבו. כ-75 איש קיפחו חייהם בהתנגשויות אלה. וכאילו להשלמת התמונה, תקפו מורדים בבנגלהדש שכונות בנגליות בדאקה ובדרום המדינה וקטלו עשרות קורבנות.

נראה עתה שכמו בעבר, יצליחו הצבא והמשטרה לדכא את המהומות. אך פתרונות שיפגו את האיבה, או שיפרידו בין העדות העוינות, אינם נראים באופק.

לא לשאול, להחליט!

שמיר צריך ללמוד מקודמו: פרס הנהיג את התוכנית הכלכלית במכת פתע בלי לשאול את ההסתדרות ובלי תמיכת רוב שרי הליכוד — אילו שעה לקולם, היינו היום בעיצומו של משבר כלכלי

מאת יואל מרקוס

ככל שגדלה מהומת האלוהים שקימה ההסתדרות, כן קשה יותר להבין את מנהיגיה. מה הם רוצים? שנחזור לתקופה שבה היתה אינפלציה של מאות אחוזים? האם הם כל כך מתגעגעים לימים שבהם התגלגלנו אמנם בעשרות אלפים ובמיליוני שקלים חסרי ערך שבעזר בכיסינו וכל היום היתה דעתנו נתונה איך להיפטר מהכסף במהירות האפשרית? שנחזור לימים שאדם לא ידע מה ילד יום ויביט בחרדה איך נמסה לו המדינה, בדומה לכסא, בין אצבעותיו?

מה באמת חושבים להם ראשי ההסתדרות? שאפשר להבריא את המשק רק על ידי כך שייקחו מן "העשירים", ואילו לשאר בני ישראל, שהם הרוב הגדול במדינה, רק יותנו? ויינתנו בנה מצבם של העניים ומעשי היכולת יהיה טוב יותר אם המס השולי יישאר בגובה 60 אחוזים ובמה ידוע מצבם של מעשי היכולת אם ייקבע העיקרון החדשני אפלנו, אך המקובל ברוב מדינות התרבות בעולם, שרוב שכרו של העובד יישאר בכיסו — כדי שיהיה אפשר להיות בארץ הזאת? מה רע בכך שלאדם תהיה מוטיווציה לעבוד, לפתח, להשקיע, במקום לראות איך הוא נהפך למכונה לסחיטת מסים? ישראל היא אחת משתי המדינות היחידות הגובות מס כה גבוה משכבת עובדים כה גדולה, המיוצגת בהסתדרות יותר מאשר מעשי האמצעים. מתי יהיה מצבו של הציבור העובד טוב יותר: כשיתהפך הגלגל לאחורה או אם יחולף שלב "הבליטה" ברפורמה שתסלול את הדרך לצמיחה על בסיס אינפלציה חד ספרתית?

אוהבים לצעוק

אבל ראשי ההסתדרות, שגם הם פוליטיקאים בשר ודם ומלאי אמביציות פוליטיות, אוהבים לצעוק. כשהחליטה הממשלה בראשות פרס על תוכנית החירום הכלכלית ב-2 ביולי 1985, יצאו ראשי ההסתדרות מגדרם בגינויה ובתיאורה כ"מהלומה על השכירים". הם התייצבו נגד התוכנית וכעבור זמן אף השביתו את המשק כולו בלי להשגב פעמיים. עתה, במבט לאחור, אפשר לראות עד כמה התבדו ראשי ההסתדרות. הם טעו ברוב נבואותיהם השחורות. השחיקה בשכרו של העובד היתה זמנית. "הבטן", כפי שכינה אותה הפרופ' ברונו שאז כמו היום היה מאבות ההבראה הכלכלית, אכן משתה ודורה לרמת שכר כפי שהיתה בימי אירועי העליות. זה שנים רבות לא בא על העובד רווח כזה שיש לו היום. אילו היתה הממשלה עושה את מה שדרשה ההסתדרות, היינו היום בעיצומו של משבר כלכלי. מי היה מאמין? המטבע שלנו ב-17 החודשים האחרונים היה יציב יותר מהדולר.

מכת פתע

יתכן למה שמבקש האוצר לעשות עתה, היה השלב הראשון של התוכנית הכלכלית הרבה יותר קשה. לא רק פיחות של 18.8 אחוז (אחרי כמה שבועות של פיחות זוחל מאוד) וקיצוץ של 750 מיליוני דולרים בהוצאות הממשלה, שכונה "חיתוך בבשר החי", אלא גם ביטול סובסידיות, היטלים, פטורים וחקיקת הכנסות. אבל ביולי 1985 לא התייעץ שמעון פרס עם ההסתדרות ולא שאל מראש את קיסר אם הוא מסכים לשתף פעולה. הוא גמר את מנת המנות המפלגתיות בכך שהוציא עם הגורות הכלכליות עד אחרי הבחירות להסתדרות. ובצדק, ההסתדרות אינה ממשלה, ואז כמו עתה לא דובר בעסקת חבילה אלא בהחלטה ממשלתית.

למי שאינו זוכר כדאי להזכיר: פרס הנהיג את התוכנית הכלכלית על ההסתדרות, על כולנו, במכת פתע. הוא כינס את הממשלה באיום שאם לא תתבגס להחליט יילך לנשיא, כשברור לו שחלק גדול משרי הליכוד יצביעו נגד תכניתו. הוא לא נתן לה להתפזר עד שקיבלה את התוכנית, בעבור עשרים וארבע שעות רצופות. אין זה אומר שגם להחלטה זו לא קדמו ימים של הדלפות, איומים של שרי הליכוד שניאצו את התוכנית באותן מלות גנאי בהן ראשי העבודה מתארים את הרפורמה והמקביל טענות על אי-יכולתו של פרס להוליך. פרס עצמו נידבר מראש רק עם כמה גורמים: עם מעבירי הדוברנית בזמן ושרון (המכבבים גם היום), עם כמה שרים שבמשרדיהם צפוי היה הקיצוץ הגדול ביותר בהוצאות, ועם אלי הורביץ, נשיא התעשיינים. אך עם ההסתדרות לא דיבר. הוא ידע שאם יזכה להסכמת ההסתדרות לא רק שלעולם לא יקבל אותה אלא שלעולם לא יוכל להעביר את התוכנית בממשלה.

יצחק שמיר הגיע למעשה, ואולי עבר כבר, את הנקודה שבה עמד פרס ב-30 ביוני 1985. עד כה עשה שמיר שני משגים. הוא שגה בכך שלא גמר בשקט עסקה עם נשיא התעשיינים, ושגה בכך שחיפש להגיע להבנה עם ההסתדרות ובזאת לא רק הזכיר חולשה אלא גם נתן מספיק זמן לצמרת העבודה להגרר אחרי ההסתדרות. עתה הוא בעיצומה של שגיאתו השלישית — שלא עזב את כל עיסוקיו לעסוק רק בתוכנית כדי לבוא בדברים עם השרים הפרוכלפתיים ולהבהיר להם חד-משמעית כי לא תהיה הבראה כלכלית בלי קיצוץ נוסף בתקציבה ובלי שהממשלה עצמה, הדורשת כה הרבה מאחרים, לא תמלא חלקה בהידוק החגורה. שמיר טעה בכך שלא הביא את התוכנית לאישור הממשלה במועד שתוכנן על ידי שר האוצר — כלומר ביום רביעי שעבר — אפילו אם חלק גדול משרי המערך היו מצביעים נגד, כפי שעשו זאת שרי הליכוד. התבטאות נוספת — וכבר מדברים על אפשרות של דחייה מיום א' ליום ב' ומיום ב' ליום ג' — עלולה להפוך תוכנית שמרכיביה העיקריים חיוניים להמשך ההבראה, ללייל הברווזים של הממשלה הזאת. וזה רגע של מבחן לשמיר ולממשלת האחדות.

אין מה לשאול את ההסתדרות. היא תעדיף את הדמגוגיה השימושית הזול שהיא עושה ב"משטרי היכולת", כאילו מדינה יכולה לכסס את כלכלתה על פי מה שטוב או רע לעניה, ולעולם לא תסכים. היא תעדיף שינחיתו עליה תוכנית שראשי ההסתדרות "יעמדו בפרץ" נגדה, יותר מאשר שיאשימו אותה ששיתפה פעולה עם הממשלה. אין עוד מה לשאול, אין עוד את מי לשאול — צריך להחליט.

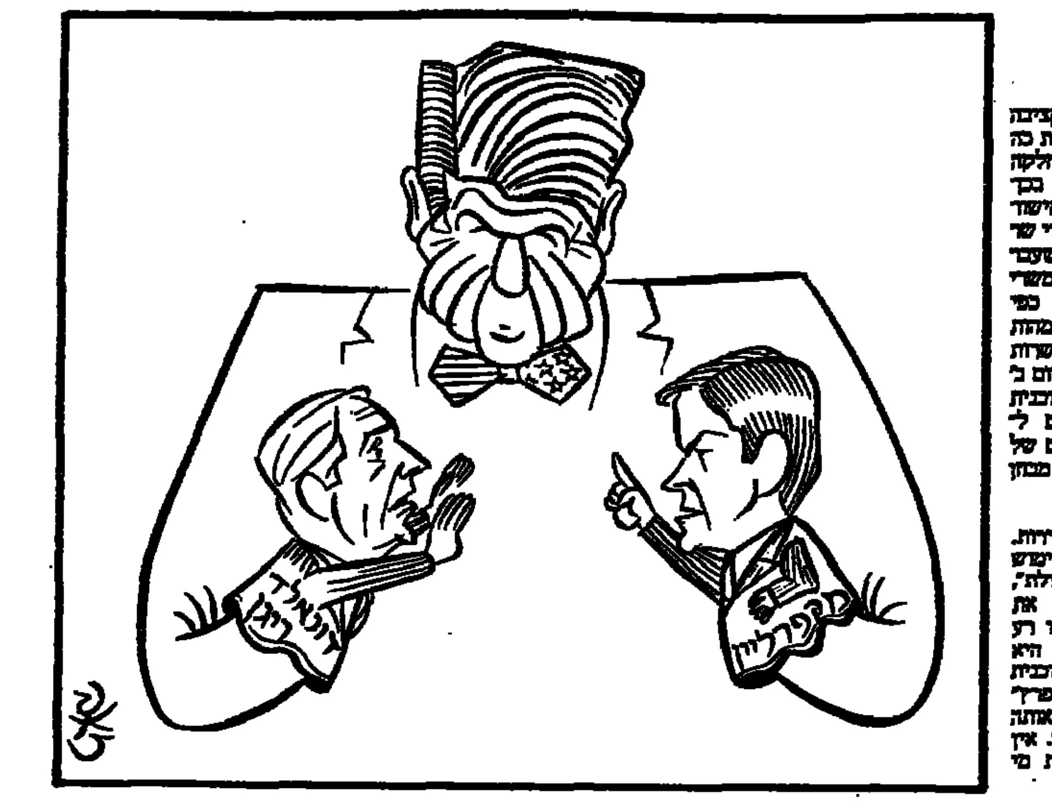

החלום האמריקאי של נסים

נתגלגלה לידו של שר האוצר הזדמנות פז למלא אחר הצו הליברלי שבלבו, להיטיב עם בוחריו הפוטנציאלים בקרב העצמאים, הסוחרים ובעלי המקצועות החופשיים ולבצע תוכנית נכונה העומדת בכל מבחני ההגיון הכלכלי

מאת נחמיה שטרסלר

הידיעה הקשה ביותר של השבוע נבעה מסקר שנערך בעבור משרד הקליטה. ממצאי אותו סקר מלמדים, כי 20% מהצעירים, בעשור השלישי לחייהם, סבורים כי יתכן שירדו מן הארץ. 34% מהנשאלים מאמינים, שבעיית התעסוקה הן הגורם העיקרי לירידה, ו־16% סבורים, כי הירידה נובעת מרמת החיים הגבוהה של היורדים בחו"ל. כלומר, מוציא מהנשאלים תולים את קולר הירידה בגורמים כלכליים.

ויש עוד נתון מדאיג אחר. ארה"ב הוליכה באחרונה על ביצוע רפורמה במסוי הישיר. מצד אחד, בוטלו שם הקלות מס רבות, בעיקר שימוש במקלטי מס בענפי הסרטים, הנפט והתעשיה עתירת-הידע, והורדו שיעורי המס על היחיד. ב-1987 יירד שיעור המס באופן חלקי, וב-1988 ישלם כל אמריקאי מעט מאוד: 15% עד לרמת שכר של 1,500 דולר לחודש ו-28% לכל דולר שמעל 1,500. בנוסף, ישלם מס המוטל ע"י כל מדינה ומדינה, בשיעור ממוצע של 5%, כך ששה"כ המס השולי האמריקאי יעמוד על 33%.

ואפילו, אפילו תתקבל תוכנית נסים במלואה, יעמוד המס השולי על 45%, כאשר שר האוצר רוצה בהורדה ל-40%, ב-1988. צא ולמד מה יהיו תוצאות אותו סקר בנושא הירידה ב-1988. כאן גם טמונה התשובה האמיתית לתעשיינים.

זכורים לטובה הדיבורים על צמיחה בתחילת 1986. אז היו אלה שרי המערך שדיברו על צמיחה, והתכוונו בעצם להצלת קופת חולים, כולל בנוה הקיבוצים, בכספי ממשלתי. צמיחה לא ראינו מזה, אך לאחר שפרס ויעקובי הפסיקו לדבר בנושא, התברר שבחצי השני של 1986 — למרבה הפלא — התרחשה צמיחה. היכן? בתעשיה המייצרת לשוק המקומי. וזה כולל את כל הענפים: מזון, טכסטיל, מתכת, עץ, נייר ודפוס. הפריחה כל כך גדולה, עד שנתוני החשבונאות הלאומית מלמדים ששנת 1986 תסתיים עם גידול של 3% בתוצר הלאומי הגלמי.

גידול זה בתוצ"ג מקורו בגידול בביקושים מצד הציבור שזכה לתוספת שכר נכבדת ב־1986 וגם הגדיל מאוד את רמת הדיסכון, תופעה מדאיגה כשלעצמה. אך המטרה צריכה להיות הרבה יותר מרחיקת מעוף: צמיחה בממוצע שנות ה־60: 10% לשנה.

האם תוכנית הרפורמות של שר האוצר משרתת מטרה זו? התעשיינים אומרים: לא. אך הם שוגים. כל צעיר אחרי שירותו הצבאי, העוזב את הארץ בלכתו אחר החלום האמריקאי, פירושו אובדן תעסוקה בשכר גדול של 15,000 דולר לשנה. ואם הוא גם זכה ולמד רפואה בירושלים או הנדסה בחיפה, המשמעות היא אובדן הרבה יותר גדול.

צמיחה אינה באה לפי הזמנה. היא תוצאה של תנאים חדשים, טובים יותר, יציבים יותר, שימשכו את הידיים. לשם כך צריך להתחרות עם כל העולם וגם עם ארה"ב.

יכול להיות, שכאשר התעשיינים אומרים שאין צמיחה בתוכנית, הם מתכוונים לכך שהפעם לא נתנו להם תמריצים מיוחדים. אך העובדות בעולם מלמדות, שמשקיעים אינם הולכים לאירלנד עם ההטבות המופלגות, ואינם הולכים גם לדרום אפריקה, ששם אפילו משלמת הממשלה את שכר העבודה בעבור היום. משקיעים באים למקום בו הכלכלה יציבה, כוח האדם מתקדם והמס האישי נמוך. ואז מתרחשת צמיחה.

מאבק קשה

לצד הרפורמה במס, עומדת הרפורמה בשוק ההון. במצב הנוכחי מגייסת הממשלה את כל הכסף הדרוש לה מהציבור במחיר מלאכותי נמוך, אותו היא שומרת ע"י כך שאין היא מאפשרת למגזר העסקי להתחרות ולגייס הון באופן חופשי. הממונה על שוק ההון באוצר, יהודה דרורי, לא התלהב גם הפעם לשמוט מידיו את השליטה בשוק ההון ובבורסה, ולכן עקרונות הרפורמה הן מהפכה שלמה בקו המסורתי של האוצר.

כאשר כל יום יוכל לגייס הון בלי הגבלה, תהיה התוצאה שמחיר גיוס ההון לממשלה יעלה, מול ירידת המחיר לגוף העסקי. כלומר, יהיה כדאי יותר להשקיע, וכתוצאה מכך תגבר הצמיחה. לכן מפליאה מאוד טענת התעשיינים, שמחיר ההון ימו לטווח הארוך, דווקא יעלו.

אך לאו דווקא התעשיינים הם המכשול בפני התוכנית. הם כבר הודיעו, כי ינסו רק לשכנע, אך כוחם בכנסת אינו רב. המכשול העיקרי היא ההסתדרות. ליתר דיוק: האיגודים המקצועיים, שם מאיימים בשביתה כללית.

בהופעותיו האחרונות בתקשורת, ניסה שר האוצר לשכנע שכולם ייהנו מהרפורמה, כולל בעלי השכר הנמוך. המציאות הכלכלית הנוכחית עוזרת לנסים. אין בעיה אמיתית של אבטלה. יש עבודה לכל מי שבאמת רוצה לעבוד. גם השכר נמצא בקו עליה, המחירים אינם משתוללים. צפויה גם הפחתת מכסים, כך שיהיה קשה מאוד להסתדרות לשכנע את העובדים שנסים מתכוון בעצם "לדפוק" אותם. המסקנה מכך היא, שבסופו של דבר תתיישב ההסתדרות לשולחן המשא ומתן, והרפורמה תעבור.

* * *

נתגלגלה לידו של שר האוצר הזדמנות פז: הן למלא אחר הצו הליברלי שבלבו, הן להיטיב עם קהל בוחריו הפוטנציאלי בקרב העצמאים, הסוחרים ובעלי המקצועות החופשיים, והן לבצע תוכנית נכונה העומדת בכל מבחני ההגיון הכלכלי. חוט משולש חזק.

נזקי סיחרור

הסכנה לישראל אינה נשקפת מגילויים על אודות חלקה בעסקי אידאן, כי אם מערעור מעמדו של הנשיא רייגן

מאת א. שוייצר

מה יגידו ההיסטוריונים בעתיד, בעוסקם את אירועי התחום האמריקאי סביב משלוחי הנשק לאיראן והכסף: שארה"ב נתפסה לאחד מתוקפי המוסר התקשורתיים שלה; או שמתוך שובר חינו בסכנתו של נשיא מזדקן ומאבד שליטה — ראה למשל היחויו לפר גורבצ'וב במפגש רייקיאוויק — הוליאו בתי-המחוקקים בדעה צלולה להדק את רסן המימשל; או שמכשוש לעיני כל מהו בוהו צולע נוסח ואשינגטון ועוד כהנה וכהנה. האולם אירוע בלתי חשוב כשלעצמו, שנפח למימדי משבר חוקתי אשר כלי-התקשורת בארה"ב (ובארצות אחרות) עשו ועושים ממנו מטעמים, טומן בחובו סכנות לנוגעים בדבר ולעומדים מנגד.

יש סבירות גבוהה, אם להשתמש במינוח של מרעני מדינה, לכך שהתהליך האיטי והצפוי המכשלות של הסדרת יחסי מערב-מזרח בדרך של הידברות, יואט עוד יותר או אף ייפסק. נשיא ארה"ב, אפשר שייחלץ ממבוכתו הנוכחית. אך הוא לא יהיה רייגן מתמול-שלשום, המנהיג הריבוני שהתמיכה הציבורית האיתנה בו מאפשרת לו לנקוט יוזמות בנושאים השנויים במחלוקת. למשל יצירת איזון אסטרטגי ומיני עם בריה"מ בדרגות חימוש נמוכות יותר. לשון אחר, הוא לא יוכל להיות שותף אמין לסובייטים, כי דיבורו ספק אם הוא יספיק לחייב את ארצו. משקיפים חדי עין כמו הסובייטים, אינם יכולים שלא להבחין בכך, כמו גם בהסתבכות בוחרי הציבור האמריקאיים: כלום יוכו להמשיך בדרישה, שכזהו של דבר אינו מכניס תוצאות שניתן לסמוך עליהן?

הבראה מסוכסכת

יתרה מזו, הסובייטים עלולים להסיק את המסקנה, כי הוזר בדרך של ההרמוניות של עידן ווטרגייט והפתיחה האמיתית, שבויית המועצות ידעה לנצלם לפרישת כנפיים בחלקי עולם קרובים ורחוקים. יתרו שיאמרו, כי אין זה מסתבר: ההנהגה הסובייטית של היום רואה בכוחה את נחיצותו של הדטנט עם ארה"ב, שיקל עליה התרכזות ברפורמה משקית, מה עוד שניסיונה אלה, סיבות עיישות — את הקשיים שהוערו למעמד גלובאלי מעמסה על ארצה.

ואולם אין האמורים הסובייטיים של חשבון רווח והפסד מדרבנת היחסים בינם ובין ארה"ב בעלת שלטון איתן, כאומדים נוכח אמריקה מעורערת, הצונה היא כי מהלכי הסובייטים בעידן גורבצ'וב אינם מעידים על חידושים מהותיים. כך למשל, הצעות גורבצ'וב ברייקיאוויק — שנועדו בין היתר לתקוע טריז בין ארה"ב לאירופה המערבית — גרמו להישבר של המצופה: חברות נאט"ו האירופיות לא ביקרו, כפי שקיוו במוסקבה, את הנץ רייגן, אלא האשימו אותו בהתקפלות המסכנת את ביטחונן.

מה שרואים הסובייטים, רואים גם האירופים. בממשלות השמרניות הנוכחיות בארצות הברית והסוציאליסטיות בברית האטלנטית מעורר המהומה האמריקאית, לצד הזהירים נגינם ביוזם לשפית הדעת הציבורית במעצמה המובילה את הברית, רצון להדק את הקשר (לרבות הקשר הצבאי) ביניהן. לא כך באופוזיציה, שהשים ללעג את כל מי שמשליך את יהבו על ארה"ב כערובה לאפקטיביות הברית ולכושרה להרתיע את הסובייטים מהרפתקאות. לקארטריזם היו תוצאות הרסניות, בין היתר לגבי אמינותה של ארה"ב בתוך הברית המערבית. בתקופת רייגן שוקמה האמינות — אף כי לא תמיד לקול תשואות אירופיות. עתה מאיימת מפולת מתורשת על מה ששוקם בעמל רב ובמאמצים כספיים אדירים — והחזירים שכפי הנראה אינם מתרשמים מבכך, הם מבוללים של המהומה בוואשינגטון. במאמר מוסגר יאמר, כי סיבי אמורים, אנשי בית-הנבחרים ופרשנים אומרים כאיש אחד, כי ווטרגייט היה אסון לאומי וחלילה להם מלחזור על מה שעשו לנשיא ולנשיאות. האולם דיבור לחוד ומעשים לחוד: המנגנון החוקר, שהיה מסימני-ההיכר של התקופה ההיא, הוקם מחדש, לרבות חוקר (פלילי) מיוחד, ועדות סינאט ובית-הנבחרים, וכלי-התקשורת המגבלים כל פיתוח מידע מרשיע לעשיית כותרות רועשות, ולאלוהים פתרונות כיצד יולידו הרקע הבוסרי האחרון המשבר והיום תוצאות שונות מאלו שהיו בשנים 1973–1975.

מה מסכן את ישראל?

קרוב יותר לבית, התוצאות אינה חדודה יותר. שתי מלחמות באיזור שלא ישראל יזמה, ב־1967 וב־1973, פרצו על רקע בינלאומי שאופיין על־ידי היחלשותה של ארה"ב. בחודשי מאי ויוני 1967, היתה ארה"ב שקועה בויאטנאם, והחל הבירסום במעמד המימשל של הנשיא ג'ונסון; אוקטובר 1973 סימן את התחלת הקץ של מימשל ניכסון. ללא נשיא איתן, ארה"ב שקועה במין תוהו ובוהו שרעשים אדירים בוקעים מתוכו, אך היא אינה מסוגלת להרתיע אויבים ולהגן על ידידים. הסכנה לישראל אינה נשקפת, איפוא, מגילוי זה או זה של מעורבות במהלכי הנשיא או הקולונל נורת': אלו הם פרטים זניחים. הסכנה האמיתית היא, שרפיון הרסן של ארה"ב חוקה מטילה על יצר היוזמות הבינלאומית של ברית־המועצות: אם למשל, הנשיא אסאד ירצה לנצל את שעת־הכושר ליזום מלחמה נגד ישראל, ספק אם מר גורבצ'וב יתאמץ להניאו מכך, או שיתרה בו בצורה משכנעת כליבך, כפי שמן הסתם היה עושה בשעה שהנשיא רייגן היה במיטבו.

אפשר שהקהיליה הפוליטית הישראלית, לרבות כלי-התקשורת, הערכו נכונה את התהליך המתגלגל לנגד עיניהם בארה"ב, לרבות הריסת מעמד הנשיא, והגיעו למסקנה כי אין בכוחם לבלום אותו, ועל כן נתפסו גם הם לעסוק בפכים הקטנים הנוגעים לנו. אך עד כה ניכרת התעלמות מן העיקר: לאילו צרות לישראל עלולה לגרום המיתקפה על הנשיאות ועל יכולתו של מר רייגן לתפקד כראש הברית של ארצות המערב. אלו הן צרות מתועדות בהיסטוריה של שני העשורים האחרונים — ומוטב שלא להתעלם מן האפשרות שהן יתחולו עלינו מחדש.

השנים האחרונות היו שנים קסומות מבחינתה של ישראל — הדבר אמור על אף המשבר הכלכלי הקשה, שממנו החלה המדינה להתאושש רק עתה. גרמו לכך, לא בהכרח לפי סדר החשיבות, המלחמה במפרץ הפרסי והשיתוק בעולם הערבי שבא בעקבותיה, הסיוע הכלכלי והמדיני שלהם זכינו מידי ארה"ב, פריקת הזמנים הלבנוני, ועוד. לנוכח המתרחש עתה בוושינגטון מעבר לאוקינוס, יש מקום לחשש, כי הקסם עומד להימוג. אם כך יקרה — האפשרות אינה בלתי סבירה — מוטב שנהיה מוכנים למצבים קשים, שבעקבותם לא נדרשנו לעמוד זה כמה שנים טובות.

דברים בנאליים על שטחים ומוסר לאומי

דרישה ירחמיאלית לחקור מייד את התלונות על התעללות בערביי השטחים

מאת גדעון סאמט

לא כל אחד מתרגש מסיפוריהם של צנחני המילואים שטענו השבוע, כי חלק ניכר מחודש השירות שלהם בחברון עבר בהטרדות מכוונות של האוכלוסיה הערבית. ביצענו, הם אמרו, שירות של פרובוקציה. יש לא מעטים הבטוחים שזו הדרך הנכונה לטפל בערביי הגדה. ובוודאי אחרי כל אחת מרציחות הסכין.

ובכלל, לא מוכרחים להאמין להם. הנה, אנשי גוש אמונים, שהצבר ונים ידעו לספר על ההתעללויות שלהם לערביי הסביבה, שוקלים להגיש נגד המתלוננים תביעת דיבה. כלומר, זה שקר: אוחרים ממשרתי המילואים הם אנשי שלום עכשיו, אומרים דוברי המתנחלים. יש להם, לכן, עניין להעליל עלילות.

אז מה לעשות עם התיאורים המתפרסמים גם הם השבוע, על אודות עינוי צעירים בעזה על־ידי חיילים? הצעירים סיפרו איך הושיבו אותם על רצפת חדר־המעצר והחלו להרביץ בהם בקתות רובים. "זה לבגין, זה לשמיר, זה לנביא", אמרו החיילים לטענת המתלוננים. בלילה, אם להאמין להם, העירו אותם והכריחו אותם להגיד "אני חמור, אני חזיר". ילד אחד, יאסר אליהו, בן 13, הוכה, לטענתו, באכזריות. הוא אמר לחייל, די, אני הולך למות, והחייל אמר לו — אם להאמין — אני ארביץ לך עד שתמות.

הצעיר אחר במעצר, חייר אל־מסרי מחאן יונס, אמר לחיילים שהוא צמא. אחד מהם מילא את הדלי של החייר במים והכריח אותו לשתות. העצירים נדרשו לעמוד עירומים ולהצדיע לקצין. מי שסירב הוכה. אחרים אולצו לנשק את אחורי הפרדים. רוב הזמן היו כבולים, גם בשנתם. שלושה ימים לא קיבלו כמעט מזון.

המזרח הפרוע

אלה מקרים חריגים, אני בטוח. תוצר אחד אולי בלתי-נמנע של המפגש בין שולט ונשלט. אבל נדמה שבמשך הזמן, ככל שמתארך החיכוך בין יהודים וערבים בגדה, נעשים כללים חדשים למותר ולאסור. הגדה נעשית המזרח הפרוע של ישראל. כאשר אזרח ישראלי יורה על דעת עצמו לעבר התקהלות של ערבים, כפי שאירע בשבוע שעבר, רשויות הצבא מודיעות להצדיק אותו. "עליפי הנוהל", הוא הקוד ההולך ומשתרש לסיכומם של כל מקרי הירי של חיילים לעבר מפגינים.

קשה לנו להודות בפני עצמנו שאנחנו נגררים לעבר אטימות. בתהליך הזה של התגרות פלשתינית ותגובה ישראלית, אנחנו מאבדים את שיקול־הדעת. איזה צורך יש לכוחות צבא להתגודד סביב אוניברסיטה בגדה שבה מתעוררות הפגנות? הרי כוונת העניין הזה שנועדה להתרחק מהמקום, כדי להניח להתרגשות לגווע בלי שנגנה לכבות אותה באש חיים. אבל אנחנו נוהגים לשים, שמים מחסומים בפני מה שאין טעם לחסום בנושב.

הנטיה לחיכוך, המחשבה הזאת, שכל חבורת זורקי אבנים נענית סיי פול כידי כוח צה"ל, נובעת מההנחה המוטעית שאפשר להשליט שקט בכל מקום ובכל זמן על אוכלוסיה נשלטת גדולה.

אבל הגרוע מכל אינה הטקטיקה המוטעית של טיפול בא'ישקט בגדה. הנזק הגדול באמת הוא בהתבהמות הזאת של רגשות, המאפשרת — אם להאמין — את הסצינות הקשות במתקן הכליאה בעזה, ומקרים אחרים שעליהם אנחנו שומעים מעת לעת במקומות אחרים בשטחים.

האמן כבר כמעט התרגלה. הרגש, כנראה אצל הרוב, אינו מתקומם.

זהו מחיר כבד שמשיתים עלינו השטחים: ההשלמה עם נורמות של נקם ושל זלזול בכבוד אדם. להודיע מתעללות הופך אצלנו למשהו ירחמיאלי, ולושידעת. כי התגובה הפשטנית, המסוכנת, הזאת היא שמול מעשי הסכינאות, מול הפגנות הסטודנטים, אין דרך מלבד השימוש ביד החזקה. ויד חזקה יורה, לעתים הורגת, לפעמים מתעללת.

העצירים בעזה מצטיירים בדמותם הכללית של פורעים ורוצחים. החיילים המתעללים ראו בהם, בכל אחד מהם, נועץ סכין. אבל בעשותם כך ייתכן מאוד שלא הרתיעו, אלא גידלו את מתנקשי העתיד, צעירים מושפלים שזרע האיבה הוטמן בהם עמוק יותר.

מבט פנימה

דובר צה"ל, המודדו באחרונה להסביר לנו כיצד כל פתיחה באש היתה עליפי הנוהל, הודיע שיחקור את מקרי ההתעללות בעזה אם תוגש תלונה. אין צורך בשום תלונה. הפרטים כפי שנמסרו היו צריכים להספיק כדי להקפיץ את רשויות הצבא לחקירה מיידית. זה אינו רק בירור של קבלנת העצירים ושל טענת ארגון הסהר האדום בעזה.

לפני הכל, חקירת התלונות היא עניין שלנו, מבט פנימה אל עצמנו.

אני משתמש בכוונה בביטויים הבנאליים, אני יודע, בנאליים. זה מעין מבחן להורתם של שימושי הלשון האלה, למידת השחיקה שעברו במשך השנים. עד כמה נתקבה אצלנו השמירה על מיגבלות החוק כשמדובר בשליטנו בשטחים? איזה משקל ניתן שם להגנה על כבוד האדם, אפילו אם הוא עציר ערבי נקלה בעיני חוקריו? אלה שאלות חשובות שאסור להניח אותן, גם כאשר נשפך דם יהודים.

טענת הצנחנים ששבו משירות המילואים שלהם עם יסודי מבשון תורגמה מייד לסוגיה בויכוח הציבורי הפוליטי. היא מציקה להם התעללות בערבים, משמע שהם משחו הקשר בשמאל, בעלי רגישות יפת־נפש ומופרעת, עיוורים לעובדות החיים והמוות בשטחים. מי שיצמצמו על רגישותם יחשב אולי ריאליסטי, קרוב, לאומי יותר, מזוהה עם הימין.

החלוקה הזאת מצאירה. החשש מפני אטימות חיילי צה"ל כלפי כללים בסיסיים של מוסר אנושי צריכה, באמת היזב — הבנאלי — כיותר, להיות נחלתו של כל מי שחושב על הזמן לאומי במונחים שמעבר לכוח צבאי. כן, אלה דברים ירחמיאליים להזכיר, המעורבים לא פעם מעין הצעקות. מבוכה של בעלי הראייה למורת־המזכר כבי כל, העייפה מכל הקשקושים המוסריים האלה, יקשיב כל אחד לאן שאנחנו הולכים. נוטים. אני רוצה לדעת אם צודקים הצנחנים, אם אמת בתלונות העצירים הערביים, מי שרוצה שיצוק.

מקורות מדיניים / עקיבא אלדד

פרס ושולץ: פרס יודע היטב היכן אפשר למצוא את שולץ

ישראל במילכוד שולץ

"אם אספר לך עכשיו על עסקת נשק בין ישראל לסוריה, האם תרוץ להדפיס את הסיפור או שמא תבדוק אותו עם המקורות הנוגעים ממש בדבר?" שאל הדיפלומט האמריקאי הבכיר. והוא ממשיך: "בניה שאבן היועץ לביטחון לאומי רוברט מקפרליין העיד מישהו בבית הלבן אמרו לדוד קמחי ששולץ היה בסוד העניין, מדוע לא בדקתם זאת עם המקור? אינכם יודעים את הכתובת שלו?"

שמעון פרס יודע היטב היכן אפשר למצוא את ג'ורג' שולץ. הוא היה במעונו של שר החוץ בוואשינג־טון ואף סעד על שולחנו בת שתיים. יותר מזה — מלחמת איראן־עיראק היתה אחד הנושאים ה מרכזיים באותה שיחה בארבע עיניים בספטמבר האחרון. לא היתה זו ההזדמנות היחידה שהיתה ל־ישראל לפשפש עמוק יותר בעניין. פרס ושמיר התחרו במשך שנתיים על המקום הראשון בלבו של שולץ. איגרות שנפתחו ב"ג'ורג' היקר" היו למסורת בקרבי חגים וימי הולדת. דיברו (גם יצחק רבין) אתו על כלכלה וסיוע, על ביטחון ושלום ורק על אותה הרפתקאה איראנית שכחו לדבר? לא היה אפשר באותן השיחות להגניב חצי משפט כבדרך אגב שממנו יתברר חד משמעית ששולץ היה בעניינים?

כך רואים זאת בסטייט דיפרטמנט ולא יעזרו כל ההודעות לעיתונות המבשרות כי סנטור רפובליקאי/ד־מוקרט אמר לשמיר ו/או לפרס שאין לישראל סיבה לדאגה שהפרשה האיראנית תפגע בה. בעצם, בשיחות פרטיות מאוד אומרים בירושלים שהיא כבר פגעה.

האנשים החדשים במועצה לביטחון לאומי מראים סימנים ראשונים של ריחוק מכל מה שנודף ממנו ני־חוח ישראלי.

עם הלוף חג המולד יגיעו לירוש־לים שלוגים, ואפשר בהחלט שאחריהם יגיעו גם החוקרים. ה חשש העיקרי כאן הוא מפני התמודדות עם השר הכבד שפרס הושיט בידו האחת לשולץ תוכנית לשיתוף פעולה בין־לאומי למלחמה בטרור (גם זה עבודה של עמירם ניר) ובידו השנייה סיפק מאחורי גבו של אותו שולץ טילים וכלי משחית אחרים למטרוניו של אותו טרור? עדותו של ראש צוות הבית הלבן דונלד רייגן מאשימה שוב את ישראל כי העניין לא הצטמצם בעסקה בודדת שיזמה לשחרור בני הערובה.

אם יאמינו האמריקאים לעדותו של רייגן, משמע שישראל תוצג לדורות כמדינה המוכרת נשק לכל המרבה במחיר בלי להביא בחשבון את החוק האמריקאי ואת היחסים המיוחדים בין שתי המדינות. אם יאמינו האמריקאים לג'ורג' שולץ משמע שישראל עושה מעשים כאלה מאחורי גבם של הגורמים שבמדי־ניות ובהנחות ליידע אותם רק בשלב מאוחר למדי.

פרס מבטיח למקורביו שדבר לא נעשה בטרם הובטח ששולץ נכנס בעובי הקורה. באותה שעה ההוזר דוד קמחי, שנשלח בשעתו לוואשינגטון לוודא שאמנם כך פני הדברים, לבל יזכיר את שולץ בר־איון לטלוויזיה (שנערך לאחר פנייה אישית של פרס לקמחי) מטוב ועד רע. אם יאמר — כפי שטען בקביעה — כי לישראל היתה סיבה טובה ביותר להאמין ששולץ ידע בעוד מועד, יוצא ששר החוץ לא אמר אמת לסנאט. אם יאמר ששולץ לא היה בעניינים, תהיה בכך הודאה שישראל נתנה יד לעסקה אפלה מאחורי גבו של ידיד נאמן. מכיוון שמקפרליין נאלץ להיפרד מ המועצה לביטחון לאומי בגלל ליקויים בהרגלי הדיווח שלו, אפשר להניח כי החוקרים יקבלו את גרסתו של שולץ הנתמכת עתה על ידי עדותו של דונלד רייגן.

קשה, אולי בלתי אפשרי, למצוא נוסחה שתשמור בעת ובעונה אחת על אמינותה של ישראל בעיני הבריה ועל אמינותו של שולץ בעיני הבריה.

חוסני מובארק: גיבוש כמה רעיונות חדשים בקשר לוועידה־המכינה לקראת ועידה בינ"ל לשלום

עם מצרים, בלי ארה"ב

נשיא מצרים, חוסני מובארק, דיבר השבוע בגלוי (ראיון לרדיו המזרח התיכון) על גיבוש כמה רעיונות חדשים בקשר לוועידה מכינה לקר־את ועידה בינ"ל לשלום, ביניהם "קבוצה תמיד במדינות המעור־בות כדי לחץ באירגון התהליך". "בכל מקרה אנו תומכים בכל אמצעי שיביא אותנו לשולחן הדי־ונים", אמר מובארק לרדיו המצרי.

קבוצת חברים אמריקאיים ואירו־פיים של המכון הבינ"ל לשלום במזרח התיכון, הגיעה השבוע למצ־רים בדרכה לכינוס בישראל, והותירה את הרושם, שאכן מובארק מחפש דרכים לחדש את רוח אלכסנדריה. הקבוצה נועדה עם שמונה וסלתה של המגמות המצריות: כמאל חסן עלי, מוסטפה חליל, מוחמד עבד־אללה ואניס מנצור. נכח במפגש גם משקיף רשמי מטעם משרד החוץ המצרי. המסר שהביאו עמם לישראל מאותה פגישה, הוא שהמצרים מבקשים לחדש את רעיון שיחות ההכנה לקראת הוועידה הבינ"ל, שכן יש בידם איתותים מרוסיה ומוושינגטון שגם הם עומדים להגיש את ההדורות במגמה להסכים על מה שמפריד ביניהם. המצרים גיל־גלו רעיונות חדשים לפתרון בעיית הרכב המשלחת הירדנית־פלש־תינית. הם הציעו למשל, שכל הצד־דים יוזמנו לשיחות וכל דיכוטין יתנ־הלו, וכך יעקפו את השאלה מי כשייך במשלחת רשמית משר־דנת לירדן ולפלשתינים. המצרים דיווחו לירושלים ולוואשינגטון כי נראה בעליל שמצרים זקוקה להישג מדיני, וכדאי לשים לב לדיבורים על חידוש התהליך המלווים בימה חיובית יותר לאורך זמן כלפי ישראל.

"עלינו לעסוק בעתיד הקרוב בפורום הבינ"ל גם ללא התערבות ישירה של ארה"ב, בתנאי שמה שיוסכם בין הצדדים יהיה מקובל גם על ארה"ב והאירופים", אמר השבוע שר החוץ שמעון פרס בשיחה עם חברי הפרלמנט האירופי. הוא אימץ, איפוא, את תפישתו של המנכ"ל אברהם טמיר, המאמין שהדרך לרבת־עמון עוברת דרך קאהיר ולא דרך וואשינגטון. פרס טרח לחזור שוב ושוב על ההישג החשוב של "שינוי מדיניות ההתנחלות" — נושא המשמש את מובארק בכל מאמציו לתלות עליו עקיצה ליצחק שמיר.

שמיר ביקש השבוע מהסנטור רודי בושביץ, שנסע מכאן לקאהיר, לומר למובארק ש"אני מצטער על כך שהוא ממשיך להתקיף אותי, אפילו מגדשה. מוטב לדבר פנים אל פנים ולא באמצעות אמצעי התקשורת" — מוסיף ראש הממשלה לנשיא. יממה לפני כן פירסמה לשכתו של שמיר הודעה לתקשורת בעקבות פגישתו עם משלחות הפר־למנט האירופי, ושם נאמר כי שמיר מעדיף משא ומתן ישיר. אך בתשובה לשאלה על יחסו לוועידה, הוסיף כי אינו שולל שום אמצעי לקידום אותו מו"מ ישיר. שעה אחר־כך ביקש הדובר לתקן: "הלה טעות מצערת, שמיר איתן בהתנגדותו לוועידה שתהיה יותר מבטקס פתיחה וסיום למשא ומתן". האולם רוזנבלום שמבין באזרוגה שמיר כלפי רעיון הוועידה הבינ"ל, מלבד רוקא על קוטן אמונתו בסיכויי התכנסותה.

מקורביו מעידים כי הוא מקפיד בכבודו של פרס, וכיוון שממילא אין "סכנה" שהוועידה תהיה לעובדה, מדוע עליו לעורר מהומה על לא מאומה?

האמריקאים לוקחים את הבריר של שמיר ברצינות רבה יותר. בסטייט דיפרטמנט מאמינים ששמיר רומז, שאם תושג הסכמה על מתכונת הוועידה הבינ"ל, הוא לא יעמוד לה לרועץ. בעקבות פגישתו עם שגרירי ארה"ב במזרח התיכון ועם היועץ המדיני, נמרוד נוביק, הגיש העוזר לעניני המזרח התיכון, ריצ'רד מרפי, מסמך המל־צות לשר שלו, ג'ורג' שולץ. מרפי ממליץ שוואשינגטון תחדש את מעורבותה בתהליך בנושא יהושע, במגמה לגשר תחילה על הפערים בין ישראל לירדן בעניין היחסים בין מליאת הוועידה לוועדות הדו־צד־דיות שיעסקו במו"מ ישיר. שולץ כבר הנחה את שגריריו להפגין כי העסקים כרגיל. דיפלומט אמריקאי אמר השבוע שדווקא על רקע המשבר האיראני צריך לצפות לפעי־לות אמריקאית כלשהי באיזור, שת־לווה יוזמה ישראלית־מצרית.

פרס חזר וחזר על ינואר — מועד כינוס ועידת האיסלאמיות בכווית — כתאריך מטרה. הוא אומר שיהיה זה מבחן חשוב למידת התמיכה שמובארק יכול לגייס בקרב מדינות ערב המתונות. המצ־רים, לעומת זאת, אינם בטוחים שהנ־סה יבואו מכווית, שלא תחמיץ את ההזדמנות לעשות מטעמים מהאלי־מות בירושלים. המצרים חוששים כבר על פברואר.

מאבק על הסברה

שבוע חם צפוי השבוע במש־רד החוץ לרגל כינוס ועדת המינויים לבחירת מנכ"ל להס־ברה. לשכת השר והמנכ"ל המדיני, יוסי ביילין, מבקשים להחליף את רב שמורק, שמונה לתפקיד רק לפני שנה, בקולט אביטל, מנהלת מחלקת ההדרכה ולשעבר ציר הסברה בפריס, חברת מרכז מפלגת העבודה. המנכ"ל טמיר, מתנגד בתוקף למינויה של אביטל, ותוצאות ההצבעה בוועדה יהוו מבחן חשוב למידת השפעתו במשרד. מול אביטל מתייצב יואל שר, שהיה מנהל מחלקת הסברה כבר לפני שנים רבות.

לפרס תהיה בקרוב בעיה עם פקיד בכיר נוסף. השגריר בוו־אשינגטון, מאיר רוזן, גילגל את ביקורו בארץ כדי להבהיר לפרס שברצונו לשוב למשרד אחרי שבע שנים בגלות, והוא מצפה לתפקיד הולם. שגרירים בכירים אחרים הצליחו בימים אלה להשיג אישורים מיוחדים לשרת שנה נוספת בחו"ל. למרות שהור־אות אינן מתירות לשרת יותר משש שנים ברציפות בחו"ל (גם זה במקרים יוצאי־דופן), יש ביניהם כאלה שהשיגו כבר שנה שמינית: בן ארי (גרמניה), עוב־דיה סופר (צרפת) ויוסף הדס (שוק משותף - בריסל). פרס הב־טיח לשגריר בקהיר, משה ששון (שנה שישית), כי אין לפי שעה שום כוונה להחליפו. לששון יש סיבות מיוחדות לזכות בשנה נוספת.

שגרירות מדריד, שהתפנתה עם שובו של השגריר שמואל הדס ארצה, יועדה לפרופ' שלמה בן עמי, איש "העבודה", וכבר היו רמזים שהשגריר בבריטניה, יהו־דה אבנר, אינו מתנגד אף הוא לכלות שנה נוספת בלונדון. עונת המינויים הקרובה תהיה איפוא, שחונה ביותר.

בעוד חודש ייחתמו שלושת החוזים המוסכמים בין פרס לשמיר לצורך הגשת רשימת המועמדים לשגרירות באר־ה"ב. פרס רוצה עדיין לראות את ד"ר נמרוד נוביק בוושינגטון כשגריר, אולם אנשי שמיר מב־הירים כי אין סיכוי להשיג את הסכמתו. בימים האחרונים שב ועלה שמו של גד יעקובי, שם חדש — מיכה חריש ושם ישן — מאיר רוזן. "אפשר" שמשום ישכנעו להחזיר אותו. ממילא אין לפרס תפקיד פנוי בשבילו.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

מפלגת העבודה — טיפוח עתודה צעירה

הדמוקרטיה הפנימית בתנועת החירות, הבחירות האישיות והחשאיות וקידומה של מנהיגות צעירה — היו מאז ומתמיד נושא קיטונה של מפלגת העבודה, שלסיעתה בכנסת הצליח להסתנן בשנים האחרונות רק "צעיר" אחד מתחת לגיל 40, חיים רמון.

בוועידה האחרונה של מפלגת העבודה, בוטלה שיטת "הוועדה המסדרת" והונהגו בחירות אישיות חשאיות בנוסחה. השבוע הקימו מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס, ושר הביטחון, יצחק רבין, פורום חדש של מנהיגות צעירה. אלא שכנס־היסוד שהתקיים באמצע השבוע בלשכתו של פרס, כשיא המחלוקת על הדיונים הכלכליים, כבר מעורר התמרמרות גדולה ב־מפלגת העבודה. התמרמרות זו הבי־אה, בין היתר, להחרמת המפגש על־ידי מזכ"ל המפלגה, ח"כ עוזי ברעם.

לפני כשנתיים, בימיו הראשונים של פרס כראש ממשלה, הוא ניסה לקרב ללשכתו כמה מראשי המוע־צות המקומיות הצעירים בארץ, החברים או המקורבים למפלגת העבודה. מדובר היה אז בחמישה נציגים, שהתכנסו שלוש או ארבע פעמים בלשכתו של פרס. לאחר הרוטציה היו אלה יוסי ביילין ואורי סביר שלחצו על פרס למסד פורום זה, מתוך כוונה להעניק יתרון לקבוצת צעירים מסויימת במפלגה, שתביא לאחר מכן להשתלבותם בר־שימת המערך בכנסת ובעמדות בכירות במוסדות השלטוניים.

פרס הוליס לשתף בקביעת פורום זה את יצחק רבין, והמשך שבועות מספר שקדו השניים על הרכבת רשימה של 15 משתתפים, שקיימו "מיפגש אל תוך הלילה" ביום שלישי השבוע, בלשכתו של פרס במשרד החוץ. בישיבה השת־תפו ראשי מועצות מקומיות ועיירות פיתוח כמו אמיר פרץ משדרות, רפי הוכמן מאילת, שלמה בוחבוט ממע־לות ואלי דיין מאשקלון, כמו כן השתתפו בפגישה יוסי ביילין, אורי סביר, נמרוד נוביק, צבי ברמשה (צביל'ה) — עוזר של שר הביטחון, בוריס קרסקי, דליה לוי, והרצל בך אשר, פרופ' שלמה בן־עמי, ניסים זוילי מהסוכנות וח"כ חיים רמון.

משתתפי הפגישה העידו השבוע, כי היתה זו הפעם הראשונה שבה התקיים מפגש פתוח ממין זה במפלגת העבודה. במשך כארבע שעות ביותר פרס ורבין את 15 המשתתפים לדיון בסוגיות מצות המשטר הישראלי, כלכלה וחברה, הביורוקרטיה הישראלית, שבירות המוסכמות בחברה הישראלית, המש־בר בציונות ומצבה של מפלגת העבודה.

בינתיים לא ברור אם יהיה המשך לכינוס פורום מנהיגותי זה. הסערה שקמה במפלגת העבודה לאחר הדיון — בעיקר מצד אלה שלא הוז־מנו למיפגש — יצרה מתיחות בין פלגי המפלגה השונים. הטענה שנשמעה כלפי פרס ורבין היתה כי בשעה שמפלגת העבודה מבטלת את שיטת הוועדה המסדרת וקובעת כי נציגיה למוסדות ייבחרו בבחירות אישיות־חשאיות במרכז התנועה, לא יתכן להעניק יתרון כה משמעותי לקבוצה נבחרת, ולספחה כמנהיגות העתידית של התנועה.

יצחק מודעי: הכוונות משמיר לתיק ביצועי

מודעי מדבר על פילוג

האם מתקיימים מגעים לפילוג במפלגה הליבראלית, המתנגדת עד כה לאישורו של איחוד עם תנועת החירות בין המפלגות? משיחות שקיים באחרונה השר בלי תיק יצחק מודעי עם חברי כנסת מסיעת הליבראלים בכנסת, מתברר כי אפשרות זאת אינה נשללת.

מאז נאלץ מודעי לעזוב את משרד האוצר, ולאחר מכן להיפרד גם מתיק המשפטים, נחלש מעמדו במפלגה הליבראלית. [illegible] שבו לממשלה לאחר הדר טביה לא תרשה לשיטור מצבה. עתה הוא ממתין לראשיתה של השנה האחרונה הכרעה. בכיוסו מכוונת הכוונה מראש הממשלה יצחק שמיר לקבל תיק ביצועי. הסכם שאושר את שובו לממשלה, היונה את תפקידו הגא בהסכמת מפלגת העבודה, הכוונה היתה, כי מודעי יקבל לידיו את תיק התחבורה, והשר חיים קורפו ישמש כשר המש־פטים. אולם קורפו מסרב להיפרד מתיק, ובמפלגת העבודה מתנגדים לשובו של מודעי למשרד המש־פטים.

עד להכרעה בעניין מנצל מודעי את הזמן לחיזוק כוחו המפלגתי. בשבועות האחרונים נועד לשיחות אישיות עם רוב חברי הכנסת של המפלגה הליבראלית. מודעי שוחח עם שרה דורון, אריאל לין, פסח גרופר, בני שליטא, דן תיכון ופנחס גולדשטיין, ודן עמם על מעמדה של המפלגה הליבראלית, אם האיחוד עם תנועת החירות לא ייצא לפועל.

מודעי מעדיף הליכה נפרדת של המפלגה הליבראלית לבחירות, על פני המשך הסכם גח"ל ומערכת היחסים הנוכחית עם תנועת החירות. [illegible] מבין חברי הכנסת הליבראלים יצ־מך בו במקרה של פילוג.

מודעי סירב השבוע להתייחס לשיחות האישיות שהיו לו בעניין זה. מקורבו של מודעי, ח"כ פנחס גולדשטיין, אמר בסוף השבוע כי למודעי ברור שבמקרה של דחיית האיחוד אין הוא מסוגל להמשיך ולפעול תחת קורת גג פוליטית אחת עם השרים אברהם שריר וגי־דעון פת, מאחר שאין לו עוד אמון בהם. גולדשטיין טוען כי מודעי נואש מכל הניסיונות לעשיית שלום־בית במפלגה. לדברי שרה דורון אין מודעי רציני בכוונת הפי־לוג שלו וכי מדובר בצעד של איום, המיועד לאותת לתנועת החירות להזדרז בביצוע האיחוד.

האיום של דראושה

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס מתקשה עדיין להחליט מי יהיה סגן השר הש־לישי של מפלגת העבודה, במ־קומה של שושנה ארבלי־אלמו־זלינו שהתמנתה לשרת הב־ריאות. פרס מעדיף בעניין זה את שיטת ההמתנה, מתוך ידיעה כי כל החלטה שיקבל תגרור אחריה מהומה מפלגתית.

תחילה רווה את הבחירה, מאחר שביקש לשתות עם שר החינוך יצחק נבון, הדורש כי ח"כ נאוה ארד תשמש כסגניתו. פרס מתגבר לאחר המעדיף את שמחה דיניץ, או את עבד־אל־והב דראושה. דראושה השמיע באחרונה איום מפורש, כי אם בחירתו לתפקיד סגן שר החינוך, או סגן שר במשרד אחר, תגרור מחאה חריפה שלו ושל הציבור הערבי בישראל. דראושה שוחח פעמיים עם פרס בעניין, והבהיר לו כי הפרסומים שהיו סביב האפשרות כי יקבל את התפקיד, יצרו צפייה גדולה ברחוב הערבי, העלולה ליהפך לאכזבה קשה, אם לא ייבחר. "שוחחתי כבר עם כל שרי המערך", אמר. "כמעט כולם תומכים בבחירתי. הם מעריכים מאוד את העבודה, שעשיתי עד היום. מינוי ערבי לסגן שר יעלה את יוקרת מפלגת העבודה, דבר העשוי להביא לנו אלפי קולות נוספים בבחירות הבאות. לא אתנגד להיות סגן שר במשרד החוץ, שם אני יכול להוות גשר לעולם הערבי לקראת יוזמת שלום לאיזור".

שינוי השיטה ואחוז החסימה

חילוקי הדעות העקרוניים בין הליכוד המערך לא יאפשרו כנראה להביא לשינוי שיטת הבחירות. הב־דלי ההשקפות בין הגושים מהותיים בכדי שיהיה אפשר לגשר עליהם.

הוועדה הקואליציונית שהקימו הליכוד והמערך לעניין שינוי שיטת הבחירות הולכת להקדיש באחרונה את דיוניה לכמה סוגיות העוסקות בחוקי בחירות. התנגדות הליכוד להצעתו של יו"ר הוועדה, השר גד יעקובי, לחלק את הארץ לאזורי בחירה, הביאה להעברת הנושא ליוזמה פרטית בכנסת. החוק עבר לפני כמה חודשים בקריאה טרומית. השבוע הוחלו הדיונים בו בוועדת חוק ומשפט. על פי מה שנשמע בדיון הראשון, נראה שהחוק יוביל לשינוי המיוחל.

הישג האחרון של הוועדה הקו־אליציונית הוא קיצור תעמולת הב־חירות. בהיעדר שניים מתוך שלושת נציגי הליכוד (השר חיים קורפו וח"כ שרה דורון), החליטה הוועדה בשבוע שעבר להגביל את תקופת תעמולת הבחירות ל־30 יום, ולקצר את משך התעמולה בטלוויזיה ל־21 יום. לאחר הודעת הנציגית של הוועדה (שבה השתתף השר משה ארנס), טענו נציגי הליכוד כי ההחלטה לא היתה חוקית, מאחר שרוב נציגי הליכוד לא השתתפו בדיון. קורפו הכריז כי הוא מתנגד לקיצור תקופת התעמולה ל־30 יום. וח"כ דורון אמרה כי לא יהיה כל שינוי במעמד הקבוע כיום בחוק.

לעומת אי ההסכמה בין הליכוד למערך בעניינים אלה, מתגבשת הסכמה בכנסת כדבר המובן בהעלאת אחוז החסימה. במגעים בלתי רשמיים בין נציגי המפלגות מדובר כיום על שניים עד שניים וחצי אחוז למושב הראשון בכנסת. במפלגת העבודה יש המבקשים להגדיל מספר זה, כדי למנוע מסיעות קיצוניות לחזור לבית המחוקקים. אולם הליכוד התחייב עוד בראשית ימי ממשלת האחדות כלפי אגודת ישראל שלא לתמוך בהצעה.

התכנית הכלכלית / צבי זרחיה

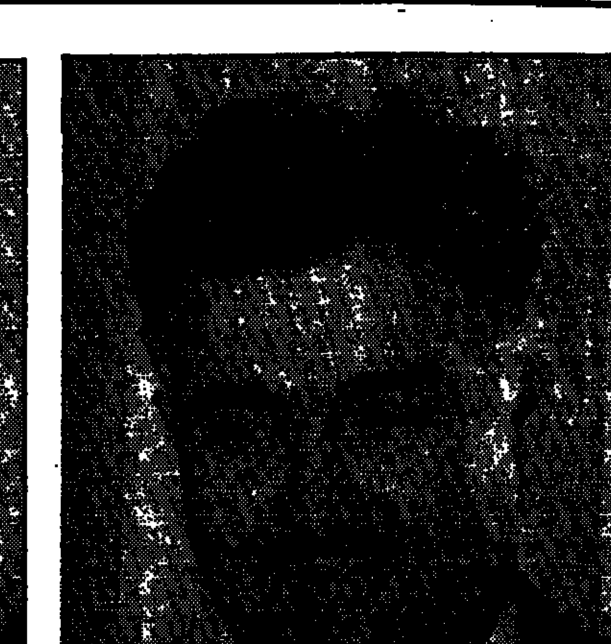

משה נסים: "ללכת בגדול".

עדי אמוראי: יזם אמביוולנטי לתכנית

תוכנית בלחץ זמן

רק בשבוע שעבר הבינו אנשי האוצר, שכוונתו של שר האוצר משה נסים היא ל"לכת בגדול". בנוסף להכנת תקציב המדינה לשנת 87, להציע גם תוכנית כלכלית כוללת. פקידים בכירים באוצר הבהירו השבוע, כי העבודה על התו־כנית התנהלה בחודשים האחרונים על מי מנוחות, רק בחודש האחרון צברה תאוצה. התוצאה היתה, שהתו־כנית לא היתה מגובשת די הצורך, והוחל בהצגתה לפני שהוכנה, ולנוכח הביקורת, הוחל בשינויים (אף שהשר הבהיר, כי התוכנית לא שונתה). בלחץ של זמן נעשה השבוע ניסיון לאסוף את כל הצע־דים מבחינת אומדן הכנסות לקופת המדינה, ולקשור קצוות בין כל רכיביה: תקציב, שוק ההון, מערכת מסי הצעים גלוחים.

לפני כשבועיים, הוצגה התוכנית הכלכלית החדשה, על ידי שר האוצר ומנכ"ל משרדו, סגן שר האוצר, נגיד בנק ישראל והממונה על התקציבים באוצר, לפני ראש הממשלה יצחק שמיר. כעבור יו־מיים, נפגש הצוות הזה עם ממלא מקום ראש הממשלה, שמעון פרס. לשניים לא הוצגו הנושאים בפירוט, שכן אלה לא הגיעו עדיין לגיבוש סופי.

עד לאמצע שבוע זה, לא היה ברור כמה תעלה הרפורמה במס, ואיך ייתן הפיצוי לשכבות שייפגעו בשל ביטול הפטורים, מה יהיה בגודל המס על הבורסה ועוד. אחד משרי הליכוד, שהתכנסו בשבוע שעבר לשמוע פרטים ראשונים על התוכנית, הסביר לאחר מכן כי הרושם שלשר האוצר אין עדיין פרטים מספיקים וכי יש לגבש עקרונות רבים. בתוכניות אותו שר, ביקר שמע על התוכנית מכלי התקשורת ולא מדוברי שר האוצר.

מישיבת שרי הליכוד נעדרו מרבית השרים המשתתפים: שמיר, לוי, מו־דעי וקצב שמעו מנסים על הכוונה להטיל מס על הבורסה — ידיעה שדלפה והביאה לעצבנות ולסערת הבורסה.

רומה היה, שראשי האוצר ימשיכו לעבור בשקט את התוכנית הלא־גמורה, אך באמצע השבוע שעבר, עוד לפני שנפגש שר האוצר עם מזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר, כבר נדלפו לכלי התקשורת אילו פטורים מוצע לבטל — דבר שעורר מיד את התנגדות ההסתדרות. קיסר אמר, כי יתנגד לתוכנית המוצעת בחלשים, ויו"ר האגף לאיגוד מקצ־ועי, חיים הברפלד, הסביר כי מי שגיבש את התוכנית, "אינו מבין עניין".

למחרת החל נסים בפגישות עם גורמים משקיים — לשכות המסחר, עצמאים ותעשיינים. נסים גם דיבר לפני ועדת העורכים, בניסיון להשיג את תמיכת העיתונות בתוכניתו. בישיבת הקבינט הכלכלי, שנערכה ביום ו' שעבר, שוב לא הבינו חלק מהנוכחים — שמיר, פרס, נסים ויע־קבי, וגם אחרים מראשי האוצר — את היקף התוכנית.

ביום א' השבוע הוכנת, כי הקבינט הכלכלי יכנס יחד עם ההסתדרות והמעסיקים. הוסבר, כי הישיבה נדחתה מסיבות טכניות. בפועל, נסים לא שש לזמן את הפורום הזה.

לנוכח הביקורת, הוצע לבצע מספר שינויים בתוכנית. כך, למשל, הוסכם סופית, כי המס על הבורסה לא יוטל, והוצע לפצות בדרכים ספציפיות את הנפגעים מהרפורמה. לנוכח הסערה שקמה עקב הכוונה לשנות את התוכנית, כינסו ביום ב' ראשי האוצר ובנק ישראל מסיבת עיתונאים, להבהרת העניין. בתדרוך לא נמסרו הבהרות על צעדים ספציפיים, מאחר שלא רצו למסור את התוכנית לעיתונות קודם העב־רתה לשרים, מה גם שבאותה עת התוכנית לא היתה שלמה. העי־תונאים כבר ידעו על התוכנית יותר מכפי שהוסבר להם בפגישה זו.

ביום ג', לאחר שהתוכנית נתק־עה עקב התנגדותם של ההסתדרות והמעסיקים, עברו באוצר נגד מחוגי השעון. אזי קיבל נסים החלטה נחושה, להעביר את התוכנית הכל־כלית בממשלה ביום א' הקרוב, חרף התנגדותה של ההסתדרות. באותה נחישות החליט שלא לשנות את התוכנית, ולא להפעיל מדרגת מס בשיעור העולה על 45 אחוזים.

ביום שלישי בערב בלשכתו של נסים דיון בהשתתפות נגיד בנק ישראל וראשי האוצר, לסיכום התו־כנית. באוצר שאלו אם התוכנית כבר נשלמה, ואם היא מתואמת בין כל אגפי המשרד, מדוע ישב השר עם אנשיו עד 3 לפנות בוקר כדי לסכמה?

מי תמך במי

צמרת האוצר נחלקה בתמיכתה בתוכנית. הדחיפה "ללכת על כל הקלפים" נעשתה בעיקר על ידי מנכ"ל האוצר, ד"ר עמנואל שרון, ונתמכה על ידי נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו. שרון צידד בהפעלת תוכנית כלכלית כוללת ורפורמה מרחיקת לכת במערכת המסוי ובשוק ההון. שרון וברונו שידרו, בדרך כלל, באותו גל. ברונו גם סבר, שאין לתת הקלות במס לתעשיה ולחקלאות.

מנגד שני, טענו סגן שר האוצר, עדי אמוראי, והממונה על התק־ציבים, אהרון פוגל, שהתוכנית המוצעת לוקה בחוסר, מאחר שאינה פותרת את בעיית הגירעון ביבוא [illegible] כור גיסא, הכין אמוראי ויהודה דרורי, והממונה על אגף שוק ההון, מאיר גיסא. אמוראי ודרורי סברו שיש לבצע בשוק ההון רפורמה הדרגתית יותר מזו שהוצגה על ידי ברונו ושרון, אף ברונו ושרון צידדו ברפורמה שהתקבלה. בסופו של דבר, שר האוצר, משה נסים, קיבל ברוב המקרים את עמדת ברונו ושרון, אך בנושא הטלת מס מחזור על הבורסה, או על רווחי הון, נענה להתנגדותו הנחרצת של סגן שר האוצר והחליט לסגת מהצעה זו. ברונו, כזכור, העלה לא פעם את הרעיון למס מחזור.

הממונה על הכנסות המדינה, ישראל ברזן, בניגוד לעמדת מנכ"ל האוצר, תמך בתחילה בהורדה קטנה יותר של שיעורי המס, ולא ברפורמה כוללת. ברזן רצה להקים ועדה ציבורית שתגבש בתוך מספר חודשים הצעה לרפורמה, כדוגמת ועדת בן שחר בשנת 75, וועדת שטיינברג. בסופו של דבר, הגיש תוכנית לרפורמה כוללת במערכת המסוי.

רפורמה במסים ללא מחשב

העבודה על הרפורמה במערכת המסוי, הוחלה בשיתוף רוב של כלכלנים במינהל הכנסות המדינה. בחודש אוקטובר, כתבו יורם גבאי ושמעון גל את הצעת הרפורמה וביטולי הפטורים, שפורסמה אז לראשונה ב"הארץ".

אבל, ככל שקרבה שעת האפס, ולאחר ששרטוטי התוכנית והרפורמה החלו לדלוף, צומצם מספר המשתת־פים בדיונים. מראשית השבוע, הו־פיע הממונה על הכנסות המדינה, ישראל ברזן, לבדו בדיונים העיקר־יים שהתקיימו אצל נסים. מעצבי הרפורמה, אנשי מינהל הכנסות המדינה ובכירים בנציבות מס ההכנסה, לא הוזמנו השבוע לדיונים מרכזיים. יותר על כן, במינהל הכנסות המדינה פועלת יחידת מחשב המע־רכת את עיבודי המחשב לנציבות מס ההכנסה. טבעי היה, שאנשי יחידה זו יוזמנו לדיונים, כדי שניתן יהיה לבצע את העיבודים במחשב. אולם, אלה נותרו השבוע בחוץ וקראו על הנעשה בעיתונות.

גורמים בכירים באוצר אמרו אתמול, כי ניהול המטה היה לקוי, ובשל כך התיאום בין כל אגפי האוצר לא היה מושלם.

מלאכתו של אמוראי

מלאכת השכנוע להשגת תמיכתם של שרי המערך בתוכנית, הוטלה על סגן שר האוצר, עדי אמוראי. אמוראי, כלכלן חזק, קיבל את המעטפה ובה הצעת התוכנית, שעה קלה לפני התכנסותם של שרי המערך, ביום חמישי שעבר.

אמנם, את עיקרי התוכנית כבר ידע, אך בכל זאת, הופתע לראות מספר רעיונות, בעיקר בתחום שוק ההון, שהוצגו בתוכנית ושעליהם לא ידע, מה גם שלא היו על דעתו.

למחרת, ביום ו', כשהתכנס הקבי־נט הכלכלי — שמיר, פרס, נסים ויעקבי וראשי האוצר ובנק ישראל — הבהיר אמוראי את משמעות התנגדותו להטלת מס על הבורסה ולהצעות נוספות. אמוראי רגז גם על השינויים בתוכנית.

דרך אגב, אמוראי היה הנציג הב־כיר היחיד מטעם המערך, שעקב מקרוב אחר התגבשות התוכנית. פרס ויעקבי, חברי הקבינט הכלכלי, אמנם נפגשו עם שמיר ונסים, ויע־קבי נפגש פעמים רבות עם נסים בנדון, אך אלה לא קיבלו אף מסמך. יעקבי אף שלף בישיבת הקבינט של יום ו' שעבר את אחד העיתונים והחל מצטט משם את עקרונות התוכנית.

גורמים בכירים במערך קבלו על חוסר שיתופו של המערך בשלבים הראשונים של גיבוש התוכנית. לדבריהם, ההידברות עם נציגי המערך בקבינט הכלכלי, פרס ויע־קבי, היתה צריכה להתבצע מוקדם יותר, מאחר שלמערך יש הרבה מה לומר, לא רק כשותפים פוליטיים אלא גם כבעלי ניסיון מהתוכנית הכלכלית הקודמת.

למי שכבר ראה הכל
ולמי שלא ראה עדיין כלום

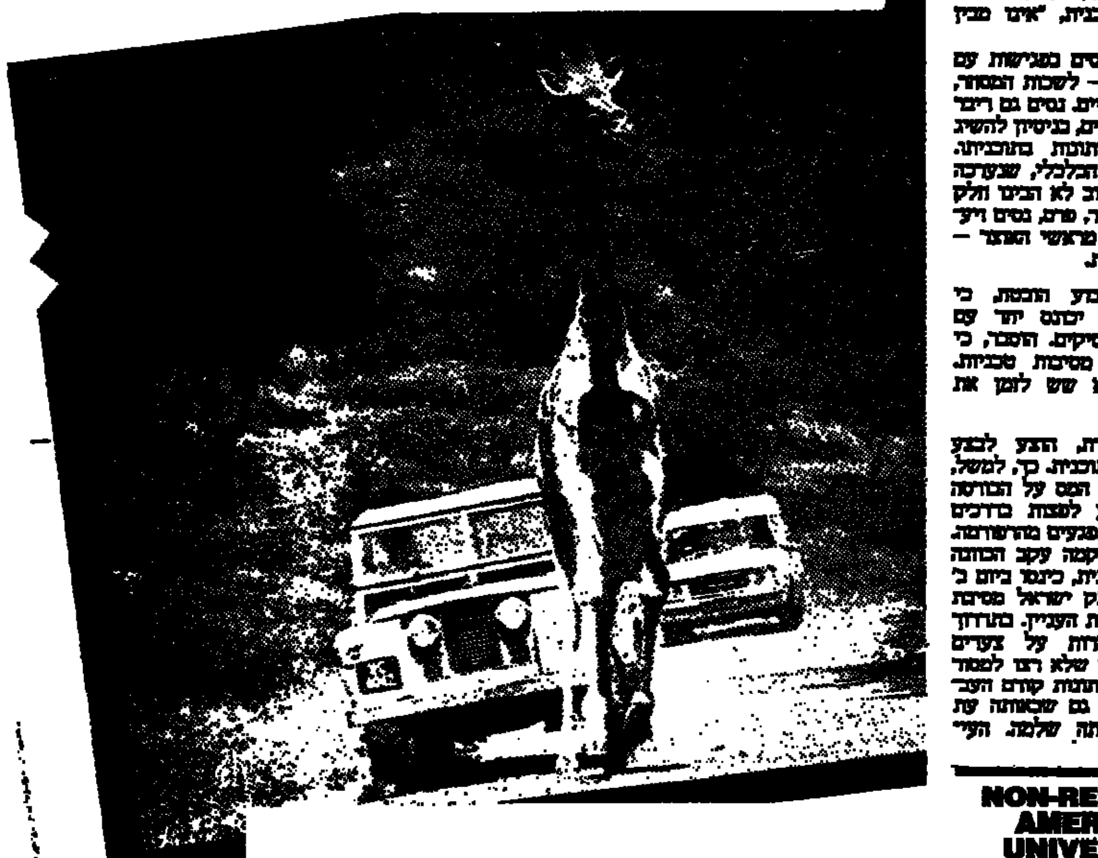

גם אם אתה טייל ותיק או שאלו לך הצעדים הראשונים בעולם הגדול, אסור לך להחמיץ את דרום אפריקה.
עולם ומלואו בארץ אחת. כאילו שכל פינות הזמן, מכל העולם התאגדו ובאו להיות יחד.
תבטיח, כל אחד יכול לממש את חוויית הביקור בדרום אפריקה.
ערך המטבע המקומית - הראנד - ירד. יוקרת לדולר
ומציאות מחירים מפתיעה נוצרה. למשל: לינת לילה +
ארוחת בוקר בבית מלון ברמה המוכרת לנו כ־5 כוכבים.
עולה בדרום אפריקה כ־25 ש"ח בלבד. ארוחת ערב מלאה
ל־2, בתוספת בקבוק יין דרום אפריקאי משובח, תעלה לך
כ־20 ש"ח. ואם תשקה נפשך באופנה העולמית האחרונה.
חולצה למשל, תעלה לך רק כ־6 ש"ח... והדוגמאות רבות רבות.
אל תוותר. בוא לראות את כל העולם ובמחיר
של ארץ אחת. הכנס עכשיו, לסוכן הנסיעות
שלך ודרוש פרטים נוספים.

שם
כתובת
לקבלת פרטים נוספים שלח
את הספח ללשכת התיירות
של דרום אפריקה, רח'
ה' באייר 14 ת"א 61093
טל. 03-257367
satour
דרום אפריקה - רעיון לא יקר

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 41011 Little Lake Rd., Suite 215 Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

U.S.A
לימודים בארה"ב

דרך בורמה לסוציאליזם

הארץ הקסומה, הנשמרת מהשפעות העולם כמו פנינה גדירה בתוך קונכיה, לא רצתה בביקורו של הנשיא הרצוג. ניסיון יחיד במינו לשדך את התורה הבודהיסטית עם יסודות הסוציאליזם. רשמי מסע למדינה שבה עוני ואושר אינם סותרים

כניסה לפגודה במנדלאי: הדרקונים שומרים על המקדש, לא על שלטון מועצת המהפיכה

מאת רומן פריסטר

אין מנוס מזיכרונות: הנחיתה בשדה התעופה הקטן של ראנגון מחזירה אותנו לימים שבהם התגורר כאן בן־גוריון, כדי לטעום את טעמה של המדיטציה הבודהיסטית וכן לימים בהם אמורה היתה בורמה של אונו לשמש לנו קרש קפיצה לסין האדומה. מאז זרמו מים רבים באיראוואדי, הנהר החוצה את בורמה מצפון לדרום, ועל ידידי ישראל אונו, השוקד על תרגומם של כתבי־בסאנסקריט נאסרה כל פעילות פוליטית. בעבר, נתקבלו כאן בכבוד גולדה מאיר, אבא אבן ומשה דיין, הרמטכ"ל צבי צור ואישים ישראליים אחרים. עתה, בנסוע למזרח הרחוק, נאלץ נשיא המדינה לפסוח על ראנגון. במיניסטריון החוץ הבורמי הסבר לשגרירנו, איתיאל פן, כי "המועד אינו מתאים". כאשר תוכנן הביקור הנשיאותי באוקיאניה, אשתקד, הודיעה מועצת המהפיכה הבורמית, כי ברצון תארח את חיים הרצוג. לאחר מכן נדחתה הנסיעה בעקבות תיאום עם מדינות האזור האחרות. לדעת השגריר פן, נעלבו חברי הממשלה על שראנגון אינה חשובה דיה בעיני ישראל, בשביל שנשיאה יבוא אליה לא דרך־אגב ביקורים אחרים, כי אם במיוחד.

בבורמה שולטת ממשלת גנרלים. הגורסת סוציאליזם קיצוני מאוד הנשענת על אוכלוסיה בודהיסטית אדוקה. ודווקא הקומוניסטים הם באופוזיציה פעילה, לרוב עם נשק ביד.

מעטים של ישראל נשמע כאן, מאז היה הרמטכ"ל לשעבר, נהדין, את הריטוקים אונו. מעט מאוד נעשה מצדנו כדי לתקן את המצב. ייתכן שבירושלים אין מחשיבים די הצורך את השפעתה של בורמה בזירה הפוליטית של דרום־מזרח אסיה. אף על פי שהבינלאומיות המופגנת מקנה לה עמדת מיקוח שמעבר לכוחה הצבאי. גם בסכסוך המזרח־תיכוני אין בורמה נוקטת עמדה. בנמל התעופה נראים עדיין חיילים חמושים בעוזי. אך בכל היותר בבורמה. הנראה ישן הדורש תחזוקה, כך גם העסק הזה מעלה חלודה, המסמלת יותר מכל את אופי היחסים שבין שתי המדינות. היום, פרט לשגריר ומזכיר השגרירות, יושבים בבורמה רק שני ישראלים: נציג חברת סולל, שזכתה במכרז בינלאומי להתקנת מרכזות טלפון ספרתיות תמורת 7.5 מיליוני דולרים (במימון הבנק העולמי), ומדריך ראשי מטעם ארגון הטלקומוניקציה שליד האו"ם. אין ביחסה הרשמי של בורמה כלפי ישראל כל איבה מוצהרת, אך אין גם ידידות. "יחסים קורקטיים", אומר השגריר.

אף על פי שבתחום מדיניות החוץ מקפידה בורמה על אי הזדהות מוחלטת, כלפי סין הקומוניסטית היא שומרת פינה חמה בלב. המלה "צ'יך" בבורמית פירושה "ידיד". בשנת 1954, כאשר ישב כאן דוד הכהן המנוח כציר ראשון של ישראל, ואחרי שקשר קשר הדוק עם השגריר הסיני ואף נפגש עם צ'ו אן לאי, טען כי הגיעה השעה להכיר בסין האדומה ולקיים אתה יחסים דיפלומטיים. בירושלים חשבו אחרת. הכהן הבין, כי ממשלת ישראל מושפעת ממדיניות ארצות הברית כלפי סין, שעל אודותיה כתב ביומנו "שיש בה מן הטיפשות ואף מן הסכנה". ב־1979 הבינו גם האמריקאים כי אין עוד אפשרות להתעלם ממעצמה המונה למעלה ממיליארד תושבים, אך לגבינו אפשר לומר כי איחרנו את משווקי הפינג פונג.

פגודה בקופסה

חברת התעופה הסינית מקיימת טיסה שבועית אחת מן העיר קונמינג בחבל יונאן, לראנגון. בדרך כלל, מגיעים בנתיב זה ארבעה חמישה נוסעים לכל היותר. התיירים מעדיפים טיסות מבנגקוק או מכלכותה. בשל ההגבלות שהטילה בורמה על כניסת זרים (אשרה לשבעה ימים בלבד) ובגלל היעדר תשתית אירוח ראויה לשמה. מספר המבקרים אינו עולה על 30 אלף איש בשנה. יודעי דבר מרגישים, כי המצב תואם את רצון הממשלה.

"בורמה מבקשת לשמור את אופיה המיוחד וחוששת מפני השפעה של תרבויות זרות", הסביר לנו פקיד בלשכת התיירות הממלכתית.

ההסתגרות בתוך גבולותיה נשאה פרי. המדינה הדחוקה בין סין והודו ובין תאילנד ובנגלדש נותרה כשמורת טבע שאין מנשבות בה רוחות מודרניות. ייתכן, כי 35 מיליוני תושביה מפסידים הרבה בגלל הניתוק הזה מהעולם שבחוץ, אבל לגבי המבקרים שמרה בורמה על נשמתה המיוחדת, כמו פנינה בקונכייה.

בורמה נמנית עם המדינות הנחשלות בעולם — אך הבורמים החייכניים אינם מתגוררים (כמו הסינים) מבגד צבעוני והמדינה כולה זרועה מאות פאגודות, אחדות מצופות זהב טהור ואחרות, בנות כאלף שנה, נעלמות לאטן בתוך סבך הצמחייה העבותה. ערים שהיו פאר המלכות בימי הביניים ונבטשו אחרי המלחמות עם בריטניה שומרות על הודן והסתיווינות ביופין הנצחי. הקרקעות הולאמו עוד בימיו של ארנו והחקלאות שרויה עדיין בעידן השוורים, אך אין הדבר גורע משמחת החיים בכפרים הציוריים שבמישור המרכזי ובהרי הצפון.

שוק בחבל שאן הוא חגיגה אמיתית לעיניים. האיכרים, שהקימו את בתיהם על מוטות שקועים בקרקעית ימת האינלה, מגדלים עגבניות על רפסודות קלועות מקני הבמבוק. הפגודה שוודגון (שווה — זהב; דגון — שמה העתיק של ראנגון) ההומה מאות מתפללים המגישים פרחים, פירות ואורות למרגלות פסלי בודהה, מוכיחה כי דרך בורמה לסוציאליזם אינה מצליחה לעקוף את המסורת הדתית הנהוגה כאן מתחילת המאה ה־11. הדגש ששמה תורת בודהה על השוויון בין המינים ועל הכבוד האישי הולמת גם את אופי העם וגם את יסודות הסוציאליזם. הממשלה מגלה יחס סובלני גם כלפי הקהילה היהודית, שעד לפלישת היפאנים ב־1942 מנתה כ־2,500 נפשות והיום נותרו ממנה רק שש משפחות. בבית הכנסת, שהוקם בסוף המאה שעברה, אי אפשר לאסוף מניין לתפילה. יעקב סמואלס, צאצא של מהגרים מעיראק, הציג לפנינו בגאווה את הבניין הריק. ואת בית העלמין, שניהם שמורים היטב. החנויות סביב בית הכנסת שייכות לקהילה. דמי השכירות שהיא גובה מאפשרים תחזוקה נאותה. "השאלה היא מה יעלה בגורלו כאשר אחרוני היהודים יעזבו את ראנגון. להערכתי, לא רחוק היום הזה", אומר סמואלס.

גבול השליטה

בהדרן מועצת המהפיכה מכבדים את הרגשות הדתיים של האוכלוסיה, אך לא השלימו עם קיומם של ארגונים סוציאליסטיים. החוק אוסר על התארגנות באיגודים מקצועיים, מעניש מארגני שביתות ושולח לכלא יריבים פוליטיים — גם אם אינם מעורבים בפעילות מחתרתית. "יומן האנשים העמלים" דומה יותר לאוסף קומוניקטים של הממשלה מאשר לעיתון ממשי. הרכוש הפרטי מוקצה מחמת מיאוס, כל הסחר הסיטונאי, רוב המסחר הקמעונאי והתעשייה המעטה עברו לבעלות המדינה, לרוב בלי כלי תשלום פיצויים.

בעקבות הלאמה נעלמו מהחנויות רוב הסחורות. השוק השחור, ההברחות מארצות שכנות משגשג: השלטונות אינם נוקפים אצבע, שהרי מישהו צריך לספק את המצרכים החיוניים. ליד נמל התעופה אורבים לתיירים ספסרים. המציעים שער כפול מהשער הרשמי ומוכנים לרכוש במחיר מפולפל את הוויסקי והסיגריות שקנו בחנות הפטורה ממכס. מי שמאושפז בבית החולים נאלץ להשיג את התרופות בשוק המבריחים, אך אין הדבר מפתיע איש, שהרי גם את האוכל ואת המצעים מספקות המשפחות לחולים.

הבורמים המבוגרים יודעים לספר כי לפני 30 שנה היתה ראנגון עיר בירה ראויה לשמה. היום דומה ראנגון — לבד מהמרכז שנבנה על־ידי הבריטים — לכפר המונה 3.5 מיליוני תושבים; כפר שזה שנים לא פינו מבתיו את האשפה ושהמכונית החדישה הנעה ברחובותיו יצאה מפס־הייצור בתחילת שנות החמישים. מלון "סטראנד", שבתקופת הבריטים נחשב לאחד המפוארים בדרום־מזרח אסיה, ירד מגדולתו וכל מחלקת תברואה המכבדת את עצמה היתה שוללת ממנו את רשיון ההפעלה. מלון אחר, ה"איניה לייק", נבנה כמתנת בריה"מ ומועצות תוהל בשנות החמישים בידי צוות ישראלי. היום מתאכסנים בו רק אורחים שאינם סולדים מחולדות ותיקנים.

ככבל מדינה מסודרת, גם לבורמה לוח טיסות פנימיות ולוח מהלך רכבות — אך המטוסים והרכבות פועלים לפי "צווי שעה" המשתנים מדי יום ביומו. לעולם אין לדעת מתי ימריא המטוס או מתי תגיע הרכבת ליעדה. את המרחק מראנגון למנדלאי, כ־800 ק"מ, עושה הרכבת במשך 24 שעות. לעתים יש להוסיף לכך עד 10 שעות איחור. תיירים מורשים לנוע במסלולים קבועים מראש, בתחום המדינה והמרכזה בלבד. מי שמצליח להתחמק מטיפולה של לשכת התיירות הממשלתית. סביר כי לא יתקשה לבקר גם באזורים האסורים. אלא שזו הרפתקה שסיכוניה רבים בצדה.

שמה המלא של המדינה הוא "האיחוד הסוציאליסטי של בורמה". השם בא לרמז על איחוד מרצון של השבטים, שבמשך דורות הקפידו על בדלנות ואי־תלות בשלטון המרכזי. שום מלך בורמי לא הצליח להטיל את מרותו על יושבי ההרים והדבר לא עלה גם בידי הממשלה הנוכחית בראנגון. אחדים מהשבטים "העצמאיים" גדולים מאוד. שבט שאן, למשל, מונה 1.5 מיליון נפשות. את השפעתו ממחיש כשלון המשא־ומתן שנוהל בין בורמה לבין ישראל בשנות השישים: ראשי השבט סירבו להכיר בחוזה שחתמה עמנו הממשלה המרכזית "מעל ראשי הממשלה המחוזית". ארנו אמר "סליחה, טעיתי" ומשרד החקלאות הישראלי נאלץ לוותר על ביצוע פרויקט יוקרתי, שאמור היה להצעיד את החקלאות השאנית הישר למאה העשרים.

קשה מאוד להגדיר את גבולות כוחה של מועצת המהפיכה. לא רק את מרותם המדינית מתקשים הגנרלים בראנגון להטיל על אזורי הספר האסורים לביקור אלא גם את שליטתם הפיסית. על הגשר בין שתי גדות האיראוואדי, ליד מנדלאי, בודקים בקפדנות זקיפים חמושים כל רכב וכל אדם המבקשים לחצות את הנהר. מנדלאי היא הנקודה הצפונית במסלול הפתוח לתיירים. צפונה ומזרחה משם מתחילים שטחי הפקר. בקרקע הררית וקשה לחדירה שייך השלטון בלעדית לשתי מחתרות קומוניסטיות: "הדגל הלבן" ו"הדגל האדום", לצבא של מדינת מון (שבט לא־בורמי השוכן בדרום־מזרח) ולצבא השחרור הקארני (מחתרת של שבט ממוצא טיבטי).

באזורים פראיים אלה נפרצה "דרך בורמה" המקורית, כדי להוביל אספקה לכוחותיו של צ'אנג קאי שק. כאן, מעל היערות העבותים, התרסק במארס 1944 מטוסו של אורד צ'ארלס וינגייט. ה"צ'ינדיטס", יחידות לא סדירות שלחמו בבורמה, הפכו את האזור לגיהינום בשביל הכובש היפאני. הפרטיזנים החיים בסביבה זו כיום אינם פוגעים בבעלי אורחות זרה, אך המבקרים שם צפויים לחקירה לא נעימה ביותר בשובם למנדלאי או לראנגון. שני הצדדים אינם נוהים לעימות חזיתי. אדרבא, קיימת כעין שביתת נשק בלתי רשמית. המורדים אינם מנסים לפלוש למישור המרכזי של בורמה, ואילו יחידות הצבא הסדיר מדירות את רגליהן מחבלי הספר. גם אלה וגם אלה מבינים, כי אין להם הכוח להכריע את האויב.

נוצר דו־קיום תמוה, שבו משלמים כפריים לאחד יום מסים לאוצר ובלילות — לקופת המורדים. אך הכנסתן העיקרית של המחתרות למיניהן באה מתחנות המכס שהציבו במעברי הגבול עם תאילנד, כדי לגבות תשלום משיירות המבריחים. מי שמצטייד במכתב־המלצה מנציגות המונים או הקאריניים בבנגקוק, יכול להגיע לתחנת מכס כזאת מהצד התאי של הגבול (כ־150 ק"מ מהגשר המפורסם על הנהר קוואי) ולחזות בעשרות עגלות רתומות לשוורים ועמוסות כל טוב, מן מקררים חשמליים ועד לאנטיביוטיקה. האזור המסוכן היחיד הוא "משולש הזהב" בגבול עם לאוס. מגדלי וסוחרי האופיום אינם סובלים עיניים סקרניות, גם אם מדובר בעיני לקוח בדרכון מדינה רחוקה.

נקמת המלך הסיאמי

בפרק "סיכויים לעתיד" מסכמת האנציקלופדיה בריטניקה את מאמרה על בורמה בפסקה זו: "שקועה בבעיות פנימיות קשות נוטה המדינה לשמור על מרחק משאר העולם. דו"ח שערך עיתון אנגלי קבע שאם יכולה בורמה להתקיים בלי העולם, גם העולם יידע להסתדר בלעדיה".

האורחים הבורמים מקבלים את המציאות הזאת כעוד גזירה משמים. ההגבלות על חירות הפרט, העוני והביורוקרטיה הנוגסת בכל חלקה טובה, אין בהם כדי להוציאם משלוותם. דומה כי רבים דבקים בהלכה הבודהיסטית הגורסת, כי המצב האידיאלי הוא מצב הנירוואנה, שבה מתנתק האדם מהתעתועים של חיי שעה ומשתחרר מכבלי העולם הזה. רק בחוגי האינטליגנציה עוברת מפה לאוזן הלצה הבאה: כאשר במלחמה של 1767 נשבה והוצא להורג המלך הסיאמי, הוכיח לתלייני הבורמים את גלגול הנשמות ורגע לפני עלייתו לגרדום נדר נדר לשוב ולנקום בכובשים. "עכשיו", מספרים בראנגון, "התגלגלה רוחו של המלך ההרוג לתוך גופו של ראש מועצת המהפיכה, והוא מקיים את נדרו והורס את המדינה".

בית הכנסת בראנגון: הלל מפואר בלי מתפללים

(תצלומים: רומן פריסטר)

אלפים באו להשתחוות מפני בודהה בפגודת שוודגון

אומרים שאנחנו בית ספר של מופרעים

ביקור בבית הספר "אורט" באשקלון ששישה מתלמידיו הואשמו בעשיית מעשים מגונים בכפיה במורתם, הצעות בלתי מוסריות כלפיה ואיום בפגיון ★ אווירת אלימות בחצר, השתוללות במסדרונות ★ המורים מדברים על שליחות — מנהל בית הספר גורס כי המשטרה ניפחה את הפרשה

מאת מרדכי ארציאלי

"בשביל מה באת לפה?", "גם אתה באת ללכלך עלינו?", "יאללה תסתלק מפה!", "כל העתונים זונות כמו המורות", "תלך קיבינימאט". קבוצת התלמידים הזורקת לעברי את הדברים האלה מתגודדת בחצר בית־הספר שבחזיתו שלט: משרד העבודה, עיריית אשקלון, בית־ספר טכנולוגי "אורט" ... בעוצמה את אחד התלמידים שניסה לפגוע בי. "בוא נלך בצד", אומר. המורה משתרכת אחרינו. "תסתלק, יאללה, תסתלק", הוא קורא לעברם.

"אתה עתונאי על אמת או אתה מהבולשת?", הוא חוקר, מבקש לראות תעודה. הוא מציג עצמו כזיקי אלמלנו. "זה היה בית ספר סבבה והביאו הבורות של עבריינים שיקרו תלמידים ובית הספר נהיה מופרע. עכשיו כולנו כמו משוגעים. גם המורים וגם המורות כבר משוגעים. לכלכו אותנו נורא. עתונים לכלכו. עכשיו בושה ללכת ברחוב. אומרים שאנחנו בית ספר של מופרעים".

"אני אלווה אותך למשרד, שלא יעשו לך שום דבר. כולנו מרוגזים מאוד", הוא אומר. אנו פונים לעבר המשרד, כשחבורה מאחורינו, צועקת ומקללת. הם עולים אחרינו במדרגות המובילות לקומה השניה של הבניין. מורה מזוקן, חבוש כיפה, מכניסני בנחישות לחדר המורים ונועל את הדלת. במסדרון נשמעת שירה אדירה "הבאנו שלום עליכם" ולאחריה דפיקות עזות בדלת. המורה פותח את הדלת וצועק: "אם לא תסתלקו נביא מיד את המשטרה". צחוק וצהלות. המזוקן יוצא עם מורה חבוש קסקט שחור ויחד הם מצליחים להשקיט את התלמידים.

אשמת הטלוויזיה והכנסת

בחדר המורים שתי מורות עוסקות בכתיבה. אליהן מצטרף גם המורה החבוש קסקט שחור. אחת המורות, אסתר, מספרת: "יש לנו המון השגים. אנו עושים מאמצים. זה לא פשוט ולא קל לחנך ילדים כאלה. הטלוויזיה אשמה בהרבה, היא מראה סרטי אלימות. התלמידים גם רואים אלימות מילולית בכנסת וגם ממנה הם לומדים. מאלימות מילולית הם עוברים במהרה לאלימות בידיים וגם לשליפת סכין".

המורה המבוגר מוריד את הקסקט. "אני המחנך של הכיתה הבעייתית, שבגללה, ללא ספק באת אלינו. אני יהושע ארמוני. באפריל ימלאו לי ששים וחמש שנים. אני מורה כבר שש עשרה שנים. אני יליד רוסיה, ושירתתי בצבא האדום. ב־1940 עליתי לארץ. הייתי בהגנה בחי"ש בגבעתי. הייתי שנים רבות מטעם סולל בונה במדינות באפריקה. הדרכתי כושים בהפעלת ציוד מכני כבד. הכושים רצו ללמוד, רצו לדעת. פה התלמידים מתנגדים לדעת ומסרבים ללמוד. אני חרד לעתיד המדינה, לכן אני מקריב את עצמי בבית הספר הזה".

"השנה הוקמה הכיתה המיוחדת, הפרובלמטית. התחילו בה 16 תלמידים בגילאי 16–17. למה לקחתי על עצמי את הכיתה הפרובלמטית? כי אני אוהב אתגרים. כל תלמיד הוא נפש חיה. אני לא רואה את הכלא כפתרון לתלמידים אלה. רק שלושה מבין התלמידים בכיתה שלי היו אלימים מאוד והם גררו אחריהם כמעט את כל הכיתה. עם שניים היו בעיות קשות והם סולקו מבית־הספר. אחרי שסולקו, באו ההורים שלהם והתחננו שאחזיר אותם לכיתה. המנהל החזיר אותו, אבל אמרתי לה: תן לי חודש חסד, אולי אתקן אותם. אסור להרים ידיים. חייבים למצוא מסגרת לילדים כאלה. זו בושה למדינה שיש בה נערים שאינם יודעים מה זה מדינה, מה קונסטיטוציה. גם אם אצליח רק אצל אחד קטן מהם, הרי באתי על שכרי".

"הכיתה הפרובלמטית שלי מתחלקת לשניים: 'יורדים' ופקוקים. הפקוקים הם המבולים ועושי הצרות. זה, למשל, ששלף סכין, ידע היטב את השיעורים. אני לא חושב שקיימת מסגרת כזו בשום בית ספר בעולם. יש פה תלמידים שבאים לכיתה בלי עט, בלי עיפרון, בלי מחברת. זה לא קל לחנך פה. לפעמים אני מרים ידיים, מאבד את העצבים. לא יודע מהיכן תבוא הסכנה".

המורה המזוקן חוזר לחדר המורים וקורא: "מה אתה מדבר איתו. הרי המנהל אסר שנשוחח איתו". המזוקן הוא יוסי גרוס, סגן מנהל בית הספר. דפיקות עזות שוב בדלת. סגן המנהל פותח וצועק: "לך הביתה". התלמיד: "לא רוצה. מה תעשה לי". סגן המנהל: "לסתובב לך הביתה". הרעש, הצעקות, הצווחות במסדרון גוברים, וסגן המנהל יוצא מחדר המורים.

שוקולד לתלמידים

"זה נכון שאתה מחלק לתלמידים שוקולד ושבלעדיו הם לא מוכנים ללמוד?" אני שואל את המחנך יהושע ארמוני. "שטויות, אני אוהב שוקולדה ולפעמים אני נותן גם לתלמידים". הוא פותח את תיקו, מוציא חפיסת שוקולד, שובר אותה לקוביות ומחלק לנו. "מדוע אתם נטפלים לשוקולדה? יש כאן ילדים שאבא או אמא לא קנו להם מעולם שוקולדה. יש תלמידים מבתים הרוסים שלא קיבלו אף פעם אהבה ותשומת־לב. אצלנו, שלא כבבתי ספר אחרים, הולכים המורים הרבה לבתי התלמידים. לפני זמן מה הלכתי לביתו של אחד מתלמידי. קניתי לו מכנסיים וחולצה, בגדי עבודה. בבית פגשתי את אביו. יושב ומעשן נרגילה. האב לא רוצה לעבוד. מתקיים מהביטוח הלאומי. בבית יש מכשיר וידאו משוכלל. לי בבית אין מכשיר וידאו. יש תלמידים הבאים מסביבה, שבה ההורים אינם מגדלים ואינם מחנכים את ילדיהם הרבים. בית הספר הזה הוא ביתם ואנו לא יכולים להרשות לעצמנו את הלוקסוס לגרש אותם. להיכן ילכו?"

לחדר המורים מתפרץ גבר בעל גפיים אדירים. "אתה הבאת את הצלם?" הצלם נראה מבוהל: התלמידים איימו לשבור את מצלמתו. הגבר המשופם, הוא המורה אשר עופרי: "מדוע אתם באים רק כשיש לנו בעיות? האם שאלת את עצמך מה היה קורה לנערים ולנערות האלה, לולא היה בית הספר קיים? אצלנו התלמידים מצליחים להגיע לסיווג מקצועי ראשון, השלישי. מערכת החינוך הרגילה אינה בנויה להתמודד עם סוג כזה של תלמידים".

במסדרון מבחינה בי מזכירת בית הספר ומתפרצת: "באיזה רשות אתה נמצא כאן?" "אתה רוצה שאזמין את המשטרה?" "המנהל הזמין אותך לשעה שתיים וחצי ולמה באת כל כך מוקדם?" "אתה לא יודע שאסור לך לדבר עם המורים והתלמידים?"

המזכירה מטלפנת לירושלים ומשיגה את המנהל. המנהל מודיע לי בטלפון "אתה לא בסדר. היה סיכום שתבוא רק בשתיים וחצי. אני אוסר עליך לדבר עם המורים והתלמידים. העתונים כבר פגעו בנו מספיק. הבנתי ארבעה תלמידים ואתה תוכל לדבר כאשר אגיע". המזכירה מורה לי "שב כאן ואל תזוז, עד שהמנהל יגיע". אני נוטש את חדרה ופוגש במסדרון את יוסי גרוס, סגן המנהל האומר: "אני מצטער, אסור לנו לדבר אתך". מרגע זה אני נתון במעקב מתמיד.

כשלוש אחר הצהרים מגיע המנהל אלי יאיש. הוא מזמין אותי לחדרו, כועס וזועף. "מה אמרו לך המורים?" שאל.

הוא מציג את בית הספר כמסגרת העונה לצרכי תלמידים בעייתיים, ממשפחות מרובות ילדים, עם בעיות סוציאליות קשות, הזקוקים להרבה תשומת לב. "להחזיקם להבנה, להכשרה, "הם אוהבים את המסגרת הזאת, רובם עם ציונים נמוכים".

בבית הספר כשלוש מאות ושמונים תלמידים, כמאתיים וחמישים בנים והשאר בנות. יש עשרים כתות ויותר משלושים מורים. ארבעים אחוזים מהם נשים. "צוות מאוד חם עם הרבה יצירה".

ילד טוב דקר מישהו

בית הספר קיים למעלה מעשרים שנה. המנהל מכהן בתפקידו מתחילת שנת הלימודים. קודם לכן, היה סגן מנהל. "רק השנה היינו מספר פעמים בכותרות עם כיתה בעייתית שלא היתה לנו אף פעם. הכיתה הוקמה רק השנה. לא ידענו, לא ציפינו. לא ידענו את הרקע שלהם. הם באו עם בעיות משמעת, הפרעות, עד שקרה המקרה עם הדקירה. תלמיד טוב, ילד טוב דקר מישהו בסכין. הוא נשר ממסגרת בית ספר אחר... אבל מאז נשאר בלילה במעצר בית, לפי הוראות שופט. זה היה לפני חודשיים. לפני כחודש היה עוד מקרה, שתלמידים מאותה כיתה בעייתית הלכו לבית ספר "תבור", תיכון עירוני, וניסו לבקש פרוטקשן מתלמידים. דרשו כסף מתלמיד בכיתה ט' ולא היה לו. הם חיפשו על גופו. תלמידה שניסתה לגרש אותם הוכתה בפניה ונפצעה בשפתה. לא ברור עדיין אם נפצעה מסכין. המנהל שלה התלונן והמשטרה עצרה ששה תלמידים מכיתתה הזו. הסתבר, שפרט לאחד, לכולם היו תיקים במשטרה והם נעצרו. משפט לא היה. פניה שלי לשופט לשחרר בערבות ולתת להם עוד צ'אנס לשקם אותם, נענתה על ידי השופט. שקבע שהם יהיו במעצר בית משעה שבע בערב. הם חזרו ללימודים והם לא גילו ולא הודו שעשינו להם טובה. המקרה השלישי קרה עם המורה לפני שבוע".

גישה ליברלית מדי

"היתה לה גישה ליברלית וחופשית, קובע המנהל, לא היתה מספיק קשוחה. היא חושבת כנראה לא לחזור לבית הספר. התלמידים אמרו ניבולי פה כלפיה. התנהגו בגסות רוח כלפיה. היא ניסתה לצאת מהכיתה ולא נתנו לה. אחד צבט אותה בלחי ואחד הוציא סכין קפיצית".

"המשטרה במיוחד ניפחה את העניין. אחד התלמידים פתח את המכנסיים לפני המורה, אבל לא הוציא את אבר המין שלו, כפי שאמרה. אתה יכול לכתוב שמנהל בית הספר טוען, שפרטים רבים בכתב האישום אינם נכונים".

בכתב האישום, אגב, הואשמו ששה תלמידים בעשיית מעשים מגונים בכפיה במורתם, הצעות בלתי מוסריות כלפיה ואיום בפגיון. מנהל בית הספר דבק בגרסתו, כי המשטרה ניפחה את הפרשה. חיפשה הצלחות.

הוא מספר, כי על הסכין הקפיצית נודע לו מתוך הכיתה. "זה היה בטרנא ומיד ירדתי, וביקשתי את הסכין. אמרתי שבכוונתי היום אחזיר אותה. התלמידים לא רצו. ואז אמרתי להם: עברו עשר דקות ואתם נותנים את הסכין מרצונכם. ואני אפנה למשטרה. זה היה אחרי שהתלמיד בכיתה הוא דקר תלמיד מכיתה אחרת והפקר כותב המשטרה ההדר אותם. עם הסכין הזו הם איימו גם על המורה והיא בבהלה והמשטרה עצרה ארבעה תלמידים ואחר כך עוד שניים. המשטרה רצתה לעצור לחקירה את כל תלמידי הכיתה וסיפרה לי שחלק מהם כבר עם תיקים פליליים והם עבריינים".

ששה מתלמידי הכיתה עצורים עתה. השאר פוזר בשתי כיתות בוגרות. "המגמה שלי להרחיק מספר תלמידים שהיו מנהיגים שליליים, שהסיתו את הכיתה, והרסו את המסגרת ואותם נרחיק מבית הספר. אין לנו הכלים והאמצעים בשבילם ואת שאר התלמידים נשבץ בשאר הכיתות. הם הרי לא אשמים".

לפני לכתי שואל המנהל, אם אני מעוניין לדבר עם התלמידים שהבינו. על הקיר במסדרון שלט: "כולנו אומרים תודה, בבקשה, סליחה".

מירוץ אחרי תלמיד בחצר בית הספר (צילום: עוזי קרן)

אלי יאיש, מנהל

יהושע ארמוני, מורה

אביו, בנו

פייצל אל־חוסייני, שאביו היה מנהיג צבא הג'יהאד בשנות הארבעים, צירף השבוע את חתימתו לגילוי הדעת הפלשתיני המגנה טרור נגד אזרחים. אך את בנו בן ה־14, שנולד לתוך הכיבוש, קשה לו לשכנע להבנת מתון

מאת אורי ניר

פייצל אל־חוסייני, ראש המרכז ללימודים ערביים במזרח־ירושלים, נתקל השבוע בהתנגדות מכיוון לא צפוי, כשהחליט לצרף את חתימתו לגילוי־הדעת של האישים הפלשתינים המגנים טרור נגד אזרחים. בנו הבכור של פייצל, מחמד עבד אל־קאדר בן ה־14, לא השלים עם החלטת אביו, שהתגבשה עקב דקירת הנער הירושלמי דוד ליפשיץ בשער שכם לפני שבוע. "אלי הוא מתנגד. אלי איש עיד תני הביטחון", אמר הנער. "איך אפשר לגנות צער כזה על הפגיעה"? התפתח ויכוח, והאב נאלץ לשכנע את בנו באותות ובמופתים שתקיפת קשיש לא־חמוש, שחזר מתפילה במקום קדוש לו, אינה יכולה להיות מוצדקת בשום תנאי.

בנו של פייצל אל־חוסייני נקרא על שמו של סבו, המנהיג הנערץ ביותר על הפלשתינאים, עבד אל־קאדר אל־חוסייני, מי שהיה מנהיג צבא הג'יהאד, ה"שהיד" (חלל מלחמת קודש) הפלשתיני החשוב ביותר, המוכר אצלנו כ"מנהיג הכנופיות" הערביות בתקופת מלחמת השחרור.

"בני, כמו אבי, גדל בסיטואציה של עימות מתמיד עם הציונות ועם נציגיה", אומר פייצל. "אולי זו הסיבה לכך שהוא דווקא נוטה לנקוט עמדות קיצוניות יותר ממני. העימות היום־יומי הזה עם נציגי הכיבוש — החיילים המפשפשים בתיקו, והמתנחלים שאותם הוא רואה ברחוב ובטלוויזיה — מגבש בקרב בני דורו של בני מודעות פוליטית והכרה לאומית חזקה ביותר, והיא מחפשת לה אפיקי ביטוי והתפרצות. זה אולי ההסבר המסביר ביותר להתקוממות הכללית שהיתה בגדה המערבית וברצועת עזה בשבוע שעבר, שהתבצעה בידי צעירים".

בין הסב לנכד

בין הסב לנכד, עומד פייצל אל־חוסייני כאיש של דור הביניים. בעיני הפעילים הלאומיים בשטחים, הוא סמכות לאומית, לעתים כעין סמל. ובכל זאת אין הוא גיבור לאומי או מנהיג כפי שהיה אביו. יש אומרים שהוא מנהיג־בכוח. כאחד ממעצבי דעת הקהל ה"לאומית" הפרו־אש"פית בשטחים, מכבדים אותו מאוד, ומייחסים משקל רב למוצא פיו.

אבל בעיני שלטונות הביטחון הוא מוגדר על פי רוב כ"עושה בעיות", וכ"אחד ממעצבי הפעילות הפרו־אש"פית בשטחים". כבר יותר מחמש שנים שהוא נתון ב"מעצר בית" משקיעת השמש ועד זריחתה. אסור לו לצאת את אזור ירושלים, ועליו להתייצב פעמיים בשבוע בתחנת המשטרה בבירה. ביתו נהפך למוקד עלייה לרגל לפלשתינאים מהשטחים ולישראלים, שרבים מהם חברים בוועד נגד מדיניות היד הקשה, גוף מתאם ישראלי־ערבי שחוסייני עומד בראשו.

באחרונה אפשר לחוש ביותר מצל של חשש בקולו של חוסייני, כשהוא מדבר על פעילותו הציבורית. מאז ההחלטה לגרש את עורך "א־שעב", אכרם הניה, חשים פעילי ציבור רבים בשטחים שהאדמה בוערת מתחת רגליהם.

"אני יודע שישנה אפשרות שהשלטונות יבקשו להחמיר את האמצעים שכבר נוקטים נגדי ברגע", הוא אומר. "הם מנסים להפחיד אותנו ביד הקשה שהם נוקטים נגדנו, ואני רוצה לפעול נגד היד הקשה הזו. אבל כל עוד אני מאמין שהזכויות שלי והמאבק שלי לגיטימיים, לא אזוז. מי שמחליט להיאבק למען מטרותיו הלאומיות, חייב לקחת בחשבון סיכונים מסוימים". יש אומרים כי אחד הגורמים המגינים על חוסייני מפני גירוש או צעד מנהלי חמור אחר, הוא תעודת הזהות הישראלית שבה הוא מחזיק בתוקף היותו תושב מזרח ירושלים. את התעודה השיג במסגרת של "איחוד משפחות", בזכות נישואיו לתושבת ירושלים, שכן המסמכים המאשרים את התפקדותו במפקד האוכלוסין במזרח־ירושלים נעלמו בעת מעצרו.

את פעילותו הלאומית הפלשתינית החל חוסייני בשנת 1961 בקהיר. אחרי שסיים את לימודיו התיכוניים במצרים, יצא לבגדאד, עיר הולדתו, וניסה להשתלב שם בלימודים באוניברסיטה. בטרם השלים שנה אחת חזר לקהיר ללימודי ארכיאולוגיה. אחרי שתי שנות לימודים השתלב בארגון הסטודנטים הפלשתיני במצרים, ועד מהרה היה לאחד הפעילים המרכזיים בו. הדרך להכרות בארגון לשחרור פלשתין, ולאימונים צבאיים במסגרת צבא השחרור בסוריה, היתה טבעית. בצבא השחרור היה פייצל חוסייני קצין הנדסה. אחרי מלחמת ששת הימים חצה את הירדן והתיישב בירושלים. כעבור פחות משבועיים נתפסו ברשותו שני כלי נשק, והוא נעצר ונשפט לשנת מאסר.

לפני יותר משמונה עשרה שנה, שבוע לאחר שנכנס לכלא, שוחח חוסייני עם סופר "הארץ" אז, אמנון רובינשטיין, היום שר התקשורת. לפי תיאורו של רובינשטיין לא חל שינוי רב בגיזרתו של חוסייני — אז בן 28, היום בן 46. "פייצל נראה כאחרון האריסטוקרטים", כתב רובינשטיין במארס 1968. "הוא מלווה את דבריו בחיוך של מבוכה, הסר ממנו רק כאשר הוא נוגע בנקודה רגישה במיוחד. עיניו הביישניות והיסוסו המהוסס — אין הוא ממהר להשיב בטרם ניסח לעצמו את התשובה — נותנים לו מראה נבוך". גם היום ניכרים אצל חוסייני אותם תווי התנהגות, אך רבות מדעותיו השתנו, בהתאם לתמורות בזירה הפלשתינית. בשנת 1968 אמר: "אנו, ערביי עזה נצרת וכל השטחים שתחת שלטון הצבא הישראלי, חוסים ארגון שידריך אותנו וישבע מאתנו לקבל את הדיגיון של המפלה, את העוורה המונחמת שבאה בעקבותיה. ארגון זה חייב לבוא ולשכנע את היהודים שמתן זכויות לפלשתינים אין משמעו התנגשות עם היהודים. קיומו של ארגון פלשתיני כזה ייתן סיכוי לפתרון פוליטי בדרכי שלום. חשוב שיהיה לנו ארגון שלנו". והארגון לשחרור פלשתין? שאל רובינשטיין. "הוא אינו מייצג אותנו, את ערביי פלשתין", באה התשובה החד־משמעית.

"אש"ף — ארגון אמין"

היום חושב חוסייני אחרת. המצב השתנה, ומעמדו של אש"ף השתנה. "אש"ף הוא הנציג היחידי של העם הפלשתיני, על כך אין ויכוח", הוא אומר. "אבל עליכם, הישראלים, להבין שהוא גם ארגון אמין, שאפשר לדבר אתו. מאמצע שנת 1981, אש"ף שמר בקפדנות על הפסקת אש בגבול הצפוני של ישראל למשך שנה שלמה, כאשר כוחותיו היו ערוכים בדרום לבנון. רק כאשר באה הפרובוקציה הישראלית, לא היתה לו ברירה אלא להשיב מלחמה". חוסייני, המתבטא היום כהיטבי הפלשתינאים בלבנון, שהצליחו בשבוע האחרון להשתלט על העיירה מגדושה בדרום, היה בין הראשונים שהקימו את התשתית הצבאית של אש"ף בלבנון, מיד לאחר פרוץ מלחמת ששת הימים.

בשעת התלקחות המלחמה היה בסוריה, בעיצומו של קורס הנדסה צבאי מטעם "צבא השחרור הפלשתיני". כשהבין מה גודל התבוסה הערבית, ביקש ממפקדיו לחזור לירושלים. את הדרך לירושלים עשה דרך מחנות הפליטים בלבנון, שם הקים מחנות הדרכה צבאיים לצעירים פלשתיניים. כעבור חודש, אחרי שהשתתף באימונם של 1,200 נערים, יצא לירדן ומשם הצליח לחזור לגדה המערבית בדרך־לא־דרך.

שבוע אחרי שהגיע לגדה, באוגוסט 1967, אירע המקרה שבעקבותיו הביא עליו את מאסרו כמה חודשים לאחר מכן. "טיילתי בכיכר המרכזית של רמאללה", מספר חוסייני, "ולפתע עצרה לידי מכונית. מישהו נופף לי מתוכה, וקרא לי להיכנס פנימה. התקרבתי וראיתי את יאסר ערפאת. היכרתי אותו כבר קודם, אבל לא האמנתי שאפגוש אותו ברמאללה אחרי הכיבוש הישראלי. 'מי שלח אותך?' שאל אותי. אמרתי לו שאיש לא שלח אותי, ופשוט החלטתי לחזור לביתי בירושלים. הוא שאל אותי אם אני מרוצה ממה שקורה פה, ועניתי כמובן שלא. אמרתי לו שזו הפעם הראשונה שאנחנו עומדים ממש פנים אל פנים מול הישראלים, וצריך להתמודד אתם. התפתחה שיחה בינינו על האפשרות של התמודדות פוליטית־הסברתית. לעומת התמודדות צבאית. אמרתי לו שצריך לשלב בין הדברים, שעלינו לנסות להתמודד אתם בדרכים פוליטיות, אך במקביל להקים כוחות פלשתיניים מזוינים בשטחים".

"קבענו להיפגש שוב. לפגישה השנייה הוא הביא שני תת־מקלעים. היה לי הרושם שהוא מנסה לבחון אותי, אם אני מדבר על התמודדות פוליטית בגלל חשש מנשק. הסכמתי לקבל לידי את כלי הנשק למשמורת.

"פירקתי אותם, והסתרתי את החלקים בארון ספרים ישן בביתי. כעבור כמה ימים, כששמעתי את מטען הנפץ בקולנוע ציון בירושלים. הודאגתי מאוד. רציתי להבין מדוע הונח המטען. יצאתי לחפש את ערפאת בבית ברמאללה, אך הוא כבר לא היה שם. הבנתי שהוא התגלה וברח, והתחלתי לחשוש שעוקבים גם אחרי".

כעבור זמן קצר נערך חיפוש בביתו של חוסייני, ונמצאו בו שני כלי הנשק המפורקים. במשפט נדון רק לשנת מאסר אחת, לאחר שבוטל סעיף האישום שייחס לו חברות בארגון טרור, בשל הצהרתו בגנות הטרור.

תעלול יחסי־ציבור?

השבוע היו רבים בישראל, במיוחד במערכת הביטחון, שפקפקו בכנות חוסייני. הטעימו כי פרסום גילוי הדעת מטעמם, המגנה פגיעה באזרחים חסרי־מגן, הוא בבחינת תעלול של יחסי ציבור. לדברי המקטרגים, דומה הדבר לפגישתו של חוסייני עם אנטולי שצ'רנסקי לפני כחודש, שנכללה במסע התעמולה נגד גירושו של אכרם הניה, וחוללה סערה בישראל.

"ההאשמות האלה בפירוש אינן נכונות. אני באמת מתכוון לדברים בכל לבי", הוא מתעקש. "תמיד התנגדתי לטרור, וגרסתי שיש להבדיל בין פגיעה במטרות אזרחיות לצבאיות. אבל קשה היה לדרוש מהעם שלנו לשמור על האבחנה הזו, כשהישראלים לא הבדילו בין הדברים. אתם מכניסים אזרחים לשטחים הכבושים, בניגוד לנאמר באמנת ז'נווה, במסגרת מדיניות ההתנחלות שלכם. אתם יוצרים את העירוב הזה בין חיילים לבין אזרחים בטריטוריה הכבושה, ודורשים מאתנו להבחין בין אזרחים לבין אנשי צבא. אל תתפלאו שרבים אצלנו מזהים את המתנחלים עם כוחות הכיבוש שלכם. עכשיו אנחנו יכולים להרגיש שאנחנו נהנים מעמדת כוח בתוך השטחים ומחוצה להם. עכשיו אנחנו יכולים להציב את עצמנו גם בעמדת כוח מוסרית. לשפר את הדימוי שלנו, ולפרסם גילוי דעת כזה. שהרעיון העומד ביסודו מקובל עלינו כבר שנים רבות. אלא שבעיניכם כולם מחבלים. גם כאלה שפגעו במטרות צבאיות".

כשנשאל לפני 18 שנה מה ברצונו לעשות כשישוחרר מהכלא, אמר חוסייני: "אשאר בירושלים. במשך שנתיים, אך אם אסכים להיות בירושלים מבלי לשנות את המצב, כשבני עמי חיים בהשפלה, תהיה זו בושה וחרפה, גרועה ממוות". הדרך להמשך המאבק הובילה אותו לפתוח את המרכז ללימודים ערביים במזרח־ירושלים, מכון למחקר, תיעוד, הוצאה לאור, ואספקת שירותי תיעוד ומידע לחוקרים פלשתיניים העוסקים בכתיבה על הבעיה הפלשתינית.

"אני מאמין שהמאבק בין שני העמים שלנו אינו מתמקד רק בשדה הקרב", מסביר חוסייני את חשיבותו של המרכז. "המאבק מתנהל גם במישור התרבותי, החינוכי. אחת ממטרותיי היא לבנות כעין גרעין תרבותי לחברה שלנו, כדי שתוכל לעמוד בכבוד מול אתגרי החברה המערבית שלכם. כיום המצב הוא שבארץ הזו, ארצי שלי, אני יכול ללמוד על הבעיה שלי בכל שפה פרט לערבית, שהיא השפה שלי. אחת מכוונותיי היא לתת לחוקרים אפשרות לקרוא ולכתוב בערבית, כדי להעשיר את החומר הכתוב בערבית, ולהחדיר את המודעות הלאומית בקרב העם שלי. מצד שני, המרכז הזה, שגם ישראלים רבים משתמשים בשירותיו, יכול לשמש גם כעין גשר לשלום ולהתקשרות בין שני העמים במישור התרבותי. לדעתי, זה המישור שבו אפשר לפתח יחסים של כבוד הדדי".

בראיון לאמנון רובינשטיין לפני 18 שנה, בימיו הראשונים בכלא הישראלי, אמר חוסייני: "לשני העמים יש זכויות על הארץ הזו. ההיסטוריה מחייבת מלחמה בינינו, אבל המציאות מחייבת דו־קיום בשלום". גם היום הוא אומר את אותם הדברים, וכמעט באותן המלים, אבל את בנו הוא כבר צריך לשכנע.

פייצל אל־חוסייני

הונג קונג:

התפוררות האצולה

ניהול כושל של דור הבנים אך גם עלייתם של מתחרים בעלי מקורות מימון טובים, זיעזעו את המועדון הסגור של המשפחות המיוסדות עתירות הממון

Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

הונג קונג

להון גדול אין דור שלישי — פתגם סיני עתיק.

הונג־קונג תמיד דמתה למועדון סגור. אפילו באמצע המאה ה־19, כאשר לפי דבריו של שר החוץ דאז לורד פלמרסטון היא היתה "צוק קטן צחיח", נוהל האי בידי הגדול של קבוצות אילי הון בריטיים וסוחרים סיניים, ששלטו על עסקי האופיום, המשי והספנות. בעוד הונג־קונג שיגשגה ועוצמתה עברה מדור לדור, צמחו המשפחות של אותם אבות מייסדים לשושלות גדולות הקשורות זו בזו בעסקים מפוקפקים ובקשרים אישיים. אפילו כיום מתכבדים זה בזה יורשיה של מורשת זו וסוחרים בהשפעה מעל משקאות ברויאל הונג־קונג ג'וקי קלאב — ולשום אדם אחר כמעט אין דריסת רגל בחוגם.

עושר, משפחה ומסורת הם המפתחות למעגל הפנימי הבלעדי הזה. באמצעותם שלטו "המשפחות האצילות" על המושבה כאילו היתה כפר ועיר. מצב זה עומד לבוא לקצו בקרוב. בזה אחר זה מתפוררים הבתים האצילים. סידרה של שינויים דרמטיים — העברת המושבה לידי פקינג ב־1997, ירידת תעשיית הספנות ואיבוד המעמד המסורתיים, עלייתם של מתחרים מקומיים חדים בעלי מקורות מימון טובים — זיעזעו את "החבורה הנושנה", החברים הישנים מבית־הספר של הונג־קונג. להדהמתן ולדאגתן נוכחות המשפחות הוותיקות ביותר במושבה, כי קשרים מסועפים היטב ואיבוד מנוסס ואגבי של שמות ידועים הבכירים אינם מספיקים עוד כדי לשרוד ולשגשג. בשנה שעברה התמוטטו ארבע שושלות מכובדות. נפילתן מהווה נקודת מפנה בהיסטוריה של הונג־קונג.

לא שהמושבה עצמה עומדת בפני התמוטטות. אם בכך, היא משגשגת. אבל הדרכים לעשות עסקים בהונג־קונג המודרנית משתנות במהירות רבה יותר מאשר יכולתם של רבים מהמוסדות הישנים להדביק את הקצב. המועדון הבלתי רשמי שכבר מנו ניהל את הטריטוריה כנחלה פרטית, התפרק. "שלטון המשפחות המבוססות דועך", אומר איש עסקים ידוע שבעצמו נלכד בעין הסערה. "הימים שבהם אפשר היה להסדיר כל דבר בלחישה חלפו".

נפילתו של פטריארך

למראית עין היה סר קנת פונג בחוותו — הפטריארך הכבוד של "הונג" אצילי, אחת מקומץ חברות הסחר שיכולות היו להתפאר במסורת שונצית והבטעות לא פחות מההיסטוריה של הונג־קונג עצמה. אורח חייו היה מופת של מתינות, שלוה ויציבות. מדי בוקר הוא קם לפני עלות השחר. ב־5.30 בימי גשם או בצח, אפשר היה למצוא על המסלולים הרומפים הירוקים כבר־קת של מועדון הגולף המלכותי של הונג־קונג. מקצה מגבעתו הבריטית ועד תרגומי נעליו היה סר קנת ג'נטלמן בכל רמ"ח איבריו. הוא היה איל ההון, האיש המורגל בפרסום וכו'. סר קנת גם היה קרוב מאוד לפשיטת רגל, אולי במשך שנים.

על העסק המשפחתי, פונג פינג פאן ושות', שקנה ומכר כל דבר החל מבראנדי וכלה במכשירי סטריאו רבץ חוב בסך 26 מיליון דולר. הרמז הראשון לצרות הופיע בספטמבר כאשר נשיאהל בנק מרפן קרוליינה תבע לדין אותו ואת ארבעת בניו על אי פרעון מלוה בן 3.6 מיליוני דולר. אז נחלצה ממשלת הונג־קונג לעזרת בנק הונג גין השקיע בצרות, לאחר שגילתה כי בנק זה העביר 20 מיליון דולר במילוות מפוקפקים למשפחה. כמו כרישים המריחים דם הגיעו נושים אחרים. החברה המתמוטטת, היא נשאה ונתנה על תוכנית ארגון מחדש עם הבנקאים שלה, סגרה שבעה סניפים מפסידים ופיטרה מאות עובדים. כעת תורמים ידידיו של סר קנת כספים לקרן בת מיליוני דולרים המיועדת לתמוך באיל ההון בן ה־75.

בחודש שעבר עזב אחד מבניו את דירתו המפוארת, מכר את מכוניתו, אסף את משפחתו ועבר לגור עם אביו. סר קנת עצמו משתדל לשמור על כבוד עצמי. "נעצבתי על לבי", אמר באחרונה לכתב "ניוזוויק". "היינו חסרי מזל, אך כל עוד שמי טוב — זה כל מה שחשוב".

הסאגה של בני פונג יכולה להזכיר רומן של ג'יימס קלאוול. אילו כתב מחבר "טייפאן" ו"בית אציל" על עלייתו ונפילתו של סר קנת, היה יכול לפתוח בכפר הדייגים הקטנטן שיננואי בשלהי המאה ה־19, שם נולד אביו של סר קנת. בנו של שופט מקומי שעטה את הגלימות הדיקונות של מנדרין, עזב פונג פינג שאן את בית הספר בגיל 15 כדי לפתוח בקריירה מסחרית. הוא קנה שתי אניות קיטור בריטיות — המהירות ביותר שסין הקיסרית ראתה אי־פעם. תוכניתו היתה פשוטה: לקנות עשבים ומוצרי סידקית בצ'אנגצ'יאנג, בלב־לבו של מחוז סיצ'ואן, לשוט במורד יאנגצה ולמכור את הסחורה בדרום, בקאנטון. כדי לוודא את מחירי הסחורות בעולם ולהכות את מתחריו הוא השתמש בהמצאה חדשה — הטלגרף. בתחילת המאה הנוכחית הוא עבר להונג־קונג, אז עמדה קולוניאלית בידות שוממת. הוא היה למנהיג קהילית העסקים המקומית והכתיב את הטון של מה שנעשה ליהיות מורשת פונג. הוא יעץ להקים את הבנק הראשון בבעלות סינית במושבה, הבנק אוף איסט אסיה המשגשג עדיין, ואימץ חידושים מסחריים רבים בתחום העסקים. אך הוא דבק במנהגי העבר של ארצו. כאשר מתה אשתו הצעירה הוא לקח שתי פילגשים רשמיות. הן ילדו לו שלושה ילדים, שאחד מהם — קנת — עתיד היה לגבש את הנכסים המשפחתיים לחברת הסחר המוכרת בית פונג פינג פאן.

סר קנת ירש את עסקי אביו בגיל 19. אז כבר הרחיבו בני פונג וסינים מצליחים אחרים להוגים הבלעדיים של החברה הבריטית במושבה. וקנת העציר תפס במהרה שחיזוק קשריו המערביים הוא צעד עסקי נבון. הוא היה גם פילנתרופ ופטרון אמנויות, ובמהרה נבחר למועצות המנהלים החשובות ביותר של הונג־קונג ולגופי הממשלה. הוא נבחר למנהל ג'וקי קלאב, המועדון בעל ההילה היוקרתית ביותר, קיבל תואר אבירות והמשיך במעשי הצדקה של אביו. הוא התוודע עם המנהלים הבכירים של חברות במזרח־הרחוק ועם ראשי מדינות, והיה החבר היחיד מהונג־קונג ב"מועדון הבוהמי", מקום מרגוע בנוף פסטורלי לאנשי עסקים במעמקי יערות הסקויה של קליפורניה. סר קנת הוא גם מארח מסבות, שבגאוה הגיש "אוכל של קולי" לאורחים כג'ראלד פורד וראש ממשלת סינגפור לי קואן יו.

הונג־קונג הוכתה איפוא בהלם כאשר נודע על צרותיהם של בני פונג. לא ברור מה בדיוק השתבש, אך מן הסתם שורש הבעיה היה שסר קנת העביר את הטיפול השוטף לבניו והם מימנו תוכנית התרחבות תוקפנית מדי וכושלת בכספים שנלקחו במילוות. סר קנת יחזור עכשיו, בגיל שבו פורשים מרבית המנהלים, לנצח על מלאכת הארגון מחדש. שניים מהמפעלים המפסידים ביותר של החברה יימכרו. בן אחד, סיריל, יסולק מתפקידי ניהול. בן אחר, קנת, אמור למלא בחברה תפקיד יותר ויותר נכבד. "כל (בניו) הלכו להארווארד", אמר בעצב סר קנת. "הם היו צריכים ללמוד שם משהו".

מלך אבן הירקן

פראנק צ'או, בעל צי האניות השלישי בגודלו של הונג־קונג, אינו מוכן אפילו לדבר על אוסף אבני הירקן וכלי החרסינה שהיה גאוות אביו. "זה לא יהיה יאה, אני חושש", הוא אומר, שקוע בכורסת העור שלו. הסיבה — משפחתו נאלצה למכור את אוצרותיה כדי שהצי ימשיך לצוף. עם המהלומות האחרונות במכירה הפומבית של סותבי'ס במלון מנדארין בהונג־קונג בחודש שעבר, קיבלו נושי המשפחה 10 מיליוני דולר נוספים. אבל מכירת האוסף המפורסם היתה רחוקה מלממן את כל החובות. חברת הספנות וואה קוונג ושות' בע"מ חייבת לבנקים סכום מדהים של 850 מיליון דולר. אומר צ'או: "המכירה היא אות לכבודתו".

האב המייסד של המשפחה טי. יי. צ'או בא ממשפחה עשירה בשנגחאי. הוא למד משפטים ולולא מלחמת העולם השנייה והמהפכה שהבריחה משפחות סיניות עשירות רבות, יכול היה להישאר בעיר הולדתו. אך ערב ניצחון הקומוניסטים ב־1949 נמלטה משפחתו בחוסר כל להונג־קונג. בתקופה שלאחר המלחמה הציעו כלי שיט רבים את השוק האחרון ואפשר היה לקנות או לשכור אניות כמעט בחינם. צ'או מיהר להקים לעצמו צי אניות. הוא התרוקן והודות לעוצמת הסחר השגשגי לאחר המלחמה, הצליח להציל את הצי בתקופות השפל שפקדו את הענף באורח תקופתי.

בשנות ה־70 הוה צ'או רק הפלגה הלאה, ושלושת בניו לקחו לידיהם את הניהול השוטף. באותה תקופה הוחל לפעול בהונג־קונג בנקים בינלאומיים גדולים, שהיו גדושים בכספם של נסיכי הנפט. הפיתוי לבנות צי משפחתי אפילו גדול יותר, לתפוס מקום טוב בשגשוג הספנות הגדול בעזרת מילוות — היה גדול מדי.

בניו של צ'או היו חבורה תוקפנית ומבריקה, שקיבלה את חינוכה בבתי־ספר בריטיים ואהבה את תענוגות החיים. ג'ורג' בן ה־46 מנהל את עסקי הבנקאות של המשפחה. הוא נשא לאשה כוכבת סרטים בהונג־קונג; על־פי השמועה הוא נוהג במכונית אסטון מרטין לאגונדה, שלדברי ידידים עלתה יותר מ־150 אלף דולר, ולדברי מכרים אחרים "שווה במסיבות". סטיל בן ה־50 מפקח על השקעות המקרקעין הרחבות של המשפחה. הוא תכנן של סודי הרכילות של הונג־קונג וסובב בעיר במכונית רולס־רויס עשויה זהב הנושאת לוחית־זהוי הדי מספר 4, מלה הנשמעת דומה מאוד למלה מוות בניב הקאנטונזי, ויש הרואים בכך תמצית של היהירות. פראנק, 52, הוא יו"ר וואה קוונג, חוט השדרה של עושר המשפחה. הוא איש עסקים קרקעיני הרך לשלטון במסיבות קוקטייל כדי להשלים עיסקה חדשה זו או אחרת.

על־פי חישובי ארבעים וכמה נושי וואה קוונג, חייבת החברה פי אחד וחצי יותר מנכסיה. הבורסה של הונג קונג השעתה את כל המסחר במניות של וואה קוונג. ורק בחודש האחרון הגיעו המשפחה והבנקאים להסכם טנטטיבי על לוח זמנים חדש לפרעון חובות, שבמסגרתו תיפרד המשפחה מרוב האימפריה שלה.

הפינים של המלכה

יותר מאיל ספנות אחד נאלץ להרהר בימים אלה נושים גרבים. הבתים האצילים הכושלים הוחלו לעלות לכותרות בשנה שעברה כאשר קיסרה ימית נוספת, קבוצת טונג, נקלעה לצרות. התגלה שהיא חייבת 2.6 מיליארד דולר, סכום שגימד את ערך נכסיה. גם מסחר המניות של אוריינט אוברסיז בע"מ של טונג הושעה במהירות. בחודש שעבר, לאחר שנת מיקוח, הסכימו רוב 200 הנושים של החברה על ארגון־מחדש שיאפשר לה להישאר בעסקים. בני טונג יוסיפו לנהל את החברה, אך הם יחזיקו מריבית על מניות רק אם תמלא החברה מטלות שנקבעו בהקפדה.

מבחינה מסוימת בעיותיהם של בני טונג מציינות סוף עידן. בסופו של דבר, אפשר שירידתם של הבתים האצילים של הונג־קונג נבעה מאותו דחף שהעלה אותם לגדולה — תעוזה חסרת רחם להצלחה, כמיהה להתקבל בחוגי העילית השלטונית הבריטית המסורתית של המושבה. לא לחינם הם כונו לא אחת, ולא כמחמאה, "הפינים של המלכה".

אין לדעת מה יהיה הפרק האחרון של הסאגה. המתאכנים משוטטים מכל מקום להיפגש מדי יום בבנייני לארוחות צהריים, ובחדר האוכל של הונג־קונג עדיין מדברים על הצרות של בני טונג, פונג וצ'או. "אנחנו מעמידים פנים שלא קרה דבר", אמר חבר אחד במועדון הארוחות, שהוא עצמו יליד של שושלת עסקית. "כולנו יודעים שאותו דבר יכול היה לקרות גם לנו".

לא בדיוק אלמנטרי, וואטסון יקירי

אומברטו אקו, סמיוטיקן ואיש־אשכולות מדהים, מוכר כיום לקהל הרחב בזכות המותחן האינטלקטואלי שכתב, "שמו של הוורד", שתורגם ל־25 שפות והוסרט

מאת סקוט סאליואן
שרות Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

הוא דומה במקצת לשון נגזר ידידותי. הוא מלמד נושא כה מורכב ומופשט עד כי רק כמה מאות אנשים בעולם קנו שליטה ביסודותיו. כתיבתו רצופה ציטטות איזוטריות מלטינית ובדיות מלומדות מעורפלות. הוא מרגיש עצמו יותר בבית במסדרון האקדמיה מאשר בעולם עסקי השעשועים הגדולים. אך למרות כל זאת, אומברטו אקו קצר הקומה, פרופסור לסמיוטיקה באוניברסיטת בולוניה, חולף בתרבות האיטלקית כמו ענק, והוא קרוב לרכישת מוניטין בינלאומיים כמו־רפואה מודרני המקליד מסרים הומאניסטיים על מעבד־תמלילים נייד.

אקו היה בדילה לדמות מפורסמת ב־1980 עם פרסום הרומן הראשון שלו "שמו של הוורד". כעת, הודות לגירסה הקולנועית של מותחן אינטלקטואלי זה המבוסס על סדרת רציחות גרוטסקיות בבית מנזר בימי הביניים, שמו אף ידוע יותר ברחבי העולם. הסרט המוקרן כעת במרבית מדינות אירופה ובקרוב במזרח הרחוק, באסיה ובאמריקה הלטינית זכה לביקורות חמות ולקהל צופים נלהב, מכיוון שנשאר נאמן למרכיבים החזקים ביותר בספרו של אקו: שחזור מדוקדק של אירופה במאה ה־14, עלילה רבת פיתולים ורטוריות מרתקות. לצהלתו של המוציא לאור, גם עורר הסרט ביקוש מחודש לספר, שנמכר עד כה ביותר מ־5 מיליוני עותקים ותורגם ל־25 שפות.

אך עוד בטרם הפך הספר לרב־מכר עולמי ולסרט הקוצר תשבוחות, היה אקו דמות מבוססת ומכובדת בעולם הספרותי־ביקורתי המערבי. בתור מזכיר ההתאחדות הבין־לאומית ללימודים סמיוטיים הוא היה דמות מובילה מוכרת בתחום התנועות אקדמי זה. טור שבועי בעשור אחרי שכתב במגזין החדשות האיטלקי רב־ההשפעה "ל'אספרסו" מאז 1965, הקנה לו קהל חסידים גדול. והוא נעשה מעין שגריר תרבותי בלתי רשמי המוצא את העולם במסיבות קוקטייל מספרות בניו־יורק לערבי פתיחה הצגות מכובדות בפאריס.

היקף ידע מדהים

אקו נהנה מהפרסום וההון שהשיג. "אני יכול לקנות את כל הספרים שאני רוצה, אפילו מהדורות ראשונות נדירות", הוא אומר בהנאה. "אני לא צריך להסס כאשר אני רוצה לנסוע". אך ההתהדרות של הסיד מצערות אותו לפעמים. "אני לא איש רנסאנס", הוא מרגיש. "כל דבר יחיד שעשיתי מתכנס בסופו של עניין באותו דבר: המאמץ העקשני להבין את המנגנון שבאמצעותו אנחנו מעניקים משמעות לעולם הסובב אותנו". אקו טוען שסגנונו האקלקטי הוא תופעה היסטורית בלתי נמנעת. "כאשר כלכלת העולם התאמה לייצור תעשייתי", הוא אומר, "מלכה המומחיות. עכשיו הדבר החשוב הוא לייצר תוכנה. העקבים הם מעבירים את, שכבר המיקרו. בעתיד האינטלקטואלים מחפשים דרכים להתפעל על־ידי תוכנה. ההתמאכיסט: לא המומחה, הוא איש העתיד".

על אף הכחשותיו, טווח התעניינויותיו של אקו והיקף הידע שלו אכן עוצרי־נשימה. הוא רהוט בחמש שפות מודרניות על בוריין (אף כי במבטא מילאנזי מודגש) והוא עושה כבתוך שלו ביוונית קלאסית. הוא יכול לדבר בה במידה על תומאס אקווינאס ("הוא לא הכניס את האריסטוטליות לנצרות, הוא 'ציצר' את אריסטו"), ועל הטכניקה הסיפורית במותחן ג'יימס בונד ("התערבות של מרכיבים מוכרים"). הוא מנגן בחליל עתיק במקצועיות ומבדר ידידים קרובים ברפרטואר הנראה אין־סופי של שירים בולסקיים, שהלמרנות ההימה ממלאות בהן תפקיד שווה.

כשרונותיו של אקו הביאו לו שפע של תוארי־כבוד ופרסים, החל מפרמיו סטרגה, הפרס האיטלקי הספרותי העליון, עבור בפרס מדיסי הצרפתי, לגיון הכבוד הצרפתי ותוארי דוקטור של כבוד. במשך שנים חצה אקו את האוקיאנוס האטלנטי תריסר פעמים בשנה עם שתי מזוודות מתוחות, כדי ללמד תקופות קצרות ביייל באוניברסיטת סאו־פאולו או כדי להשתתף בכינוסים מדעיים. עכשיו בונה מאותם כינוסים מוקדשים לאקו עצמו. אוניברסיטת טקסאס, למשל, הקדישה סמינר בן שלושה ימים ללימוד "שמו של הוורד". רוב עבודותיו הנוקבות ביותר של אקו בודקות את יחסי הגומלין בין התרבות התרבות הפופולארית — נושא שאקו היה חלוץ מחקרו הרציני באוניברסיטאות איטלקיות.

במשך השנים הוא עסק בנושאים המשתרעים משיגעון הכדורגל ועד מבנה הקיטש. ניתוח הקומיקס נעשה מכובד באירופה בזכות המסה הסמיוטית שפירסם אקו ב־1964, "כיצד לקרוא את סטיב קניון". הוא הצביע על הדרכים שבהן פרסי פקטיווה, נותנים נקודת השקפה משמשים לחיזוק מסרי המצב הסטריאוטיפים של הסידרה. אחת המסות המהנות ביותר שלו העוסקת בצייר מחריד מהמאה ה־19, פרנצ'סקו הייאס, מנסה להוכיח שיש אמות־מידה אוביקטיביות לשיפוט תמונה מכוערת, וכי האיטלקים מבינים אותו להפליא. אקו לא נרתע מלהסתער על מעוז תרבות־הפופ — ארצות־הברית. לרגל יום השנה ה־25 של המגזין "פלייבוי" הוא טען כי מסעו המהולל של יו הפנר למען מין חופשי יותר לא היה אלא "פעולת מאסף, המעניקה לגיטימציה להתנהגות שהיתה שגרתית עד אתמול".

לאחר מסע בארצות־הברית בסוף שנות ה־70 הוא פירסם סידרה של סקיצים ("מסעות בהיפר־מציאות") ששימשו אטרקציות אמריקאיות כמו דיסנילנד, מוזיאוני שעווה והאתרים ההיסטוריים ה"משוחזרים". התיזה שלה: האמריקאים בזמננו רוצים שהמציאות שלהם תהיה גדולה מהחיים. תיות המשנה, אינטלקטואלים אמריקאים לא הכירו במרכיב חשוב זה מכיוון שהיו מוכנים מכדי לבקר באתרים "עממיים" כאלה.

אומברטו אקו: לכתוב לכל סוג קוראים

ימי ביניים חדשים

אחד מהישגיו המרשימים ביותר של אקו הוא יכולתו לכתוב לכל סוג של קוראים. המסות שלו על בעיות סמיוטיות טכניות הן חומר־קריאה דחוס שהקורא הגרוע כמעט שאינו יכול לפצח אותו. אבל מאמריו ב"ל'אספרסו", הפותחים לא אחת במלים "לא מכבר קראתי בעיתון" — קריאים מאוד. במיטבם, מאמרים אלה מבנים ומספקים פרשנות אקסצנטרית על חדשות השבוע. כשהם גרועים — הם נחנבים ומבוצצים מעבר למידה, גם שאקו מודה בו. כאדם המורגל לכתוב, מן הטבע שלא ישגה מדי פעם. אך לגבי אדם היודע כיום אחד מספר רעיונות שאינטלקטואלים מסויימים מעלים בתקופת חיים שלמה, הוא קולע למטרה לעתים קרובות בצורה מרשימה.

באחרונה משתעשע אקו ברעיון שהעולם בזמננו בא לקראת "ימי ביניים חדשים", כאשר השלטון המרכזי מתפורר בכל מקום ורק קהילות קטנות וסגורות ייוותרו כדי לשמור על המורשת התרבותית של העבר. עם זאת, המותחן עדיין בעיניו: איך נעשה אותו ספר אביך, שהוא אוצר בלום של ידע, לרב־מכר עולמי ולמשאת נפשה של הוליווד? כיצד נעשה הפרופסור הקטן איש הספר, ששיחתו משובצת באזכורים של אוגוסטינוס הקדוש ולודוויג ויטגנשטיין, לכוכב־פופ בינלאומי? ספרותית אקו אומר שאינו יכול להסביר את התופעה, אף כי באורח אופייני כתב על אודותיה ספרון ("הערות בשולי 'שמו של הוורד'") שהיה בעצמו לרב־מכר צנוע.

הניחוש הטוב ביותר שלו הוא, שבספרו את התעלומה הבלשית מימי הביניים מבעד לעיניו של נזיר טירון צעיר ושפשון במקצת, הוא מאפשר לקהל להזדהות עם המספר, האובד בים הנרחב של הידע ממש כמו הקורא הממוצע. בימאי הסרט ז'אן ז'אק אנו מודה כי אינו יכול לקוות להעלות את עולם המנזר של אקו בעל המרקם העשיר. "הספר עשיר כל־כך שכל הסרטה שלי תהיה רק גירסה אחת, זאת הגירסה שלי ושל ראשונה צופי הקולנוע". הגירסה הזאת מפוארת. המפיקים הצרפתיים־איטלקיים־גרמניים הוציאו 18.5 מיליון דולר, סכום עתק במונחים אירופיים, כדי לשחזר את המנזר של אקו בפירוט מדויק ואותנטי. בין השאר, אומנים איטלקיים בנו כנסיה מבור עקיות מקרטון, ואפילו צבעו עור של חזירים ורודים בצבע שחור (שכן חזירים בצבע זה לא היו מוכרים במאה ה־14).

הבימאי גם הקל מכבודו של הספר. במקור מתעכבים גיבוריו של אקו לדיונים תיאולוגיים על פני פרקים שלמים, כגון על מעלותיו של העוני. הספר גם כולל מדריך בסיסי לספרות ימי הביניים, בצינת הטקס היחידה בכל 500 הדפים היא פארודיה על הלקים משיר־השירים. אפילו פעמון הרציחות מעלה חידה מלומדת: קיומו של עותק הכרך השני של "פואטיקה" מאת אריסטו, שאבד זה מכבר ואולי לא נכתב מעולם.

הספר גם גדוש בדיחות ותעלולים אינטלקטואליים, שרבים מהם נשמרו בסרט. שמו של הנזיר הבלש ויליאם מבסקרוויל מזכיר בבירור את שרלוק הולמס ואת הפרשה המפורסמת שלו "כלבם של בני בסקרוויל". המספר גם הוא עוצב ככל הנראה בהשראת דמות ידידו של הולמס ומחבר הביוגרפיה שלו, ד"ר ואטסון.

לגבי מרבית הקוראים הרומן והמאמרים הן עבודות־חירום. לדידו של אקו זהו רק הקצפת על גבי עוגה אינטלקטואלית עשירה מאוד. יעדו העיקרי עד כה היה להכניס סיסטמטיזציה במדע הסמיוטיקה, החקר הרעיוני של סימנים. דיסציפלינה זו העוסקת לא רק במלים אלא גם במערכות סימנים כדגלים, צלילים מוסיקליים, סימפטומים רפואיים ואפילו בגדים, קיימת מאז ימי אריסטו. היא קיבלה תנופה חדשה בעבודתו של צ'ארלס סנדרס פירס בתחילת המאה וכבשה מסילות אקדמיות, בעיקר בצרפת ובאיטליה, מאז מלחמת העולם השנייה.

בסדרת ספרי לימוד מורכבים מאוד מנסה אקו מאז שנות ה־60 המוקדמות למזג את רעיונות קודמיו ואת רעיונותיו הוא לתיאוריה מדעית אחידה. התוצאה עדיין לא ברורה. אך ברור שעבודתו של אקו שילהבה את דמיונם של סטודנטים וחוקרים בעולם כולו. מאות מעריצים מתגודדים באולם הרצאות, כשהוא מופיע בקאמפוס ומתגנה לו. בתחילת השנה האולם בבולוניה שבו ערכו אקו וארבעת עמיתיו דיון על הנובלה הגותית האנגלית, היה מלא קהל רב, שחלקו עמד.

מחיר הפרסום

אקו עשה דרך ארוכה מאז ילדותו כבן למעמד הבינוני הנמוך באלסנדריה, עיירה בצפון המרוחקת כ־60 מיליון מזרחם למילאנו. אביו רצה שיהיה עורך־דין, אך אקו בחר בפילוסופיה. בשבתו כסטודנט היה פעיל קתולי אך מרדן, קרא תיגר על ההוראות מהוותיקן ולבסוף עזב את ארגון הנוער הקאתולי במחאה. שמונה שנים נוספות נדרשו לו כדי להתנער מאמונתו ולאמץ את האגנוסטיות. לאחר האוניברסיטה עבד אקו ברשת התרבותית של הטלוויזיה הממלכתית האיטלקית. עבודתו חשפה את הפילוסוף הצעיר למוסיקאים ולציירים אוונגרדיים, שנעשו ידידים קרובים. היא גם איפשרה לו מבט מקרוב על תרבות־הפופ המשגשגת, שכעבור זמן נעשתה יעד מרכזי לחציו.

אבל הטלוויזיה היתה פתוח מרבה מנגי. יום אחד חזר לאולפן וגילה שמכתבתו הוצאה מהדרו ושמו נמחק מרשימת מקבלי המשכורת. ללא צער חזר להוראה. במשך 20 שנים היה מבוק לעבודתו, שהופסקה עקב שני אירועים מרכזיים: מרד הסטודנטים ב־1968 ופרסום "הוורד". במהלך מרד 68' נוכח אקו לדעת שכבר "לא הייתי צעיר, כבר לא הייתי סטודנט". הוא קרא לסטודנטים לגלות איפוק ולהורים ולממשלה לגלות הבנה. "גם אם כל האותות הנראים לעין של '68 חלפו", הוא אומר עכשיו, "הם שינו מן היסוד את הדרך שבה כולנו, לפחות באירופה, חיים ונוהגים זה בזה. היחסים בין עובדים ומעסיקים, סטודנטים ומורים, אפילו ילדים והורים, נפתחו. הם לעולם לא יחזרו להיות כפי שהיו".

זינוקו של אקו למעמד של אדם מפורסם שעשע העיב אותו. אך הוא מתחיל להרגיש שהמסיבה צריכה להסתיים. "איני יכול לבלות את יתרת חיי בדיבורים על ספר שהשארתי מאחורי לפני חמש שנים", הוא מתלונן. אך אין דרך להחזיר את מחוגי השעון לאחור. כל תרגום חדש של הספר גורר ראיונות נוספים. ואכן אקו כתב אבטיפוס של "ראיון טיפשי" במקום מאות הראיונות החוזרים על עצמם שבא־לין להעניק (דוגמה: עם אלה דמויות — מלה שמוכבה גם אותיות — בספרך אתה מזדהה? תשובה: עם תוארי־הפועל). הצלחתו הספקטקולרית של אקו תגייתה לסאטירה עוקצנית, קנו לו גם אויבים.

אקו הוא "אדם בינוני לגמרי, הבינוניות היא התבונה היחידה שיש לו בהיקף יוצא־דופן", רוטן מייק בונג'יורנו, כוכב טלוויזיה איטלקי שחש בשבט לשונו של אקו. בעוד שמרבית המבקרים הספרותיים בעולם הרעיפו שבחים על הספר, כמה מבני ארצו של אקו ממעיטים בחשיבותו. "אתה מבנה זאת ודמוק", אומר אלדו בוסי, סופר איטלקי צעיר. "הספר הזה אינו מכיל גרגר אחד של אמת". בחודש שעבר פסקה חבורה של סופרים, פרופסורים ומו"לים יהודים שכונסה על־ידי הירחון האיטלקי המהודר "פ.א.ם.", שהספר "משעמם", וטענה שבסמיוטיקן "אקו לא עשה דבר מלבד לייבא רעיונות של אנשים אחרים ולצרפם על־פי שיטה".

אקו יכול להרשות לעצמו לפטור ביקורות כזאת בצחוק, והוא עושה כן. הסוד הוא לגביו הנרשם, כלי הנשק היעיל היחיד נגד קריצות אינטלקטואלית ופוליטית. כאשר הוא נשאל את השאלה הבלתי־נמנעת מה יהיה ספרו הגדול הבא, הוא משיב בהלצה ודרדרנית: הוא חושב לשחזר את הכרך האבוד השני של "פואטיקה" לאריסטו, הספר שעורר את כל הבעיות ב"השם של הוורד". הנאמן של אקו יזכור או לא, ששמו של אותו כרך אבוד היה "קומדיה".

עוקפים את האמברגו על לוב

סוחרים ממולחים העבירו מיד ליד מטוסים שהגיעו לבסוף לידי חברת־התעופה הלובית ★ המתווכים שלשלו לכיסם מיליוני דולרים

DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

בחג המולד אמורות היו שתי הרכישות החדשות להגריא לתפארת הקולונל מועמר קדאפי. שני אירבוסים מדגם איר310, צבועים בפסי הזהב של חברת התעופה הלובית, נועדו לפתוח בטיסות בקו טריפולי־בנגאזי. מכיוון שמנועי המטוסים מיוצרים על ידי החברה האמריקאית ג'נרל אלקטריק, נפלו המטוסים קורבן להרגלי החרם האמריקאי: רונאלד רייגן אסר על שיגור סחורה אמריקאית לאויבו המושבע קדאפי. סיפור ההרפתקות שבסופו הגיעו המטוסים בכל זאת לטריפולי, חושף פעם נוספת את חולשות של כל העיצומים הכלכליים וצעדי האמברגו המקיפים למיניהם. כל עוד יש די דולרים, אפשר להשיג כמעט הכל בעולם הקפיטליסטי רב התחבולות. סוחרי נשק ממולחים, מנהלי קונצרנים ובתי עסק היודעים לשמור סוד עמדו מאחורי העסקה היכולה לשמש לקח למופת.

שוק שחור במטוסים

הכל החל כאשר חברת התעופה הלאומית בריטיש קאלדוניאן מצאה כי ברשותה מטוסים רבים מדי. האנגלים חשבו על הידוק הקשרים בין לונדון וטריפולי, כאשר ב־1984 נורתה שוטרת אנגלית למוות בידי אדם בשגרירות לוב בלונדון. הקשרים בין שתי המדינות הוקפאו, ולחברת קאלדוניאן היו שני מטוסים מיותרים. הבריטים מכרו את שני המטוסים לבן ארצם אלכסנדר רומלי. סוחר מנוסה זה כבר נקנס פעם כאשר מכר מטוסי קרב מיושנים באורח לא חוקי בתקופת מלחמת ביאפרה. בריטיש קאלדוניאן הבדיקה מאוחר יותר את מכירת האירבוסים לרומלי ביימוק, שבסופו של דבר כלל הוזהר ביניהם סעיף שאסר מכירת המטוסים למדינות עליהן מוטל אמברגו.

כבר בשלב זה מוזרה היתה העובדה ששני בנקים בשליטת לוב ערבו לעסקה. מוזרה יותר היתה העובדה, שחברת שכר קטנה בדרום צרפת אמורה היתה להיות הלקוחה הסופית. מה עמדה לעשות עם האירבוסים השמנים, לא ידע איש. הקונה הבא נתן את החותם הסופי למפוקפקותה של העסקה. הגרמני וולפגנג וולמוט, המכונה בקרב סוחרי הנשק וולף, קיבל לידיו את המטוסים. פעילותו העסקית של וולמוט פורסמה ברבים כאשר בסוף קיץ 1983 נאלץ מטוס קאראוול השייך לו לנחות נחיתת אונס בסלוניקי. במטוס, שהיה בדרכו ממזרח ברלין לקהיר, מצאה המשטרה היוונית 269 ארגזים של נשק סובייטי, ביניהם 400 טילי סאם. הסוחרים הגרמנים, שטענו כי לא ידעו דבר על המטען, בילו 14 חדשים בבית כלא יווני. באותה תקופה ספג וולף מהלומה נוספת. במטוס בואינג 707 שלו, פרצה שריפה בשדה התעופה הדרום צרפתי טראמיניאק. המטוס נשרף כליל. חברות הביטוח לא הצליחו לפענח מקרה מסתורי זה.

לעסקת שני האירבוסים השתמש סוחר הנשק הגרמני, שנעלם מאז בלי להשאיר עקבות, בחברה לונדונית בשם קוברה, שנשאה כתובת מזויפת. מסייע נוסף היה מנהל סניף רון סקוטש מבאר המוכרת בשם יירבאן הוס, שנתן את שמו, מטעמי ידידות. באמצעות הגרמנים הגיעו המטוסים באוגוסט השנה לטריפולי. לפי אומדנים מהימנים, שילמו הלובים כ־120 מיליון דולר, דהיינו, הרבה יותר ממחירו של מטוס חדש כזה. 40 מיליון אמורים היו לשלשל המתווכים לכיסם. אבל בעיותיהם של הלובים לא הגיעו לקיצם. כדי שיוכלו המטוסים לטוס, חסר היה הביטוח ההכרחי, חסרים היו ספקי חלפים ומתחזקי מטוסים. חברות מערביות סירבו לעזור, מחשש לאמצעי גמול אמריקאים. בחברת התעופה הלובית גברה האמונה, שמוטב למכור את המטוסים.

אך אז נמצאה דרך טובה יותר. גם הפעם פתר הכסף את הבעיות. תמורת הביטוח נאלצו הלובים לשלם פי שבעה יותר מהשיעור הרגיל. קבוצה אירופית ביטחה 30% מהסיכון, לשאר דאגו מבטחים מישאג. החברה הצרפתית אייר סקייק אינטרנשיונל, הידועה בשם דאסי, הביעה נכונות לעזור. היא התנתה עם הלובים על חוזה שבמסגרתו סיפקה את צרכיהם בכוחות מקצועיים. תמורת 3.5 מיליון דולר לשנה אמורים היו הצרפתים לספק 10 צוותי טיסה. את החלפים הם אמורים היו לספק תמורת תוספת של 15%־20%. ולבסוף הבטיחו הצרפתים, תמורת 600 אלף דולר, לצבוע את שני המטוסים בצבעי חברת התעופה הלובית. באמצע נובמבר באו שני לובים למלון חרודיק בפאריס, לחתום על העסקה. צרפת נחשבת כמסייעת מהימנה בעיני מנהלי חברת התעופה הלובית: איר פראנס מתחזקת את מטוסי הבואינג שלהם. מטוס 727 שניזוק בהפצצה האמריקאית באפריל, עובר כעת תיקונים בפאריס. דאסי, המתמחה באספקת חלפים, לא לקחה על עצמה את המשימה הרגישה לצבוע. את מלאכת הצביעה היא העבירה לשני קבלני מישנה מאנגליה. ב־5 בדצמבר טסה חבורה של 15 בריטים לטריפולי. זמן קצר לפני חג המולד אמורים המטוסים להיות צבועים בצבע מרי.

וכדי להשלים את שיתוף הפעולה האירופי הזה, מטפלת חברה ממדריד בשם המצאק אדיאסיון בהשגת הטייסים. ב־8 בדצמבר פגשו שלושה טייסים בשדה התעופה של מדריד מנהל של דאסי ונציג של המצאק. בפגישה נכח איש מקצוע בעל מוניטין בענף התעופה, המצטיין בהדרכת אימונים של טייסים: מקס פישל, טייס הניסוי של האיירבוס הראשון.

אם שיתוף פעולה למופת זה בין אירופה ולוב לא יתקל בקשיים נוספים, תוכל חברת התעופה הלובית להנהיג בסוף השנה את האיירבוסים, בתחילה בטיסות ניסיוניות בין טריפולי וקראצ'י. המטוסים כבר קיבלו שמות: אחד מהם נקרא האנה, על שם בתו המאומצת של קדאפי, שנהרגה בהפצצה האמריקאית באפריל.

בשיתוף
משרד החינוך והתרבות
המרכז לשילוב מורשת יהדות המזרח
המחלקה להשתלמות מורים
מרכז זלמן שזר

שני ימי עיון בחנוכה
בנושא:
השפעות ותמורות בחיי יהודי ארצות האיסלאם
יתקיימו בימים ראשון־שני, כ"ה־כ"ו בכסלו תשמ"ז (28־29.12.86) באוניברסיטה העברית, גבעת־רם, ירושלים
דמי השתתפות הכוללים ארוחות צהרים וכיבוד קל — 40 ש"ח
תאריך אחרון להרשמה: יום שני, כ' בכסלו תשמ"ז (22.12.86)
פרטים בטלפון: 02־637171, 02־669464

חברת החשמל לישראל בע"מ
מחוז ירושלים
מכרז מס' 4/86
חפירת ו/או חציבת בורות לעמודים, כולל הנחת והרכבת עוגנים,
יציקת בטון והקמת עמודי חל"ב,
בשטח פעולתו של מחוז ירושלים.
קבלנים רשומים בעלי ותק, נסיון ויכולת ביצוע עבודות הנ"ל מתבקשים לפנות למשרד החברה בירושלים רח' דוד המלך 7 קומה ג' מחלקת מזכירות, בימים א'־ו' 21־26 דצמ' 86, בין השעות 09.00־12.00 לשם קבלת פרטים וטפסי המכרז.
המועד האחרון להגשת ההצעות הוא יום ג' 30 בדצמ' 86 שעה 13.00.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מה זה אויי מַאי (OYI MAI)?

מקור
סודי ביותר
שמירת סודיות. זהו התנאי הראשון שאתה מציג בבואך לנהל משא ומתן על החלפת מקום עבודתך.
על אחת כמה וכמה אם הנך ממלא תפקיד בכיר ורגיש.
רמת הסודיות הגבוהה של חברת "מקור", עזרה לה לפתח רשת קשרים ענפה בכל ענפי המשק.
לולא האמינות והסודיות קשה להניח שחברות ענק בתעשיה הישראלית, כמו גם אלפי אנשי מפתח במשק הישראלי, היו נותנים את אמונם בחברת "מקור".
הודות לרגישות הגבוהה לסודיות, יכולה "מקור" להתמקד בתחום הרגיש ביותר - גיוס כח אדם בכיר.
לכן אם אתה רואה את עצמך כמי שמשתייך לשכבה הבכירה במשק ומחפש מקצועיות וסודיות בטיפול בך, טוב תעשה אם תצרף את "מקור" לרשימת הכתובות שלך.
"מקור"
כתובת בכירה לתפקיד בכיר
כנפי מלכי ישראל 19, תל־אביב 64389
שרותי מידע ישראלים בע"מ

אקדמאי/ת?
את/ה מעונין/ת בפנסיה מגרמניה?
- עקב הפניות הרבות הצלחנו להאריך את ההרשמה עד ליום 25.12.86 בשעה 20.00 לפנסיית "גמול ההשכלה"
- זכאים לפנסיה: בעלי השכלה, נרדפי הנאצים ואחרים — ובכלל זה רופאים, מהנדסים, עורכי־דין, רואי־חשבון, מורים וכו'
- גיל מקסימלי להצטרפות לתוכנית: גבר — 61, אשה — 56 (לעצמאי אף יותר).
- ההרשמה נערכת בהתאם לדרישות החוק הגרמני ובהדרכת יועצים משפטיים גרמנים וישראליים.

המרכז לפנסיה גרמנית בע"מ
בהנהלת מר צבי אברהמי
תל־אביב, "בית כלל" רח' דיזנגוף 5 (חדרים 1011/2) טל. 281973
שעות ההרשמה: א'־ה' 9.00־20.00, יום ו' 9.00־13.00, מוצ"ש 19.00־20.00
סניף חיפה בית ויצו רח' מוריה 50
פתוח כל יום מ־16.00 עד 20.00 יום ו' 9.00 עד 13.00
מוצ"ש 19.00 עד 22.00 טל: 04־388817

חריקות/ זאב יפת

"שיבנו מקלטים בדמשק, לא בהרצליה"

לא מכבר, נפגשו ראש הג"א, תא"ל אהרון ורדי, מפקד מחוז דן, אל"מ יהודה בן־יוסף וראש מחלקת מיגון, אל"מ יעקב בר־לב, עם אלי לנדאו, ראש עיריית הרצליה. הקצינים הנכבדים הת־לוננו באזני ראש העיר על מחדלים בתחום המקלטים בעיר. "שיבנו מקלטים בדמשק, לא בהרצליה", השיב להם לנדאו.

אומר ברילב: "ראש העיר עושה מאתנו צחוק. כלובש מדים הרגשתי חסר אונים. לא ייאמן מה שקורה בהרצליה". מו־סיף בן יוסף: "כשאלי לנדאו יהיה ראש עיריית דמשק, הוא יוכל להחליט אם לבנות או לא לבנות בה מקלטים. כראש עיר בישראל, הוא אינו יכול להת־עלם מהחוק על כל ההשלכות הנובעות מכך". ראש הג"א אומר, כי העניין נשחק וללא שיתוף פעולה מצד הגורמים האחראיים, האחראיים על אכיפת החוק, נותר צה"ל חסר אונים.

אך לא רק בהרצליה. לצד עיריות שראשיהן מודעים היטב לתחום המיגון, מצויות עיריות ומועצות מקומיות כבני ברק, רמת השרון ואחרות, שבהן שוררת הפקרות.

* * *

בכל מלחמותיו הצליח צה"ל למנוע הפצצת ריכוזי אוכלוסיה. אין כל ביטחון שכך יימשך לנצח. על רקע דיווחים על אודות הצטיידות הסורים בנשק כימי ובטילים ארוכי טווח, מתחדד עניין המיקלוט לרב חשיבות.

חוק ההתגוננות האזרחית (1951), על עדכוניו והתקנות הנלוות אליו, קובע, כי לא יינתן היתר בניה לבניין חדש, ל־תוספת בניה או להרחבה, ללא "פתרון מיקלוט" המחייב באישור הג"א. הרשות המקומית, המע־ניקה את היתרי הבניה, חייבת גם לפקח אם הבניה, כולל המקלט, מתבצעת לפי התכניות המאושרות.

ראש הג"א מציין, כי לא פעם עוצמות רשויות מקומיות עין, ומאפשרות חיבור מים וחשמל למבנים שנבנו ללא מקלט. לעי־תים, מקבל קבלן במהלך הבניה אישור לשינוי יעוד המבנה, המחייב להכפיל שטח המקלט — ובפועל המקלט נשאר במצבו כשהיה. הרשות עוצמת עין.

הנה נעבור אל השטח. למפ־קדי הג"א הגיעו דיווחים, כי בר־שות המקומית אזור שוררת הפקרות בתחום המיקלוט. למ־רות שהרשות המקומית חייבת לפקח על בניית מקלטים, הוליכה הג"א לקיים, בדיקה מדגמית. נתגלו עשרות מקרים של בניית מבנים ללא מקלטים. בין מפירי החוק — יצחק אלישיב, ראש המועצה, כמדומה אחיו. ראש המועצה המקומית הוא גם יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה, העוסקת במתן אישורי בניה. נוצר מצב בו היה ראש הרשות אמור לנקוט הלי־כים נגד עצמו, נגד אחיו ונגד עשרות אחרים, שהיו יכולים לטעון, כי במקום ישמל באם, מושב שהוא עצמו יגנב כחוק.

בגר להם פנו מפקדי הג"א לנציג היועץ המשפטי לממשלה ולוועדה המחוזית לבניין ערים, וביקשו התערבותם. לאחר הליך ארוך ומסורבל, רק לאחר התער־בות נציג היועץ המשפטי לממ־שלה, בנה אלישיב מקלט בביתו. נגד עשרות אחרים אחרים נפתחו תיקים פליליים. אבל בכך לא נפתרה הבעיה, משום שבאזור לא אנשי הג"א אלא אנשי הרשות המקומית, הם הצריכים לאכוף, יום יום, את החוק. רק בידיהם הכלים הד־אמצעים לשלוח אנשי מחלקת הפיקוח להסתובב בשטח, לגלות את אלה העוברים על החוק. כשהעירייה אינה מעוניינת בנו־שא, הוא נותר מוזנח.

אין המדובר רק באזור. בבני ברק המצב אינו יותר טוב. ברחוב הרצוג, למשל, מתנשא מבנה ענק של סמינר חסידי בנות ל־500 תלמידות — ללא פתרון מיקלוט. לא רק שהעירייה, אשר בתוקף סמכותה היתה חייבת לטפל בעניין, העלימה עין, אלא כאשר מפקדת הג"א החלה ללחוץ, הגישה העירייה חמש הצעות שונות ומשונות לפתרון הבעיה. כולן נדחו על ידי הג"א וכל המטרה בהגשתן היתה להרוויח זמן, לרווחת הטיפול בנושא.

גם כאן משתרבב הגורם האישי לתמונה. כיצד יטפל משה אירנשטיין, ראש העיר, בתקיפות בעניין, כאשר בנו בנה לעצמו בית מגורים גדול ללא מקלט, בניגוד לחוק, והוא אינו מוצא פה ומצפצף. גם כאן, נדרשה התערבות נציג היועץ המשפטי לממשלה. השבוע אמר לי דובר העירייה, כי נמצא סוף סוף פתרון הולם לסמינר הבנות, אלא שעתה, לדבריו ביצועו מתנה העירייה בכספי הלוואה ממפעל הפיס. ואילו בבית בנו של ראש העיר "ממש בימים אלה הוחל ליצוק את המקלט".

ברמת השרון עשרות בני ילדים ציבוריים, באחריות המועצה המקומית, הפועלים ללא פתרון מיקלוט. ראש מועצת רמת השרון, משה ורדין, מסביר כי מדובר בבני ילדים שהוחל פעולתם עוד בקדנציה הקודמת, כשבתפקיד ראש המועצה שימש אחר. "בגלל מחדלי העבר קרה מה שקרה. אבל עכשיו אני לא הולך להשקיע דולרים בטונות. יש לי סדר עדיפויות שונה. אינני יכול לפתור מחדלים קשים שנבעו מקודמי בתפקיד". מפקדי הג"א אינם מסוגלים להבין הסבר זה. "אם תהיה הפצצה אווירית, ראש המועצה יסביר כי אין מקלטים משום שקודמו לא היה בסדר?"

* * *

הרצליה עולה על כולן. בעיר אמפיתאטרון ללא מקלט. בשלב מסויים התחייב ראש העיר, אישית, בפני מפקדת הג"א שיבנה מקלט כחוק, אך הוא התכחש להתחייבותו. בעיר מב־נה אליצפור ללא מקלט, מרכז קהילתי (רח' נורדאו 50), בחוצות העיריה, ללא מקלט, מרכז ספורט ללא מקלט, אפי' חדש בבית הספר אדם נבנה ללא מקלט למרות שמשרד החינוך העביר במסגרת תקציב הבניה, גם תקציב מתאים למיקלוט.

אך מעל הכל ניצב פרוייקט "לב העיר" שנבנה על ידי הקבלן שלום גניש. במהלך העבודה, אושרה תוספת בניה, תמורת שטחי משרד שהקבלן התחייב להעמיד לרשות העי־ריה. בניין הגרלה, התחייב הקבלן להכפיל שטח המקלט. אך בפועל לא נקף אצבע. כל פגישות מפקדי הג"א עם ראש העיר בעניין לא נשאו תוצאות. "שיבנו מקלטים בדמשק", אמר ראש העיר. אומרים מפקדי הג"א: "במקום מתוכנן צץ סופרמרקט המאכלס קהל רב. גם צץ אולם שמחות, נוספו משרדים. מדובר בפרוייקט גדול שאלפי אנשים מסתובבים בו. לכל אלה אין כיסוי במיקלוט הכי נורא — אין לנו פתרון לשיחה. איפה ראש העיר".

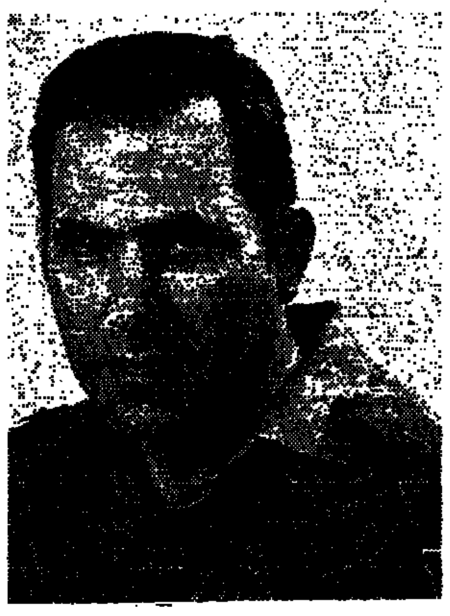

למעלה: תא"ל אהרון ורדי, מפקד הג"א; למטה: אל"ם יהודה בן יוסף רמ"ח מיגון: מחדלי מקלטים בהרצליה

שגם הוא מרוויח מכספי מגד־לים. "כשהרשות המקומית מת־עלמת מהעבירות על החוק, לא נותר לנו אלא לחרוק שן, לראות כיצד כל הנושא נשחק", אומר ראש הג"א.

כשהג"א מגלה דרך מקרה, ובאמר אין זה מתפקידה, עבי־רות על החוק, רשאי כל מפקד מחוז להוציא צו מנהלי להפסקת עבודה לשלושים יום. במהלך פרק זמן זה חייבת הרשות המקומית להוציא צו שיפוטי ו"כשלא עושים זאת", מסביר אלוף משנה יהודה בן־יוסף מפקד מחוז גוש דן, "כשהעירייה נותנת לקבלן גיבוי, הרי בתום 30 הימים ממשיך הקבלן בבניה ואנחנו עושים צחוק. כל זאת כאשר אנו רוצים, בסך הכל, שיקיים החוק בנושא בטחוני חשוב".

מודעי "שכח" להחזיר

כשהיה יצחק מודעי שר האוצר, אושר לו להתקין מכשיר טלפון במכונית הוולוו הצמודה לו, כדי שיוכל להתראיין ולהגיב במהירות בכל הקשור לאירועים כלכליים. מודעי גם קיבל מכשיר וידיאו ומכשיר טלוויזיה, כדי שיוכל להקליט תכניות טלוויזיה ולהגיב עליהן. מספר ימים בטרם הודח מכהונת שר האוצר, הותקן במכוניתו מכשיר טלפון חדיש (סלארפון), במחיר 4,500 דולר. בינתיים, עבר מו־דעי למשרד המשפטים, הודח ממשרד זה, נותר ח"כ מהשורה וכיום הוא מכהן כשר ללא תיק.

"מה כל העניין", אמר לי השבוע עוזר השר, "אף אחד לא ביקש ממודעי להחזיר את הווי־דיאו והטלוויזיה. אם מישהו יבקש, הוא ישמח להחזיר". העוזר הוסיף, כי אינו מבין מדוע שרי ממשלה אחרים מתקנאים בטלפון החדיש המותקן במ־כוניתו הצמודה של מודעי. "גם הם יכולים להתקין טלפונים חד־שים מתקציבי משרדיהם".

לא ברור מדוע נמנע מודעי להחזיר ציוד ממשלתי, אבל בפועל מתברר כי תשובת עוזר השר אינה מדוייקת. משרד האוצר דרש כיסוי הוצאות התקנת הטלפון, הטלוויזיה והו־וידיאו ממשרד המשפטים, אליו עבר השר. הדרישה נותרה ללא מענה. בינתיים, הפך, כאמור, מו־דעי לח"כ מהשורה המגילא לא היה כיסוי תקציבי מתאים. גם כשר ללא תיק, אין לו כיסוי כזה. דרישת האוצר תקועה במשרד המשפטים, אך חשב המשרד אינו מוכן לשלם בלא שהמשרד יקבל את תמורת התשלום — ואילו מודעי אינו מוכן להיפרד מצעצועיו.

"חבר כנסת פטור מתשלום"

אלי בן־יהודה מקריית, תל־אביב, אינו נמנה על אוהדי התנועה לזכויות האזרח (רצ). מעולם לא פנה לח"כי רצ, לא במישרין ולא בעקיפין, לא היה לו כל שיח ושיג עמם. מסיבות בלתי ידועות, רואה בו רצ אוהד מסור והיא משגרת לו, כמו לחברים ואוהדים אחרים, הזמנות "במסגרת הפעילות התקופתית של הסניף", כמרגש לדבי שיח של אישי ציבור.

ההזמנות נשלחות במעטפות עליהן מודפס שמו של אחד, מחברי הכנסת של סיעת רצ. בצרוף החותמת "חבר כנסת פטור מתשלום". כאן מתחילה הבעיה. במקורו, מטרת הפטור היתה לאפשר לח"כים לענות לפניות אזרחים, או לפנות למוס־דות ציבור שונים בתוקף תפ־קידם. במשך השנים נוצל הפטור בצורה צינית. כפי שסופר במדור זה לאחרונה, הגיעו הדברים לידי כך שח"כ בני שליטא שיגר באמצעות דואר הכנסת הודעות של המועצה המקומית מבחמיה שהוא עומד בראשה. שיגור הודעות או מכתבים, לעיתים מאות או אלפים במשלוח אחד, לחברים ואוהדים, הפך זה מכבר לנורמה מקובלת אצל כל המפלגות. זאת, שעה שמימון המשלוחים היה חייב להתבצע מכספי חוק מימון המפלגות. דווקא מרצ ניתן היה לצפות, שתילחם בתופעה מכוערת זו, ולא תצטרף לאלה שעיוותו את כוונת המחוקק.

משרד הפנים — עכשיו יהיה בסדר

בשעתו, כשעמד גובה הוד־תיק של עיריית חיפה, גבריאל בורוך לפרוש לגימלאות, העניק לו ראש העיר מתנת פרידה בלתי מקובלת. הוא העלה אותו לדרגת מנכ"ל, התפקיד שאינו קיים בעיריית חיפה, וכך זכה הגובר למענק, ששוויו מגיע ל־116,000 דולר. בשעתו הובא הסיפור במדור זה, אך ראש העיר, בתגובה, טען בלהט רב, כי פעל לפי כל התקנות והנוה־לים המקובלים.

לאחרונה פורסם דו"ח מבקר המדינה העוסק ברשויות המקו־מיות. בדו"ח תוקף המבקר הסדר בלתי חוקי זה, שנעשה עם גובר העיר לשעבר. יתר־על־כן, המב־קר מציין, כי עוד בטרם הספיק גובר העיר לפרוש, [illegible] תוקיות, באמצעות גילום תשלומי פרמיות ביטוח חיים. הטבה ניכרת על חשבון הקופה הצי־בורית, כפי שקבע מבקר המד־ינה.

השאלה היא, כמובן, מה יקרה בעקבות הדו"ח. דובר עיריית חיפה אומר, כי העירייה "לומדת" את הדו"ח וכי הנושאים שמעלה המבקר אינם קשורים רק לעיר־ייה חיפה וכי תופעות דומות העלה המבקר ברשויות נוספות ובצורה חריפה יותר.

אריה הכט, מנהל המינהל לשלטון מקומי במשרד הפנים ובתוקף תפקידו גם מפקח על פעילותן התקינה של הרשויות המקומיות, מציין, כי יש נושאים בדו"ח מבקר המדינה שמשרדו אינו מוסמך לטפל בהם, למשל — דרישה להחזר כספים, כמו במקרה גובר עיריית חיפה. "זה מעין הליך משפטי ואנו לא בנויים להתמודד עם הנושא". אבל, מוסיף הכט, רק לאחרונה נוספו תקנים ליחידת הביקורת של המשרד, ועתה הכוונה היא [illegible] ייכנס הנוהל המפוקח לפעולה ויפעל בהליכים להחזרי תשלו־מים שניתנו שלא כדין.

גורמים ממסדיים שונים משי־בים בנוסח "עכשיו נפעל", "מעתה יתוקן המצב" וכדומה. איפה היו ולמה המתין המשרד 30 שנה? אני משער שגם בשנה הבאה אקבל תשובה דומה בנוסח "עכשיו הכל ישתנה".

ארדט — חברת ביטוח במערומיה

לאחרונה אנו נתקלים בתופעה בלתי־נסבלת: חברות ביטוח גו־בות סכומי כסף גדולים עבור ביטוח כלי־רכב. אך כאשר כלי־רכב נגנב, לא זו בלבד שהן נמנעות מלשלם את ערך הר־כוש, הן אף מבצעות מעין רצח אופי, ומציגות את המבוטח המסכן כרמאי ונוכל ומפירות את חייו.

סיפור תלאותיו של אורח שביטח את רכבו ב"ארדט", נחשף בפסק־דינה של שופטת בית־משפט השלום בת"א, חגית שטיין. בפסק הדין מאוזכרים פסקי־דין נוספים באותו עניין, שמהם עולה, כי אין מדובר בחברת ביטוח אחת בלבד.

מכוניתו של [illegible] שכירה נגנבה. [illegible] החברה [illegible] את ערך המכונית, [illegible] המשפט. קובעת השופטת: "צר לי על כי שכירה, שהיה אמין על "ארדט" כדי להיות בעל דברה להוצאת הפוליסה ולתשלום דמי ביטוח, השמכן על ידה ללא שור המבטחי של תובע את המגיע לו, הועמד על ידי "ארדט" במצב בו עליו להוכיח ואשמות שונות, שעיקרן הוא הכפשת שמו, עבדו ויושרו האישי".

עוד מוסיפה השופטת, כי לא יעלה על הדעת שכאשר מבטח תובע קיום חוזה הביטוח, הוא הופך [illegible] בפרמיות הביטוח. מפסק הדין עולה, כי "ארדט" העלתה טורה של טענות קנטר־ניות, כמו זו שהתובע לא הביא עדים למעשה הגניבה, טענה שזכתה לביקורת נוקבת של בית המשפט. לחלופין טענה "ארדט", כי יש להפחית 40 אחוז מערך המכונית, כיוון שבעבר היתה בבעלות חברה להשכרת רכב, ולאחר מכן נקנתה על־ידי קיבוץ ושימשה לעבודה קשה.

המבוטח הוא, כפי שעלה מפסק הדין, כי נציג חברת הבי־טוח הוא שקבע את ערך המכונית [illegible] ועיין במסמכים שבהם צויין, כי המכונית היתה בעבר בבעלות חברה להשכרת רכב. מציין בית המשפט: "כיצד יכולה ארדט לקבל פרמיות לפי ערך מכונית גבוה ולשלם פיצוי לפי ערך נמוך כאשר כל האירועים המש־פיעים על ערך המכונית אירעו לפני שנקבע, על ידה, ערכה הגבוה".

בית המשפט חייב את "ארדט" לשלם לתובע מלוא ערך מכו־ניתו הגנובה בתוספת ריבית והצמדה מיום הגשת התביעה. ואולם, כאמור, הבעיה העקרונית היא כי אין מדובר במקרה בודד. [illegible] במהלך המשפט מעידים כי חברות הביטוח [illegible] מביקורת צי־בורית נוקבת מתעללות לעיתים בלקוחותיהן, שוכרות (כבמקרה זה) משרדי חקירות, מעמידות סוללות של פרקליטים ומסתמ־כות על כך שמשפטים בישראל נמשכים שנים. כל זאת, בעוד המפקח על הביטוח אינו נוקף אצבע.

כמעט כמו בסרטים

היום אמורה "קאנון" להחזיר חוב בן 80 מיליון דולר ★ אם לא יעלה בידי החברה לגייס את הסכום בשעה היעודה, עלול הפרק הישראלי בסאגה המרשימה של "קאנון" להגיע לקיצו.

מאת בני לנדאו

לוס אנג'לס

לפני שנים רבות, בעת שמנ־חם גולן ביים כאן את "לפקה", סרטו ההוליוודי הראשון, התלוויתי לכמה מימי ההפקה לצורך כתבה בעיתון. הבימאי הישראלי הסכים להתראיין בתנאי שיותר לו להעיר את השגותיו על הכתבה המוגמרת. ישבנו בחדר העריכה והוא קרא את הרשימה לאור פנס־רקוסט. פניו התחירו. כמה בדיחות וע־קיצות שהוכנסו לרשימה אודות לפני, נראו לו כבגידה שפלה. כשהגיע לעמוד השני, החל לקרוא בשצף־קצף, כשהוא מתנשם בכבדות ובולע את המשפטים: "...תולש על ההפקה בכוח נטול פשרות, כאילו באמת רצה להיות הכי גדול בעסק, לרכוש הכל ואיכשהו לספור את כולם", היה כתוב שם. הרי השי־אגות נשמעו למרחוק: "זה מה שאתה עושה לי?", צעק. "כך היית כותב גם על פליני וברגמן? היית נחנק מרוב התרגשותך היית נחנק".

לא הבנתי אז מה כל־כך הכעיס אותו. לא ידעתי אז את מה שאני יודע היום: לכמה כוח, מרץ, כישרון, עמל, דמעות וד־

מנחם גולן

חוצפה־ישראלית־תהלה היה דחוק כדי להצליח בארץ הקשוחה ביותר בעולם. עכשיו זו היתה כתבה משעשעת, בלא שהבנתי אז שהוא נלחם על חייו המקצוע־יים. הוא היה זר על כל הקשה בעיר עוינות, ויקרה, מתנשאת וצבועה, ששברה חוקים ממנו.

גולדיפיד

איש לא הכיר פה את מנחם גולן, והכוכבים לא השיבו לצ־לצולי־הטלפון שלו. כוכבים הוו־ אתנו. אנשי האיגודים המקצוע־יים העריכו קשיים. נשיאי האולפנים התנכרו. הבנקים לא סיפקו אשראי. לילות רבים קדרו במחשבה שהכל אבוד ומוטב לחזור הביתה. הוא היה פגיע ורגיש. אפילו שנים רבות לאחר מכן, כש"קאנון" הפכה למשגשגת שבחברות ההפקה העצמאיות בהוליווד, כשה־וזהים שבמכבכבי התעשייה עבדו עבור גולן־גלובוס, הצמד הוד־דנים מטבריה חלש לא רק על רשת בתי־הקולנוע הגדולה ביו־תר בעולם, אלא גם לימד את האמריקאים כיצד מפיקים סר־טים — עדיין לא היה שום דבר בטוח — כל זימור מסוכן המתיים בהימור מסוכן נוסף.

היום אמורה "קאנון" להחזיר חוב בן 80 מיליון דולר לקבוצתו של היזם האוסטרלי אלאן בונד. אם לא יעלה בידי החברה לגייס את הסכום בשעה היעודה, עלול הפרק הישראלי בסאגה המרשי־מה של "קאנון" להגיע לקיצו.

נורמן מיילר, שביים לא מכבר עבור "קאנון" את הסרט המקצועני הראשון בחייו, התב־קש לפני חודשים אחדים להביע את דעתו על ההשוואה בין גולן גלובוס לבין נשיאי שבת הזהב באולפנים הגדולים, אנשים כסם גולדווין, ג'ק וורנר ולואי ב. מאייר. "לא, התנבא או הסופר המבריק, ההשוואה אינה במ־קומה. "שיטת האולפנים הישנה היתה מרבאת, מפוזרת, ויקטו־ריאנית ומודרשת. גולן־גלובוס, לעומת זאת, יוצאים מתוך התובנה שהפקת סרטים היא פעי־לות נדיבה. הם נוטים לומר 'כן' במקום 'לא'. דבר זה עוד יסבך אותם בצרות צרורות. הם יהפכו לחברה השנואה ביותר בהוליווד, שכן מרבית מנהלי התעשייה הגיעו לעמדות הכוח שלהם משום שתמיד אמרו 'לא'. גולן גלובוס אולי יוגלו עם הרוח. 'קאנון' אולי תחדל להתקיים... אבל השניים הביאו עמם לה־ליווד משהו נהדר: את ההכרה שאין מבזבזים כסף בהפקת סרטים, שנעשים בחיוב לפרוי־קטים מעניינים... ב'קאנון' יש אמנם קונצ־רוות פיננסי ושיטת אילתור מסודשת ברוח המדבר. הם לא נוטלים סיכונים מחושבים, הם נוטלים סיכונים מעניינים".

בהוליווד רווחה תמיד גם גירסה אחרת, מתמיאה פחות, שלא גילתה התפעלות מסיגנונם הצנוע־יחסית של זוג המפיקים, מן העובדה שהם משתכרים רק 350 אלף דולר בשנה, מגיעים למשרד כשש בבוקר בשתי מכוניות מרצדס תואמות (גולן לבנה, גלובוס שחורה) ומנהלים "פרשיית אהבים" עם עולם הקו־לנוע. בשיא הצלחתם הרעשת קנו להם גולן וגלובוס אויבים מושבעים, שהדליפו סיפורים עלומי־שם על משכורות רעב, תנאי עבודה קשים, קיצוצים הד־לנות־שכר. "הם כפו על אנשים לעבוד תמורת 15 דולר ליום", כתב עיתון מקומי מפי מי שהיה

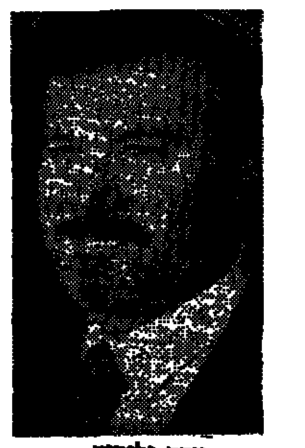

יורם גלובוס

מעורכי הסרטים של החברה. "בסופי שבוע, אפילו בתנאי שרב, היו מנתקים את מערכת מיזוג האוויר כדי לחסוך כסף".

מחיר האמביציה

השניים קנו גם אויבים רב־עוצמה. כריסטופר ריב, שקיבל מ"קאנון" 10 מיליון דולר תמורת הופעתו ב"סופרמן 4", קבל על כך שהחברה "עוסקת כמטאטא על גבם של העובדים בעת שסילווסטר סטאלון מקבל 12 מיליון דולר לסרט". כוכבת הקולנוע בו דארק הוליוודה במשדר הטלוויזיה "60 דקות", על כך שגולן וגלובוס "תוקעים לך סכינים לא בגב אלא בבטן". לפני כשלושה חודשים ציטט "לוס אנג'לס מגזין" איש תעשיה עלום־שם שאמר: "עד כה היה להם עסק עם אנשים שאינם יכולים להרשות לעצמם להשיב מלחמה. אנשים הזקוקים לכסף. כעת, משהחלו להעסיק אנשים שאכפת להם, היכולים להתייצב מולם בגלוי, הם מגלים שהחיים אינם קלים כל־כך".

כמכם לאחר נראית "קאנון" כמסתובבת בהודונה בחיים לא־לה. את מקומם של סרטי־הפעולה הפשוטים, הגסים והזד־פירוזות שהופקו בתקציבים דלים וכיסו את ההוצאות עוד בטרם צולם 'שוט' אחד — כפי שנהגו גולן וגלובוס להתפאר — תפסו פרוייקטים "מעניינים", יקרים ומפסידים נוסח "אותלו", "שהרזיהיס" של רומאן פו־לנסקי ו"המלך ליר" בבימויו של ז'אן לוק גודאר, על־פי תסריט של נורמן מיילר ובכיכובו. ולא היה זה המגרר ברעיונות שבעבעו ללא הרף ממשרדי החברה: הב־זות־הכבודה הזו עתה מפוארות יותר. זוג המפיקים כיכב על פני חשיפת־יתר בכל אמצעי־התקשורת.

גולן, המבוגר מחברו ב־14 שנה, הצטייר לפתע כטרם המבקש לנוח על זרי הדפנה, לאחר קריירה קשוחה ורצופת־אתגרים. הוא רצה להשתייך. הוא רצה קצת יותר כבוד, קצת יותר הערכה, כמו לפליני, כמו לברגמן. מתר. כל זאת בשעה שסיפור ההצלחה שלו — האיש שבנה בכוחות עצמו, שהחזיר את תנופת העשייה להוליווד והד־טביע עליה חותם בריא והקשקני במנגנון הימים הטובים ההם — היה פתאום כה חשוב ומשמ־עותי.

הבעיה היא, אומרים פה, שלא רק הסרטים האיכותיים הפסידו כסף. גם סרטי הפעולה הפסיקו לגרוף רווחים, ו"קאנון" הוסיפה ליטול סיכוני־עתיא. בחודש מאי שעבר רכשה את תאגיד ההפקה הבריטי אי־אם־איי, תמורת 266.7 מליון דולר. הכוונה היתה לגייס הון באמצעות הנפקת איגרות־חוב. זמן קצר לאחר הרכישה נודע, כי רשות ניירות־הערך האמריקאית חוקרת את מצב הפיננסים של החברה ואת שיטת ניהול החשבונות. "קאנון", לוד שר פה, רואה את מניותיה באמצעות הצגת רווחים אופטי־מיים מדי. וול סטריט הגיבה בעצבנות, וערך מניות החברה ואיגרות־החוב שלה צנח במה־ירות.

בתחילת השבוע נאבקו שני המפיקים הנמרצים לגייס 80 מי־ליון דולר במזומן — והנם לקבוצת בונד. הם קיבלו הארכה בת חמישה ימים, המסתיימת היום. הפי אגרה אולי. למנחם גולן, ליורם גלובוס ולדראמה המורכבת והמעניינת של "קאנ־נון" זה מגיע.

האוניברסיטה הפתוחה

יום עיון בנושא

"היישוב והשואה — בעיות נבחרות"

יו"ר: פרופ' נתנאל קצבורג

9:30 התכנסות

9:45 רב־שיח: "מאמצי הצלה של היישוב — מיתוס ומציאות"

מנחה: ד"ר דן מכמן

משתתפים: ד"ר דליה עופר

גב' חוה אשכולי

מר יהויעם ויץ

11:00 הפסקה

11:15 הקרנת הסרט "בעל הברית הנשכח" — מתוך הסדרה "עמוד האש"

12:00 "תהליכי קליטת הידיעות והבנתן" — ד"ר דינה פורת

יום העיון יתקיים ביום רביעי, כ"ב כסלו תשמ"ז, 24 בדצמבר 1986, באוניברסיטה הפתוחה, רח' קלאוזנר 16, רמת־אביב.

הסרט מסדרת "עמוד האש" מוקרן באדיבות המחלקה להסברה, ההסתדרות הציונית העולמית.

יום העיון מתקיים במסגרת הקורס "בימי שואה ופקודה" של האוניברסיטה הפתוחה.

לקבלת פרטים נוספים: ד"ר גדי באומל, מרכזת הקורס, טל. 422-545(03)

אוניברסיטת תל־אביב

דיקאנט הסטודנטים

המרכז לייעוץ לימודי

שירותי יעוץ לימודי

פתוחים למועמדים לאוניברסיטה ולסטודנטים וכוללים מבחני התאמה שיחות אישיות ושימוש בספריית מידע

השירות ניתן כל השנה והוא כרוך בתשלום

פרטים בבנין רוזנברג חדר 117

ימים א'-ה' בין השעות 09.00-14.00 טל: 420505

אוניברסיטת תל־אביב

החוג לגיאוגרפיה

כנס האגודה הגיאוגרפית הישראלית תשמ"ז

חנוכה, כ"ז־כ"ט בכסלו; 29־31 לדצמבר 1986

כ־100 חוקרים מן הארץ ומחו"ל ירצו במהלך הכנס על מחקריהם בתחום החברה הישראלית, תכנון, אקלים, גיאומורפולוגיה, חשיבה ותיאוריה גיאוגרפית.

מושב פתיחת הכנס יתקיים באולם בר שירה באוניברסיטת תל־אביב, בין השעות 10—12.15. שאר מושבי הכנס יתקיימו ב"יד־אבנר" — בנין החוג לגיאוגרפיה, רח' זליג 10 אפקה, תל־אביב.

דמי הרשמה: 15 ש"ח לחברי האגודה הגיאוגרפית ו־30 ש"ח לשאינם חברים.

כלל סחר

הודעה

על הקצאות הנפקה של יחידות לציבור

על פי התשקיף שהונפק ביום 10.12.1986 הוצע לציבור בדרך של מכרז [illegible] שהתקיים ביום 17.12.1986 1,000,000 יחידות המורכבות [illegible] 5.8 ש"ח ליחידה [illegible] בשיעור של 39.69% מההזמנות.

החברה מודה לציבור על הענותו.

19.12.86

קבלת מודעות משפחתיות

חייג 03—833331

לבעלי כרטיסי אשראי

24 שעות ביממה.

הזמנה להציע הצעות

מוצע למכירה בית בשטח בנוי של כ־ 46 מ"ר הבנוי על מגרש בשטח של כ־ 987 מ"ר ברחוב אבן עזרא 9 בשכונת גאולים בבאר־שבע. (אשר ידוע כחלקה 70 בגוש 7614.

הצעות לרכישת המקרקעין הנ"ל יש להגיש לחתומים מטה בציון תנאי התשלום והסכום המוצע עד ליום 20.1.87.

הח"מ אינם מתחייבים לקבל הצעה כל שהיא והמכר כפוף לאישור בית המשפט.

מירון קין, עו"ד

אלימלך בירנברג, עו"ד

כונסי נכסים

רחוב סוטין 18 תל אביב 64684

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ

מכרז רכב מס' 71/580

סוג הרכב	מס' רישוי	שנת ייצור
1. פג'ו 505 אוטומטית + מזגן, 2000	15-973-53	1983
2. פג'ו 505 אוטומטית + מזגן 1800	16-051-53	1983
3. סובארו 1300 רגיל	82-787-83	1983
4. סובארו 1300 רגיל	23-035-52	1982
5. סובארו 1300 רגיל מהשכרה	42-422-81	1981
6. דיאטסו 1000	49-925-84	1984
7. דיאטסו 1000	73-128-83	1983
8. פיאט סיירה	54-206-84	1984
9. פולקסוגן LT 31 מסחרי	89-828-83	1983

את הרכבים ניתן לראות במפעלנו באזור התעשיה חולון, ולהגיש הצעות למחלקת התחבורה עד לתאריך 26.12.86.

יש לצרף להצעות המחאה בגובה 10% מערך ההצעה.

הוצאות העברת בעלות על חשבון הקונה.

לרכב מסחרי יש להוסיף 15% מע"מ.

אין החברה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

ניקוי כלי כסף:

על תרופה לקצרת:

רקמות הפרשה בצמחים:

הדפסה בצבעים ועוד —

תוכלו לקרוא ב"לדעת" ט"ז/7

מנוי על "לדעת" — המתנה לחנוכה

דמי מנוי (10 חוברות): 55 ש"ח (כולל משלוח)

המחאות למקורות מוסד ויצמן ת"ד 801, ירושלים 91007 טל: 02-663203

לחשוב יותר, להבין יותר, לדעת יותר

המחלה הקטלנית ביותר – טרשת העורקים – מה וכיצד מטפלים בה?

כיצד הפך הדיזנוף הטכנולוגי למערכת הגדולה ביותר בחינוך התיכון בישראל?

עוצמה בתולשתה: האמנם שומרת עדיין ארה"ב על עליונותה המדעית והטכנולוגית בעולם

על אלה ועל חידושים במדע ובטכנולוגיה, ברפואה, בחקר החלל, בתיקשוב וכן על נושאים רבים ומגוונים, תוכל לקרוא ב"מדע" – עתון מדעי לכל.

הופיע גליון מס' 1 בכרך ל'. להשיג בדוכני העיתונים ובחנויות הספרים.

חתימה שנתית (6 חוברות) 55 ש"ח כולל דמי משלוח.

המחאות למקורות מוסד ויצמן לפרסומים ת"ד 801, ירושלים טל: 02–663203

מדע — עתון מדעי לכל

مكبر من الاصل

תרבות וספרות

פצצה בלב המיתוס

התגנבות יחידים
מאת יהושע קנז
הוצאת עם עובד (ספרייה לעם) 1986, 597 עמ'

מאת דן לאור

"התגנבות יחידים", שהוא שם ספרו החדש של יהושע קנז, נגזר משמו של תרגיל צבאי המוטל על קבוצת חיילים במסגרת אימוני הטירונות. עיקרו של התרגיל: כיבוש גבעה גבוהה "בהתגנבות יחידים", תוך כשעה שמפקדי הפלוגה, המוצבים בראש הגבעה, יורים לכל עבר. כשהם מיוזעים ומפוחדים מפלסים הטירונים את דרכם אל היעד, ואף השמועה המתגנבת לאוזניהם במהלך התרגיל כי הכדורים הם כדורי־סרק אין בה כדי להקל עליהם. אחד מהם אומר במרירות: "הם עושים שם חגיגה, למעלה, הנבלות, נהנים מכל ההצגה הזאת. צוחקים לראות אותנו מפחדים ככה. הם משחקים אתנו כאילו הם אלוהים".

אירוע זה מהווה, במידה רבה, את שיאו של החלק השלישי של הרומאן, הנושא גם הוא את השם "התגנבות יחידים". בחלק זה של הספר מתגלה יהושע קנז הסופר כשהוא במיטבו: בזה אחר זה נפרשות לעיני הקורא אפיזודות כל־כך אופייניות מחיי הצבא, בעיקר מחיי הטירונים, כמו השיבה לבסיס לאחר חופשה, העבודה במטבח, המטווח, סרטוט של טירון ליד משרדי הפלוגה, אימוני הלילה, היציאה לסדרה בשטח (שבמהלכה מתבצע התרגיל הנזכר של "התגנבות יחידים") וכיו"ב. כמצופה, מציגות תמונות אלה בפנינו באופן ממשי ומדויק אספקטים של חיי הטירונים בצבא, הן מגלות לנו, בצורה מאירת עיניים, לא רק את ה"הווי" החיצוני, כפי שהוא נראה מעל פני־השטח, אלא גם מטען משמעותי על טיב הכוחות הנפשיים, המוסריים והחברתיים הפועלים בתקשורה של מערכת זו והקובעים את דמותה.

אלא שאליה וקוץ בה: כדי להגיע אל החלק השלישי, המשובח, על הקורא לעבור את דרך־החתחתים של החלק הראשון והשני של הרומאן, וכן להתגבר על כמה מהמורות המזומנות לו בחלק הרביעי — בעיקר בתחילתו. "התגנבות יחידים" הוא ספר מקורי, חשוב מבחינות מסוימות, בחלקים גם עשוי היטב (החלק השלישי הוא ביטוי "נטו" לעשייה זו), ודווקא בשל כך אי־אפשר שלא לשים לב לזה שבמהלך כתיבתו נעשו שגיאות שבשלהן אין הספר מצליח לממש בשלמות הראויה את הציפיות שהוא מעורר בנו.

דומה, כי ברומאן הזה ביקש יהושע קנז, שהוא מבכירי סופרינו, להלך בגדולות. גדולות — תרתי משמע: ראשית, הרומאן מחזיק 597 עמודים, בעוד שבעבר נטה קנז אל צורות יותר קטנות. הוא החל את דרכו ברומאן קצר ("אחרי החגים"), אחר־כך פרסם רומאן נוסף בהיקף בינוני ("האשה הגדולה מן החלומות") ואילו ספרו השלישי ("מומנט מוסיקלי") אינו אלא מקבץ של הצורות הקטנות ממש — הסיפור הקצר והנובלה. שנית, קנז הולך בגדולות גם מבחינת הנושא. סיפוריו בעבר, בעיקר הרומאנים, התמקדו בשוליים של החברה, אם בחיי המושבה ("אחרי החגים") ואם בפרבר העירוני ("האשה הגדולה מן החלומות"). הפעם מתמקד קנז, למרבה העניין, במרכז־העצבים של החברה הישראלית ושל ההוויה הישראלית — הצבא. יצוין, כי הפנייה לנושא זה היא בגדר חידוש. הספרות הישראלית הצמיחה, אמנם, מספר רב של סיפורי מלחמה, אך היא נמנעה עד כה מלהתמודד באופן רציני ומחייב עם חיי הצבא כשלעצמם.

על־פי כל הסימנים מושתת הרומאן על ניסיונו האישי של יהושע קנז עצמו כטירון בבה"ד 4 במחצית שנות החמישים. קנז בחר גם להפקיד את רשות הסיפור, לפחות בחלק מן הספר, בידיו של מספר בגוף ראשון, לשעבר טירון בין כלל הטירונים, שהוא — כמחבר עצמו — מגידולי המושבה פתח־תקווה (כינויו בקרב הטירונים הוא, כמובן, "מלבס"). עוד בתחילת הספר מציג המחבר — באמצעות המספר בגוף ראשון — את הרומאן כולו, את הכתיבה עצמה, כאקט של היזכרות: "רק כעבור שנים רבות באה שעה וידעתי כי לא אמצא דבר שיתן טעם לחיי יותר מן הניסיון הכושל והמתחדש תמיד להתאמץ ולזכור את התמונות המתמקות ההן, ללכוד אותן ואולי אף להשיבן, ולוּ לרגע, לחיים". ואכן, הרומאן "התגנבות יחידים" מעלה בגלילות רבה ובמידה רבה של פירוט ריאליסטי סדרה ארוכה של תמונות מן ההווי הצבאי — שכאלה או אחרות משוקעות בזיכרון הקולקטיבי של כולנו. תמונות אלה מועלות דרך זווית־הראייה של המספר בגוף ראשון, המשמש בעת־ובעונה־אחת כעד־ראייה למציאות שסביבו, כאחד מגיבוריה (אם כי במעמד שולי) וכן כפרשנה.

אולם יהושע קנז אינו מסתפק רק בזה. בחלק השני של הספר וכן בשליש הראשון של החלק הרביעי (לרומאן ארבעה חלקים) מפקיע קנז את רשות הסיפור מידי המספר בגוף ראשון. בחלקים אלה של הספר מועתק המרכז של הסיפור (באמצעות מספר אימפרסונאלי) מן הבסיס הצבאי אל המרחב שמחוצה לו, וזה כדי לעקוב אחר גורלן של כמה מן הנפשות הפועלות בסביבתן הטבעית (ההעמקה העלילתית למפנה זה היא חופשה בטירונות). הדמויות שבסיפור מוצגות כאן בהקשר גיאוגרפי חברתי שונה — שכונות שונות בירושלים (צפון העיר, מרכזה, המושבה חדרה, קיבוץ בעמק, מעברה וכו') — ובתוך סיטואציה אנושית שונה מזו שהם מצויים בה במסגרת הצבא. שבירה זו של "רומאן ההווי" הצבאי, שבה, למעשה, פותח קנז, אמורה להרחיב ולהעמיק את התוך האנושי־חברתי הנחשף, באופן חלקי בלבד, בהקשר של חיי הבסיס.

כאמור, מתרחש הסיפור במחצית שנות החמישים. זמן הרומאן מסומן במדויק — זהו פרק זמן קצר, יחסית, שבין שלהי הקיץ של שנת 1955 ("מחזור אוגוסט") לבין תחילת הסתיו של אותה שנה: ראש השנה של שנת תשט"ז הוא תאריך המצוין בספר במפורש, ובו מתקיימת החופשה הראשונה של הטירונים. הרומאן גם מכיל אזכורים של מאורעות ידועים, בני־הזמן, המקשרים באופן מוחש את הפרשה הסיפורית אל התקופה שעל ריקעה היא מתרחשת: בין השאר נזכרים אירועים כמו שובו של בן־גוריון לשלטון, הבחירות של שנת 1955, ההסכם הצ'כי־מצרי, מציאת נפט בחלץ. בספר מצויה גם התייחסות חוזרת ונשנית אל המצב הביטחוני ששרר בארץ באותם ימים: מושגים כמו מסתננים, פדאיון, פעולות תגמול הם חלק מן המילון של הספר. נזכרים גם אירועים ביטחוניים ספציפיים — פרשת אורי אילן, פעולת הקונטילה. מדובר גם על צה"ל של שנות החמישים, צבא שמשה דיין הוא ראשו, וגיבוריו הם אריק שרון ומאיר הר־ציון, אנשי הקומנדו. המציאות החברתית של שנות החמישים, שהן עידן העלייה ההמונית ותקופת המעברות, נותנת גם היא את אותותיה. אכן, מי שקורא ברומאן הזה חש יפה את רוח הזמן.

מושא התיאור העיקרי של הרומאן "התגנבות יחידים" היא חבורת טירונים, שנתלקטו ובאו לבה"ד 4 מכל קצות הארץ. זוהי גלריה מרתקת של דמויות, הכוללת את יוצאי "רחביה ובית הכרם" (יוסי, זנגר, מיכה, "קיפוד"), ירושלמי מן השכונות (אבנר גבאי), את סמי, את זכי העיראקי ואת פרץ המרוקאי, את ברזומו מן המעברה, את "אפס אפס" הרומני, את אלברט "הבולגרי", נחום "הדתי", אלון הקיבוצניק, את מילר שהוא עולה חדש מגרמניה, את מיקי ספקטור שבא מחדרה ואת המספר עצמו, שהוא, כאמור, מפתח־תקווה. זהו הרכב מגוון למדי של החברה הישראלית — בני ותיקים ועולים חדשים, אשכנזים וספרדים, דתיים וחילוניים, בני העיר ובני המושבה והקיבוץ, בני העילית החברתית ואנשים מן השוליים החברתיים, עשירים ועניים. קבוצה זו אמורה לייצג, במתכונת מוקטנת, את הישראלים של כל־ימות השנה, וזה בניגוד בולט (שאינו בהכרח מקרי) לדמויות החיילים המאכלסות את רומאן המלחמה של ס. יזהר "ימי צקלג", העשוי על טהרת הנוער הלוחם, המאוכלס — רובו ככולו — בצאצאיה המובהקים של ארץ־ישראל העובדת, שהיא האליטה החברתית של מדינת ישראל המתחדשת.

אין תימה כי אנשים אלה נושאים עמם, אל תוך הצבא, את כל הסבך החברתי שהוא מנת חלקם בעולם שמחוץ לצבא. המתח המעמדי, למשל, בין אבנר גבאי, בן השכונות, לבין יוצאי "רחביה ובית־הכרם" ניכר מאוד במערכת היחסים המשובשת ביניהם, שביטויה המוקצן הסמלי הוא ניפוץ הגיטארה של יוסי רסלר בידי אבנר. במיוחד ניכר בספר הפער החברתי שבין ילידים למהגרים. הוא בא לידי ביטוי ביחס של בני החבורה כלפי מילר, המעורר התנגדות בשל מבטאו הזר ומנהגיו התמוהים, כלפי הרומני, וכן כלפי העולים החדשים מבני עדות המזרח. בהקשר זה מובלט מאוד המתח שבין האשכנזים לבין יוצאי המזרח, בתוך

העורך: אברהם רמז

שכאלה, הלובש לעתים צורה של מלחמת־תרבות ממש (המוסיקה של יוסי רסלר, לעומת המחול המזרחי של ברזומו, הלינץ' המבוצע על־ידי החבורה בברזומו, המואשם שלאבדין בניפוץ הגיטארה, מתוך, ללא ספק, גם על־ידי מוטיבציה עדתית). בשולי הרומאן מסתמנים מתחים חברתיים נוספים — בין דתיים או "מסורתיים" לבין חילוניים, בין החברה הישראלית העירונית לבין הסקטור הקיבוצי ובין הימין לשמאל. כללו של דבר: זהו דגם מוקטן של החברה הישראלית, הבא לשקף, באופן מרוכז, את מערכת־היחסים ה"נורמאלית" של חברה זו.

גלריה של לא־גיבורים, או אף אנטי־גיבורים — חיילים של בשר ודם — הם הרפרטואר הדמויות המאכלסות את ספרו החדש של יהושע קנז, ב"התגנבות יחידים" העז קנז להרהר, ופצצה בידו, אל קודש־הקודשים של החברה הישראלית, אל המיתוס של הצבא

בצד המגוון הסוציולוגי מבליט קנז גם את המגוון האישי, תוך שהוא מתכוון גם כאן לסטות מן המודל של "נוער טהור חלומות" שקבע, בצורה זו או אחרת, את הרפרטואר האנושי של יזהר. יוסי רסלר הירושלמי, למשל, הוא צעיר קאפריזי הבעל־יומרה השואף להיות אמן. המוסיקה היא כל עולמו, וצלילי הגיטארה שלו ממלאים בשעות הפנאי את חלל הצריף של המחלקה. מילר הגרמני מנצל כל דקה פנויה כדי לכתוב משהו במחברתו. לאחר מותו יאמר מישהו במליאה כי הוא פרסם מאמר על רילקה ב"מאזנים". רחמים ברזומו, יוצא המעברה, מגלה נטיות הומוסקסואליות, ומבקש את קרבתו של זכי העיראקי. אבנר גבאי הוא בחור דתי שפורק מעליו עול מצוות, אך בעיקר מתמכר לו (כפי שהוא מוצג ברובו של החלק השני) במסע אבסורדי, ממשי או הזוי, לכבשנים אברטיים. ישנו גם מיכה, שהוא גאון־אוויל (מכנים אותו "מיכה הטיפש"), דמות דוסטויבסקית המפגינה את רוחב השכלתה על־ידי ציטוטים מחוגי השואלות המשמעים בדרך־כלל בהקשרים לא מתאימים. מיקי ספקטור החדרתי, אף שהוא כדורגלן מצליח, נושא עמו שובל של בעיות — מחלת־הלב שלו, רקע משפחתי מסובך שאינו נותן לו מנוח (המתואר גם כן בחלק השני). המספר עצמו הוא אינטלקטואל מובהק, שהייעוד האישי המוצהר שלו הוא ללמוד באוניברסיטה. רק אלון, הקיבוצניק, יפה הנפש, נראה, לפחות למראית־עין, כמי שתואם את הדגם הרצוי.

בעיני מדריך הטירונים, בני, זוהי "המכולה של מדינת ישראל". לא כך בעיני קנז. לדידו של קנז, כמי שקבע את רפרטואר הדמויות בספר, זוהי גלריה מגוונת של לא־גיבורים, או אף אנטי־גיבורים. אלה הם חיילים בשר ודם, בעלי חולשות אנושיות מוכרות ולעתים גם בעלי כשרונות גדולים. לחלקם מטען חברתי או משפחתי מסובך, חלק מהם חולים בגופם, לאחרים סטיות נפשיות. אחרים מהם מכורים לתאוות גדולות. יש ביניהם כאלה שהם בעלי נפש רגישה, עולם פנימי מיוחד, אינטלקט נדיר. כמה מהם, בתוקף המום הפיסי, הנפשי או המוסרי שהם נושאים עמם, מועדים לאסון. סמי, המכור לסמים, מסתבך בפלילים; מילר מת בהתקפת אפילפסיה בעיצומה של הסדרה; ויש מי שבלחץ האירועים עומד לשים קץ לחייו. מבנה

אנושי זה משפיע, מטבע הדברים, גם על מערך היחסים בתוך החבורה: אין זו ה"רעות" המשולאה שלה שרה ספרות הפלמ"ח ושירי ה"הלל". יש כאן בגידות קטנות (כגון המספר, המפקיר את חברו אבנר גבאי בעת שמירה), הקנטות מתמידות, וכוונות אכזריות, הלשנה, שמחה לאיד, אלימות פיסית. כנגד זה — כדרך העולם — יש כאן לא מעט רעות, כמו היחלצותו של אבנר לעזרת המספר התועה בעת ניווט בחולות, או תמונה הלא־רגשנית של אלון הקיבוצניק הנושא את ברזומו על גבו.

כל המסה האנושית ההטרוגנית הזאת מציב קנז את המערכת הצבאית: אימונים צבאיים ("הדרכות וקרב"), שיעור בכוון, התגנבות יחידים, ניווט, שיעורי נשק, תרגילי־סדר, ריצת בוקר, מסדרים, עבודות מטבח, עבודות שירותים במחנה, מאסרים על עבירות משמעת, טרטורים, השפלות, פגיעות גופניות, צעקות ועלבונות. כל זה מתואר בצורה נקייה, דייקנית, אמינה מאוד. דימויו של הצבא בספרו של קנז הוא אלים, אטום וברוטאלי, אפשר לומר במפורש דה־הומאני. (האלימות, כביטוי לרוע האנושי, נידונה לעתים ברומאן כעניין לעצמו — אך דיון זה נשאר מקוטע וחלקי). מייצגיו של מוסד זה במסגרת הסיפור הם מפקדים נטולי־דרג — רפי נגר, מועלם ובני — שהבולט ביניהם, רב"ש בני, מאופיין על־ידי המחבר כצעיר גס רוח, רע־לב, גם לא חכם וגם לא ישר במיוחד, בעל נטייה מסוימת לסאדיזם, שהישגיו עברו על־ידי המספר עצמו, המזהה אותו עוד מילדותו בפתח־תקווה כילד המפורע של בית־הספר תמצא משלים את

עיצוב דמותו כפי שהיא נגלית בחזה. "זאת ההזדמנות של החברה האלה. כאן הם עולים לגדולה, המגושמים, המופרעים, המבוערים, המטומטמים, אלה שישבו תמיד בצד ולא העיזו לפתוח את הפה", אומר אריק, ה"פילוסוף" של הפלוגה השנייה; להערכה זו נותן הרומאן תוקף אובייקטיבי: לאחר התאבדות אחד החיילים, לא במעט תודות להתנהגותו של רב"ש בני, נעלם האחרון מן השטח. לאחר זמן עוברת שמועה במחנה: רב"ש בני יצא לקורס קצינים.

למערכת הצבאית, כפי שהיא מוצגת ברומאן, יש גם "פילוסופיה" משלה, הבאה לידי ביטוי בראש ובראשונה בפראקסיס של היומיום, אך בצורה בולטת גם ברטוריקה של שלוחיה של המערכת. רב"ש בני: "עד עכשיו הייתם מתולים, ילדים, אמאלה כבר לא עליכם, עכשיו אתם בידיים של רב"ש בני, והוא יוציא מהחלאה הזאת גברים, חיילים, אתם תראו... ואתם תאמרו את זה, תגידו תודה למדריכים שלכם שהפכו אתכם לגברים". מלת הקוד היא "גברים". ברטוריקה הזאת היא מופיעה פעמיים, והיא חוזרת ונזכרת בהקשרים רבים ברומאן. מלת קוד זו מציגה את תמצית תביעתה של המערכת מן היחידים שבקלטו בתוכה: היא משדרת תביעה לחוסן גופני ונפשי, להתנערות מכל חולשה אנושית, לאומץ־לב, גבורה, קרביות, אורות הרצון והמעשה, הקרבה אישית, מצ'ואיזם, והיא מביעה הסתייגות, בה בעת, מכל גילוי של רכרוכיות, תלות, מצוקה נפשית, רגשנות, דיפרנציאציה חברתית, סתגרנות, אנוכיות.

דימוי זה של הצבא, ככל שהוא עשוי להיות מהותי ועקרוני, מעוגן, בכל מקרה, בהקשר היסטורי: הרומאן מתרחש, כאמור, במחצית שנות החמישים, והוא נאמן — בפרטיו, ברוחו, בעולם המושגים שלו — הן למצב הביטחוני של אז והן לאותם המסרים של צה"ל באותם ימים. "מאז שדיין נהיה רמטכ"ל התחילו לבנות בארץ הזאת צבא של גברים", אומר אלון הקיבוצניק. מדובר כאן, אפוא, בתקופת השיא של המתח הביטחוני של ערב מבצע־סיני. זוהי גם תקופת מנהיגותו של משה דיין בצבא — תקופה המצטיינת לא רק בשינויים עקרוניים בתפישות אסטראטגיות, אלא גם בתמורה גדולה באתוס הצבאי: זהו צבא לוחם, קשוח, אפשר לומר ספרטאני (הדימוי של ספרטה פרוש לכל אורך הסיפור), שבו יחידה 101 היא התרומה הגלויה והסמויה של הצבאיות. מטבע הדברים שהשקפה זו נותנת את אותותיה לא רק בשדה הקרב, אלא גם בחיי היומיום של הצבא, ובכלל זה ביחסה של המערכת אל הטירון.

הרומאן הוא, אפוא, מימוש מפורט מאוד של הדגם הבסיסי הזה: העימות הבלתי־נמנע בין הצבא, כגוף טוטאליטארי, המונוליתי והדה־הומאני, לבין הקבוצה החברתית שהוא הטרוגנית באופיה, ואשר הפרטים הכללי הפרטי שלו — אינם מסוגלים או אינם רוצים כללי הפרטי שלו — אינם מסוגלים או אינם רוצים להתיישר עם תביעותיה של המערכת שהם משויכים אליה, לפחות אוריינטציה. "התגנבות יחידים" איננו, לפי זה, רק תרגיל צבאי. זהו גם ציור לשבי שהוא ביטוי למצב מנטאלי מסוים, להרגשת עולם ולתפישת עולם, שבהם הגו הקאטגורי של היחיד או של ה"אני" קורס לזה שאותו מציבה בפניו החברה בתוך שכזאת, אשר הצבא — בתנאי החיים שלנו בארץ — הוא הגוף המייצג אותה במובהק (הציטטה מתוך ספרו של ג'ון קונראד "לב המאפליה", המובאת כמוטו לספר, מאששת משמעות זו). העובדה שקנז בחר לתאר את חיי הצבא כפי שהם מתרושים או מתממשים דווקא בבסיס טירונים "לא קרבי" המאכלס בתוכו אותו סקטור של הצבא שהוא, עליפי עצם הגדרתו, בלתי־מסוגל ובלתי־כשיר לעמוד בתביעותיה של המערכת, מחדדת היטב את הפרובלמאטיקה הגלומה ברומאן.

בהקשר זה מייצר המחבר תפקיד ראשון במעלה לדמותו של אלון הקיבוצניק, שלו מעמד בולט במיוחד בספר. ניתן לומר כי בעיצוב המבריק של דמותו של אלון בא יהושע קנז חשבון עם דמותו של "הצבר המיתולוגי". ואכן, בדמות זו נתנקזו, באופן מרוכז ומעוצב, כל אותם אפיונים שמקובל לזהות אותם עם הצבר המיתולוגי, כאשר כמה מן הפרטים התואמים את יזהר יחידים הנסיבות של התקופה אלון הוא ביקיפדי־מן העמק, כמובן, בנו של לוחם שנפל במלחמת השחרור. הוא מאמין באידיאלים של הציונות, בערכי הביטחון, בחשיבות הצבא. יש לו זיקה עמוקה לנופי הארץ, והוא גם שואף להדריך את גבולותיה. הארכיאולוגיה היא התחביב שלו, ופסוקים משירי אלתרמן שגורים על־פיו. הוא בקיא ורגיל בכבבי הצבא, מדבר בהתלהבות על מסורת הלחימה של הפלמ"ח, מעריץ את יכולת התקרבה של אורי אילן, ובעיקר שואף להידמות לאנשי 101. אין תימה כי לפחות למראית־עין אלון הוא משכמו ומעלה בחור חמד, הנער המצטיין הפוטנציאלי של המחלקה, מדגים ביצועי מופת, מדלג בזריזות על הגדים ומטפס בזושק על הגבעות, ודווקא

(המשך בעמ' 27)

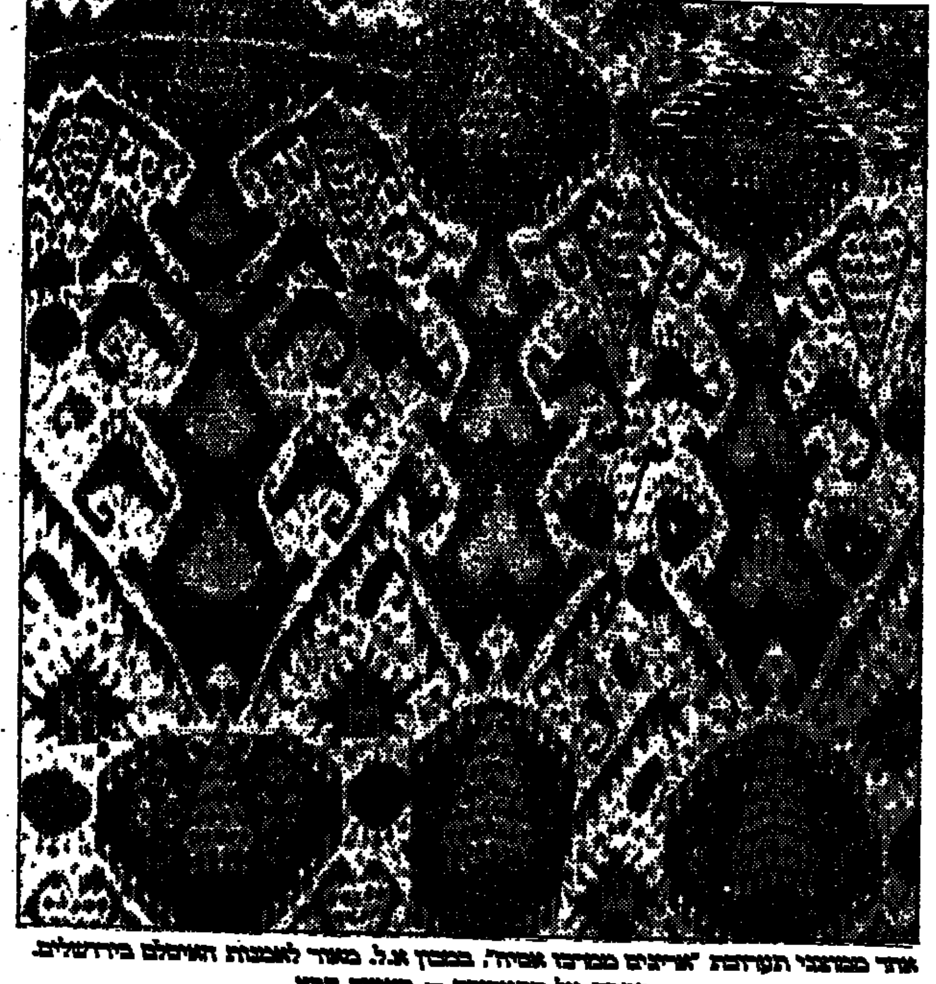

אחד ממוצגי תערוכת "אריגים ממרכז אסיה", במכון א.ל. מאיר לאמנות האיסלם בירושלים. כתבה על התערוכה — בעמוד הבא

לקראת הענקת פרס ירושלים לחירות האדם בחברה לג'.מ. קוטזי — ועם זכייתו של יהודה עמיחי בפרס ירושלים לספרות על־שם ש"י עגנון

הכתיבה כאקט פוליטי

ספריו של הסופר הדרום־אפריקאי ג'יימס מ. קוטזי, ובעיקר "מחכים לברברים" ו"חייו וזמנו של מיכאל ק'" הציבו את מחברם בשורה הראשונה של היוצרים המודרניים.

קוטזי, העומד לקבל השנה את פרס ירושלים לחירות האדם בחברה, נמנה, עם חבורת סופרים בני ארצו — נאדין גורדימר, אנדרה ברינק, אלן פיטון, המחזאי אתול פוגארד והמשורר ברייטן ברייטנבאך — העוסקת במשך שנים בהוקעת מעשי האכזריות והדיכוי של משטר האפרטהייד, המפלה בין שחורים ללבנים בדרום אפריקה.

יצירותיו של קוטזי מתייחדות בעלילותיהן האלגוריסטיות, בהן הוא מנסה לתהות על הלכי־הרוח המנחים הן את העבדים והן את האדונים, במאבק שהם מתמידים לנהל זה בזה. קוטזי אינו טורח להתיר את אווירת האימה השורה על ספריו. הוא אינו ממציא פתרונות לקונפליקטים הקיימים לפתור את תמונת החברה האנושית, כפי שהיא מוצגת בספריו. לעיתים אף קשה לקבוע באופן ברור ל"צידו" של איזו מן הדמויות הנאבקות הוא עומד, דבר המנקה את הספרים מכל גישה קלישאית וסטריאוטיפית.

בלשון חסכונית מאוד, רוויית פיוטיות, מתאר קוטזי עלילות בדיוניות על ברברים הנצבאים על פתחה של אימפריה משגשגת, המאיימים להחריב את הישגיה, ועל מתנגדיהן הסימבוליסטיים, אשר באחד מהם נכלא מיכאל ק', גנן צבעוני הנתפש בהשתתפות למורדים, המתחוללים מלחמת אזרחים בדרום־אפריקה.

למרות שכונה אפריקנר, קוטזי, יליד קייפטאון (1940), כותב את ספריו באנגלית. דומה, כי הוא אינו מרוצה מן הפרשנים הרבים שנמצאו לספריו בארצות המערב. בראיון טלוויזיוני ששודר בטלוויזיה הבריטית, לאחר שהוענק לו ב־1983 פרס "בוקר" היוקרתי על ספרו "חייו וזמנו של מיכאל ק'" (קוטזי נעדר מן הטקס, משום שרשויות החינוך של דרום־אפריקה סירבו להתיר לו לנסוע לאנגליה, בטענה כי היעדרו בתחילת השנה האקדמית יפגע בעבודתו כמרצה), דיבר הסופר על כך, שכל ספר הנכתב בדרום אפריקה חייב להתפרש ככתיבה בהקשר פוליטי. חייב — משמע, גם כאשר לא רק לכך כיוון הסופר.

"חייו וזמנו של מיכאל ק'", שהוגדר על ידי חבר השופטים של פרס "בוקר" כ"יצירה בעלת עוצמה מרשימה ומקורית", ראה זה מכבר אור בעברית (הוצאת עם עובד). ספר אחר משל קוטזי שתורגם לעברית — "מחכים לברברים". ספרו "האויב" יתורגם בקרוב. מבין ספריו המוקדמים "ארצות הדמדומים" ו"בלב הארץ". "בלב הארץ" זיכה אותו בפרס הספרותי הראשון במעלה בדרום אפריקה.

מלבד אלה פירסם קוטזי חיבורים בנושאי בלשנות וביקורת ספרות. כמו כן הוא עוסק בתרגום.

ענת לויט

ג'יימס מ. קוטזי

יהודה עמיחי

החייל הפשוט של השירה

בפגשתי עם יהודה עמיחי לפני שנתיים בביתו במשכנות שאננים, עם ידיד שראיין אותו לעיתון צרפתי לרגל הופעת מבחר משיריו בצרפת. עמיחי, שהיה כן ונחרץ בביקורתו על הממסד הספרותי והפוליטי, נעשה לארקומוניקאטיווי להפליא מרגע שהתבקש לדבר על שירתו שלו. כדרכו של עגנון, שנהג לייעץ למראייניו "לשאול את קורצווייל", אמר עמיחי משפט שנותרו ביקורתי: המשורר הוא החייל הפשוט, חייל הרגלים של הספרות, הסופר הוא הארטילריה, ואילו המבקרים, הסיף באירוניה, המבקרים הם הגנרלים.

חייל פשוט, כלומר מי שממלא את ייעודו בלי לשאול שאלות, ועמיחי הוא מהמשוררים הבודדים בארץ שלא הילאה מימיו את קוראיו בהצגות של אבירשאמין שירי ובתיאוריות עצמיות על לשונו הפואטית. פשטותו החיילית, של אישיותו ושל כתיבתו, היותה לסמלו הייצוגי, ויש להניח שעם השנים נעשה מודע לתו הזה והוא מטפח אותו, למורת רוחם של אלה המוצאים פסול מסוים בנימה המתחטאת של מי שמתעקש להישאר פרטי עד אין קץ.

עמיחי, המשורר הלאומי הוא ממשיכם של ביאליק ואלתרמן בכך שגם בפרטיותו השירית הוא מושת ומבטא את מה שהיה כתב כל אחד מאתנו, אילו ניחן בכשרונו. אך אין בו האימפרסונטיות והתגיגיות של קודמיו: הוא משורר האבזיסטנציה היום־יומית, המוצא סימנים למצב האנושי לא בבחוזות הירואיות גדולות אלא באקראיות של הרגעים המעטים ושל סיפסי השגרה הישראליים, כגון השמירה בגן־הילדים, ברית מילה, אזכרה לנופלים. לכל אלה שירתו אינה יכולה שלא להתחבב ושלא לחמם את הלב, מפני שהיא כה מוכרת, כה פמיליארית, כל כך "שלנו", ובד בבד יודעת למצוא בפתמיות לכאורה משמעים אוניוורסליים.

ספרו האחרון, "מאדם אתה ואל אדם תשוב" (שוקן, 1985), שבשבילו הוענק לו השבוע פרס ירושלים, אינו אולי הטוב בספריו, אך נדמה שאצל עמיחי הוילו המבקרים לשקול כל שיר ושיר שלו במאזני האיסטטיקה, כי מעבר לשיר הבודד, המצליח יותר או פחות, מרבות אישיות אמיתית, נדיבה, לא קטנונית, ואישיות שירית היא תבונה שאינה ניתנת למדידה בסרגלי תורת הספרות.

נכון שעמיחי "לא התפתח" ונכון שהוא "חוזר על עצמו", אך האם אין כל אחד מאתנו כך, והמשורר על אחת כמה וכמה, המחויב אותנו, דרך שיריו, להביט כטרם עטינו על עצמנו מרים של תרבותנו לכן הגדירה האובססיוויות הזאת שעושה עמיחי, בחלקו הראשון של הספר, לפניה הגוועים של אמו, למותה, להמצים שמכמו רגע של השכן נפש של הויים. המוות הוא סוף, אך גם ראשית, כי הוא אלבר קאמי, "הזר", המתחיל גם כן בהלווייתה של אם, המגלמת את המשמעות שאבדה לעולם. עמיחי משיב אותה לעצמו ולנו סיפוריעיפית, על ידי השירה.

בני ציפר

מכתבים מאנגליה / מאת יורם ברונובסקי

חייו הקצרים של וגואי גאלי

עיתונים וכתבי־עת, באנגליה כבישראל, מלאים בימים אלה במאמרי זיכרון והערכה על מבצע סואץ במלאת לו שלושים שנה, ביוגראפיה חדשה של אנתוני אידן מוקדשת בחלקה להארת תפקידו או מחדלו של ממשלת אנגליה במבצע, והרשת הרביעית ("צ'אנל פור") של הטלוויזיה הבריטית מקרינה סדרה בת שלושה פרקים שבה מתאר הסנטיין היכל את עלייתו וירידתו של עבדול נאצר. בימים אלה נתונה דעתי על מצרי אחר, שמקומו בהיסטוריה שולי הרבה יותר, אך הריהו עד מהימן של התקופה שהעיון בעדותו מאפשר כמדומה הבנה עמוקה יותר שלה מהרבה ספרי־היסטוריה. אני חושב על הסופר וגואי גאלי (Waguih Ghali), שהתאבד בתחילת ינואר 1969 בלונדון.

לראשונה שמעתי את שמו מפיה של ז'קלין כהנוב לפני כשתים־עשרה שנה. היא קראה את ספרו של גאלי Beer in the Snooker Club והתלהבה ממנו. כיוון שערכתי באותו זמן את המוסף לספרות של "דבר", ביקשתי ממנה לכתוב משהו על הספר שכה עורר אותה, והיא אמנם חיברה עליו מסה יפה. תרגמתיה מאנגלית לעברית, והיא התפרסמה במוסף "משא" (ולא כונסה בקובץ המסות של ז'קלין כהנוב, שהופיע זמן קצר לפני מותה). לצורך תרגום כמה מובאות השאילה לי ז'קלין את הספרון שקראתיו בהנאה רבה, אך דומני שמבלי לרדת לדקויותיו. המסה של ז'קלין — קל להבין למה התלהבה מן הספר — היתה זכורה לי יותר מן הרומאן עצמו, במשך השנים שעברו מאז. עוד זכור לי שמישהו אמר לי, לאחר שקרא את מסתה של כהנוב, שמצוי תרגום עברי של הספר. מעולם לא נתקלתי בו, וזכור לי רק השם שנמסר לי "בירה במרתף הכדורת". אבל Snooker אינו כדורת. זהו משחק אנגלי מאוד, והיותו אנגלי כל־כך ממלא תפקיד ברומאן של גאלי. העובדה שמצוי תרגום עברי של הספר נתאשרה לי זה לא כבר מתוך עיתוני "טיימס" הישנים, שם חיפשתי את עקבותיו של גאלי.

חיפושים אלה תחילתם בכך שבערמה של ספרי פנגווין ישנים, מסוג הערמות שאני אוהב לפשפש בהן בחנויות הספרים הישנים, מצאתי את ספרו של גאלי, במהדורה השנייה מזו שהשאילה לי אי־אז ז'קלין. קניתי את הספרון שיצא בסדרת "סופרי פינגווין המודרניים" בשנת 1968 (הוא הופיע לראשונה בהוצאת אנדרה דויטש בשנת 1964) ושבתי לקרוא בו, הפעם בהנאה כפולה ומכופלת מזו של הקריאה הראשונה. חשבתי על־כך שלא נתקלתי בשמו של גאלי אלא אך ורק בקשר לספר הישן הזה. מה קרה לו? מה מספר השורות על המחבר שבעמוד הפותח של הספרון לימדוני דברים אחרים על אודותיו שז'קלין לא הזכירה, ודאי משום שקראה את הספר במהדורתו הראשונה. כך, למשל, סיפרה הביוגראפיה הקצרה על ביקורו של גאלי בישראל בשנת 1967 ועל כתבה מן הביקור שפורסמה ב"טיימס". המשפט האחרון של הביוגראפיה אמר: "לאחרונה הוא מכלה את זמנו בלונדון, עובד על רומאן חדש".

זמן לא רב אחר־כך סיפר לי ידיד, כאשר מאותם צירופי־מקרים לאמיקריים, על הסופר הקופטי הצעיר וגואי גאלי שחיבר ספר־ביכורים מקסים בשם "בירה במועדון הסנוקר" וזמן לא רב אחר־כך התאבד. זה נשמע כה מובן וכה צפוי, כשם שזה נשמע מזעזע. כעבור זמן מה צילמתי בספרייה העירונית של הרובע שלי את כל העדויות על גאלי שנמצאו לי: שתי הכתבות על הביקור בישראל בחודשים הראשונים שלאחר מלחמת ששת הימים — ביקור של המצרי הראשון שממשלת ישראל העניקה לו ויזה לאחר המלחמה — וכן גם הספד קצר ויפה על אודותיו מן ה־11/1/1969, המתייחס למותו ב־5 בינואר אותה שנה, וכן גם ידיעה קצרה בעיתון של שלושה ימים אחר־כך שבה מאשר חוקר מקרי־המוות את היות מותו של גאלי התאבדות. גאלי היה "בשנות השלושים המאוחרות שלו", כפי שסיפרה בהספד שכתבה (לעתים מציין ה"טיימס" את שמות כותבי ההספדים) מיס דיאנה אטהיל.

עתה היה בידי כל "החומר" של גאלי ועל אודותיו שיכולתי לפלל לו: שתי רשימות, הספד וידיעה, והעיקר הרומאן. אך דמיוני השתלהב כל־כך שכבר הצטיירה בו כל הביוגראפיה של גאלי, ביוגראפיה מרגשת ביותר. ייתכן שאגלה עליו עוד דברים. ידוע לי שאיזו ידידה שלו, קל לשער שהיה איש של ידידות רבות (מיס אטהיל בעצם רומזת לזה), כתבה על אודותיו ספר שלא התפרסם. ואמנם אין ספק שגאלי ראוי לספר, ואפילו חייו היו כה קצרים. בעיני רוחי, או בדמיוני, נודעה לקורותיו משמעות רבה. מתוך קריאה חוזרת ונשנית ב"חומר" המועט שבידי הצטיירה בפני דמות שלמה ומרתקת מאוד. בוודאי גם סמלית.

קודם־כל הרומאן עצמו. הספרון הקליל־כבד הזה הנושא את השם "בירה במועדון הסנוקר". הרי זה בעליל ספר ביכורים, והרבה מקסמו בתמימות המסוימת שלו ובמין בוסריות רעננה שבו. בעצם זה כמעט יומן אישי שבקושי הולבש מעטה בדיוני. כצפוי, הדמות היחידה שזוכה בו להצגה תלת־ממדית היא דמותו של המספר בגוף ראשון, צעיר בן עשרים ואחת בשם רם. הדמיון בין קווי הדמות האלה לקווי הביוגראפיה של גאלי עצמו, כפי שהם מתוארים הן בראש הספר במהדורת פנגווין והן בהספד ובידיעה הקצרה שצירפה מערכת ה"טיימס" לכתבה הראשונה מישראל (מן ה־11 באוגוסט) נראה שאינו מקרי מכלולו. בעצם, הספר הוא דוקומנט בראש־ובראשונה, אמנם דוקומנט שמחברו הוא בעל מודעות ספרותית והשכלה ספרותית לא מבוטלות, ולסגנונו קסם עצמי. אין ספק, אתה מתפתה לחשוב, שגאלי עשוי היה להתפתח לכלל סופר גדול. הרומאן הראשון הריהו רק הבטחה, עם כל הישירות והקסם שבהבטחה אמיתית שכזאת.

ובכן, מעשה בשני קופטים צעירים, חניכי בית־ספר אנגלי בקהיר, רם ופונט, שהם מעין דגמים מושלמים של אינטלקטואלים לבאנטיניים (לפי ההבנה של המושג שז'קלין כהנוב נתנה לו מהלכים), החיים בקהיר כשראשיהם מלאים ספרות אנגלית ורעיונות פוליטיים המפעילים אנשים הרחוקים מהם מרחק שתי יבשות, אנשים שהם בפועל אויביהם האימפריאליסטיים, או במעט. הם וחבריהם, כולם בני משפחות עשירים (אף שלרם לאמנו אין כסף כלל), וחיים חיי בטלה לא־מתוקים. ימיהם עוברים עליהם בקפה "גרופי" ובמועדון הסנוקר שאותו מחזיק פונט, מצא בו עבודה. אורח־חייהם לא השתנה כלל לאחר המהפכה הנאצרית. רם מבוזז בזאת בזעם רב. הוא מרוגז על שנאצר אינו נוגע בשכבת העשירים שהוא וחבריו נמנים עמה, מעדיף תחת זאת לרדוף את הקומוניסטים. רם הוא שמאלן, כשם שגאלי היה (לפי ה"טיימס") "שמאלה מנאצר".

מאוכזבים מנאצר על שהתיש עם משפחותיהם, נוסעים שני המורדים המפונקים לאירופה, כלומר לאנגליה "לפגוש שם שמאלנים בשאבים אמיתיים". כמבוא לשהות הזאת מובא סיכום הניסיון האירופי של השניים מפיו של רם: "התחכם השכלי של אירופה הדג משהו טוב וטבעי בתוכנו, הרגו לתמיד. כעת ברור לי שאיבדנו, פונט ואני, את המתת הגדולה ביותר שלנו, מתנתנו מבטן: משהו מלידי האמתי הטבעי בתוכנו... בהדרגה איבדתי את האני הטבעי שלי. נעשיתי לדמות מתוך ספר, שחקן בתיאטרון של עצמי, צופה באולתור שאולי תרתי לפני עצמי. קהל הצופים ושחקן בעת ובעונה אחת — דמות בריטנית".

לא קשה לנחש שאנגליה הדמיונית זו שלהם מאכזבת אותם גם היא, אם כי בית־הספר הזה — החינוך האירופי האמתי שלהם — הוא שלב הכרחי בעיצובם שהוא התפכחותם. הם חוזרים למצרים, הזמן הוא בערך סוף שנות החמישים. לכאורה דבר לא השתנה, לא במצרים ולא בחייהם.

לאורך הספר חוזרים כל הזמן אזכורים על ישראל ועל היהודים. כמה דמויות של יהודים מצריים הם בקהל חבריו של רם, וביחוד בת המיליונרים עדנה שהיא אהובתו הגדולה של רם. היא הדמות הנשית הנוערת, המהפכנית, המתנבת, סטראוטיפ של שמאלנית מהפכנית נוסח הפאסיונריה, המחליטה להכיר את העם המצרי האמתי ומתאהבת בפאלאח "אמתי". ככל דמויות המשנה של הספר עדנה היא קצת מוחצנת, אף שיש כוונה בסטראוטיפיות שבה היא מתוארת. אבל הספר הוא בעיצומו הומוריסטי: בסגנון שלו יש אותה עירנות ההומור קליל שרם מאפיין אותם, במקום מסוים, כסמל לנוח השפוי המצריות שוק יסודה של ההוות הלאומית המצרית.

והסקרנות העולה מן הספר ביחס לישראל, השכנה האויבת, הביאה אל־נכון את גאלי לידי הביקור בישראל, שנים רבות לפני שגאלי אחר — בן־משפחתו, בוטרוס גאלי — בא אליה כסגן שר־החוץ במפלייתו של הנשיא סאדאת. בשתי הכתבות שלו מישראל מתבנן גאלי ב"זעם הערבי הנואש" לנוכח הכיבוש הישראלי, ביחוד ברצועת עזה. אך גם "בירושלים בוערים מוטב בעלי־המלונות הערביים". מעל לכל מבינה עינו של הסופר שבגאלי באלאגן הגדול: ברור, הוא כותב, שאין כל סימן למדיניות מסקנית מצד כל שהו, ערבי או ישראלי. מבט סאטירי חריף משלח גאלי גם בישראלים בגזה וברצועה, אלה המגלים את האור... ינוב: "הם קונים כרים וכיוצא באלה שרק אירופים קונים כמוהם בסיירם בארצות־המזרח". הערות אירוניות נוספות ניתכות על ישראל, ועל מצרים לא פוסח מכך. מיס אטהיל כותבת בהספד: "מיד אחרי מלחמת יוני הוא ביקר בישראל, הוא היה הערבי הראשון הבא מבחוץ שהתקבל בה רשמית, וכתב שני מאמרים בשביל הטיימס, מאמרים שהיו ביקורתיים מדי ביחס למדיניותה של ישראל מכדי לנעום למארחיו, אך לא ביקורתיים דיים בעיני קהיר מכדי להשיב לו את חנו האבוד". במשפט האחרון מתייחסת הכותבת לכך שמצרים שללה מגאלי את דרכונו לאחר ששנים אחדות קודם לכן כתב כנגנותו של נאצר על שהוא מלבה את האיבה לישראל בעולם הערבי. "הוא היה אחד מאלה", כך מסיימת מיס אטהיל את ההספד, "השייכים לקאטגוריה הטראגית של אנשים שההיסטוריה דנה אותם לחיים שלא היו בוחרים בהם, והוא מעולם לא חדל להיות בכאב השורשים הכרותים שלו. אלא שניחן במתת נדיבה של הומור ועליצות, מתת היקרה לידידיו הרבים, והיא שאפשרה לו להפוך ניסיון עגום לשעשוע בשביל עצמו ובשביל אחרים".

כל זמן הקריאה ב"בירה במועדון הסנוקר", ובתולדותיו הקצרות של וגואי גאלי עצמו לא יכולתי להשתחרר מן המחשבה שהטיפוס האנושי הזה, של גיבורי הספר ושל גאלי עצמו, תואר כבר בספרות אחרת ורחוקה, כשם שהוא מוכר יפה מן המציאות הקרובה. המוטו של הרומאן, הלקוח מדוסטוייבסקי, הפנה אותי לכתובת הנכונה. המוטו הוא: "נכון יותר לומר שכוונתנו להיות בעלי אישיות מסוג כללי... בדיוני". כמובן, הרי זה "האדם המיותר" של הספרות הרוסית הרי אלו גיבוריו של טורגנייב ושל דוסטוייבסקי, אותם צעירים של עת הדמדומים, מהפכנים מבושלים־למחצה, פילוסופים כפריים — והדגמים הגדולים של כה הרבה רוחות אבודים. המשפחות הפאודליות של מצרים, כלום אין הם קני־האצילים הפרובינציאליים? ורם עצמו, הדמות הטראגי־קומית הזאת, כלום אין הוא האדם המיותר הקלאסי? אך לדידנו הוא אף מוחשי מן הגיבורים הרוסיים, המעמד המצרי מוסיף לו את המוחשיות הזאת.

אופייני ביותר לספרו של גאלי הוא סגנונו. גאלי כתב אנגלית, המנוקדת פה ושם לצרפתית. הריהו מן נאבוקוב זוטא, "אמן השפה" הקנויה שלו, שבהבדיל מן נאבוקוב "מעולם לא טרח ללמוד" את שפת מולדתו, את הערבית. הכתיבה שלו דומה אותו למן קוסמופוליטיות וירטואוזיות ועגומה. נדמה שצפונים בסגנון האנגלי־הצרפתי הזה כל הכאבים והתסביכים העולים מתבעי ספרו וחייו של גאלי. ישנה כאן האלגנטיות הדשבירירית ("הייתי רוצה להיות לבוש הדר, כרנבל מושלם, והייתי רוצה להיות לבוש סלאים בעת־ובעונה־אחת", הוגה רם את עתידו באירופה), ואפילו מן ניסיון ברודסקי (אף מוצלח, בעצם) לחקות ביטויי עגה בריטיים. משהו ארעי, סורף עצמו, צפון בסגנון הזה — משהו קצר, הייתי אומר. קשה להיתקל בדוגמה מושלמת יותר של התאמה בין תוכן וצורה כמו בדוגמת חייו הקצרים וכתביו המעטים של וגואי גאלי.

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

מקור

צל הרוח, רומאן
מאת דן סיגר
ספריית פועלים, 1986, 244 ע'

יש, דומני, תשובה חד־משמעית לתמיהה מדוע אחדים מסופרים ישראלים לפנות אל האגרים שוליים וזוטריים כשהם באים לכתוב רומאן, ומתרחקים כליכך מהיסוד הריאליסטי. הסיבה נעוצה פחות בצורך בהפגנת אוואנגארדיזם לשמו, ויותר בעובדה שקל יותר לכתוב רומאן לאדריאליסטי, שאינו דורש התעמקות בעולם פנימי של גיבורים ואינו דורש יכולת לשכנע. דרושה רק תחבולה מחוכמת, רעיון מבריק, שעל גביו "מסתדרים" הדברים אוטומאטית. מרות מפריקד מדינת־ישראל בנויים על תחבולה כזאת, של היווי העתידי על סמך הנחות מגמי ההווה. או המיתוס הגמורה — כשם שספרו המצוין של דוד גרוסמן, שקטר הצלחה לא מבכר, בנוי על קובץ של תחבולות מתוחכמות, שבמידת ריחוקן מהמציאות, כן גודל האפשרות להשתעשע בהן עד אין קץ כמעט.

הפילוסוף־הסופר דן סיגר ראוי בהחלט להימנות עם אסכולה גרוסמנית זו. הרומאן הסימבולי שלו, שמן הסתם טמונות בו משמעויות כבדות, מספר בתחילתו על רוח ראשים של ישיש תל־אביבי בעל כינור — כעין צירוף של אורפאוס ודוד המלך — הקם לתחייה ומשוטט בחוצות תל־אביב ובכביה ושאבה להביא לה גאולה. ובסופו — על חייל משוחף ושמו ידמי הבונה מגדל שמירה בלב המדבר ומסרב לנטוש אותו יחד עם חבריו ליחידה.

תל־אביב, בחלקה הראשון של המיני־פואמה, היא עיר של ריקבון וסטגנאציה, של קרנבלת שממה בחולקה. סיגר, באמצעות גיבור הראשים שלו, מותח ביקורת אנתית על העיר הזאת, ההורסת בלי הרף את עצמה בשמה של מודרניזאציה. הוא הולך צעד צעד, בבטויל מודרך, עם הזקן שקם לתחייה, ברחובות תל־אביב שהציה זו של העבר והציה זו של ההווה: כיכר בוגרשוב שאיננה, שכונת מחלול שאיננה, הטיילת של פעם, נמל תל־אביב לפני סגירתו. העם והגרוטסקה מתערבים זה בזה, ונהפכים לפארסה גדולה במעמד תחיית המתים שעורך הזקן בבית הקברות של תל־אביב: המתים מסרבים לקבל בחזרה את גופם הישן, ורוצים אותו מתוקן ומושלם. במלים אחרות, תל־אביב אינה רוצה להיגאל, ורוח הראשים מולים, ברוחו של הנביא יונה שמאס בשליחותו, לברוח מאלוהים ומאדם כאחד. סיגר מוליך במפתיע את התשאורה: במקום רוח הראשים בתל־אביב, אנו בלב המדבר, והרואה־סקיונה נהפך לחייל המנו־ידמי, שבשממה עקשני מסרב להזיל מלשמור על המרובים הריקים. והמבין יבין.

הולום הרביעי, יומן אירועים
מאת דוד מלמר
ספריית פועלים, 1986, 175 ע'

אגפת ספרי־האפוקליפסה על קץ מדינת ישראל שטפה את מדף־הספרים של הספרות העברית בזרם אחד, שתחילתו בעשה קינן המשבט בבנימין תמוז, והאחרונים — ב"מינורטיסטים" על הרעיון שהמצב כל אחד תורך בלהות אחד. ספרו של דוד מלמר הוא בגרמה הזותם של הז'אנר הזה: סיפור מסמרר על בוגר ישראלי שקיבל מקלט בגרמניה לאחר נפילתה של מדינת ישראל בידי הערבים, ונאלץ להתפרנס שם ממשימות צלוגת במסעדה, עד התעוררותו מחדש לציונות.

ככל הספרים הפוליטיים שמטבעים בהם רמזים של ביקורת על מצבנו בהווה, נוקט מלמר שיטה של היפוך המציאות: היהודים שלאחר חורבן המדינה דומים לפלשתינאים של ימינו. בתיבללישם הנתונים להסדר־מליציות מקומיות, ומיעוטם המצליח להימלט לאירופה נאלץ להסתגל במעמד של מהגרי־עבודה ושאר. מלמר, הנישא על גלי הדמיון, מתאר לפרטי פרטים דרך זיכרונותיו המטושטים של גיבורו, את נפילת המדינה. הכובשים כוססם, אינם מתנהגים באכזריות המבוטח ואינם משליכים אותה לים, אלא נוהגים בה בביאון ברוך, שאינו נוהגים כיום בפולשים מתבללים אתם, חולמים ברחבות הרחבי אנר של הרצח להתגת. אלה שיצאתם מתאפשרת, פונים לגרמניה ולפולין־ד היהודים להיות חייגלות ודרישות כלפני קום המדינה, אך אם אם, כבתסריט חוזר של ההיסטוריה הציונית, מתעוררת מחדש התודעה הלאומית, ושוב מתכנס הקונגרס הציוני הראשון, העפלה, המחתרת — לקראת תקומת הבית הרביעי, שמן הסתם יהרס כקודמו, הוהלילה.

"הולום הרביעי" היה משיג את יעודו ביותר יעילות אלמלא היה מלמר מתאר את העתיד בהקבלה מדויקת כליכך לעבר הלאדהוק של שנות קום־המדינה. אלמלא היה, במלים אחרות, אלגורי כל כך.

תרגום

ארץ הזמס, רומאן
מאת ז'ורז' אמאדו
מפורטוגלית: מרים טבעון
איורים: קלוביס גראסיאנו
הוצאת זמורה, ביתן, 1986, 262 ע'

הרומאנים של הריאליזם־הסוציאליסט דומים זה לזה בעולם כולו. עול חברתי וניצול איכרים בידי בעלי־אחוזות אכזריים, אידיאליזציה של חיי הכפר ולעג לבינונים העירוניים המעושים של נשות המבצלים הגולמות על אהבהבים פריסאיים. כל אלה מעשיות שאבד עליהן הכלח, הנקראות היום לשם הנוסטאלגיה והעדויות בתישותק בגלל ההגזמות המלודראמאטיות שלהן.

ז'ורז' אמאדו הברזילאי הוא בין היחידים בגלריה הבינלאומית של הכותבים בסגנון הנ"ל שהצליח לעבור את מחסומי הציניות המונעים מאתנו כיום הנאה מיצירות גאוויות כאלה, בין השאר מפני שגם בשנות הפריחה של הריאליזם־הסוציאליסטי שמר תמיד על נימה של הומור ופיקרסקיות. אמאדו משתוק בחומרי סיפורו, ומורץ לקורא קריצה שבכה מעבר לעלילה העגומה לעצמה, לבל יקח את הדברים ברצינות רבה מדי.

"ארץ הזמס" (1942) מתרחש באזור יערות־העד של ברזיל, שבוראו לאסם במחצית הראשונה של המאה העשרים ופינו מקומם למטעי קקאו. המאבק העיקש והזהראי של האדם עם היער, של העיר מול היער ושל הקלשורה מול האסטרה, כפי שמתאר זאת אמאדו בצבעים ליריים בתחילת הרומאן, מידרדר עד מהרה למלחמת אינטרסים עקובה מדם בין שני בעלי־אחוזות תאוריבצע, המנחלים תחילה את מתנגדיהם הקטנים ואחריכך זה את זה, עד לסוף האירוני: מי שזוכה הולים והאכזרי מכולם זוכה גם בכל הארצות וגם נהפך לגיבור ולמושל.

אך ביצמן אי־הנדיק אינו עיקרו של הרומאן. העיקר טמון דווקא, כדרכו של פיקרסקות, בפרטים הטפלים כביכול של החוי, ובסיפורים־משנים של הזיים. הראסי, אילו־הקיקסות האולים, אינו יודע כי מתנות לאופו מגולה אשתו אסתר פרשת אהבים עם פרקליט הבאמן וירגיליו, בעוד אהבתו של וירגיליו הולכת אחר מתחדה של הראסי, כנקמה. אמאדו מצייר בבירויות את חייה הקרתניים של עיירת הספר הברזילית, שהבילויים העיקריים שהיא מציעה הם טקסי בית־הספר המקומי, וביקור של הבישוף, וכמובן — הרכילות האינסופית הסלוויות הרבות, פרי מלחמת הקרקעות המשכבת.

ספר מבודח ומסעיר, התרגומה של מרים טבעון מצייהנמשת ממש בצוותות הפורטוגזית המפתיה.

עיון

המיתולוגיות של הימין
מאת יעקב שביט
ספריית עמודה, הוצאת בית ביל ומכון משה שרת, 1986, 240 ע'

"ספריית עמודה" היא מפעל אידיאולוגי חדש של מפלגת העבודה, הנועד לייחד את עריכה מתנועות ידידות. הספר המותה אותה נבחר, לא לשוא, להזקיע את שקיין של היריב הימני הגדול, הרוויזיוניזם, בתקופתו הראשית. יעקב שביט מתגן את הפרה הלאיקרוסה מכל צדיה, במרץ ובהיצבורות הורגים מאוד מנהגם של יושבי מגדל־השן האקדמי, המתרחקים מן הפשטלריזאציה של תחום התמחותם כמפני אש — ואולי, בסופו של חשבון, הצדיק אתם.

שביט פותח את ספרו בהקבלה מעניינת בין הרוויזיוניזם היהודי לבין הלאומנות הפולנית, הקבלה שלדבריו היתה יסוד מוסד בתודעה של הימין הרוויזיוניסטי. ז'בוטינסקי, וגם כבר גם אחרי צבי גרינברג, האמינו בשליחותה המשיחית של פולין שבין שתי המלחמות וראו בה כעין אתחלתא דגאולה של העם היהודי עד־בי־הר שסיימו — לאחר מפלתה בידי הנאצים — להביד בטעותם. בעיוורון זה לנוכח המציאות, והנשתעות במיתוסים כמפלט מהמציאות, רואה שביט את הרווחיכי העיקרי של הרוויזיוניזם. ואכן יש ביתוך מטוים להבין, ברטרוספקטיבה, על האידיאליזאציה שעשו ז'בוטינסקי ותלמידיו מהעם הפולני, ממנהיגו פילסודסקי — שהיה בסופו של דבר מנהיג שמרן ולא מתוכן — ומהקשר המשולש עם מנהיג־משורר, שהיה מגני כביכול במיטבו מפולין, ושאותו ביקש להוקות.

ציר התקופה השני נוגע ב"תרבית האפוקאליפטי" הידועה של ז'בוטינסקי, שגם בין מתנגדיו נהגו היה לצייגו לשבח כתשושה מוקדמת שהיתה לו על השואה, לשמת האדישות ותרקה־הראייה כביכול, שגילה המסמר הציוני למצוקת יהודי־אירופה. שביט מוכיח, כי לא זו בלבד שהייתה זו תבנית בלתי־אפשרית בנסיבות הפוליטיות של התקופה, האוויה מבחינת התוכן הציוני, אלא שז'בוטינסקי לא חזה כלל את המלחמה ולא את השואה, ואירועי שנת 1939 הפתיעו את ז'בוטינסקי ושיבשו את כל תחזיותיו ותיעותיו.

חלקו השלישי של המלכוס עם הימין נועד להוכיח את אי־ההמשכיות, הבעצם הניגוד, בין תורת ז'בוטינסקי לבין מעשי תלמידיו. המיתוס שיצרו מצום בגין והאצ"ל כאילו לז'בוטינסקי היה הוגה רעיון ה"מרד", מופרך מיסודו. לדעת שביט ז'בוטינסקי לא אימץ את רעיון המרד, לא הסיף לו ועל אחת כמה וכמה לא פעל למענו מימוש בכל דרך שהיא, וקו הרציפות בין ז'בוטינסקי לבין לאצ"ל הוא עוד מיתוס מהמיתוסים של הימין. אי־הקשר הזה בין ז'בוטינסקי והליברדאל הדמוקראט לממשיכיו נחשף והלך משעה שבגין פינה את מקומו בזירה הפוליטית לאנשים שערכי הליברליזם והדמוקראטיה המיוחסים לז'בוטינסקי, רחוקים מהם כרחוק מזרח ממערב.

היסטוריה

תולדות היהודים בארצות האיסלאם — שלושה כרכים
מאת שלום בר־אשר, יעקב ברנאי, יוסף טובי ומיכאל אבישבול
עורך: שמואל אטינגר
הוצאת מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, 1986, 356 ע', 516 ע' ו־280 ע' (מהדורה ראשונה 1981)

חקר תולדות יהודי המזרח היה בגדר אדמה בתולה עד לפני שנים מעטות. ושיתופו המדויה אינה נקייה מפוליטיקות מסוימות, וגם לא מתהליכים־יתר כלשהי שבגילוי עולם חדש לדרוש ולחזן בו — ומעל לכל ממערכת של רגישויות ואולי גם מרגשי־אשמה בלפני המתפושלין שנטלה לה כביכול ההיסטוריה של יהדות אירופה החושבנית על כלל העמורכו־ית. הרגישויות הללו משכיל שמואל אטינגר, עורך שלושת כרכי ההיסטוריה של יהודי המזרח, לטייג כבר במבואו: יהדות המזרח אכן שקעה ברובה בסטגנאציה יהודית אחרי תור הזהב של ימי־הביניים, המשכת לכל אורך העת החדשה. אך גם בתוך מה שקרוי שקיעה, מציין אטינגר, היו התפתחויות ותמורות שיש בהן עניין היסטוריוגראפי. המחקר מבקשים שלושת הכרכים להביא בתמצית בלי לשגע בבהירה ההיאומעורבת השמודה למורת הכל לקורות יהדות אירופה. ה"אירוך" הזה הוא מקור כוחו העיקרי של הספר, והסיבה שהמחבר לקיפשר בתודעה הכללית של חקר יהדות המזרח.

שני החלקים בספר־הראשון, מספר ימי־הביניים עד־אמצע המאה ה־19, ומשנות מאמצע המאה ה־19 עד אמצע המאה העשרים. כל חלק מחלקי הספר מחולק לפרקי־משנה, על־פי ארצות מושבם של היהודים, מתימן ועד מארוקו. מיעוט החומר ההיסטורי — הבעיה המרכזית של חקר יהדות המזרח — אך גם מיעוט התמורות ההיסטוריות גרם שהחלק הראשון, מהמאה ה־16 עד ה־18, נגוס ממשנהו, המודרני יותר. היו אלה 300 שנה שבהם מעמדם של היהודים בעיני המוסלמים, וכן גם דפוסי החיים והארגון הפנימי של הקהילה, לא עברו תמורות מפליגות. התמורות באה ברובה כתוצאה מהתפשטות הקולוניאליזם, שהחדיר השפעות מערביות אירופיות לקהילה היהודית, ופתח בפני יהודים סיכויים חדשים להשתלבות בחיי הכלל. בחצות השלישים הקולוניאליזם. הפאראדוכס הוא שבניגוד לאירופה, שבה הביא השיפור במצב היהודים לטמיעה בחברה הכללית, מבעה השמרנות של החברה המוסלמית מיהודים להשתלב בשורות התנועות המהפכניות שלה, והדגישה את הרגשת הזרות של היהודים בתוך חברת הרוב.

מעולם הספרות והאמנות

קונדרה בגנות הקונפורמיזם

"אמנות הרומאן" הוא ספרו הראשון של הסופר הצ'כי הגולה, מילאן קונדרה, שנכתב צרפתית (הוצאת "גאלימאר"). בספר הזה הוא מסביר בשבעה פרקים את שליחותו של מחבר רומאנים ואומר דברים שונים מאלה שהכל היו מצפים לשמוע. במתכונת דרכו חוזר הסופר לבחון את אשר כתב עד כה, ובמבט מקיף מציג את מקורות יניקתו הספרותית ואת הסופרים הקרובים ללבו. מבחינתו של קונדרה, צ'כי שהיה לצרפתי בעל כורחו, אין מחבר כאן בתרגיל אקדמי כי אם במשימה חיונית, ללכת בעקבות תולדות הרומאן פירוש הדבר לבסס את הדרך, המאפשרת לסופר לאושש את עובדות היותו ישות יחידה במינה ולהציל את זהותו, המאוימת בכל תקופה ותקופה על־ידי סכנות חדשות שאותן לא יוכל להבים אלא על־ידי אמנות חדשה של הרומאן.

במאה ה־17, כשאלוהים נטש מגורו של העולם, כאשר האמת האלוהית האחת התפוררה למאות אמתות יחסיות, הופיע, עם סרוואנטס, הגיבור הראשון של הזמן החדש: למן סוף המאה ה־18, מלורנס סטרן ועד דני דידרו, שלטת ההרפתקה בת־חורין. אבל בלזאק מסמנים מוסדות החברה, המשטרה, המשפט, הבנק והמדינה את קו האופק. התבוננות מתודשת של היקום ומטאפיזיקה של הרומאן מתארעת עם פלובר ושני צאצאיו פרוסט וג'ויס: בדיקת הנפש מוליכה כאן את הקו־העולם החיצון. השרביט עובר במהירות לידי מחברי הרומאנים המרכז־אירופיים, קפקא, מוזיל, ברוך, האשק, המציגים את השאלה המבעת של המאה העשרים: מה נותר לו לאדם הנרמס על־ידי ההיסטוריה מן האפשרויות שלו בעולם שבו הכוחות החיצוניים רומסים כדי כך, שלי המניעים הפנימיים לא נותר עוד כל משקל? קונדרה עושה דרך קצרה ומהירה, לדעת מבקר ה"נובל אובזרבטור", שהרי הוא מתעלם מכל הרומאן הפוסט־פרוסטי, מן הסוריאליזם, מפוקנר, מן הרומאן הבארוקי הדרום־אמריקאי, להוציא את קרלוס פואנטס, ובעיקר להעמיד תאוריה של הרומאן הוא מתעלם כליל מיוצרים בעלי חשיבות עצומה כמו סטנדאל, גוגול וג'וזף קונראד. כמובן מאליו מרגיש קונדרה את מרכזיותן של וינה ופראג, לא רק מתוך סולידאריות, אלא מתוך תשוקה להבהיר את הבלתי מובן.

מילאן קונדרה: משימה חיונית

וחלק ניכר מפרסומו של קונדרה נובע מהיותו דיסידנט, כלומר: מהיותו הרוע של המאבק הפוליטי במערב במשטרים של המזרח. שבעת פרקי ספרו נוטים ומכוונים כלפי אותה דוגמה: על־פי קונדרה נבחן הרומאן דווקא ביכולת שלו לסרב לעבוד בשירותה של מטרה כלשהי.

ב־1947 שלח הסופר האיטלקי הקומוניסט אליו ויטוריני מכתב לפאלמירו טוליאטי, מזכיר המפלגה הקומוניסטית האיטלקית, ובו הכריז על האוטונומיה של התרבות ביחס לכל משטר פוליטי: "זהות לסתגי אינה נובעת מכוונת בני־האדם מן העובדה שהם יודעים אמת כלשהי, אלא מן העובדה שהם מחפשים את האמת". ארבעים שנה לאחר מכן, בהיותו ניצב מן העבר השני של המסרת, אומר קונדרה אותו דבר עצמו.

אין אף לא מלה אחת בעיניי פוליטיקה בספרו של קונדרה, הכתוב בצרפתית בוטחת, וטוען כי הרומאן האמתי אינו מתאר את המציאות, אלא בודק "כל מה שיכול האדם להיעשות, כל מה שהוא מסוגל לו", מה שמזכיר דברים מפי אנדרה ז'יד: "גאוניותו של הרומאן היא בהוויאת האפשרי ולא בשחזור הממשי". מכאן חשיבותו הגדולה של קפקא שחזה את העתיד לקרות, את כוחה של הביורוקראטיה ועריצותה, את הפלישה אל חייהם האינטימיים של האזרחים וכיו"ב. לדעת קונדרה המסר הפוליטי והנבואיות של קפקא נובעות דווקא מכך שבאופן מוחלט היה בלתי מגויס, מכך שהיה עצמאי לחלוטין בהסתכלותו בכל המשטרים הפוליטיים. היתה זו ההזדמנות של התרבות לבסס מחדש את האוטונומיה הקיצונית של הרומאן. קאפקא, טוען קונדרה, לא היה קפקאי.

אבל לא רק התגייסות היא סכנה גדולה לרומאן, אלא גם תקשורת ההמונים, שמפניה הוא מזהיר, משום שהיא הזונקת במערב את אפשרויות החופש ומוסטת את היצירה במכבש הנורא של הקונפורמיזם. במסה החותמת את הקובץ, "האדם ביודע ליט", מגנה קונדרה את התחוקקן ההולכת וגוברת של הדעות המקובלות, אשר בהיכתבן על מסך המחשב ובהיותן משודרות בטלוויזיה, מקבלות עצמה הרומסת כל הגות מקורית אינדיבידואלית. בשם קיטש מגנה קונדרה את התשוקה לשאת חן בכל מחיר, במהירות המספרים גדולים. "להיות מודרני", מלה שפר היתה מאז השמיעה ואמבו, איננה מציינת כיום אלא זאתי: התנגדות להצלחה מידית. על הסופר לגייס כוחות אדירים כדי להישאר הוא עצמו ולומר דבר שונה מכל השאר.

שבע המסות של קונדרה הן שירי־הלל גלהבים לאמנות הרומאן, האומר, לדעתו, חכמה שאין בכוח המדעים להגיע אליה ואשר אין בינה לבין הנראות השטחיות שלו המוקרנות בטלוויזיה או בקולנוע ולא כלום. האינטנסיציה היסודית ברומאן היא המבאכים הפסיכולוגי של האירועים הגדולים של ההיסטוריה, או להילופין של הסיטואציות האינטימיות הקטנות ביותר. ובסיכומו של דבר, מהו אפוא הרומאן? "המורה הגדולה של הפרוזה, שבה הסופר, באמצעות אני ניסיוניים (דמויות) חוקר עד סופם את הנושאים הגדולים של הקיום". (נובל אובזרוואטור)

L'Art du Roman par Milan Kundera. Gallimard.

תרגמה: רות אלמוג

תערוכות

צבעים מעולם נעלם

אריגים ממרכז אסיה, מכון ל.א. מאיר לאמנות האיסלאם, רח' הפלמ"ח 2, ירושלים.

מאת ניצה מליניאק

חוויה תושית נדירה מצפה למבקרים בתערוכת היריעות המתוקפות והצבעונות מאסיה המרכזית המוצגות במוזיאון האיסלאם בירושלים. ואכן, מכל זוויות ההתבוננות, הן מבכר כוליות. הנראה הון כשמדובר בהתמקרות בפרסים, מרתוקת יריעות סמנגנות ומקסימות אלה את עינינו, ולעתים אף בקושי נוכל לחצן את יצר המישוש מגעת בהן, שכן עושר הטכסטורות, הדגמים, יפי העיבוד התפאר והצבעוני השקיפה מעל הקירות, עושה התערוכה מרהיבה זו למוקד משיכה לציבור רחב. הורות מעבר לחוגי המתעניינים בפולקלוריסטיקה, אתנולוגיה ואמנות ולמקור חוויית רב־השראה ומעודד. התערוכה גם בקרב תעשייתים העוסקים ביילים במקרה זה ללמוד מאוצר התוך המופלאים מאוזר משקנם — אם להתייחס לדוגמא מרתקת אחת מיני רבות — "כלליים־מאלפים בחלבת שוזר משקל מעוטרים" ויופי מגניות של צבעים וצורות.

התערוכה מתמקדת ביריעות משני סוגים: רקמות "סוזאני" ואריגי "איקט". המונח הראשון נגזר מן המילה "סוזן", מחט בפרסית, והוא שם כולל לרקמות אוזבקיסטניות הבדלות זו מזו בדגמיהן ובמערכיהן הצבעים על־פי מרכזי מושב מרכזיים כמו בוכרה, נורתה, שהרישבאז, סמרקנד, אורה טיובה ושטקנט.

הרכב האתני המגוון של אוזבקיסטן ערים המרכזיות של אוזבקיסטאן לאורך המאה ה־19 — אוזבקים, תג'יכים, תורכמנים, קירגיזים, יהודים, ארמנים ערבים — משתקף ביריעות הסוזאני שיש בהן אקלקטיקה מקסימה של מוטיבים ואלמנטים. הדגמים המעטרים את הסוזאני מבוססים על מוטיבים פרחוניים וצמחיים שביצוע בחלקם מסורות עתיקות, חלקם סאסאניות וחלקם סביניות, מורקיות וודיות. קיימות גם הקבלות סגנוניות עם ציורי מיניאטורות ועם עיטורים ארכיטקטוניים האופייניים למסורת האמנות התימורית. כמו כן ניכרים הקשרים בולטים בין דגמי הסוזאני לבין דגמים מן התקופה המונגולית בתוה המוסלמית, דוגמת אלה המופיעים על שטיחים ועל לוחות־אבן משובצים בשיש צבעוני המצויים בטאג' מאהאל. הרמיזון הערות בין עיטורי הסוזאני לבין המסורת המונגולית מוסבר בחלקו על־ידי העובדה שתורכמאן היתה ארץ מוצאו של באבור, מייסד השלטה המונגולית ... אוסננות.

חלקם של היהודים ביצירות הסוזאני היה חשוב, שכן בידי הקהילות היהודיות בערי המרכזיות של מרכז אסיה הערכו המונופול על יבוא חוטי המשי וצביעתם. הצבעים העיקריים בהם השתמשו היו כחול עמוק, שהופק מצמח האינדיגו שיובא מהודו, ודוה, אדום וארגמן שהופקו מבקבות כבימת הקוצ'יניל אריבאו מרוסיה, או מצמח המדו; צהוב שהופק מצמח הדלפינים ושחור שאותו יצרו מקליפות רימון וקליפת הפיסתק. המאוחרות שביריעות, היינו אלה שנעשו למן הרבע האחרון של המאה ה־19, ריקומת בחוטים שנצבעו בצבעים סינתטיים ומשקפות את תחילת נגמת ההידרדרות באיכותה של הטכניקה המסורתית העתיקה. הידרדרות שנבעה, ברובה כבנוגע לאריגים ושטיחים ממדינות אחרים, מן הביקוש המסחרי המוגבר בחוגי אירופה לפריטים אכזוטיים אלה, שבחברה המסורתית המזרחית היו פאר בדגיתן של בנות־טובים.

הקו האופייני לכל הדגמים המופיעים על־גבי האיקאטים הוא חזרה קצבית של אותו אלמנט דיגומי וההשתקפות שלו. ככלל, הדגמים נקטעים בקצוות ומכאן נוצרת אשליה של מעין התפשטות בחלל. שימוש מקוטע זה נעשה במכוון (גם כשהאיקאטים שימשו להכנת גלימות־פאר) כשהמטרה היא שהמתבונן יקח חלק פעיל במעשה האמנות על־ידי השלמת החלקים החסרים בדמיונו.

למרות עושר הדגמים לא הושלם עדיין חקר משמעותם המדויקת של המוטיבים המופשטים וקיימות פרשנויות שונות לגבי משמעויותיהם ההיסטוריות והתרבותיות. עם זאת מסכימים הכל שהשימוש בדגם חוזר על עצמו הולם את התפיסה הדתית באיסלאם לגבי נצחיותו של האל, אשר לישותו אין התחלה ואין סוף.

התערוכה זו הראויה לכל שבח גם מבחינת התלייה ולוחות ההסבר המפורטים לקהל (מפות האוצר, תצלומים שרטוטים של הדגמים העיטוריים, ואף תצלומים רפרודוקציות של יצירות אמנות בהן שימש האריג האכזוטי כמוטיב השראתי לצייר — הדוגמא הבולטת היא כמובן מאטיס — היא תצוגה מדרגה גבוהה שכל מוזיאון בעולם היה משתבח בה. לפיכך ראוי להאריך ככל האפשר את תקופת הצגתה ולגייס משאבים לשם הוצאת קטלוג ממצה ברוח מסורת הקטלוגים המעולים היוצאים מתחת ידו של ד"ר מוריה.

פצצה בלב המיתוס

(סוף מעמוד ב־6)

בתרגיל הקשה של "התגנבות יחידים" — דווקא שם הוא ב"אלמנט" שלו.

אלון משמש, לכן — בתוקף נוכחותו, התנהגותו והשקפת עולמו — מוקד עיקרי בויכוח המתמיד המתנהל בין הטירונים לבין עצמם, ואשר בו ניתן ביטוי מילולי נרחב לעימות הבסיסי, שהוא עימות נפשי, מנטאלי וגם אידיאולוגי שבינם לבין המערכת. אלון מייצג באופן קבוע — ויש לומר גם במיומנות רבה — את האתוס הלאומי, הזהראי, הקולקטיוויסטי, המצ'אוויסטי וכו'. נמצא אצלו דיבורים רמים על אחריות לאומית, רציפות היסטורית, אהבת הארץ, קרבנות, מלחמה, דם וקרבנות: "תמיד יהיו כאלה שמוכנים לתת את הכל, את החיים, בשביל הארץ הזאת, בשביל האנשים האחרים שלא מכירים אותם בכלל, שלא יעריכו את זה". יתר בני החבורה מציגים, לעומת זה, אנטיתזה שונה לגמרי: הם מרכזים בשמה של התולשה, המגובלות, צרכי הפרט, הרצון האינדיווידואלי, החיים כשהם לעצמם. כך, למשל, בנוסח הבוטה למדי של העולה מרוקאית: "בתנות שלי כל המדינה שלך עם הקיבוצים והפלמ"ח יוזה... אני רוצה לחיות, אתה שומע? יש לי תביעות לחיים. אני רוצה לעבוד את הברא הזה בשלום". בלשון אחרת, יותר מתוחכמת, מגיב מיקי ספקטור, בן המושבה הרדה, שעימותיו עם אלון ממלאים דפים רבים בספר: "אם כל העם יהיה בצבא וכל הארץ תהיה חוית... אז לא מעניין אותי לחיות פה. אני לא רוצה לחיות בתוך כל זה. אני יכול לחיות גם במקום אחר. בשבילי זה לא סוף העולם". הויכוח הופך גם להיבוה עקרוני, שבו מבטט אלון, בין השאר, את "אהבה מקודשת ברום" של ת. גורי בתורת התמצית של פילוסופיית החיים שלו, כשלעומתו טוען אחד הטירונים, המכונה קיפוד: "הרים זה המחיד, לא המערה, המטרה היא שתהיה פה מדינה נורמלית, שאנשים יוכלו לחיות בה חיים טובים". ברוח דומה מתגבה בהקשר אחר גם המספר עצמו, שעמדתו בכללותה עומדת בסימן של ניכור: "אני לא רוצה להרגע אף אחד... אני לא רוצה את זה בכלל. זה לא מעניין אותי, זה לא שייך לחיים האמתיים שלי".

אחד ממקורי־ההתפתחות שברומאן הוא התשיפה ההדרגתית של רמותו של אלון מבעד למסכה הזחבתית, מהלך ההופך אותו מדמות הראויה לדמות נלעגת ופאתטית. בשלבים המוקדמים של הסיפור מתגלה אלון, אמנם, כבוחר לאירוניה, נתון בהוויות הבלתי אנושי למעשיו. תאוות הנבואיות מעבירה אותו ממש על דעתו: באימוני לילה הוא מבוהל, כביכול, ברמות בלתי־סמוזות, ומפעיל את נשקו — בניגוד גמור לחוותו. בהזדמנות אחרת הוא מספר הראה בה שהוא נבגע נבגע מלתופש מחסה בזמן התרגיל בזריקת רימון. מקרים כגון אלה מעוררים את אמון הסביבה והמפקדים בו: המדריכים, בלשונם הבוטה, מתארים אותו כ"פסיכי" ו"דגנרט" ולא מהססים גם לפרסר אותו. בעת חופשה בקיבוץ (היא מוצגת בתחילת החלק הרביעי של הספר) הוא אף מדחיק לכת, כשהוא לובש מדי־צנחן לא־לו ויוצא לשוטט ברחובות חיפה. התזודות עם מאיר הר־ציון מגיעה בשלב מסוים למצב פאתולוגי, כאשר אלון — כהר־ציון בשעתו — פושט מדיו, לובש בגדי ספורט, מתעלם לשעה מן המתרחש סביבו, כשהוא ממשיך, כביכול, להגבתו ביחידה מכורות. אולם כשנודע לו, למרבה הלעג, על שיבוצו במשטרה הצבאית, הוא מתאבד ביריה — מוות לחלוטין לא־הרואי, שהוא פארודיה אכזרית על מות גיבורו אורי אילן. הפעמה, אם כן, בוטת הצבא, הקולקטיב הלאומי מאבדת במרוצת הסיפור לחלוטין את תוקפה ואת אמינותה. "הגבר המיתולוגי" נגלה לנו גם הוא כיצור חלש ותולה, שהרטוריקה הלאומית הלוהטת שלו והופעתו הקרבית הם ציפוי דק ורעוע על נפש מיוסרת, ואפשר בהחלט לומר כי אליבא דקנז גם הוא באנטי־גיבורים. לכן אירוני כליכך הוא סיום הרומאן, שבו מצהיר התימני — שזה עתה נתבשר כי אשתו ילדה לו ילד (הוא הטירון היחיד שכבר נשא אשה) — שיש לו ילד "סברה", ילד ש"יגדל כמו שצריך, כמו הסברס, לא כמו המסכנים". והרי הרומאן בא ללמד אותנו (בפאראפראזה על אמירה ידועה), ובכלל זה גם את התימני, כי כולנו מסכנים.

מזה יוצא, כי "התגנבות יחידים" הוא רומאן המציג באורח ביקורתי את המיתוס של הצבאיות, שהוא יסוד מוסד של תרבותנו הלאומית. אמנם נכון הוא כי הספר נכתב על רקע תקופה מאוד מסוימת ונסיבות מסוימות בתולדות המדינה ובתולדות צה"ל. עם זאת לא הפרטים המשתנים הם העיקר בעיני קנז, אלא המהות הבלתי־משתנה שלהם. היינו: היותה של מדינת ישראל חברה כמו ספרטאנית, שבה הצבא הוא מוקד מרכזי ומכריע בחיים הלאומיים. הרומאן, על כל רכיביו — ופרשת אלון הקיבוצניק אך מרגישה זאת ביתר בליטות — משדר ספקנות, ריחוק, ניכור, רתיעה מן המיתוס של הצבאיות, מכל מה שכרוך ונוגע במסורת של ארץ־ישראל ומדינת ישראל והחברה הישראלית כגלגל מודרני של ספרטה. אמת, התמונה הקונקרטית המוצגת לפנינו היא זו של טירוני בה"ד 4, שהם, בלשונו של זכי, "לא קרביים" אלא "ג'ובניקים", לא "כושר קרבי" אלא "כושר לקוי". אבל זהו, אם תרצו (לדידו של קנז) מעין סינקדוכה, הפרט המציג או המייצג את המכלול.

אין ספק, לרומאן החדש של יהושע קנז יש שפע של נתונים טובים להיעשות לספר מרתק, מגרה, ומאיר־עיניים מאין כמוהו. חרף זאת, מי שקורא בספר הזה נאלץ להשקיע מאמץ רב, שאינו תמיד מוצדק, כדי להבחין באפשרויות, שמזמן לו הספר וכדי להגיע בו אל העיקר. ואת, על שום מה

כאמור, בחר הפעם קנז להעמיד רומאן ארוך. זהו בהחלט שינוי מרחיק־לכת מבחינת דרכו ברומאן עד כה. וניתן לומר כי זוהי סטייה בהחלט רצויה מן הנורמה הרווחת בשנים האחרונות בספרותנו, העומדת בדרך־כלל בסימן ההתרחקות מן הרומאן הארוך. החלטתו של קנז לנהוג כך, ולשוב בעצם אל הדגם המקורי, הקלאסי של הרומאן הריאליסטי — שהוא הרומאן הארוך, הפנוראמאלי — היא, לכן, מהלך לא שגרתי, המלמד על מידת הרצינות (ועל גודל היומרה) המתלווים למעשה זה. אולם משכל יסוד הוא כי ההיקף הכמותי של יצירת ספרות אינו עניין העומד לעצמו, אלא הוא מותנה במהות הפנימית שלה. ואף שהרומאן הארוך היא קונוונציה מקובלת, יש לבדוק בכל פעם מחדש באיזו מידה מימושה של קונוונציה זו עולה בקנה אחד עם האינטרסים העצמיים של הסיפור. בעניין זה, כך נדמה, חל כאן שיבוש מערכות.

איכות־היתר של הרומאן נובעת, בראש ובראשונה, מדרך המסירה של הסיפור. ההחלטה של קנז למסור את רשות הדיבור למספר בגוף ראשון, שהוא עצמו טירון לשעבר, היא, כשלעצמה, החלטה מעניינת: הנוכחות של המספר יוצרת, כמובן, תחושה של אמינות, אך מעבר לזה יש בנוכחות זו כדי להעניק לסיפור זווית־ראייה מיוחדת, נימה אינטימית, לעתים גם איכות לירית, שיש בהם כדי לחלץ את הספר מן הכשל האפשרי של "רומאן הווי" צבאי כפשוטו. יחד עם זה דומה כי קנז לא הצליח להטיל את מרותו על דמות המספר, בעיקר בחלק הראשון של הרומאן. דומני כי בחלק זה של הסיפור הרטוריקה של המספר היא לו לרועץ: סביב התיאור של המציאות שבה דיבורנו — שהוא, כשלעצמו רב־עצמה — נלווים דברי־פרשנות, לעתים קרובות הסברים ארכניים שאין להם צידוק, באופן כוללני ניתן לתאר יסודות אלה בטקסט כהתפלספות. כוחו של קנז — כאן, כמו בסיפורים אחרים — הוא בדראמאטיזאציה של האירועים, או במסירת הלך־נפש (בכלל זה של הדמות המספרת), אך הוא נשמע מייגע באותם קטעים שבהם הוא מעמיס על האירועים המומחזים נדבך פרשני או רדשני שאין בו צורך. מטעמים השמורים עמו השכיל המחבר להתנער מזה, במידה רבה, בשלבים המאוחרים של הרומאן.

לעומת זה הפקיע קנז את החלק השני של הרומאן ואת הפרקים הראשונים של החלק הרביעי מיד המספר בגוף ראשון. מהלך זה קשור, כפי שנגיין, בשינוי מהותי וכולל בקומפוזיציה של הרומאן, שעיקרו בניסיון לעגן חלק מן הסיפור במרחב שמחוץ לתחומם של חיי הצבא. למותר לומר, כי בטכניקה זו גלומות אפשרויות רבות, כפי שנוכחנו לדעת רק באחרונה בעקבות הצפייה בסרט המזרקי הנודע "יולי". אלא שקנז, משום מה, לא מימש כהלכה את הסכנה שהציב לעצמו. הוא מנולל, באופן מפורש יתר־על־המידה, את עלילותיה של אחת מן הדמויות, שאינה המרכזית (אבנר גבאי), ממקן בצורה מקוטעת מאוד את "העולם" של כמה דמויות נוספות, ונמנע לחלוטין מלהתבונן — בהקשר הזה — ברמיזות הנוהרות (ובכלל זה המספר עצמו), המבנה ה"אפור" שיועד לרומאן נותר, אפוא, כמבנה פרגמנטארי, התובע — באורח פאראדוכסאלי — את השלמתו, או את השמטתו. בכל מקרה, הסטייה הארוכה מדרך המלך של הסיפור נראית כמהלך שאינו מצדיק את עצמו.

כל זה פוגם באפקטיוויות של הרומאן: אנו מגיעים אל העיקר לאט מדי, מאוחר מדי, ולא תמיד עולה בידינו להבחין בו בבהירות הדרושה. כדי להגיע אל העיקר נדרש מאתנו מאמץ לסלק את מה שנראה כמטל לו. מאמץ זה, כשלעצמו, הוא כדאי, כיוון שלמרות הליקויים שהוזכרו יש ברומאן זה נגיעה של ממש במשהו שהוא מרכזי מאוד בהוויה הישראלית. ואכן, חיי הצבא והחזוי הצבאי, ששימשו עד כה, באופן מסורתי במעט, כחומר לכתיבת אנקדוטות, פזמונים, ציאבוטים וסיפורי נוסטאלגיה, הם מטנה חומר גלם בידיו של אמן הבוחן, באמצעותם, דבר שהוא בנפשנו. וכשם שלפני קרוב לעשר שנים בחר יעקב שבתאי להאיר באורח ביקורתי את המיתוס של ארץ־ישראל העובדת, כך יצא הפעם יהושע קנז לבחון את מיתוס הצבאיות, שהוא אחד המיתוסים הבסיסיים של המקום בו אנו חיים. דומה שלא נפריז אם נאמר, כי בספר הזה הצליח יהושע קנז לחדור אל קודש הקודשים של החברה הישראלית — אל הצבא. הוא חדר לשם, כשהוא מניח פצצה בלב המיתוס. בחלקים הטובים של הספר זוהי פצצה של ממש. החלקים הפחות טובים, כגבר זה, מפחיתים את עצמתה, ואז היא משולה לאותם כדורי סרק שהשתעלו בבה"ד 4 במהלך התרגיל בהתגנבות יחידים.

ספרים טובים

מעות לחנוכה
ספרי ילדים לגיל הרך

חיים נחמן ביאליק
• שירים ופזמונות לילדים
ציורים: נחום גוטמן

מרים ילן־שטקליס
• שיר הגדי
איורים צילה בינדר

תגית בנזימן וחיים רון
• יוקטן צובע את השמים
• מר קו וגברת נקודה

יהונתן גפן
• הדרקון הלא נכון
ציורים: הנה אלדן
• הכבש הששה־עשר
איורים נית קליש

סמדר שיר
• חיבוקים
• תולי
ציורים: ליאת בינימיני־אריאל

אוריאל אופק
• החצי המלא של הירח
ציורים: יפה טלרק

נורית זרחי
• הפרה שרצתה להיות זמרת
איורים: אודרי ברגנר

מאשה קלו
• הברווזה המבולבלת
(על־פי יאן בז'כווה)
ציורים: ליאת בנימיני־אריאל

זמורה־ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

אוניברסיטת תל-אביב

המרכז לפיתוח על שם פנחס ספיר ליד אוניברסיטת תל־אביב

ערב עיון במסגרת הועידה הבינלאומית הרביעית של מרכז ספיר בנושא:

"תקציב המדינה 1987: סוף היציבות?"

תכנית הערב:

חיים בן שחר,	פרופסור, ראש הקתדרה המיוחדת למדיניות כלכלית ע"ש ברוק שרייבר "התקציב והמדיניות הכלכלית"
אהרון פוגל,	הממונה על התקציבים, משרד האוצר "עיקרי תקציב המדינה"
אפרים צדקה,	פרופסור, החוג לכלכלה, אוניברסיטת תל־אביב "עומס המיסים"
אסף רזין,	פרופסור, החוג לכלכלה, אוניברסיטת תל־אביב "התקציב, שער החליפין והמאזן המסחרי"

מנחה:
פרופ' אלחנן הלפמן — מנהל מרכז ספיר

ערב העיון יערך ביום שלישי, כ"א בכסלו תשמ"ז, 23.12.86 בשעה 18.00 באולם אפטר בנין גילמן, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, תל־אביב

הוועידה הבינלאומית בנושא:
"ECONOMIC EFFECTS OF THE GOVERNMENT BUDGET"

תערך בין התאריכים ה־22—24.12.86 בפקולטה למדעי החברה, אולם 449, אוניברסיטת תל־אביב והעוסק בנושאים: מיסים, הוצאות ממשלה, איגוד לצרה ופיתוח. הכנס יהיה פתוח לציבור הרחב. פרטים על תכנית הכנס ניתן לקבל במרכז ספיר טל' 03-420712.

מתנה טובה לידידים בחוץ לארץ

לקראת השנה האזרחית החדשה
הופיע זה עתה
HEBREW AT YOUR EASE
מאת אליעזר טירקל
ערכה ללימוד עצמי של השפה העברית הכוללת 4 קסטות (מדברות עברית ואנגלית, סה"כ 4 שעות), הספר "עברית בקלות" — 272 עמ'. מלווה איורים ותרגילים.
כל זאת בקופסה נאה.
מחיר: 85 ש"ח.

כנ"ל עם גרמנית
HEBRAEISCH FUER SIE
הספר כבר הופיע. הקסטות — בינואר 87.
מחיר: 85 ש"ח.

להשיג בהוצאה, בחנויות סטימצקי, ברונפמן ואחרות.
הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ, ת.ד. 4810 תל־אביב 61047.

"פרסום-פון"
קבלת מודעות בלוח הארצי
08—20 (רצוף)
לא מכרת
לא שילמת
03-739297 03-727630
03-738707

מכתבים למערכת הארץ

המתרפס הראשון והחילוני האחרון

ביום א', 7.12, התקיימה בתל־אביב עצרת מחאה נגד הגזרה בעקבות פסילת המחזה "החילוני האחרון" בתיאטרון הקאמרי.

בין הדוברים המיליטנטיים באותה עצרת היו מנהלי התיאטראות. השמענו שם דיעות חריפות; היו שדרשו לעבור על החוק ולהעלות את המחזה כמתוכנתו המקורית לפרות הפסילה. היו שסירבו להעלות את ההצגה על־ידי התיאטרון אם תקוצץ ההצגה בחלקה או אם יקוצצו ממנה קטעים.

עתה מתברר, שכל אותן הצהרות היו הצהרות־סרק. לאחר ששולם מס השפתיים, מעלית ההצגה לפרות השמטת קטע הפתיחה, לפרות הצהרות מנהלי התיאטרון הקאמרי (היוצא והנכנס), ולפרות בקשת המחברים (מחזאי, תמאורן ומוסיקאי) להסיר את שמם מההצגה לאות מחאה.

הנהלת התיאטרון עומדת בתחילת התור כמתרפס הראשון בפני מוסר אנאכרוניסטי המייצג שיטה פסולה של מתיחת פיות. המשקל המסחרי של ההצגה עולה כנראה על המשקל המוסרי, אם הנהלת התיאטרון מוותרת על המסר התרבותי שעליה להעביר לציבור רק כדי לכסות על הוצאות ההפקה. אני מצטרפת למחאתו של שמואל הספרי, ומודיעה כי אדיר רגלי מהצגה "החילוני האחרון".

נורית שטיינברג
בת ים

המחוקק והשר

תוך עיון בספר במדבר פרק ל"ה פסוקים ט־י"ג, מתגלים לי כמה הבדלי השקפות בין המחוקק משה רבנו לבין שר המשפטים אברהם שריר.

משה רבנו קבע רק שש ערים אשר הבא בשעריהן לא יומסר למבקשים אותו, ואילו שריר קבע שמדינת היהודים כולה תהיה מקלט למצליחים להגיע אליה.

המחוקק קבע, כי כוחו של המקלט יפה אך ורק ל"מכה נפש בשגגה", ואילו השר קובע כי מדינת ישראל כולה תהיה מקלט גם ל"מזיד" שאותו מכנה המחוקק "רוצח הוא".

המחוקק קבע, כי המקלט ישמש את כל בני־האדם ללא הבדל גזע לאום ודת ("לבני ישראל לגר ולתושב"), ואילו על דלתות מקלטו של שריר כתוב לאמור "בזה השער יבואו רק מי שנולדו לאם יהודייה או שגוירו כהלכה".

ועתה נשפוט נא אם מדינת ישראל של המאה העשרים היא מדינת חוק או מדינת הלכה.

לי הדבר אינו ברור.

שבתי סבר
חיפה

דין אברך במשרד העבודה

משרד העבודה הודה ("הארץ" 12.12) כי "דין אברך יהיה כדין עובדת: לפיכך יהיה זכאי להשתתפות המשרד בהחזקת ילדיו במעונות יום".

היואיל שר העבודה והרווחה להורות כי דין זה יחול גם על תלמידי המוסדות האקדמיים, העל־תיכוניים, ועל תלמידי מוסדות להכשרה מקצועית למבוגרים?

מאחר שמדובר בילדים לאימהות שאינן עובדות (שאלמלא כן היו זכאיות להשתתפות האמורה בזכות עצמן), מדוע לא תינתן זכות זו לכל הלומדות או הלומדים בכל מסגרות הלימוד למבוגרים?

אליעזר בוכבי
גבעתיים

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

קנוניה לא־קדושה

דניאל באר, שתפס את מקומו של מיכאל קרפין ב"מבט שני", העניק מעין צביון וטון לתרבית, כאשר קבע קטיגורית, במעט בחוויות־הדעת, שמלחמת סיני היתה מלחמת הברירה הראשונה של ישראל. בנושא שנוי־במחלוקת זה היו ויכוחים רציניים באחרונה, אבל באר מצא לנכון לאשר את התיזה המפורסמת של שרון־בגין, שבה הגנו על עצמם ועל מלחמת לבנון, שלא היתה לדעתם מלחמת הברירה הראשונה של ישראל. קביעה לכאן או לכאן זקוקה להוכחות ראיות ובאר לא סיפק אותן.

גישה שטחית ולא רצינית ציינה גם את הכתבה של הבי־בי־סי על מלחמת סיני. הסרט היה עשוי במיומנות, והיו בו מרואיינים אישים מרתקים, אבל הרושם שהותיר היה חיצוני בלבד, מעין נצנצים על פני השטח, הדברים שהובאו שיקפו רק חלק מן העובדות. במיוחד עוות בהם הצד הישראלי.

הגילוי היחיד בכתבה — לפי מומחים ישראלים — הוא סיפור ניסיונו של אידן הבריטי להשמיד את הפרוטוקול הסודי מסוור — מסמך שלא הושמד ונמצא עד היום בארכיון בן־גוריון. זה היה תרגיל דיפלומאטי יוצא־דופן, שתאם את אווירת החשיבה ואופן הפעולה של הבריטים במלחמה זו. אידן חשש להשאיר כל זכר וסימן לקנוניה הלא־קדושה, מפני שכבר בתחילתם של האירועים לא התכוון למלא אחר סעיפי ההסכם החשאי, ורצה להשאיר לעצמו אפשרות להוליך שולל את הישראלים והצרפתים כאחד. לא לשווא חשד בן־גוריון בבריטים, וכאשר הם איחרו בכוונה להפצצת שדות התעופה המצריים, התפרץ בזעם וכינה את אנגליה — לפי עדותו של מרדכי בר־און, "בת זונות זקנה".

במידה רבה מנו הבריטים גם הפעם בבוגדנות טיפוסית, ניסו להציג את ישראל כתוקפנית, והכשילו את המבצע כולו — שסיכויי הצלחתו היו קלושים ממילא, אלא שהם הכשילו בראש וראשונה את עצמם. ומבצע סיני הוא סימן־דרך בהידרדרותה של האימפריה ותחילת סופו של אידן.

לצרפתים היו, במבצע סואץ, אינטרסים זרים, שלא הוזכרו בכתבה. הם רצו במפלתו של נאצר, מפני שחשדו בו שהוא עומד מאחורי המרד באלג'יריה. הישראלים, שלא היו מעוניינים בתעלת סואץ אלא בחיסול בסיסי הפדאיון, ובגישה למצרי טיראן, השיגו את יעדם; הגנרלים ויתרו, הכיבוד ונכשלו, ולפי דברי הסיכום — ישראל והמצרים יצאו מנצחות, ואנגליה וצרפת היו המפסידות.

נותרה רק השאלה, שאין עליה מענה קטיגורי, גם לא לאחר שלושים שנה — האם היתה ישראל מסוגלת להוציא לפועל את מבצע קדש ללא עזרת אנגליה וצרפת. לשאלה זו צריכים לענות ההיסטוריונים — ולא רק עדים מאותם ימים, כאלה שמציגה הכתבה. היה לכן טעם שב"מבט שני" יוזמנו לאולפן, לאחר שידור הכתבה, צוות מומחים היסטוריונים. לא די בדניאל באר לקבוע הלכה פסקנית.

ראוי גם לדייק בתרגום העברי "BRIGADE", אינה גדוד אלא חטיבה, ואם בתרגומים של סדרות אפשר להלסף, בכתבה כזאת יש להיזהר כפל־כפליים.

דניאל באר: קביעה לכאן או לכאן זקוקה להוכחות

מושכים בחבל

ניהול נושא אמריקה אינו תחום המלהיב אותי במיוחד, ואף על פי כן עניין אותי. הנוף האנושי השונה בתכלית ממה שאנו מורגלים כן באולפן "סוף ציטוט" (יום א'). שלושה מנהלים בכירים, כולם סיפורי־הצלחה ישראלים — יגאל נאמן (תדיראן) בני פלד (אלסינט) ועמוס מרחיים (כלל־תעשיות) — נמנו יחד כדי לדון בספרים שהופיעו, שעניינם ניהול ועקרונות ניהול.

המפגש הטלוויזיוני היה מאכזב, אם כי מבחינה אנושית היה משעשע הושפני בבואתו של בני פלד, מן המנהלים היכול להתחרות עם ירון לונדון בחידות ובביטחון עצמי. פלד יודע להיות מרשים וניחן בהגיון הרטורי כמעט, חד כתער. תמיד יש לצפות ממנו להפתעות לא־צפויות, וכל מי שמביא אותו לתוכנית בטלוויזיה חייב לדעת שהוא מסתכן מראש.

הפעם מעמיד פלד את ירון לונדון במקומו, בהגנה גלויה — ולא פעם ולא פעמיים. אין הוא חוסך ממנו הערות ביקורתיות־ציניות, כאשר הוא קובע שלונדון לא קרא נכון מה שנכתב, אם קרא בכלל; ואין זו פעם ראשונה שלונדון נכשל בבגנן זה, אלא שפלד, שלא כמו משתתפים אחרים ב"סוף ציטוט", אינו מנסה לשאת חן וחסד מלפני לונדון, ומנסה לחשוף את חדלשותו של המנחה בעל המוניטין. לונדון נראה נבוך, אבל בכושר משחק ובתבונת אלתור מהירה ידע כיצד לחזור לעצמו, למרות אי הנעימות. במובן זה של יהדות, אין ספק שידו של פלד היתה על העליונה.

פלד טען בביקורתיות, שמטרת הדיון לדבר על הספרים שאותם קרא וסימן בשקידה. אבל לבו של לונדון אינו נתון לספרים, אלא מתעקש לדון בעיון מופשט של ניהול — תחום שגם הוא אינו מתמצא בו.

כך לבש הדיון אופי שאבלוני ומייגע, וחזר על אמיתות שגם מי שאינו מנהל בכיר היה מסוגל להסיק. פלד השתלט רוב הזמן על הדברים, והתברר שגם הוא שבוי באורח מחשבה נוקשה. שני מושגים שבו וחזרו בדבריו — יעדים ומשימות; כנראה ירושה מימי חיל־האוויר. גם שני המתדיינים האחרים, יגאל נאמן ועמוס מרחיים, נקטו לשון מבצעית־צורמת, ולא תרמו ולא מחשבה מקורית אחת לדיון.

פלד אמר, שלא היה רוצה לאכול ארוחת צהריים עם איאקוקה וג'בין (מחברו של אחד הספרים). האם הם היו רוצים לאכול אתו? האם גם להם, כמו לנאמן ולמרחיים, לא היה נותן להוציא מלה מפיהם? אני מקווה שהשלושה מצליחים יותר כמנהלים מאשר כמשתתפים בדיון באולפן "סוף ציטוט".

כחכות סולוג לדודה

בדראמה של חיי המשוררת רחל יש עוד כמה מערכות נסתרות, הדמויות המופיעות בה עדיין מרתקות. ספרו של איש קיבוץ געש, בנימין הכלילי, אינו מן הסתם האחרון ברשימת הספרים על רחל וחייה, למרות המונופול של אורי מילשטיין עליה. רחל הומסת גם מידיו של מילשטיין ואחרים האוחזים בה — בגלל הערצתם ואהבתם אליה.

מה עוד נותר לחקור? תוהה רם עברון ב"זה הזמן". בנימין הכלילי עונה לו, מלא התלהבות ונועם הליכות, שיש עוד מה לחקור ולדעת. הסופר חיים באר גילה בארכיון "גנזים" צרור מכתבים של רחל, שנכתבו רוסית ולא צרפתית, כפי שחשב. אלה מכתבים למיכאל, האל מיכאל — אהבתה הראשונה של רחל. זהו אותו מיכאל, שזלמן שז"ר, שגם הוא היה מאהבה של רחל, אמר ברגע של קנאה שהיא בדתה אותו מלבה.

את מיכאל ברנשטיין פגשה רחל בטולוז, כאשר למדה שם חקלאות והוא הנדסת חשמל. שנתיים היו יחד, ואז נאלצה לחזור לרוסיה (הימים ימי מלחמת העולם הראשונה), מצפה לשמוע ממנו רק שתי מילים, שלא נאמרו: "הישארי פה" — והיא לא נשארה. הכלילי גילה מקבילות בין המכתבים לשירים. ברנשטיין קרא לה סולוג, ד אמנם, בגרסה הראשונה של "זמר נוגה", השורה המסיימת היתה "כחכות סולוג לדודה", וזו שנתנה לאחר מכן, "כחכות רחל לדודה".

עברון ביקש לדעת מה עלה בגורלו של מיכאל. להכלילי אין על כך תשובה. הוא מסכם, שרחל שונה מן הדמות שנצטיירה אצלנו, אבל הזמן דוחק, ודווקא בנושא מעניין זה לא שמענו את דעתו. רחל תמשיך לגרות את הדמיון — אהבותיה, בדידותה, סופה הטראגי ושיריה המדברים ללב רבים בפשטותם ובמגע הנבון והישיר שלהם.

הצתה מאוחרת

אסירי עולם ופושעים שחזרו למוטב וגילו את האנושי, אהובים במיוחד על מראיינים, והיחס אליהם אוהד מראש — למרות עברם. הפעם מככב ב"זה הזמן" סמי אלקיים, אסיר מפורסם, המרצה עונש על רצח יפתח נגר, ועשרים מתוך שלושים וארבע שנות המאסר הוא עושה בכלא.

לא קראתי את פרקי הזיכרונות של אלקיים, המתפרסמים בעיתון "הרשות", אבל כרוצח בדם קר, הוא עושה רושם סימפאטי למדי, גם אם בתחילת הראיון קשה להשתחרר מתחושה של מלאכותיות, ומצוות אנשים מלומדה, הפראזות שבפיו אינן משכנעות. אין פירושו של דבר שאיני מאמינה שסמי אלקיים אכן עבר מהפך בחייו. אבל צורת ההתבטאות שלו מאמר לאראישית וגדושה, מילים הרשמת ומעורכבות השתלטו על רגשותיו ומחשבותיו והוא איבד את אישיותו ועצמיותו. אין ספק שאשתו השפיעה עליו השפעה ניכרת. כך גם אני מבינה את דבריו בשבחם של אסירים פוליטיים ערבים — ואולי זו גם השפעה של דעות פוליטיות שהיו זרות לו לחלוטין.

הפסיכיאטר שלו השפיע עליו כנראה בכיוון אחר, ולכן אפשר לייחס את הפתרון שהוא מציע למי שאוהב להרוג — שייצא לציד. הוא משתחרר במקצת לקראת סופו של הראיון ומודה שלקח לו זמן להבין את אשתו, מפני שעולם המושגים שלה היה זר לו לגמרי.

אפשר להבין שהעובדה שלמד קרוא וכתוב שינתה אותו. הוא נשמע אמין גם כאשר הוא מספר על ההצתה מאוחרת שהיתה לו לגבי הטוב, וגם בדברים על כוח וחוזק, הקובעים בעולם שבו הוא חי. אך נותרת השאלה עד כמה אפשר להאמין לו. האם באמת עבר מהפך? בעניין זה קשה לשפוט לפי ראיון ב"זה הזמן" ויש לקוות שסמי אלקיים לא יכזיב את אוהביו, ואת אלה שמאמינים בו ועוזרים לו.

מאושרים קפואים

בהעדר רעיונות, יוזמה ודמיון, עושה הטלוויזיה שימוש ישיר בתוכניות בידור בדיוקן ישנות ומשעתיקה אותן. אפילו המנחה העתק מהרדיו, הלא הוא שמואל שי מיודענו.

ב"זוג או פרד" (יום ג') אנחנו מגלים מה יודעים בני זוג נשואים זה על זה ומתברר שאין הם יודעים הרבה: האשה אינה יודעת ולא ספרה את המשפחות של בעלה, והבעל אינו יודע כיצד … … … כשהוא במילואים, לבדה או עם השכן. האושר הרומנטי משתפך באולפן. שום דבר אינו מרגיז את הבעלים המאושרים בנשותיהם הזוגיות, ולהיפך, כולם מאושרים בבני זוגם, וכמו שר אומר אחד הבעלים הנאים: "שרה, ידה בכל", גם בעיתונות.

עכשיו יהיו בוודאי שלושת הזוגות שהשתתפו בתוכנית בחוקת אותם לכל דבר, ד צביעי עליהם ברהוט, ללא כל קשר עם מספר הנקודות שצברו. אבל למה אותם האנשים, שבדאויך נשמעים עליזים ועם חוש הומור, נראים קפואים לגמרי בטלוויזיה?

ראוותנות לשמה

מצב הסירון בעצמותיה היפות של תיקי דיין הוא, תודה, מעולה, ואין לה מה לחשוש. גם מצבה הגופני של יונה אליאן מצוין, ויש הוכחות ויזואליות בקלודאס לעובדה זו. נעמ"ת תוקפת את הנשים בתשדירי־שירות, שבהם באה לידי ביטוי דאגה למצבן הבריאותי של נשים, מתוך הנחה שהן מטיבות את עצמן. ידה הפעלתנית של מאשה לובלסקי בכל, גם בנושא, ואין היא פוסחת על שום "טריק".

אולי אין זה המקום לדבר על סדר העדיפויות של נעמ"ת, שאינה משופעת בכספים. הכבר העידה יהודית וינקלר ב"הארץ", שהגברת לובלסקי ואחיותיה לרוח בנעמ"ת כנראה לא ביקרו זמן רב בסניפי קופת חולים. או אולי הן זוכות לפרוטקציה מיוחדת, ואין הן יודעות מה משמעותה של בדיקה שם, בזמן מחלה, ועל אחת כמה וכמה כאשר אשה בריאה לכאורה באה לבדוק את מצב הסינק בעצמתה, או מתלוננת על גלי חום, וכיוצא באלה מחלות של "עשירים".

ניתוקה של נעמ"ת מן המציאות, רק חוזר מוכיח שרד אנים שם בראש וראשונה לפרסומת רעשנית. אותה קשה להבין לשם מה יש צורך בתשדירי שירות ראוותניים כל־כך שגם אינם מצטיינים בחכמה ובטעם טוב.

דיוקן

אשה חכמה ותקיפה

יש לי אהדה לנשים מצליחות. אשה מצליחנית כזאת בעולם של גברים היא ג'יין קירקפטריק — גם אם כפוליטיקאית היא אחת מנציגותיו של זרם מחשבה ימני־שמרני (ולזכותה יש לומר שהיא אוהדת גדולה של ישראל). דווקא משום כך, היתה אכזבתי כפולה ומכופלת כאשר צפיתי בה ב"מוקד" — ושלא באשמתה. מולה באולפן, יורם רונן ואלימלך רם: שני מראיינים מיומנים ומשופשפים, אבל הפעם הם מתגלים כחסרי השראה גבונה. מכינים את שאלותיהם הפרטניות־ארכניות מראש, ואינם זזים מן הכתב כהוא זה.

קירקפטריק, אשה אינטליגנטית, נחושה ותקיפה, היודעת בדיוק מה ברצונה לומר, ד מורגלת בראיונים טלוויזיונים — נראית חסרת־סבלנות יותר ויותר ומקמירה את השניים — איש איש בתורו — במקומם. אבל גם הם נחושים, וממשיכים לקרוא מן הכתב שאלות, שעיקרן הנחות לא מבוססות, ואילו היא חורגת ומבהירה שאין היא משחקת במשחקי "כאילו": אילו היתה במקומו של שר החוץ שולץ, כגברת תועלתית, שעיסוקה בעובדות ולא בסמפשט, אין היא משיבה על שאלות היפוטטיות. למרבה הצער רוב השאלות היו היפוטטיות, וחזרו על עצמן, גם כאשר סירבה לענות עליהן.

פה ושם הצליחו המראיינים לדלות מפיה תשובות. היא מגנה על ידידה הטוב הנשיא רייגן ולדעתה גם אם הפופולאריות שלו נפגעה במקצת הוא לא איבד מאמינותו — המטרה שרומה מתעלמת מהעובדות. או שמא היא מבינה את הנוף הפוליטי הוואשינגטוני טוב יותר מאחרים. את משלוחי הנשק לאיראן היא מסכמת כעניין תועלתי ולא עקרוני, ופוינדקסטר, שהיא מכירה אישית, הוא בעיניה מי שאין היא מפקפקת בכנותו. היא מאמינה שאולי מעד, בגלל שיפוט מוטעה ועצירה על גבול המותר.

ג'יין קירקפטריק, נוקשה, עניינית מאוד, עושה שימוש מהיר בשכל ובהיגיון ישר ומבטיזות כאשה עם כוח וביטחון עצמי רב, אך גם מאוד "מרבעת". היא אמנם אינה מוכנה להשיא עצות לישראל, אבל אם מבקשים ממנה עצה טובה, ועומדים על כך, עצתה היא לא להסתבך בפרשות כמו פרשת פולארד. היא אינה נלהבת לתפקיד של מזכירת מדינה, שהיא "עבודה חסרת עניין", אבל גם לא תסרב להצעה המפתה.

אשה ביצועיסטית, יבשה, לא מסקרנת מבחינה אישית, אבל מסקרנת מבחינה פוליטית — וכנראה מוכשרת ומקובלת מאוד, ובעלת מהלכים בחוגים הוואשינגטוניים הקובעים.

ג'יין קירקפטריק: לא לשאלות היפוטטיות